

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**6 NUMARALI HALEP ŞER‘İYYE SİCİLİ’NİN
TERCÜMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ (s.100-200)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TABAN MEHMED SAİD

GAZİANTEP
ŞUBAT 2015

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**6 NUMARALI HALEP ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN
TERCÜMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ (s.100-200)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TABAN MEHMED SAİD

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Bilgehan PAMUK

GAZİANTEP
ŞUBAT 2015

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

6 NUMARALI HALEP ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN TERCÜMESİ VE
DEĞERLENDİRİLMESİ (s.100-200)

Taban Mehmed Said

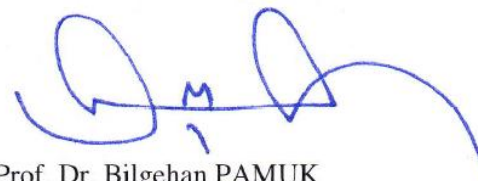
Tez Savunma Tarihi:
Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı


Prof. Dr. Hami BAYRAKTAR
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

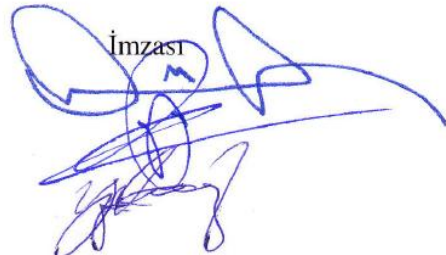

Tarih Ana Bilim Dalı Başkanı
Doç. Dr. Numan Durak AKSOY

Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.


Prof. Dr. Bilgehan PAMUK
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:
Prof. Dr. Bilgehan PAMUK (Jüri Başkanı)
Yrd. Doç. Dr. Yüksel BAYIL (Üye)
Yrd. Doç. Dr. Ferhat YILMAZ (Üye)


İmzası

ÖZET
6 NUMARALI HALEP ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN TERCÜMESİ VE
DEĞERLENDİRİLMESİ (s. 100-200)

SAİD, Taban Mehmed
Yüksek Lisans Tezi, Tarih Ana Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Bilgehan PAMUK
Şubat 2015, 161 sayfa

Osmanlı Devleti'nin önemli eyaletlerinden biri olan Halep Eyaleti gerek sosyal gerekse kültürel açıdan her dönemde önemini korumuş bir bölgedir. Kültürel çeşitliliği ve bu çeşitliliğin belgelere yansımalarının yanında ticari canlılığı ile dikkat çekici bir bölge olarak karşımıza çıkmaktadır. Halep Eyaleti'ndeki farklı dini ve etnik unsurların beraberce yaşaması, sosyal ihtiyaçların karşılanması amacıyla kurulan vakıflar ve kültürel hayatın renkli bir örneği olan kitap çarşısının varlığı bölgenin bir çok yönden zenginliğini ortaya koymaktadır. 16. asrın sonlarına doğru Halep şehrinin genel durumunu ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma ile bölgenin sosyo-kültürel ve ekonomik yapısı aydınlatılmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Şer'iyeye Sicili, Halep, Mecelle, Vakıf, Mehir

ABSTRACT**NUMBER 6 ALEPPO SERIA SIJIL'S TRANSLATION AND EVALUATION**

SAİD, Taban Mehmed

Master's Of Art Thesis, Department Of History

Supervisor: Prof. Dr. Bilgehan PAMUK

February/2015, 183 pages

One of the Ottoman Empire Other Other states with significant Aleppo province should have maintained the importance of social as well as the cultural aspect is one of her period. Besides commercial documentation of reflection of the diversity of cultural diversity visit Ile remarkable vitality emerges as a region. Together life of the ethnic factor in visiting different religious in the province of Aleppo, visit Distribution of distribution established the Foundation in order to meet the social needs of the existence of a colorful example of the book market of cultural life reveals the richness in many ways. By the end of the 16th century, the region's socio With this study aims to reveal what happened to the general situation of the city of Aleppo right - cultural structure had been trying to have economic illuminated.

Keywords: Seria Sijil, Aleppo, Mecelle, Foundation, Mehr

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISATMALAR LİSTESİ	vii
GİRİŞ	viii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1.1. HALEP VİLAYETİ'NİN İSMİNİN MENŞEİ VE TARİHÇESİ	1
1.1.1. Halep İsminin Menşei	1
1.1.2. Osmanlı Öncesi Halep Eyaleti'nin Tarihçesi	1
1.1.3. Halep'in Osmanlı İdaresine Girişi	2
1.2. ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN MAHİYETİ VE ÖNEMİ	5
1.3. ŞER'İYE MAHKEMELERİ VE GÖREVLİLERİ	7
1.3.1. Kâdı	9
1.3.2. Müfti	12
1.3.3. Nâib	12
1.3.4. Şühûdü'l-Hâl	13
1.3.5. Kassâmlar	13
1.3.6. Kâtib	14
1.3.7. Muhzır (Çuhadar)	14
1.3.8. Vekil	14
1.3.9. Subaşı	14
1.4. HALEP ŞERİYE SİCİLLERİ	15
İKİNCİ BÖLÜM	17
2.1.HALEP ŞERİYE SİCİLİNİN TERCÜMESİ	17
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	144
3.1.MATERYAL VE YÖNTEM	144
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	147
4.BULGULAR VE TARTIŞMA	147
4.1. HALEP'TE SOSYAL HAYAT	147
4.1.1. Ailelerin Teşekkülü, Dağılması Ve Getirdiği Yükümlülükler	147
4.1.2. Vakıflar	150
4.2. EKONOMİK DURUM	153
4.3. ADLİ VAKALAR	157
4.4. MÜTEFERRİK KONULAR	158
4.5. BULGULAR	160
4.5.1. Kazalar	160
4.5.2. Nahiyeler	161
4.5.3. Köyler	161
4.5.4. Mahalleler	162
4.5.6. Camiler	163
4.5.7. Medreseler	163
SONUÇ	164
KAYNAKÇA	166
İNDEKS	168
EKLER	171
EK 1. A. Sicilden Örnek Sayfalar	172
ÖZ GEÇMİŞ	175

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı geçen eser
C.	Cilt
DİA	Diyanet İslam Ansiklopedisi
DTCF	Dil Tarih Coğrafya Fakültesi
H.	Hicri
H.Ş.S.	Halep Şeriye Sicili
İ.A.	İslam Ansiklopedisi
M.	Miladi
Üniv.	Üniversite
s.	Sayfa
s.s.	Sayfa sayısı
S.	Sayı
Sos. Bil. Der	Sosyal Bilimler Dergisi
OTAM	Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi
TALİD	Tarih Araştırmaları Literatür Dergisi
T.T.K.	Türk Tarih Kurumu
Yay.	Yayımları

GİRİŞ

İnsanlar gibi şehirlerin de bir ruhu olduğu söylenir. Her halde şehirlerin ruhu da o şehrin tarihi olsa gerektir. Her bölgenin ait olduğu coğrafya içinde meydana koyduğu sosyo kültürel yapıyı incelemek ve bir bütünün parçalarını ortaya koymak genel yapıyı anlamanın en kolay ve en etkili yollarından biridir. 17. yüzyılda üç kıtaya yayılmış olan Osmanlı Devleti'nin bu geniş coğrafyada, etnik yapısı farklı insan topluluklarının içinde farklı coğrafyaların hikayesini sürmek ve onların gözüyle yüzyıllar öncesini görmek meşakkatli bir uğraşı olsa bile bir o kadar da keyifli bir durumdur. Şehir ahalisinin gözünden yüzyıllar öncesini görmek ve geçmişe bir bakış açısı sunmak mühim ve zevkli bir uğraşı olduğu kadar şehir tarihçiliğine bir hizmet olarak değerlendirilmelidir.

Meseleye bu nazarla bakıldığında bu ihtiyacı karşılayan belki de en mühim kaynaklar şeriye sicilleri olarak karşımıza çıkmaktadır. İçerdiği belgeler, ortaya koyduğu ham madde hamulesi ile tarihçiler için bulunmaz bir bilgi hazinesi görevini görmektedir. Bu noktadan olmak üzere Osmanlı Devleti'nin büyüme asrı ve muhteşem yüzyılı olan 16. asrın sonlarına tekabül eden şeriye sicili çalışma konusu olarak seçilmiştir. Diğer yandan Halebü'sh-Şehba olarak adlandırılan ve meşhur Osmanlı seyyahı Evliya Çelebi'nin övgüden kendini alamadığı Halep şehri çalışma konusu olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte Üniversitelerde yapılan birçok şeriye sicili çalışmasının yanında Arapça olarak kaleme alınanlarının tercüme ve değerlendirmesi oldukça az olması bizi Arapça bir sicili tercüme etme ve değerlendirme yoluna itmiştir. Bu gayelerle H. 994-996 (1586-1588) yılları arası Halep Şeriye Sicili seçilmiş ve 16. asrın bir Osmanlı şehrinin görünümü ortaya konmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde Halep'in kısa tarihçesi ve şeriye sicilleri hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. 2. bölümde sicilin tercümesi yapılmış, 3. bölümde çalışma yöntem ve materyali hakkında açıklamalarda bulunulmuştur. 4. bölümde ise sicilin sosyal, kültürel ve iktisadi açıdan değerlendirilmesi yapılmıştır.

Çalışma süresince yardımlarından dolayı danışman hocam Prof. Dr. Bilgehan Pamuk'a teşekkür ederim.

Gaziantep-2015

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. HALEP VİLAYETİ İSMİNİN MENŞEİ VE TARİHÇESİ

1.1.1. Halep İsminin Menşei

Anadolu, Mezopotamya ve Mısır üçgeninin kavşak noktasında bulunan Halep, bu coğrafi konumu sayesinde eski çağlardan beri önemli bir merkez olma özelliğini korumuştur. Suriye'nin Şam'dan sonra, en mühim şehri olan Halep bugüne kadar Hitit dilinde “*Halap*”, Akadlar'da “*Hallaba*”, “*Hamlan*” ve “*Havlan*”, Mısır dilinde “*Hrb*” Selevkiler döneminde de “*Beroia*” olarak adlandırılmıştır. Arapça'da “*sağılmış süt*” manasında kullanılan “*Halebü'ş-şehba*” ve “*Dârü'n-Nasr*” kelimeleriyle ifade edilmiştir.¹

Halep isminin menşei konusunda muhtelif rivayetler bulunmaktadır. Bu rivayetlere göre Halep; Hz. İbrahim'in hicret ettiği yerlerden biri olup, şehir ismini bu zamanda almıştır. Hz. İbrahim burada ikamet ederken koyunlarını sağıp fakir halka sadaka niyetine süt dağıttığı için bu yerin ismi “süt” manasına gelen “Halep” olarak kullanılmıştır. Bir diğer rivayete göre Halep ismi Amelikalılarından birinin isminden kaynaklanmıştır ki bu kişi Beni Mehr b. Hayz b. Cessan b. Mükennef'in oğlu Halep'tir. Yakut el-Hamavi'ye göre, Hz. İbrahim zamanında bu bölgede henüz Araplık olmadığından dolayı bu ikinci rivayet daha doğrudur ve Halep kelimesinin aslı, Arapçaya çok yakın dillerden olan İbranice veya Süryaniceden gelmektedir.²

1.1.2. Osmanlı Hakimiyeti Öncesi Halep Eyaleti'nin Tarihçesi

Kuzey Suriye'nin en önemli şehri Halep olup Anadolu'dan Mezopotamya'ya ve Akdeniz'den İran'a giden ana yolların kavşak noktasında kurulmuştur. Coğrafi konumu dolayısıyla kervanların uğrak yeri olmuş, dolayısıyla ticaretle zenginleşip medeniyette yükselirken sık sık aynı yollardan sefere çıkan orduların tahribatına ve yağmalarına mâruz kalmıştır. Şehir, Eskiçağ tarihinde taşıdığı önemi coğrafi konumunun yanında fırtına tanrısı Adad'ın kült merkezi olmasına da borçludur.³

İlk olarak milâttan önce III. Bin yılına ait çivi yazılı Akkad tabletlerinde Halaba ve Halman / Halwan şeklinde adına rastlanan Halep'in M.Ö. XVIII. yüzyılda Yamhad Krallığı'nın başşehridir. Halep, daha sonra Anadolu'da kurulan Hitit

¹J. Sauvaget, “Halep”, *İA*, C. 5/1, MEB yay. s. 117; Tahsin Yazıcı, “Halep”, *İA*, C. 15, DİA, İstanbul, 1997, s. 239-240.

² Enver Çakar, *XVI. Yüzyılda Halep Sancağı(1516-1566)*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları No:1 Tarih Şubesi Yayınları No:1, Elazığ, 2003, s. 1-2.

³ Talip Yazıcı, *Halep*, DİA, c. 15, s.239.

Krallığı'nın eline geçerek bu devletin imparatorluk döneminde en önemli eyalet merkezlerinden birini oluşturdu; imparatorluğun dağılmasından sonra da Halpa Krallığı adıyla müstakil bir Geç Hitit devleti haline gelmiştir. M.Ö. IX. yüzyılın ortalarında Asur İmparatorluğu topraklarına dahil olan şehir yavaş yavaş önemini kaybetmiştir Pers hâkimiyeti sırasında ise sadece tanrı Adad sebebiyle hatırlanan küçük bir yerleşim merkezi durumuna düşmüştür. Ancak Helenistik dönemde Suriye Kralı Seleukos Nikator (m.ö. 305-280) tarafından Grek mimarisine uygun yeni bir planda imar edilmesiyle eski önemine kavuşmuş ve Beroia adını almıştır. Bu dönemde şehrin imarına vesile olan tanrı Adad'ın da Halep Zeusu adıyla anılmıştır. Halep Romalılar zamanında büyümesine devam etmiş ve kalesi de kutsal mekânları barındıran bir akropol haline gelmiştir. Bizanslılar zamanında ise çok sayıda kilisenin bulunduğu bir hristiyanlık merkezidir. Şehir bugün de başpiskoposluk ve Mârûnî piskoposluğudur.⁴

1.1.3. Halep'in Osmanlı İdaresine Geçişi

Osmanlı Devleti'nin, Mısır, Suriye, El-Cezire, Güney-Anadolu ve Hicaz'a sahip olan Memlûk sultanları arasındaki münasebetleri XIV. yüzyılın ikinci yarısından itibaren dostane bir şekilde başlamıştır. O tarihlerde küçük bir beylik olan Osmanlıların Rumeli'deki başarıları ve İslam sınırlarını genişletmeleri Memlûk devleti tarafından takip ediliyor ve her fırsattan istifade edilerek İslam alemindeki konumları sebebiyle Memlûk sultanları ile muhabereye devam ediliyordu.⁵ Fakat Memlûklerin Malatya valisi Mintaş'ın isyanı üzerine Sivas hükümdarı Kadı Burhaneddin'e geçen Malatya'nın, Burhaneddin'den sonra Yıldırım Bayezid tarafından alınması, Osmanlı-Memlûk münasebetlerinin ilk defa bozulmasına sebep olmuştur. İki taraf arasında bir süre devam eden soğukluk, her hangi bir çatışmaya neden olmadan, Çelebi Mehmet tarafından giderilmiştir. Çelebi Mehmet ve II. Murad'ın padişahları devrinde devam eden bu dostane münasebetler, Hicaz su yolları ve Dulkadir toprakları meseleleri yüzünden Fatih Sultan Mehmet devrinde yeniden bozuldu. Fatih Sultan Mehmet, Hacıların şikayetleri üzerine, Hacılar için büyük sıkıntılara neden olan suyollarını tamir ettirmek üzere bir takım ustaları görevlendirmiş, Mısır naip ve hakimlerine de bunlara yardım etmeleri hususunda mektuplar yollamıştır. Fatih'in bu davranışını iç işlerine bir müdahale ve kendilerine

⁴ Yazıcı, *a.g.m.* c. 15, s.240.

⁵ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C.II, TTK, Ankara, 1983, s. 187.

karşı yapılmış bir hakaret olarak değerlendiren Memluklu sultanı, teklifi geri çevirmiştir.⁶

Bununla beraber öteden beri Osmanlılarla Memluklular arasında bir anlaşmazlık konusu olan Dulkadir toprakları meselesi de gün geçtikçe kritik bir hal aldı. Fatih'in Dulkadir Beyliğinin topraklarını ele geçirmek istemesi, iki devlet arasındaki ilişkileri iyice gerginleştirdi. Artık Osmanlı padişahının Mısır'a yürüyeceğinden endişelenen Kayıtbay, savaş için gerekli hazırlıkları yapmaya başladı. Doğuya doğru hareket eden Osmanlı padişahı Gebze yakınlarına geldiği vakit hastalanması nedeniyle 3 Mart 1481 tarihinde öldü. Fatih Sultan Mehmed'in ölümünden sonra yerine geçen oğlu II. Bayezid döneminde de Osmanlı-Memluklu münasebetleri gerginleşmeye devam etti. Osmanlı tahtı için Bayezid ile mücadele eden kardeşi Cem Sultan'ı ona karşı Memlukluların desteklemesi ve Dulkadir meselesinin devam etmesi, her iki taraf arasında savaşı kaçınılmaz kılmıştı. Nihayet 1485'te başlayan savaş, Osmanlı kuvvetlerinin mağlubiyetiyle sonuçlandı. 1490'da yapılan anlaşmayla sağlanan barış dönemi Yavuz Sultan Selim'in saltanatına kadar devam etti.⁷

Safevi hükümdarı Şah İsmail'i 1514 yılında Çaldıran'da ağır bir yenilgiye uğratan Yavuz Sultan Selim, Memluklu meselesini de kesin bir neticeye bağlamak istedi. Öte yandan Ümit Burnu'nun keşfinden sonra Hint Okyanusu'nda ve Kızıldeniz sahillerinde etkili olmaya başlayan Portekizlilerin faaliyetleri, Memlukları olduğu kadar Osmanlıları da rahatsız ediyordu. Hint Okyanusu'nda giderek büyüyen ve Hicaz'daki kutsal şehirleri tehdit eden Portekiz tehlikesine karşı tarafsız kalamayan II. Bayezid ve ondan sonra Yavuz Sultan Selim bu hususta Memluklara yardımda dahi bulunmuşlardı. Nihayet beklenen savaş 24 Ağustos 1516'da Mercidabık'ta başladı. Savaşın başlaması ile Memluklu ordusu beş altı saat gibi kısa bir sürede perişan edildi. Bu zaferle birlikte Osmanlı kuvvetleri Halep, Hama, Humus ve Şam'ı süratle ele geçirdi.⁸ 28 Ağustos 1516 tarihinde Halep'e gelen Yavuz Sultan Selim Halep'in idaresini Karaca Paşa'ya, defterdarlığını Abdullah Paşazade Abdulkerim Çelebi'ye verdi. Kadılığını da Çömlekçizade Kemal Çelebiye tevcih buyuran Yavuz Sultan Selim, 1517'de Tomanbay idaresindeki Memluklu ordusunu

⁶ Enver Çakar, *XVI. Yüzyılda Halep Sancağı(1516-1566)*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları No:1 Tarih Şubesi Yayınları No:1, Elazığ, 2003, s. 12

⁷ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C.II, TTK, Ankara, 1983,C.II, s. 191-195.

⁸ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, C.II, s. 284-286; Yaşar Yücel-Ali Sevim, *Klasik Dönemin Üç Hükümdarı Fatih-Yavuz-Kanuni*, TTK, Ankara, 1991, s. 131-132; Komisyon, "Yavuz Sultan Selim (1512-1520)", *akça Ansiklopedisi*, C. II, İz Yayıncılık, İstanbul, 1999, s. 202-203.

Ridaniye’de ikinci kez mağlup ederek bu devletin bütün topraklarını ele geçirdiği gibi, Memluklu devletini de ortadan kaldırarak Mısır’ı Osmanlı idaresine almıştır.⁹

Suriye bölgesinin fethinden sonra Osmanlılar bölgedeki eski Memlük idarî teşkilâtını bozmadılar. Halep de Memlük döneminde olduğu gibi Şam emîrû’l-ümerâsı (beylerbeyi) idarî bölgesi içinde yer alıyordu. Yavuz Sultan Selim’in ölümü ve yerine Kanûnî Sultan Süleyman’ın geçmesi üzerine, eski Memlük beylerinden olup Yavuz Sultan Selim tarafından kendisine Şam beylerbeyiliği verilen Canbirdi Gazâlî Halep’i de tesiri altına alacak büyük bir isyan başlattı. Bu arada şehri kuşattıysa da kalede bulunan Osmanlı garnizonu ile ortak hareket eden Halep halkı ona karşı direndi. İsyanın bastırılmasından sonra bölgedeki idarî teşkilât yeniden düzenlendi. Önce Halep ve Şam adları altında iki beylerbeyilik kuruldu; daha sonra bunlara 1570’te Trablus, ardından da Sayda eyaletleri ilâve edildi. Suriye bölgesinin bu idarî teşkilâtı XVIII. yüzyıla kadar değişmemiştir.¹⁰

Halep’in bir eyalet merkezi haline gelmesi, Kuzey Suriye’nin ekonomik ve siyasî yönden gelişmesinde önemli rol oynadı. Şehir kültür yönünden Şam, Kahire ve kutsal şehirlerin yer aldığı Hicaz bölgesiyle kuvvetli bağları dolayısıyla tam bir Arap nüfuzu altında kalırken siyasî açıdan bölgenin tarihinde hayatî bir yere sahip oldu ve güneydeki gelişmelerden çok az etkilendi. Ayrıca iktisadî yönden, şehir esnafı için ham maddelerin ve Halep’te çok aranan ve tüketilen yiyeceklerin sağlandığı Güney Anadolu ile daha yakın bir hale geldi. Timar sistemi vilâyette etkili bir şekilde yerleştirildi, Anadolu Türk sipahilerinin varlığı, bölgenin Osmanlı teşkilâtına uyum sağlamasına yardımcı oldu. Böylece Halep de Osmanlı karakteri diğer Arap şehirlerinin birçoğundan daha ağır basan tipik bir İslâm-Türk şehri haline geldi. Bu etki dönemin mimari eserlerinin inşa tarzında, mutfağında, hatta müziğinde dahi görüldü. Bütün bunlar Şam’dan ziyade İstanbul tarz ve üslûbunun tesiriyle gerçekleşmiştir.¹¹

Doğu Arabistan’ın Osmanlı kontrolü altına girmesiyle Halep Doğu Akdeniz’in çok önemli bir ticarî merkezi oldu ve XVI. yüzyılda Avrupalılar’ın ticarî faaliyetleri Şam’dan Halep’e doğru yön değiştirdi. Nitekim 1548’de burada bir Venedik konsolosluğu kuruldu; bunu 1557’de Fransa, 1586’da İngiltere konsoloslukları takip etti. Bu ticaret, başlangıçta geniş ölçüde Avrupa’nın yünlü

⁹ Çakar, *a.g.e.*, s. 16; Ömer Osman Umar, *Türkiye Suriye İlişkileri(1918-1940)*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi YayınlarıNo:3, Elazığ, 2003, s. 6

¹⁰ Bruce Masters, “Halep”, *İA*, C. 15, DİA, İstanbul, 1997, s. 245

¹¹ Bruce Masters, “Halep”, *İA*, C. 15, DİA, İstanbul, 1997, s. 245

kumaşları ve gümüşü ile Hint baharatının değiş tokuşuna dayanıyordu. Ancak XVI. yüzyılın sonlarına doğru Avrupalı tâcirler artık Halep pazarlarında başlıca Doğu emtiası olarak İnan ipeğini arıyorlardı. Halep'in ticarî önemi, Hüsrev Paşa ile (1544) Behram Paşa'nın (1583) valilikleri sırasında meydana getirdikleri vakıflar sayesinde kurulan büyük âbidevî binalar, çarşılar ve hanların teşekkülüyle 1593'te İskenderun'da bir Osmanlı gümrük kapısının tesisi dolayısıyla daha da arttı. Trablus'un yeniden liman özelliği kazanmasıyla Halep'in ticarî durumu Suriye bölgesinde güven altına alınmış oldu.¹²

Yarım asrı aşan bir sürede Osmanlı Coğrafyasını gezen meşhur seyyah Evliya Çelebi'nin Halep hakkında övgü dolu ifadeleri bu kentin devrin önemli güçleri arasında neden mücadele alanı haline geldiğinin bir göstergesidir. Evliya Çelebi seyahatnamesinde şehirde yedi bin su kuyusunun bulunduğunu ifade etmektedir. Şehrin dışında yedi bin bağ ve bostan olduğunu, bağlar ile Halep arasında Sacur Nehri olarak adlandırılan bir nehir bulunduğunu ve bu nehrin Ayntab Battalhöyük'ten doğduğunu belirtmektedir. Halep çarşılarından özellikle bahs eden Seyyah Sultani çarşısında 5700 dükkanın bulunduğunu ifade etmektedir. Diğer yandan çöpçülerin her zaman sokakları temizlediğinden, çarşıların daima sulandığı için serin olduğunu belirtmektedir¹³.

1.2. ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN MAHİYETİ VE ÖNEMİ

Osmanlı adli mekanizmasının özünü teşkil eden kadı, geniş selahiyeti ile adalet dağıtma vazifesini yerine getirirken davaları sicil denilen defterlere kaydederdi. Bu defterlere şer'iyye sicilleri, kadı defterleri, mahkeme defterleri, zabt-ı vekâyî sicilleri veya sicilât defteri denmektedir. Sicil defterleri içindeki bilgiler herhangi bir değiştirme söz konusu olmaksızın olduğu gibi mahkemede görülen olayı anlatmaktadır¹⁴. Sicil defterlerinde sadece dava kayıtlarına ait bilgiler bulunmamaktadır. Osmanlı kayıtlarında bu defterlerde fermanlar, beratlar, hüccetler, vakfiyeler gibi birçok belge türü mevcuttur. Bu vesileyle bölgede yaşanan olaylar hakkında fikir sahibi olmak mümkün hale gelmektedir. Ayrıca bölgenin beledî ve inzibatî işleri, muhtelif yasaklar, ordu için asker ve zahire toplanması, halktan vergi

¹² Masters, *a.g.m.*, s. 245

¹³ Seyahatname, Evliya Çelebi, Çevirenler Tevfik Temelkuran, Necati Aktaş, Mümin Çevik. (2006) Üçdal Neşriyat, İstanbul. s.549.

¹⁴ Hatice Şahin.(2002). "Bursa Şer'iyye Sicillerinin Dili Üzerine Bir İnceleme Denemesi". *Fırat Üniv. Sos. Bil. Der. C.12. Sayı 1.Elazığ*, s. 102.

toplanması, bölgede yetişen ürünler, şehir ve kasabaların takribi nüfus tayini, salgın hastalıkların yanında aile hayatı ile ilgili hususlar da bu defterlere kaydedilirdi¹⁵.

Osmanlılarda olduğu gibi, ortaçağda Yakın doğunun Müslüman-Türk devletlerinde, merkezi idare tarafından tayin edilen kadıların hususi arşivleri olduğu ve mahkemede cereyan eden bütün işler hakkında karar suretlerini deftere kaydettikleri malumdur¹⁶. Bir kadının defteri kaybetmesi veya tahrifi cezayı gerektiren bir durumdur. Defterlerin ve evrak külliyyatının saklanması sırf teftiş ve ilgililerin durumunu belirlemenin de ötesinde; göreve yeni gelen kadıya devri için gereklidir. Tayin edilen yeni kadı selefinin evrak torbasını ister ve iki emin atayarak onların önlerinde gözden geçirirdi¹⁷. Bu defterlere nelerin kaydedildiğini genel olarak iki başlık altında toplayabiliriz.

I. Hükümet ve devlet adamları tarafından kadılığa gönderilen vesikalar: hüküm, ferman, berat, buyruldu, mürasele, mektup...vb.

II. Kadı tarafından tanzim edilip sicile yazılan belgeler: ilâm, hüccet, ahitnameler...vb.

Birinci bölümde bulunabilecek vesikalar şu şekilde sıralanabilir. Sefere ait emirler, vergiler, sefer için halktan toplanan nüzül ve sürsat zahiresi, aynen veremeyeceklerse, bedel ve aflarına dair fermanlar, savaşın gidişatı halkın bu esnada yapacağı dua ile ilgili emirler, şehir işlerini idare eden Sancak Beyi, Muhassıl, Alaybeyi, Mütessellim, Kadı, Naib, Müfti, Ayan, Yeniçeri Serdarı, Kethüda, Dizdar, Nakibü'l-eşraf kaymakamı...vb. gibi memurların tayin, azil, nakil, tecziye ve mallarının zabtına dair muhtelif cins evrak, halk sınıfları, aşiretler, zimmilere dair emirler, idaresi ve idari değişikliklere, inzibat temini için alınacak tedbirlere dair direktif ve talimatlar. Memleket çapında yapılması arzu edilen yenilik hareketlerine dair emirler, halka yapılmaması hususunda gönderilen adaletnameler vb. bilgiler¹⁸.

İkinci bölümde bulunan konular ise, asker kaçakları ve tekalifleri vermeyenlerin duruşmaları. Tekliflerin sancağın mahalle, köy ve kazalarına tevziini gösterir avarızhane defterleri, devlet kanun ve nizamlarına aykırı hareket edenlerin duruşmaları, bunlar hakkında düzenlenen ilâm ve hüccetler. Katillere, miras ve boşanmalara dair fetvalar. Alacaklı, borçlu davaları, şahitler, isim ve unvanları,

¹⁵ İbrahim Yılmazçelik, (1999). "1736-1739 (H.1149-1151) Tarihli Amasya Şer'iyye Sicilinin Tanıtımı ve Fihristi", OTAM, S.9, Ankara, s.457.

¹⁶ Yılmazçelik. *a.g.m.* s.161.

¹⁷ Ali Osman Çınar.(1998). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Tanzimat'tan Sonra Kurulan Taşra Arşivleri", *I.Milli Arşiv Şûrası (Tebliğler-Tartışmalar)*, Ankara, s. 259.

¹⁸ Çınar., a.g.e., s.s. 259-260.

şehirde alınacak idari ve inzibati tedbirlere dair şehir ileri gelenlerinin yaptıkları anlaşmalar, bunlara aykırı hareket ettiklerinde verecekleri tanzimata dair, tertip edilen hüccetler, vefat devlet memurlarının muhalefat ve tereke defterleri, soygunculuk, ahlaksızlık ve eşkıyalığa dair ilam ve hüccetler vb. belgeleri görmek mümkündür¹⁹.

Şer'iyeye sicillerinin nerelerde muhafaza edildikleri konusunda henüz kesin bir bilgiye sahip değiliz. Ancak büyük ihtimalle bunlar kadı konaklarında muhafaza edilmekteydiler. Osmanlı kentlerinde anıtsal bir resmi mahkeme binası olmadığından genellikle kadı kendi evini mahkeme olarak kullanırdı. Ahali davayı takip edebilmek için serbestçe girip çıktığından bu bina hususi mesken niteliğini de kaybederek mahkeme binası niteliğini kazanırdı. 1892 yılında kurulmuş olan ve sadece İstanbul ile çevresindeki mahkemelere ait sicilleri ihtiva eden Şer'iyeye Sicilleri Arşiv'i dışında, kaza ve vilayet sicilleri için hususi bir arşiv kurulduğuna rastlanmamıştır. Cumhuriyet kurulduktan sonra Şer'iyeye sicilleri, Adliye Vekâleti'nin emri altında vilâyet ve kaza merkezlerindeki mahkeme ambarlarında toplandılar. Sonuçta uzun süre Adliye ambarlarında saklandıktan sonra sağlam kalanları; Maarif Vekâleti'nin emriyle 1941 senesinde illerde müzelere konulmuş daha sonrada bu siciller Ankara'daki Milli Kütüphane'de toplanmıştır²⁰.

1.3. ŞER'İYE MAHKEMELERİ VE GÖREVLİLERİ

Osmanlı Devletindeki Şer'i Mahkemelerde şer'i ve hukuki bütün meseleler Hanefi mezhebi üzerine hal ve fasl edilirdi. Bu şer'i mahkemelerden başka da mahkeme yoktu.²¹ Osmanlı mahkemesi daha önceki ve çağdaşı İslâm devletlerinde görülen örneklere nispetle gelişmiş bir yapı arz eder. Her şeyden önce Osmanlı mahkemesinin görev ve yetki alanı genişlemiştir; hem şer' hem örfi davalarda tek yetkili mahkeme konumundadır. Gayri Müslimlerle ve bilhassa gayri Müslim din adamlarıyla ilgili bazı davalar ve hazineye intikal etmiş mirasçısız terekeye yönelik bir kısım istihkak davaları bir tarafa bırakılacak olursa Osmanlı mahkemesinin görev ve yetki alanına girmeyen herhangi bir hukuki ihtilaf yok gibidir²². Osmanlı Devleti

¹⁹ Çınar., a.g.e., s.s. 259-260.

²⁰ "Cumhuriyet idaresinden sonra millî sınırlar içerisinde kalan kadı sicilleri Millî Eğitim Bakanlığına (Maarif Vekâleti) devrolunmuş, bunların bir kısmı Ankara Etnoğrafya müzesinde, bir kısmı Topkapı Sarayı müzesinde toplanmış ve bazıları da mahallinde muhafaza olunmuştur..." Ali Osman Çınar. *a.g.m.* s. 259-260.

²¹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı.(1988).Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilat. TTK, Ankara, s.83.

²² M.Akif Aydın.(2003). "Mahkeme", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, Güzel Sanatlar Matbaası, C.27, Ankara, s.342.

kuruluşundan itibaren bağlı bulunduğu dinin icaplarına göre bir hukuk sistemini kabul etmiştir. Şer'i hukuk (İslâm hukuku) ve Türk töresi Osmanlı Devletinin hukuk sisteminin temelini oluşturmuştur. Ayrıca bunun yanı sıra bilhassa idare ve teşkilat sahası ile amme müesseseleri geleneği veya fethedilen memleketlerdeki bazı vergi ve teşkilât ve usullerinin milli veya örfi denilebilecek bir hukuk sistemini de ortaya çıkardığı bilinen bir gerçektir²³.

Osmanlı Devleti'nde Şer'iyye mahkemeleri Emevi, Abbasi, Selçuklu ve Memlûk devletlerinde görülen adli yapının en gelişmiş ve en son halkasını oluşturmaktadır. Şer'iyye mahkemeleri Osmanlı adliye teşkilatının omurgasıdır²⁴. Kadıların ve mevAlinin buldukları kaza ve şehirlerde şer'i mahkemeler vardır. Kadılar şer'i ve hükmi muamelatta kendilerine verilen beratlarda gösterilen vazifeleri görüp Hanefi mezhebi üzere hüküm verirlerdi. Nikâh, izdivaç, miras taksimi, yetim ve mal-i gaibi muhafazası vasi tayin ve azli, vasiyetlerin ve vakıfların hükümlerine riayet edilmesinin nezareti, cürüm ve cinayet ve sair bütün davalar, hülâsa şer'i ve hukuki bütün muamelat kadılar tarafından Şer'i Mahkemelerde görülürdü²⁵. Osmanlı Devleti de kendinde önceki Türk İslâm devletleri gibi Şer'î Hukuk'u kendi hukuk sisteminin içinde sayıp büyük önem vermiştir. Öyle ki, Osmanlı Devleti'nin kurucusu olan Osman Gazi'nin ilk tayin ettiği iki memurdan birisi Şer'î kâideleri uygulamakla sorumlu olan Kadı olmuştur²⁶. Şer'i mahkemelerde "Kadı", "Na'ib", "Muhzır", "Çavuşlar", "Mübaşirler", "Müşavirler", "Kâtipler", "Kasamlar", "Mukayyidler" ve "Şuhûdü'l-hâl" gibi görevliler bulunmaktadır.

1.3.1. Kâdı

Kadılar medrese tahsili görüp icâzet alanlar arasından seçilerek tayin edilirdi. Medreselerden mezun olan kişiler kadı olmak için kazasker divanına başvururlardı. Bu şekilde başvuranlar hemen kadı olarak atanabildiği gibi, bir müddet müderrislik görevi verildikten sonra da tayin edildikleri anlaşılmaktadır. Eğer aynı kadılığa birden fazla talip çıkarsa, bunların aralarında imtihan yapılırdı. Ancak XVII. yüzyıldan itibaren bu imtihanların nadiren yapıldığı, daha çok rica ve iltimas ile kadı tayini yapıldığı görülmüştür²⁷.

²³ M. Akif Aydın. (2005). Türk Hukuk Tarihi, 5. Baskı, Ufuk Yayınları, İstanbul, s. 69.

²⁴ Aydın, a.g.e. 2005, s.83.

²⁵ Uzunçarşılı, a.g.e. s.106.

²⁶ Ahmet Akgündüz.(2002).İslâm Hukukunun akça Devleti'nde Tatbiki: Şer'îye Mahkeme ve Şer'îye Sicilleri,*Türkler Ansiklopedisi*, C.10, Ankara, s. 54.

²⁷ İ. H. Uzunçarşılı.(1988). İlmiye Teşkilatı, T.T.KYay., Ankara s.82-90.

Kadınların tayinleri, azilleri ve görev yerlerinin belirlenmesi kazasker aracılığıyla olmaktadır. Kazasker, kadınlarla ilgili bu gibi işleri bir buyuruldu ile padişaha arz eder, aldığı hükme göre kadınların işlerini düzenlerdi. Ayrıca kadınların tanzim ettikleri vakıfname ve mülknameleri de Rumeli ve Anadolu kazaskerleri tasdik ederdi. Kadınlar beratlarını alırlarken kendilerinden berat resmi alınırdı. Bir kazada görev sürelerini dolduran kadınlar İstanbul'a giderek kazaskerin yanında tecrübe kazanmaktaydılar. Görev sıraları gelince de derecelerine uygun bir kadılığa tayin olunmaktaydılar²⁸.

İlber Ortaylı'ya göre; kadılık diğer İslâm devletlerinin klasik devirdeki teşkilâtına kıyasla; Osmanlı kadısı gerek görev ve gerekse otorite ve yetki bakımından daha gelişkin bir yönetim ve hukuk adamı kişiliğine sahip gibi görünmektedir. Esasen beledî, mülkî vs. diye tasnif edilen birçok görevlerinin onun hukukçu fonksiyonu ve mahkeme kurumunun işleyişi içinde düşünülmesi gereklidir. Klâsik hukukçuların muamelât, münakehat, ukubat (ceza hukuku işlemleri) olarak üç kategoriye ayırdığı bu görevleri şöylece sıralayabiliriz.

- 1) naîb, mütevellî, imam, hatib vs. tayini,
- 2) noterlik görevleri, vakfiye tanzim ve tescili, vasî tayini, yetim mallarının idaresi, nafaka tayini, alacak senedi (hüccet) ve kefalet vs. gibi senetlerin tanzimatı).
- 3) miras, evlilik akdi tanzimi,
- 4) tapu' sicil muhafızlığı (kent arazisi üzerinde emlak alım satım kaydı),
- 5) infaz hakimliği görevi,
- 6) mülki görevler, vüzere haslarının kontrolü, narh tesbiti, lonca teftişi, iaşe, kale dizdarları teftişi, mukataa işlerinin kontrol ve kaydı, ordunun iaşe ve ibadesine yardım, birtakım dinî grup ve zaviye ve tekkelerin ahvAlini teftiş ve gözetme v.s.

Bütün bu işlemlere dair örnekler şer'îye sicillerinde, mühimme kayıtlarında bol bol rastlanmaktadır. Bu sayılan görevleri yerine getirmek için, Osmanlı kadısının merkezle doğrudan yazışma hakkı vardır. Buna arz yetkisi denir. Bu yetkiyi bazen cemaatin talebelerini temsilen de yerine getirir. Bir şeriat adamı olarak bu görevi de vardır. Gerçekte kadının amiri eyalet beylerbeyi veya sancakbeyi değil, kazaskerlik dairesidir. (Anadolu veya Rumeli Kazaskeri) diğer mülkî erkân (ehl-i örf) icrai otoriteyi gerektiren konularda ona yardım ile mükelleftir. Tabii kadı'ya görevini

²⁸ Yusuf Halaçoğlu, Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı, s. 124-127.

hatırlatmak ve ihmAlini önleyerek, adaleti yerine getirmesini her konuda sağlam bu grubun görevidir²⁹.

Kâdılarla idare edilen mahallere İslâm tarihindeki geleneğe uyularak kazâ denilmiş ve bu isim günümüze kadar gelmiştir. Kâdı, idarî ve hukukî bütün hükümlerin yürütücüsü demek olup, aynı zamanda hükûmetin emirlerini de yerine getiren bir makamdı. Kâdılara *hâkimü'ş-şer'* ve daha sonra kısaca *hâkim* de denilmiştir. Kâdının hüküm verdiği yere *meclis-i şer'* (şeriat meclisi) denirdi. Mahkeme kelimesi, Arapça hüküm verilen yer mânâsına geliyorsa da, yaygın kullanılışı daha ziyade Osmanlıların son zamanlarına tesadüf eder. Kâdıların bütün vazifeleri münhasıran muhakeme olmadığından, muhakeme için *mürâfaa-ı şer'* tâbiri kullanılırdı. Kâdı olabilmek için öncelikle yüksek dinî ilimler ile devrin fen bilgilerinin okutulduğu medreselerin yüksek kısmından mezun olmak şartı vardı. Bunun yanında, asgarî olarak şahitlik yapabilecek vasıfları taşıması gerekir. Nitekim Mecelle'de "Hâkimin evsâfı beyânındadır" başlığı altında, "Hâkim, hakîm (hikmet sahibi), fehîm (anlayışlı), müstekîm (doğru yolda), emîn, mekîn (oturaklı), mefîn (sağlam); mesâil-i fikhiyyeye ve usûl-i muhakemeye vâkıf (hukuk ve usul kâidelerini bilen) ve deâvi-yi vâkıayı onlara tatbikan fasl ve hasma (dâvâyı bunlara göre çözebilecek); ayrıca temyiz-i tâmme muktedir (tam ehliyetli) olmalıdır" diyor (m. 1792–1794). Kâdı olabilmenin şartları şunlardır:

- 1-Kâdı, âkil, bâliğ ve hür olmalıdır. Çocuğun, delinin ve kölenin kâdılığı muteber değildir.
- 2-Kâdı, ancak Müslümanlardan olabilir. gayri Müslimler, Müslümanlar üzerine kâdı olamaz. Ancak Hanefî mezhebinde gayri Müslimlerin (zimmî) kendilerine hâkim olarak tayin edilmeleri mümkündür.
- 3-Kâdı, erkek olmalıdır. Kadınlar, Hanefî mezhebine göre ancak hadd ve kısas türünden cezâ dâvâları dışında mâlî haklara dair hususlarda hâkimlik yapabilirler.
- 4-Kâdı, âdil olmalıdır. Âdil, hasenâtı (iyilikleri) seyyiâtına (kötülüklerine) gAlip kimse demektir. Ancak Hanefî mezhebine göre fâsığın hâkim olarak tayini muteberdir. Çünkü kendisi fâsık da olsa, hukuka uygun hükmetmek mecburiyetindedir. Aksi takdirde hükmü bozulup, kendi de azlolunur.
- 5-Kâdı'nın göz, kulak gibi his uzuvlarının sağlam olması lâzımdır. Kâdının hükmettiği kimselerin konuştuğu lisanı bilmesi elbette aranan bir keyfiyettir, ancak

²⁹ İlber Ortaylı.(1994). Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara, s.22-23

şart değildir. Tercüman vâsıtasıyla tarafları ve şahitleri dinlemek mümkündür.

Kâdının mahallî örfleri nazara alması mecburiyeti, beraberinde mahallî lisanları da bilmeyi gerektirir. Osmanlı kâdıları öncelikle Türkçe ve Arapçadan başka, çoğu zaman vazife yaptıkları mahallin lisanını da bilirdi.

6-Kâdının, ilim sâhibi olması aranır. Kâdılar, medrese tahsili görüp icâzet (diploma) olarak kazasker konağında mülâzemet (staj) defterine ismini kaydettirenlerden (staj görenlerden) tayin olunurdu. Medreseden çıkıp kazasker divanına mülâzemet edenler, müderris olmak istemeyip kâdılık etmek isterlerse, doğrudan doğruya kazâ kâdılıklarına tâyin edildikleri gibi; bir müddet müderrislik edip sonra kâdı olmak isteyenler de müderrisliklerinin derecesine göre kazâ, sancak ve eyâletlerden birinin kâdısı olurlardı. Rumeli ve Anadolu kazaskerleri başlangıçtan 150 akçelik kâdılıklara kadar olan terfileri, bizzat; bundan yukarısını ise sadrîâzam vasıtasıyla padişaha arzederlerdi. XVI. asırdan sonra şeyhüslâmlık, bir takım üst rütbeli kâdıları tâyin etme salâhiyetini kazanmış; XVII. asırdan sonra ise kazaskerlerin tayininde de rol oynamaya başlamıştır. Bir yere tayin edilen kâdıya hukukî kararları icrâya (uygulamaya) mezun olduğuna dair padişahın tuğrasını taşıyan bir berat verilir ve aynı zamanda bağlı olduğu kazaskerden de mühürlü bir mektup olarak vazifesine giderdi. Kâdıdan, berat harcı olarak da bir miktar vergi hazîne ve kazasker nâmına tahsil olunurdu. Bazen bu miktar kâdının ilk aylığına kadar çıkmakta ve bazı müelliflerde kâdılıkların satıldığı zannını uyandırmıştır. O zamanlar Avrupa'da hâkimlik ve yüksek rütbeli memuriyetler, en yüksek parayı verene ihâle edilirdi.³⁰

1.3.2. Müfti

Müfti, bir hukukî mesele hakkında vârid olan suale İslâm hukuku kâideleri çerçevesinde cevap veren kimsedir. Bunlar kâdıllara bağlı olmamakla beraber, kâdıların müşâviri durumundadır. Müftiler, şeyhüslâmın arzı ve veziriâzâmın telhisi (üst yazısı) ile padişah tarafından tayin olunurdu. Bazı yerlerde kâdılık, müftilik veya müderrislik tek şahısta birleşebilirdi. Müfti bulunmayan kazâlarda bunun vazifesini kâdı yapardı. Taraflar mahkemeye gitmeden müftiye mürâcaatla ihtilaflarını kolay ve ucuz yoldan halledebilecekleri gibi; mahkemeye gittikten sonra da müftiden fetvâ alıp mahkemeye ibrâz edebilirler. Öte yandan kâdı da bir hukukî ihtilafın çözümünde tereddüde düşerse, müftiden fetvâ sorabilir; aldığı cevaba göre hareket eder. Ancak buna mecbur değildir. Ancak şeyhüslâmlıktan alınan fetvâ kâdıyı fiilen bağlar.

³⁰ Ekrem Buğra Ekinci.(2010). akça Hukuku, Arı Sanat Yayınevi, İstanbul, s.261–262.

Nitekim mahkeme hükmüne karşı Divan-ı Hümâyun'da bir itiraz vâki olursa, kâdıya fetvâya niçin uymadığı sorulmakta; kâdı müşkül durumda kalabilmektedir³¹.

1.3.3. Nâib

Şer'î mahkemede kadılar adına çeşitli hizmetlerde görev alan naibler (vekil kadı) bulunmaktaydı. Naib; kadıların kendi kazaları dahilindeki nahiyelerde şer'î görevlerini yerine getirmek için tayin ettiği bir memurdu. Kadılar bu tayini iltizam usulüyle yapmaktaydı. Naib, Şer'î Mahkeme'de kadıya vekalet ettiği gibi, gerektiği zaman şer'î muamelelere bakmak üzere köylere ve mahallelere de gönderilirdi. Kazânın büyük veya küçük oluşuna göre bir veya birden fazla nâib tayin edilebilmekteydi³².

Kâdı, kendi yerine veya kazâ mahallinin muhtelif köşelerine nâib adıyla bir vekil vazifelendirebilir. Osmanlı Devleti'nde tekâüt maaşı mahiyetinde bazı uzak kazâlara tayin olunan yüksek rütbeli kâdılar, buraya gitmeyerek yerlerine nâib gönderirlerdi. Buna *arpalık nâibi* denirdi. İstanbul, Şam, Bağdad gibi büyük merkezlerde, kâdılar işlerinin çokluğuna mebni, vekâleten tâli derecede ehemmiyetli dâvâları dinlemek üzere nâib vazifelendirirdi. Buna *bâb (kapı) nâibi* denirdi. Bunların maaşlarını kâdı verdiği gibi; hükümlerinden de kâdı mesuldü. Nâibler, kâdının bulunmadığı zamanlarda yerine bakabildikleri gibi; keşif gibi bir işi yürütmek üzere muvakkaten tayin olunabilirlerdi. Kâdı adlı vazifesinin dışındaki işlerini yürütmek üzere de nâib tâyin edebilirdi. Nitekim *gece nâibi*, geceleyin vukua gelen adlî işlerin ilk soruşturmalarını yapar; seyyar *ayak nâibi* de kâdının çarşı-pazarla alâkalı işlerini yürütürdü. Osmanlılarda hep Hanefî kâdılar tayin edildiği halde; diğer Sünnî mezheplerden halkın ekseriyette olduğu yerlerde bu mezheplerden nâibler Hanefî kâdısına bağlı olarak vazife yapardı. Hanefî kâdısı, tarafları başka mezhebdeki bazı dâvâları (âile hukuku gibi), talep hâlinde, dâvâlarının mezheplerinden nâiblere havâle ederdi. Demek ki nâibler bazen kâdının yerine geçer; bazen de işlerin çokluğu veya kazâ mahallinin genişliği sebebiyle kâdılarına yardımcı olurdu.³³

1.3.4. Şühûdü'l-Hâl

Şer'î Mahkemede bir davanın görülmesi sırasında, davalı, davacı ve kadı haricinde en az üç kişinin mahkemede bulunması gerekmektedir. Mahkemede hazır bulunan bu kişilere “şühûdü'l-hâl” denilmekteydi. Bu kişilerin dava konusunun

³¹ Ekinci, a.g.e. s.266.

³² Uzunçarsılı, a.g.e., s. 117-118.

³³ Ekinci, a.g.e. s.266-267.

meydana çıkması veya gelişmesi hakkında bilgi sahibi olmaları şart değildi. Bu kimselere “şuhûdü'l-hâl” denilmesinin nedeni davanın görüldüğüne ve Mahkemede dava ile ilgili olayları şahit olmalarıydı. Kadı, bazı durumlarda, memleketin örf ve geleneklerini iyi bilen bu insanların dava konusu hakkındaki düşüncelerini de almaktaydı. Ayrıca bu şahitler, Kadı'nın tarafsız olarak görevini yerine getirdiğinin de bir deliliydi³⁴. Bu usul bir bakıma kadıların denetlenme yollarındandır. Bu kurumun mahkemeyi herhangi bir şekilde etkilemesi ve kişilerinin sürekli olarak değişmesi nedeniyle batı hukuk sistemlerindeki jüri uygulamasıyla hiçbir benzerliği yoktur³⁵.

1.3.5. Kassâmlar

Vefat etmiş bir kimsenin terekesini varislere taksim eden şer'î memura kassam denilirdi. Kassamlar; askeri sınıfın terekesini tutan kazasker kassamları ve halktan vefat edenlerin terekesini tutan kassamlar olmak üzere iki kısma ayrılmaktaydılar. Kazasker kassamları her kazada bulunabildikleri gibi, birden fazla kaza için bir tek Kazasker kassamı görevlendirilebilmekteydi. Adlarından da anlaşılacağı üzere bu kassamlar kazaskerlere bağlıydılar. Halktan vefat edenlerin terekesini tutan kassamlar ise şer'î mahkemede bulunur ve doğrudan doğruya kadı tarafından tayin olunurlardı³⁶.

1.3.6. Kâtib

Şer'î Mahkemelerde sicilleri yazan, vesikaları tanzim eden görevlilerdi. Ayrıca Mahkeme dışarısında herhangi bir keşif ve inceleme gerektiğinde katipler, bilirkişi olarak da görevlendirilirdi³⁷.

Katibler, mahkemede kâdından sonra en mühim vazifeli idi. Hüccet ve i'lâmların yazılması, dâvâ safahatının mahkeme sicillerine kaydedilmesi katiplerin vazifesi idi. Muhakeme esnâsında bir eksikliğin olmamasında mühim rol oynayan katipler, güzel yazı yazmaları ve resmî sakk (yazışma) usullerine vâkıf bulunmak yanında, umumiyetle medrese çıkışlı oluşları ve mahkemelerdeki tecrübeleri hasebiyle hukukşinas kimseler idi. Bu sebeple kâdı nâibleri umumiyetle mahkeme katiplerinden tayin olunurdu. İstanbul mahkemelerinde kâtibe *vekâyi kâtibi* denirdi³⁸.

1.3.7. Muhzır (Çuhadar)

³⁴ Yusuf Halaçoğlu. *a.g.e.* s. 124.

³⁵ Hülya Taş.(2008) akça Kadı Mahkemesindeki “Şuhûdü'l-Hal” Nasıl Değerlendirilebilir, *Bilig*, S.44, s.27.

³⁶ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 121-125.

³⁷ Halil İnalçık, Mahkeme mad., *İ.A.*, VII, s.150.

³⁸ Ekinci, *a.g.e.* s.267.

Muhzırlar, mahkemeye getirilmesi gereken kimseleri mahkemeye çağırın görevlilerdir³⁹. Tarafların mahkemede hazır bulunmalarını temin eder; mahkemenin asayişine ve getir götür işlerine bakarlardı. Bunlar bazen mahkeme katipliği vazifesi de yaparlardı⁴⁰.

1.3.8. Vekil

Şahıslar dâvâlarını bizzat takip edebilecekleri gibi, vekil marifetiyle de gördürebilirlerdi⁴¹. Osmanlı döneminde kişinin dava vekili olabilmesi için müvekkili ile beraber mahkemeye gelerek kadı veya naip karşısında vekâleti kayıtlara geçirmesi gerekmektedir⁴².

1.3.9. Subaşı

Mahkeme kararlarının yerine getirilmesi de kâdının vazifesi idi. Osmanlı Devleti'nde bu işi merkezde *çavuşlar*, taşrada ise merkezden tayin olunan *subaşılar* yapardı. Küçük beledî kabahatler hâricinde, mahkeme kararı olmaksızın subaşının cezâ vermeye salâhiyeti yoktu. Subaşı, şehir ve kazâların zâbıta ve polis müdürü idi. Kol gezerek suçluları takip eder ve mahkemeye çıkarır; pazar ve mahallelerin âsâyişini temin ve temizliğini teftiş eder; kaldırımları tamir ettirir; yıkılmaya yüz tutmuş evlerin yıktırılması için mimarbaşına haber verirdi. Ayrıca bir takım örfi vergileri toplardı⁴³.

1.4. HALEP ŞERİYE SİCİLLERİ

Türkiye arşiv ve kütüphanelerinde bulunan, sayıları binlerle ifade edilen mevcut şeriye sicillerinin yanında Türkiye dışında birçok sicil defteri olduğu bilinmektedir. Bunlardan biri de Osmanlı Devleti'nin önemli eyaletlerden biri olan Halep Eyaletidir. Halep sicil defterleri hakkında yapılan çalışmada Türkiye'de 67 defterin bulunduğu görülmüştür.

Şeriye sicillerinin ikinci bir nüshasının olmaması bu defterlerin korunmasının ne kadar önemli olduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır. 2008 yılında başlayan bir çalışma kapsamında Halep'te bulunan 1060 defterden kırkının Türkçeye tercümesi yapılmıştır.⁴⁴ Ancak, Halep arşivinde bulunan bu defterlerin son üç yıldan beri devam eden iç savaşta büyük bölümünün tahrip edildiği tahmin edilmektedir.

³⁹ Uzunçarşılı. *a.g.e.*, s. 111.

⁴⁰ Ekinci, *a.g.e.* s.267.

⁴¹ Ekinci, *a.g.e.* s.267.

⁴² Zeynel Özlü. (2009). *Batı Karadeniz'de Antik Bir akça Kenti Prusias ad Hypum Üskübü (Konuralp)*. Konuralp Belediyesi Kültür Serisi, İstanbul, s.s. 357, 358.

⁴³ Ekinci, *a.g.e.* s.268.

⁴⁴ <http://www.habername.com/haber/halep-seriye-sicilleri-turkceye-cevriliyor-6999.htm>. 23.11.2014

Bereket versin ki iç savaşın başladığı 2011 yılında İSAM'ın yaptığı proje ile bu belgelerin bir kısmının mikrofilmleri Türkiye'ye getirilme çalışmalarında bulunmuşlardır. Ancak asıllarının zarar görmesi ayrı bir üzüntü kaynağıdır. Diğer yandan yapılan araştırmada bu defterlerden hiçbirinin tez çalışması olarak değerlendirilmediği görülmüştür.

ADI	NO	TARİH	SAYFA SAYISI
HALEP SİCİLLERİ	1	1101-1164 / 1689-1750	393
HALEP SİCİLLERİ	2	1134-1138 / 1721-1725	272
HALEP SİCİLLERİ	3	1146-1151 / 1733-1738	386
HALEP SİCİLLERİ	4	1151-1156 / 1738-1743	358
HALEP SİCİLLERİ	5	1156-1159 / 1743-1746	401
HALEP SİCİLLERİ	6	1174-1177 / 1760-1763	200
HALEP SİCİLLERİ	7	1177-1181 / 1763-1767	208
HALEP SİCİLLERİ	8	1180-1184 / 1766-1770	286
HALEP SİCİLLERİ	9	1184-1187 / 1770-1773	117
HALEP SİCİLLERİ	10	1185-1187 / 1771-1773	106
HALEP SİCİLLERİ	11	1186-1187 / 1772-1773	137
HALEP SİCİLLERİ	12	1188-1189 / 1774-1775	238
HALEP SİCİLLERİ	13	1189-1191 / 1775-1777	190
HALEP SİCİLLERİ	14	1191-1193 / 1777-1779	231
HALEP SİCİLLERİ	15	1193-1195 / 1779-1781	435
HALEP SİCİLLERİ	16	1195-1197 / 1780-1782	286
HALEP SİCİLLERİ	17	1197-1199 / 1782-1784	203
HALEP SİCİLLERİ	18	1198-1201 / 1783-1786	166
HALEP SİCİLLERİ	19	1201-1203 / 1786-1788	170
HALEP SİCİLLERİ	20	1203-1205 / 1788-1790	94
HALEP SİCİLLERİ	21	1203-1204 / 1788-1789	57
HALEP SİCİLLERİ	22	1205-1206 / 1790-1791	93
HALEP SİCİLLERİ	23	1205-1208 / 1790-1793	106
HALEP SİCİLLERİ	24	1208-1210 / 1793-1795	133
HALEP SİCİLLERİ	25	1210-1212 / 1795-1797	109
HALEP SİCİLLERİ	26	1211-1214 / 1796-1799	271
HALEP SİCİLLERİ	27	1212-1214 / 1797-1799	151
HALEP SİCİLLERİ	28	1213-1216 / 1798-1801	167
HALEP SİCİLLERİ	29	1216-1218 / 1801-1803	178
HALEP SİCİLLERİ	30	1218-1221 / 1803-1806	263
HALEP SİCİLLERİ	31	1221-1224 / 1806-1809	181
HALEP SİCİLLERİ	32	1223-1225 / 1808-1810	157
HALEP SİCİLLERİ	33	1225-1226 / 1810-1811	87
HALEP SİCİLLERİ	34	1226-1227 / 1811-1812	73
HALEP SİCİLLERİ	35	1227-1228 / 1812-1813	157
HALEP SİCİLLERİ	36	1229-1231 / 1813-1815	163
HALEP SİCİLLERİ	37	1231-1232 / 1815-1816	194
HALEP SİCİLLERİ	38	1234-1239 / 1818-1823	247
HALEP SİCİLLERİ	39	1238-1240 / 1822-1824	160
HALEP SİCİLLERİ	40	1240-1241 / 1824-1825	135
HALEP SİCİLLERİ	41	1169-1173 / 1755-1759	297
HALEP SİCİLLERİ	42	1233-1234 / 1817-1818	134
HALEP SİCİLLERİ	43	1241-1242 / 1825-1826	127
HALEP SİCİLLERİ	44	1242-1243 / 1826-1827	139

HALEP SİCİLLERİ	45	1243-1246 / 1827-1830	255
HALEP SİCİLLERİ	46	1246-1247 / 1830-1831	121
HALEP SİCİLLERİ	47	1246-1256 / 1830-1840	215
HALEP SİCİLLERİ	48	1249-1258 / 1833-1842	123
HALEP SİCİLLERİ	49	1250-1253 / 1834-1837	76
HALEP SİCİLLERİ	50	1254-1257 / 1838-1841	93
HALEP SİCİLLERİ	51	1257-1258 / 1841-1842	76
HALEP SİCİLLERİ	52	1258-1261 / 1842-1845	161
HALEP SİCİLLERİ	53	1260-1263 / 1844-1847	155
HALEP SİCİLLERİ	54	1263-1265 / 1846-1848	110
HALEP SİCİLLERİ	55	1265-1266 / 1848-1849	255
HALEP SİCİLLERİ	56	1266-1268 / 1849-1851	289
HALEP SİCİLLERİ	57	1267-1272 / 1850-1855	315
HALEP SİCİLLERİ	58	1272-1273 / 1855-1856	84
HALEP SİCİLLERİ	59	1273-1275 / 1856-1858	160
HALEP SİCİLLERİ	60	1275-1278 / 1858-1861	176
HALEP SİCİLLERİ	61	1275-1276 / 1858-1859	67
HALEP SİCİLLERİ	62	1278-1281 / 1861-1864	164
HALEP SİCİLLERİ	64	1283-1285 / 1866-1868	141
HALEP SİCİLLERİ	65	1286-1287 / 1869-1870	162
HALEP SİCİLLERİ	66	1288-1291 / 1871-1874	221
HALEP SİCİLLERİ	67	1302-1303 / 1884-1885	192

İKİNCİ BÖLÜM

6 NUMARALI HALEP ŞERİYE SİCİLİNİN TERCÜMESİ (s. 100-200)

Sayfa 100

Belge 473

Kanber ibn-i Reyhan ibn-i Abdullah'ın vekili Hakverdi ibn-i Nuri aşağıdaki hususu ikrar etmiştir. İkrarına göre, müvekkili Reyhan'ın Halep Attarin pazarında dükkanları olan Takuyyuddin ibn-i Muhammed Şah, Seyyid Kemalettin ibn-i Sirac Muhammed, Şeyh Mecdeddin ibn-i Ebu Bekir, Hacı Kasım ibn-i Hacı Ahmed, Seyyid Muhammed ibn-i Hacı Musa, Hacı Yahya ibn-i Hacı Ahmed, Behram Abdullah, Hacı Şemsettin ibn-i Muhittin, Ebu Bekir ibn-i Muhammed, Hacı Lütfi ibn-i Hacı Hasan, Mahmud ibn-i Muhammed, Seyyid Ali ibn-i Muhammed, Seyyid Muhammed ibn-i Hacı Ahmed, Yahudi Yadum ibn-i Asen, Hacı Nasurddin, Fethullah ibn-i Hacı Ali el-Raşidi, Bedreddin ibn-i Seyyid Mahmud, Hacı Zekeriya ibn-i Hacı Muhammed, Husro ibn-i Abdullah, Hacı Osman ibn-i Kasım, Seyyid Bedreddin ibn-i

Hacı Osman, Ramazan ibn-i Muhammed, Takiyyuddin Abdullah, Hacı İbrahim ibn-i Karabaş, Hacı Mervan ibn-i Abdullah ve Umar Zeyd ile veya söz konusu pazarın diğer esnaflarıyla hiçbir şekilde sorunu olmadığını, elindeki vekaletnameyle onların zimmetlerini bütün davalarda, husumetlerden ve haklardan ibra ettiğini ikrar etmiştir. Herhangi bir kişi müvekkilinin adına esnaflara dava açarsa davası reddedilmek üzere, elindeki ibraname herkes tarafından şifahen ve yazılı olarak tasdik edilmiştir. İşbu belge 995 yılında Zilhicce ayının sonlarında yazılmıştır.

Şuhûdü'l-hâl

Muayli Osman Ali Cemalettin Çavuş ibn-i Muayli İbrahim Muayli Abdullah Alizade Hamza ibn-i Bekir

Belge 474

Şeriat mahkemesinde, Halep'te Altunboğa vakfının eski sorumlusu Şeyh İbrahim ibn-i Hacı Ebu Bekir, vakfın sorumlusu olduğu dönemde, Azaz'a bağlı Mrugin köyündeki vakfın mahsulünden ve Cebbul'a bağlı Naud bahçesinden sene dokuz yüz doksan dört ve dokuz yüz doksan beş yılına ait mahsullerden ve Halep Babunnasır mahallesinde bulunan vakfın kahvesinin Ramazan ayının yirmi üçünde başlayıp Zilhicce'nin sonunda biten üç ay on günlük kira gelirinden altmış dört dinar aldığını ikrar etmiştir. Dört buçuk dinar Muhammed Şah'a verdiğini geriye kalan parayı da günlük yedi gümüş olan yevmiyesi olarak aldığını iddia etmiştir. Bunu ispat etmek için de bir ay süre talebinde bulunmuştur. İspatı da vakfın yeni sorumlusu Şeyh Muhammed ibn-i Şeyh İbrahim el-İmadi huzurunda Seyyid İzettin ibn-i Şeyh Celalettin talep etmiştir. Yirmi dört Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 475

Tarih: on yedi Zilhicce sene 995

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan Kadı ve Mevlana'nın huzurunda Hudarani ibn-i Hoca aynı mahkemede bulunan ve Şeyh Hüseyin ibn-i Hacı Tacuddin ve Hüseyin ibn-i Mahmud tarafından bilinen eşi Hub bint-i İmam'ı boşamıştır. Mahkemede kadın otuz dinar mehrini alıp ve iki tarafta aralarında alacak, dava veya husumet olmadığını açıklayıp imzalamıştır. On yedi Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı İbrahim Tercüman

Belge 476

Şeriat mahkemesinde, Hacı Abdullah ibn-i Hüseyin, Hacı Bilo ibn-i Ahmed, Yakup ibn-i İshak ve İbrahim ibn-i Celalettin Murtafiye taifesinden olan Hintlilere, İsa ibn-i İsmail ibn-i Sidad el-Hindi el-Murtafi Harim kazasında vefat eden merhum İbrahim ibn-i Hacı Musa ibn-i Sidad'ın amcasının oğlu olduğu haberdar etmişler. Bütün mirasını ona bırakmıştır. Sene 995 Zilhicce ayında.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 477

Yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda, maktul tercüman olarak bilinen Osman Ağa'nın malını mazbata altına almak için ihbarda bulunmuştur. İhbarında, sene dokuz yüz doksan iki yılının Safer ayının başlarında üzerinde Ariha mahkemesinde savcı olan Mahmud ibn-i İshak'ın imzası olan kararda, Şeyh Abdürrahman ibn-i Şeyh İsa el-Bekfeluni, Osman Ağa'nın parasından Yusuf Ağa'dan ibn-i iki yiz dinar bir işlem karşılığı olarak teslim aldığına ikrar etmiştir. Anılan Şeyh Abdürrahman'a sorulduğunda sahte olup asılsız olduğunu söyleyip, adliyeye gidip kararın aslını talep etmiş ancak mahkeme sicillerinde aslını bulmadığını ifade etmiştir. Kararda isimleri yazılan şahitlere sorduğumda böyle bir şeyde haberdar olmadıklarını söylediler. Daha sonra karadaki mühür ve imzayı aynı hakimin başka bir karardaki mühür ve imzasıyla karşılaştırdığımda farklı olduğunu gördüm diyerek ifade etmiştir. Bu kararda hakimin adı Mahmud ibn-i Şahade başka bir kararda ise Mahmud ibn-i İshak olarak yazılmıştır. Mevlana bu karara bakıp sonundaki imza ve mührün sahte olduğunu gördüğünde kararın asılsız olduğuna kanat getirmiştir. On Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Sayfa 101

Belge 478

Hasan Paşa huzurunda şeriat mahkemesinde, Şeyh İbrahim Eriha'ya bağlı Kefer Late köyünden Ahmed ibn-i Ebu Bekr'e Kefer Marzak köyünden Yusuf ibn-i Ahmed ve Raziye Umar'a kefil oldu. Seyyid Yahya ibn-i Şeyh Ahmed Şeyh İbrahim'e aynı konuda kefil oldu. Sene 995 Zilhicce ayında.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 479

Şeriat mahkemesinde, yukarıda imzası olan Kadı ve Mevlana, Larnak beldesinden Miri ibn-i Süleyman ve Meblak beldesinden Muhammed Ali'nin zimmetinde bu belgeyi taşıyan Çavuş ibn-i Bekr'in borç olarak üç yüz altmış dinar alacağı olduğu ikrar edilmiştir. Borç 994 yılında Muharrem ayında beş ay ertelenmiştir. Sene 995 Zilhicce ayında.

Şuhûdü'l-hâl

Mustafa ibn-i Rahb Muhammed Hilli Ziryani Hasan Yusuf

Belge 480

Şeriat mahkemesinde, Halep Ebrac mahallesinden yukarıda imzası olan Kadı ve Mevlana Seyyid Ali ibn-i Zafir'in bu belgeyi taşıyan Halil Çavuş ve Seyyid Ali'ye dört yüz dinar borçlu olup bir sene ertelediğini ikrar edilmiştir. Bunun karşılığında yedi ibn-i çeşitli meyve ağacı olan iki bahçesini kiraya vermiştir. Birinci Bahçenin güneyinde yol, doğusunda Hacı Ebu Bekr'in bahçesi, kuzeyinde yol ve batısında İbn-i Allam'in bahçesi vardır. İkinci bahçenin güneyinde Hacı Metuf'un bahçesi, doğusunda Umar Samman'ın bahçesi, kuzeyinde yol ve batısında Hacı Bekr'in bahçesi vardır. İki bahçede Azaz nahiyesine bağlı Marin köyündedir. Hacı Hüseyin ise iki evini birleştirip, evin güneyinde Hacı Ramazan'ın evi, doğusunda Umar beyin evi, kuzeyinde yol ve batısında kapalı bir yol vardır. Sene 995. Zilhicce ayında.

Şuhûdü'l-hâl

Fethullah Şemsettin Seyyid bahuddin Mirze Şeyh Ahmed Halife

Sayfa 102

Belge 481

Şeriat mahkemesinde, Sinra ibn-i Ali Abüdlhalik ibn-i Hacı Abdülgaaffar dava açtı, dava gerekçesi: davalı Behram ibn-i Abdullah zimmetinde havale olarak kırk dinar alacağı olduğu, on dört dinar aldığını ve yirmi altı dinar alacağı olduğunu iddia etmiştir. Davalıya sorulduğunda inkar edip sadece on dinar borcu olup ve borcunu iddia etmiştir. Davacı ispat edemeyince yemin etmesi istenildi ama defalarca hayır dediği için borç iskat edildi. Sekiz Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 482

Şeriat mahkemesinde, Budak Çavuş, Seyyid Mahmud ibn-i Muhammed ibn-i Bekir Emin'den seksen üç dinarı sene 992 Rabiulahir ayında aldığı ikrar etmiştir. Kalan yirmi yedi dinarı da taksitle her gün bir dinar alacaktır. Sene 994 Muharrem ayının başı.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 483

Yukarıda yazısı olan Kadı ve Mevlana Halep'de Bayyada mektebinde çocuklara Kuran-i kerim okutmak için Şeyh Abdülvahhap ibn-i Şeyh Yusuf Babili'yi vefat eden Şeyh Muhammed ibn-i Musa'nın yerine atadı. Günlük olarak iki akça belirledi. Sene 995 Zilhicce ayında.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh Abdülvahhap ibn-i Şeyh Muhammed Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı İbrahim Tercüman

Belge 484

Şeriat mahkemesinde, Ataullah ibn-i Hacı Ali, Hüseyin Çavuş ibn-i Fethullah el-Tarrah'a dava açtı. Davanın nedeni: İbn-i Derviş Avs Çavuş ibn-i Lütfi yanında hizmetli olarak çalışmış ve onunla doğu ülkelere yolculuğa çıkmış. Hüseyin Çavuş'un yanında çalışmamış fakat onun yanındaymış. Kadı sorduğunda, cevabında Derviş yanında çalıştığını fakat oğlu Avs yanında çalışmadığını söylemiştir. On dokuz Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 485

Şeriat mahkemesinde, Halep Tuti mahallesinden olan Mevlana ve Kadı yukarıda yazısı olan Halil ibn-i Kasım, bu belgeyi taşıyan Ataullah ibn-i Hacı'tan evinin yarısını almıştır. Ev, bir oda, mutfak, avlu ve kuyudan oluşmaktadır. Güneyinde Muhammed ibn-i Mahmud'un, doğusunda Abdunnebi ibn-i İsa'nın evi, kuzeyinde

yol vardır. Doksan iki dinara satmış ve parasını peşin almıştır. İki taraf arasında anlaşma yapıp imzalanmıştır. On üç Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Nurettin Ceyran Ebu ekir ibn-i Hacı Muhammed Mahmud Hasan

Sayfa 103

Belge 486

Şeriat mahkemesinde, Mevlana ve Kadı yukarıda imzası olan Seyyid Surur ibn-i Hacı İsmail bu belgeyi taşıyan Alaeddin ibn-i Hacı Mahmud'a Halep Babunnasır semtindeki evini yirmi beş kırata sattığını ikrar etmiş. Ev, iki oda, mutfak ve avludan oluşmaktadır. Güneyinde Abdüvahhap'ın evi, doğusunda kapalı yok, kuzeyinde yol ve batısında yine Abdüvahhap'ın evi vardır. Sene 995 Zilhicce ayının başlarında.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Muhammed Bankus Hacı Abdüvahhap el-Hamvi Lokman Nasır Hacı İbrahim ibn-i Nasır

Belge 487

Şeriat mahkemesinde, Mevlana Hacı Abdullah ibn-i Hüseyin ve Hacı Ahmed Hindi huzurunda, Beytülmal katibi Muhammed ve vekil Hilli ibn-i Fadıl ve Mulla Çavuş vekili Abdullah Emin, İsa İsmail Hindi tarafından yapılan davayı yazmışlar. Harim kazasına bağlı Şımarin köyünde vefat eden Hacı İbrahim ibn-i Hacı Musa Hindi'nin amcasının oğlu tek varisi olduğu mahkemede görülmüştür. Sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı İbrahim ve diğerleri

Belge 488

Şeriat mahkemesinde, Gayr-i Müslim Babık Gayr-i Müslim Garip'e dava açtı. Davacı, davalının zimmetinde daha önce sattığı arpa parsı otuz iki dinar alacağı olduğunu iddia etmiştir. Davalıya sorulduğunda kabul edip fakat yirmi iki dinar ödediğini ve sadece on dinar borcu kaldığını söylemiştir. Yedi Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 489

Şeriat mahkemesinde, Abdullah el-Haffaf'ın varisi yukarıda yazısı olan Şam'da Kadı ve Mevlana Yusuf ibn-i Abdullah el-Askeri, Hacı Abdullah ibn-i Muhittin ile ilgili kişinin kardeşinin mirası için bir dava veya husumet olmadığı ikrar edilmiştir. Hacı Celalettin itiraf edip Yusuf'un zimmetinde bir hak olmadığını savunmuştur. Böylece iki taraf arasında hiçbir alacak ve hak kalmadığına dair iki taraf imzalamıştır. Sene 995 Zilhicce ayının sonları.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh Abdülkerim İbn-i Derviş Hacı Nasurddin ibn-i Umran Seyyid Umar ibn-i Sufi

Belge 490

Şeriat mahkemesinde, Zeynelabidin ibn-i Hacı Yunus el-Babili el-Hadari, Hacı Ali ibn-i Hacı Abdülkerim'den Halep Bidin arazilerindeki bir bostanını kiralamıştır. Bostanı hem ekecek hem de içinde geçen ihtiyaç duyduğunda su kanalından istifade edecektir. Üç yıl önce sene 99'da başlayan kira yıllık kirası dokuz dinar olmak üzere her sene başında ödenecektir. Yalnız bostan sahibi kiranın su kanalıyla birlikte on dinar olduğunu ve geçen sene kirasından sadece yedi dinar verip hala zimmetinde üç dinar olduğunu iddia etmiştir. Yirmi beş Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 491

Halil Çavuş, Macid Derviş ve Hazreti Hasan Paşa huzurunda, Halep Dibbaga mahallesinde oturan Hasan ibn-i Abdullah ve Seyyid Ali ibn-i Seyyid Recep aynı mahallede oturan Halime bint-i Muhammed isminde bir kadın her gece evine yabancı erkekleri alıp ahlak dışı işlerde bulunduğunu ileri sürmüşlerdir. Yirmi iki Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı İbrahim Tercüman Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Sayfa 104

Belge 492

Şeriat mahkemesinde, eşi vefat ettikten sonra iki çocuğu Eysar ve Varde'nin vilayetine alan Gayr-i Müslim Yagop ibn-i İdris Gayr-i Müslim Bedin Hazar'a dava açtı. Dava gerekçesi, iki yetimin onun zimmetinde kumaş parası yüz on dört dinar

alacakları olduğunu ikrar etmiştir. Davalıya sorulduğunda kabul edip fakat altmış dinarını elden ödediğini, kırk üç dinarlık kuru üzüm ve on dinarlık mercimek ve on gümüş şeklinde ödediğini ileri sürmüştür. Sadece yirmi beş dinar borcu kaldığını iddia etmiştir. Üç Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 493

Şeriat mahkemesinde, yukarıda imzası olan Kadı ve Mevlana Hüseyin Çelebi ibn-i Hasan'ın zimmetinde bu belgeyi taşıyan Ataullah ibn-i Hacı Ahmed'e üç yüz elli dört dinar borcu olduğunu ikrar etmiştir. Borç, Ataullah'tan aldığı tüccar pazarındaki dükkanın parasıdır. Dükkanın güneyinde Fethullah ibn-i Abdürrahman'ın dükkanı, doğusunda yol, kuzeyinde Muhammed ibn-i Cebbar'ın evi ve batısında ulu cami vardır. Üç yüz dinarın ödeyip daha sonra Hüseyin Çelebi kalan elli dört dinarı tamamen ödemiştir. Böylece aralarında alacak ve hak kalmadığını iki taraf ikrar edip tasdik etmiştir. Sene 995 Zilhicce ayında.

Şuhûdü'l-hâl

Muhammed ibn-i Hacı Zübeyr Seyid Muhammed ibn-i Muhittin Hasan ibn-i Useyme

Belge 494

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda, köse genç olan ve yüzünde suççeği izleri olan Fadıl ibn-i İlyas ibn-i Hacı Muhammed Cerkes el-Kayseri zimmetinde bu belgeyi taşıyan Şam'da Recep Büyükbaşı ibn-i Bayram el-Askeri'nin bir işlem karşılığı iki yüz kırk dinar olduğunu ikrar etmiştir. Kırk dinar bir hançer parası iki yüz dinar ise borçtur. Borçlu olan kişi tarafından tasdik edilmiştir. Muharrem ayında sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim ibn-i Sinan Yusuf ibn-i Musa el-Askeri Muhammed ibn-i Derdar
(Murad ibn-i Abdullah) Davud ibn-i Seyyi el-Askeri

Belge 495

Kadı ve Mevlana huzurunda Rukiye ibn-it Şeyh Ali çocukları Muhammed ve Hüseyin şahitliğiyle boşanmış olduğu eşinden mehri nafaka olarak boşandığı eşi

Muhammed ibn-i Ahmed'den beş dinar alacaklı olduğunu iddia etmiştir. Sene 995 Zilhicce ayının sonları.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı İbrahim Tercüman

Sayfa 105

Belge 496

Halep Cellum mahallesinden Bedreddin ibn-i Ahmed Muhammed ibn-i Şemseddin Hayyat'a şeriat mahkemesinde dava açtı. Dava sebebi yirmi dinar alacağı olduğu beş dinar borç on beş dinar ise buğday parasıdır. Davalıya sorulduğunda ikrar edip buğday parasını buğday vererek ödediğini yalnız davacı sadece on bir buçuk dinarlık iki çuval küsur buğday aldığını iddia etmiştir. Yalnız o dönemde buğday çuvalının fiyatı yedi dinar olunca, iki çuval küsurun parası on altı dinar olmuştur. Böylece davalının sadece dört dinar borcu kalmıştır. Yirmi üç Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Ahmed ibn-i İsmail

Belge 497

Şeriat mahkemesinde, Kilis kazasından olan yukarıda imzası olan Kadı ve Mevlana İsmail ibn-i Mansur ibn-i Muhammed ibn-i Kabes zimmetinde Hacı Muhammed ibn-i Hacı Mahli Sabbagh'a dört inek parası dokuz yüz dinar borcu olduğu ikrar edilmiştir. Bir sene de ertelenmiştir. Sene 993 Muharrem ayında.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Mustafa ibn-i Hacı Umar Hacı Ahmed ibn-i Abdullah İnad İbrahim Abdullah Hacı Muhammed ibn-i Mahmud

Belge 498

Kadı ve Mevlana Halep Bekri camide hatiplik vazifesi için bu belgeyi taşıyan Şeyh Muhammed'i merhum babasının yerine atamıştır. Aylık elli üç akça olmak üzere hemen işe başlamasını istemiştir. Mahalle sakinleri, Osman ibn-i Hacı Muhammed ibn-i Hulusi, Halil Çelebi ibn-i Derviş, Hacı Mansur ibn-i Kasım, Hacı Halil ibn-i Şaban ve Hacı Mahli ibn-i Hacı Muhammed ve Hacı Ahmed ibn-i Adi ve Şeyh Ebu Bekir bu atamayı onaylamıştır. Sene 995 Zilhicce ayında.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Ahmed ibn-i İsmail Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı İbrahim Tercüman

Belge 499

Şeriat mahkemesinde, Kadı ve Mevlana'nın huzurunda yaşlı kadın Seniyye ibn-it Halil, Halep Hezzeze mahallesindeki kocasının evinin yarısı kendisine düştüğünü ikrar etmiştir. Bir oda, mutfak, avlu, kuyu ve koridordan oluşan evi, Ali ibn-i Kasım Varrak ve Hacı Mansur ibn-i Tahhan'a satmak istemiş, evin güneyinde Ahmed ibn-i Abdurrahman'ın evi, doğusunda yol, kuzeyinde kapalı yol ve batısında da bir ev varmış. Evin fiyatı on beş dinardır. İki taraf arasında satış sözleşmesi yazılıp imzalanmıştır. Sene 995 Zilhicce ayında.

Şuhûdü'l-hâl

Ahmed ibn-i Sadüddin Leys Nasır Tamuruddin Hacı Zeyn ibn-i Nasır Şemsettin Şeyh Bekir.

Belge 500

Şeriat mahkemesinde, Antakya kazasına bağlı Şarcın köyünden Kadı ve Mevlana Ahmed ibn-i Muhammed'in zimmetinde Azaz nahiyesine bağlı Sılamyan köyünden eşi Rımma Şahzade bint-i Seyyid'e yüz elli dinar ev parasından dolayı borçlu olduğunu ve borçtan sadece yirmi dinar ödediğini, geriye kalan yüz otuz dinarı da her sene yirmi dinar olmak üzere taksitlendirmiştir. Sene 993 Muharrem ayında .

Şuhûdü'l-hâl

Hüseyin Emet Cuma ibn-i Aziz Şeyh Ahmed ibn-i Ali Şeyh Hüseyin Ahmed

Sayfa 106

Belge 501

Şeriat mahkemesinde, Kadı ve Mevlana Ahmed ibn-i Hacı Abdülvahhab el-Babili ve Ahmed ibn-i Veli Hacı el-Babili zimmetlerinde anneleri Nasruddin'in kızı vefat eden Ataullah'ın çocukları Muhammed ve Abid'in seksen iki dinar borçları olduğu ikrar edilmiştir. Borcu, babalarından teslim alıp by yazının tarihinden itibaren sekiz ay ertelenmiştir. Sene 993 Muharrem ayında .

Şuhûdü'l-hâl

Cemallettin ibn-i Rahah Hacı Ahmed ibn-i İbrahim Usame Halil ibn-i Ahmed Mubayyid

Belge 502

Halep'teki Hameyn Şerifeyn vakfından sorumlu olan Seyyid Hasibullah ibn-i Seyyid Mahmud ile Hoca Mansur ibn-i Şah Kadri Bağdadi arasında Eriha kazasına bağlı Umra bahçenin mahsulü ile ilgili tartışma çıktığında, mahsulün geliri vakfın masraflarını karşılıyordu. Toplam üç yüz doksan dinar geliri vardı. İki tarafta kaybolan doksan dinar için birbirini suçluyordu.

Belge 503

Davla Şemseddin el-Cuhi cematinden Rıdvan ibn-i Abdullah merhum Ahmed Emsal'in oğlu Muhammed ibn-i Ali'den sattığı evin parasını almıştır. Satış sözleşmesi iki taraf arasında imzalanıp hiçbir hak veya alacak olmadığı yazılı olarak tasdik edilmiştir. Sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

İbrahim Ahmed Hüseyin Umar Hacı İbrahim Semral

Belge 504

Bu belgenin yazılış sebebi, Antakya kazasına bağlı Fakırfih köyünden olan Hüseyin ibn-i Avad, köy zabıtası olan Hasan ibn-i Abdullah tarafından Halep Haylen mahallesinde alı konulmuştu. Konu şeriat mahkemesine intikal ettiğinde, davaya Ali Ağa ibn-i Veli bakmıştır. Mahkemede Hüseyin, Hasan tarafından bileği, kolu, sırtı ve omzuna darp ettiğini ispat olarak da bileğindeki darp izlerini Kadıya göstermiştir. Kadı Hüseyin'e sorduğunda kabul edip alacağı olduğu öyle yaptığını savunmuştu. Sene 994 Muharrem ayının başları.

Belge 505

Şeriat mahkemesinde, gayr-i Müslim Abraham ibn-i Ceyr el-Arazi İskender ibn-i Şah'a dava açtı. Davanın içeriği: yirmi yıl önce ona yüz otuz dinar emanet bıraktım şimdi de almaya geldim. Davalıya sorulduğunda inkar edip Abraham'ın elinde delil olmadığı için yemin etmesi istenmişti. Abraham yemin etmeye kalkınca hemen itiraf edip emaneti tekrar teslim etmiştir. Yazılı ve şifahen tasdik edilmiştir. Yirmi beş Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

İbrahim Tercüman Hacı Şihab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Sayfa 107

Belge 506

Şeriat mahkemesinde, Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Kefer Minin köyünden Yusuf ibn-i Kasım'ın zimmetinde bu belgeyi taşıyan Seyyid Umar ibn-i Yahya'nın altmış üç dinar borcu olduğu ikrar edilmiştir. Sonra Seyyid Umara bir at vererek otuz üç dinar borcu kalıp bir yıl ertelemek istemiştir. Seyyid Umar kabul edip tasdik olmuştur. Üç Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 507

Şeriat mahkemesinde, Halep Hanu's-sebil mahallesinden olan ibn-i Haşim lakabıyla bilinen Bedreddin ibn-i Hacı Muhammed'in zimmetinde bu belgeyi taşıyan saray müstahdemlerinden olan Halil Camus ibn-i Seyyid Ali ibn-i Hoca Recep'e borç olarak altmış beş dinar varmış. Muharrem ayın sonlarına doğru bir yıl ertelenen borç Halil Çavuş tarafından Abdi ibn-i Ali onaylamıştır. Bunun karşılığında alacaklı olan Bab nahiyesine bağlı Merkumiye köyündeki bahçeyi almış. Bahçenin güneyinde Hacı Muhammed ibn-i Hacı Ebu Bekr'in doğusunda Hacı Muhammed ibn-i Hacı Halit'in bahçesi, kuzeyinde yol ve batısında Muhittin ibn-i Haşim'in bahçesi vardır. Sene 994 Muharrem ayının üçü.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Abid Ahmed ibn-i Abid İbrahim Hoca Hasan ibn-i Ata Hacı İbrahim Tercüman

Belge 508

Şeriat mahkemesinde, Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Bala köyünden olan Ebu Başı ile bilinen Cuma ibn-i Muhammed kendi zimmetinde ve dayısının oğlu Muhammed Şuyab'ın zimmetinde bu belgeyi taşıyan Seyyid Umar ibn-i Yahya'nın buğday ve arpa parası yüz yirmi altı dinar alacağı olduğu ikrar edilmiştir. Bunun karşılığında yarım dönüm arazisini kiraya vermiş. Sekiz Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Mustafa ibn-i Zebaniye Seyyid Mansur ibn-i Seyyid Tamiruddin Seyh Abdürrahman Hoca Mansur Şah Yusuf Çelebi

Belge 509

Şeriat mahkemesinde, Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Kefercum köyünden üç kardeş Hind, Yusuf ve Ramazan'ın bu belgeyi taşıyan İbn-i Ufi ile bilinen merhum

Seyyid Umar ibn-i Yahya'dan üç yüz elli beş dinar alacakları olduğu ikrar edilmiştir. Alacağın iki yüz dinarı borç ve yüz dinar ise on çuval buğday ve beş çuval arpa parası ve elli beş dinar ise sekiz ay önceden ertelenen borçtur. Borç, iki taraf arasında tasdik edilip Kadı tarafından imzalanmıştır. Sene 995 Zilhicce ayında.

Şuhûdü'l-hâl

Fethullah Şemsettin Seyyid Bahattin Seyyid Ahmed Halife Hacı
Celaledin ibn-i Zelbani

Belge 510

Şeriat mahkemesinde, yukarıda imzası olan Kadı ve Mevlana Yahya Yusuf Cabir huzurunda, Haremeyn vakfından sorumlu Hassan ibn-i Seyyid Mahmud bu belgeyi taşıyan Ahmed Hüseyin Neccar'a vakfin hanımı kiralayıp karşılığında da Bankusa küçük pazarı kiralamıştır. Sene 994 Muharrem ayından itibaren üç yıl kiralamıştır. Yıllık seksen iki dinar üzerinden anlaşılmıştır. Sene 995 Zilhicce ayında.

Şuhûdü'l-hâl

Takiyyuddin ibn-i Milh Abdürrahman vakfin mimarı Hacı İbrahim Tercüman

Sayfa 108

Belge 511

Şeriat mahkemesinde, yukarıda imzası olan Kefer Hamra köyünden Kadı ve Mevlana Muhce ibn-i Muhammed'in kendi adına ve kardeşi Abdürrazak adına vekaleten bu belgeyi taşıyan Şeyh Mesut ibn-i Şeyh Ebu Bekir'in zimmetinde buğday ve arpa parası olarak on yedi dinar alacakları olduğu ikrar edilmiştir. Üç Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı İbrahim Tercüman

Belge 512

Şeriat mahkemesinde, Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Marata köyünden yukarıda imzası olan Kadı ve Mevlana Musa ibn-i Hacı Muhammed'in bu belgeyi taşıyan Hacı Muhammed ibn-i Zeynelabidin'in zimmetinde otuz iki dinar değerinde aldığı pamuk parsı olduğu ikrar edilmiştir. Sene 994 Muharrem ayında.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı İbrahim ibn-i
Bereket

Belge 513

Şeriat mahkemesinde, Kadı ve Mevlana'nın huzurunda Halep'e bağlı Sukur köyünün caminde günlük bir gümüşe Kuran-i Kerim okumak ve camiye hizmet etmekten istifa eden Muhammed ibn-i Hacı Yusuf, Kadı bu belgeyi taşıyan Hasan ibn-i Hacı Yusuf'u Kuran okumak ve camiye hizmet etmek için tayin edip, ücretini de cami vakfının sorumlusundan almasını istemiştir. Sene 994 Muharrem ayında.

Şuhûdü'l-hâl

Muallim Mahmud el-Eştâr Hacı Halik ibn-i Heycen Seyyid Muhammed ibn-i Mahmud

Belge 514

Şeriat mahkemesinde, yukarıda imzası olan Kadı ve Mevlana huzurunda, merhumun vakfından sorumlu olan yıllık ibn-i iki yüz dinar alan Hüseyin ibn-i Hacı Yusuf görevini kardeşi Muhammed ibn-i Yusuf'a devretti, Kadı kardeşi aynı göreve atayıp ve aynı maaşı ikrar etmiştir. Sene 994 Muharrem ayında.

Şuhûdü'l-hâl

Muallim Mahmud Hacı Halife ibn-i Heycen Seyyid Muhammed ibn-i Mahmud Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 515

Şeriat mahkemesinde, yukarıda imzası olan Kadı ve Mevlana Melik ibn-i Abdülkerim el-Nasrani, Cebrail ibn-i İmam Osman daha önce borç olarak verdiği yüz yirmi dinar teslim aldığını ve arkadaşı Kivaz ibn-i Abdullah da yüz yirmi dinarını aldığını ikrar etmiştir. Sene 994 Muharrem ayının sonlarında.

Şuhûdü'l-hâl

Yusuf ibn-i Mahmud Muhammed ibn-i Ali İbrahim Tercüman

Belge 516

Şeriat mahkemesinde, Hacı Zeynelabidin ibn-i Hüsam ve ayrıldığı eşi Muriye ibn-it Numan arasında hiçbir alacak, dava, altın, gümüş, emtia, nafaka veya kıyafet gibi alacak olmadığı ikrar edilmiştir. Her taraf zimmetini ibraa edip Kadının karşısında imzalamıştır. Sene 994 Muharrem ayının sonlarında.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Sayfa 109

Belge 518 ve 519

Hacı Hüseyin ibn-i Hacı Yusuf el-Azzawi'nin çocukları Muhammed ve Gülsüm, Halep Zaviye mahallesindeki eve girdiklerinde, Kadı vakfın hisseleri hem onların hem de Hacı Hasan'ın çocukları Hint ve Hatice'nin de olduğunu söyledi, bu dört çocuğun ölümünden sonra vakfın hisseleri onların çocuklarının olacaklarını ikrar etti. On yedi Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 520

Zeynelidin ibn-i Hüsam ve eşi Muriye ibn-i Numan boşandıklarında küçük bir çocukları vardı. Kadı, çocuğun vilayetini anneye verdi çünkü şeriat öyle olduğunu ve annenin daha haklı olduğunu söyledi. Sene 994 Muharrem ayının başında.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı İbrahim Tercüman Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 521 ve 522

Yukarıda yazısı olan Kadı ve Mevlana bu belgeyi taşıyan Şeyh Şemsettin ibn-i Şeyh Muhammed'i Halep Senahiye camide her gün sabah ve ikinci namazından sonra kuran okumak için babasını yerine atayıp ve aylık ücrette altmış akça olmasına karar vermiştir. Baba çocuğuna işi devrettikten sonra Kadı hemen başlamasına izin verdi ve maaşını vakfın sorumlusundan almasına talimat vermiştir. Sene 995 Zilhicce ayının sonlarında.

Belge 523

Şeriat mahkemesinde, ibn-i Lakmi ile bilinen merhum Hacı Yusuf'un oğlu Muhammed Cibrin köyünden olan Cuma ibn-i Bekri'ye dava açtı. davanın sebebi, babasının Cuma ve amcası Ebu Bekir ibn-i Abdülkadir'e dört yüz yetmiş beş dinar borç vermişti, söz konusu para bana babamdan miras olarak kaldı. Davalıya sorulduğunda ikrar edip fakat şöyle devam etti, amcamın oğlu iki yüz otuz yedi buçuk dinar annesi hayattayken annesine verdi ve sonra yine yüz dinar ve bir de otuz dinar değerinde dana verdi, daha sonra yine otuz beş dinar verdi. Davacı ise şöyle dedi, amcamın oğlu babası ve annesine iki yüz dinardan bir dinar eksik verdi ve

davalı kişi anneme altmış dinar verdi sadece, onun zimmetinde iki yüz yirmi beş dinar alacağı olduğunu ikrar etmiştir. On beş Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 524

Yukarıda yazısı olan Kadı ve Mevlana bu senedi taşıyan Şeyh Şemseddin ibn-i Şeyh Muhammed'i Halep Emeviye caminde hadis okumak için babasının yerine atadı, aylık ücrette yirmi beş akça olarak belirlendi. Hemen işe başlamasını istedi. Sene 995 Zilhicce ayının sonları.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı İbrahim Tercüman Şeyh Fethullah ibn-i Selvi

Sayfa 110

Belge 525

Şeriat mahkemesinde, Seyyid Ali ibn-i Muhammed Han Sebil mahallesinden olan Sefran Hasan'la davalı oldu, davanın sebebi Ali, aynı mahallede bulunan dükkanı iki yıl kiralamış, her yılın kira bedeli altı dinardır. Dükkanın yarısı kendisinin yarısı da kardeşi Nurettin'in miras olarak da ona kalmış, böylece kira bedeli olarak her yıl üç dinar olmak üzere altı dinar alacağım olmuştur. Davalıya sorulduğunda ben dükkanı altı yıl önce kiralamıştım, kendisinin kira bedeli bende duruyor fakat kardeşi Nurettin'in her yıl üç dinar olmak üzere altı yıllık kira bedelini kendisine verdim, on bir Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Halil Çavuş Hoca Derviş Hacı Kasım Abd ibn-i Abdi Çelebi Hacı İbrahim Tercüman

Belge 526

Şeriat mahkemesinde, Kilis kazası Azaz nahiyesi Petek köyünden yukarıda imzası olan Kadı ve Mevlana Mahmud ibn-i Bişra'nın bu belgeyi taşıyan Derviş ibn-i Ağa'nın zimmetinde otuz altı dinar alacağı olduğu ikrar edilmiştir. Sekiz ay ertelenen borç iki taraf arasında anlaşma imzalanarak onaylanmıştır. Beş Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı İbrahim Tercüman

Belge 527

Hacı Abdi ibn-i İbrahim el-Kali Süleyman ibn-i Abdullah Essibahi'ye iki dana sattığını ve ona verdiği borç üç yüz altmış dinardan kırk dinarını alıp üç yüz yirmi dinar alacağı kalmıştır. Sene 995 Zilhicce ayında.

Şuhûdü'l-hâl

Alaa İbrahim Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı İbrahim Tercüman

Belge 528

Hazreti Hasan Paşa huzurunda, merhum Seyyid Muhammed'in oğlu Abdülhadi ve Seyyid Mansur ibn-i Seyyid Fahuriddin el-Halebi arasında dört akça için tartışma yaşanmıştır, Seyyid Mansur sene 915 Muharrem ayı tarihli bir padişah ibranamesi ibraz etmiştir. İbranamede Muhammed'den dört akça aldığı yazıyor fakat Seyyid Abdülhadi babasının geçen senenin Şaban ayında vefat ettiğini söylüyor, ve babamın sandığından on akça aldım altı akça kaldı, onu da annesini rızasıyla geçen senenin Ramazan ayında Osman paşa tarafından imzalı bir padişah fermanıyla aldım. Seyyid Abdülhadi fermandaki tarihin doğru olduğunu söyleyip imzalamıştır. Yedi Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa Hacı Recep el-Emeri Ali Çavuş el-Emeri
Seyyid Ahmed Tercüman

Sayfa 111

Belge 529

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan Sermin nahiyesine bağlı Maradir köyünden İbn-i Rababib ile bilinen Kadı ve Mevlana Cemalettin ibn-i Halil, bu belgeyi taşıyan Kivan Bey ibn-i Abdullah'a aynı köydeki tarlasının hissesini on yedi dinara satmıştır. Tarlanın güneyinde ve doğusunda çöl, kuzeyinde Semele ibn-i İbrahim'in batısında ise Umar ibn-i Harş'ın tarlası vardır. Hakkını Hacı Abdülmunin ibn-i Muallim İbrahim elinden almıştır. 5 Muharrem Sene 994.

Hüseyin Çelebi Mahmud Çelebi ibn-i Hacı Abülmunin Hacı Abdünnebi ibn-i Muallim Cemalettin Umar ibn-i Hasan Muradi

Belge 530

Şeriat mahkemesinde, şeyh Şaban ibn-i Hacı Ali bu belgeyi taşıyan Hacı Abdüllatif ibn-i Hacı Serdar'dan kendi parasıyla Kale mahallesinde bulunan bir avlusu, üç

odası, bodrumu ve mutfağı olan evi almıştır. Evin güneyinde Hacı ibn-i İbrahim ibn-i Hamza'nın evi, doğusunda Hacı Mansur ibn-i Abbas'ın evi, kuzeyinde Muhammed Ruhayibn-iin evi ve batısında yol vardır. Evi, yüz kırk dinara almıştır. İki taraf arasında alım satım anlaşması imzalanmıştır. 5 Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Muhammed ibn-i Muhittin Seyyid Ahmed Tercüman Hacı Abdulvahhap ibn-i Hacı Bereket Ebu Bekir ibn-i Şeyh Muhammed

Belge 531

Bundan akdem Mahmiye-i Halep hüccet anit'tab sakinden olup malen maktul olan Osman ağa ibn-i Abdürrahman eşşehir bitercüman Osman on maktulun. Evvelen Yusuf ibn-i Abdullah meclis şerî şerif na mahmelammed ve mahfel deni munfiz isim evtade dergah Ali ve merci alali deryan elinden fahril ayan ve fahril akran Muhammed ağa nam deryan mahzerent mahferent bittavı bilikrah ve la bilicbar şöyle takrir kelam ve bast meram bundan esbak başda rüzmin hilafette liyevmiddin hazreti menkul mezbur Osman bey hilafını kabz u dabt olunması o şerif vacib teşrif ile şad eyle emr edüp imtinaen ala merri'l-âm maktul metro kati cem u tahsil hamd ebki bu şah alemine ileyhe lehu ve kuvvet hazretli mume ileyh menkulun muhallefeti tekrar veresesine derler iş bu sene hams ve tisin ve tismie zilhicce sene id daha mukaddem fahri-l emacid Süleyman Çavuş mübeşaratihi ve fık vacip ittiba sıdkan eyledi ve bahr olunan o hümayun sabık zikr Osman ağa minhu kelâti verisehu sene intiKali eylediğin ilam için çavuş mukaddem Halep gelüm verdüğüm mezbur bab sultani fi halebiye kayıt sicil olundı tahrir fi elyevm esamin şehr-i Muharrem elharam sene 994.

Belge 532-a

Aladdin ibn-i Muhammed el-Kali, Hacı Mustafa ibn-i Hacı Husru ve Mahfuz ibn-i Hacı Muhammed el-Ensari kendi mallarıyla Derviş Ağa ibn-i Abdullah'tan Hasan Paşa himayesinde olan Halep'te üzüm bahçesi alıp ücreti altmış dinar olmak üzere anlaşılmıştır. Yirmi dinarı altı ay sonra ve kalan ücrette üzüm toplama zamanında ödenecektir. Sene 994 Muharrem ayının ilk günü.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı İbrahim Tercüman

Sayfa 112

Belge 532-b

Halep Cellum mahallesinden Muhittin ibn-i Muhammed Şaban, Kubten Cebel köyünden Cuma ibn-i Ebi Bekir'e dava açmıştır. Davada, ona elli bir akça pekmez sattığını, toplam on bir dinar alacağı olduğunu söylemiştir. Davalıya sorulduğunda davacıdan ve babasından elli bir akça pekmez aldığını her akça sekiz Akçaya toplam on dinar olduğunu söylemiştir. Bunun karşılığında babasına altı çuval buğday verdiğini ifade edip davacı kabul etmiştir. Bu Belge Zilhicce'nin yirmi sekizinde sene 995'te kaydedilmiştir.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 533

Şeriat mahkemesinde, Muhammed ibn-i Şaban Cuma ibn-i Ebu Bekir Kubteni'ye dava açtı. Daha önce Cuma'ya yirmi beş dinar borç verdiğini iddia etmiştir. Davalıya sorulduğunda ikrar edip fakat on bir dinar değerinde ona on dört çuval buğday verdiğini söylemiştir. Böylece on dört dinar borcu kalıp iki taraf arasında imzalanmıştır. On Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Osman ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 534

Şeriat mahkemesinde, Abdülkadir ibn-i Hacı Alaeddin oğlu Muhammed'e dokuz dönüm arazi verip karşılığında toplam yirmi dört dönüm olan evden dört dönüm aldı, Kasabe mahallesinde bulunan evin büyük bir bodrumu, iki oda, küçük bir avlu, ikinci katta iki oda vardır. Evin güneyinde yol, doğusunda harabe, kuzeyinde Bereket'in evi ve batısında sokak vardır. Evin fiyatı otuz dinardır. Baba ve oğul arasından alım satım işlemi yapıp iki taraf imzalamıştır. Sekiz Muharrem sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Seyid Ahmed ibn-i Bekir Hacı Muhammed el-Cire Muhammed ibn-i Mumle

Belge 535

Şeriat mahkemesinde, yukarıda imzası bulunan Cebel-i Seman nahiyesine bağlı İsan köyünden olan Fehd ibn-i Ahmed'in bu belgeyi taşıyan merhum İbn-i Ufi'nin oğlu Seyyid Umar'a daha önce borç olarak verdiği ve sekiz ay ertelenen iki yüz otuz dinar

alacağı olduğu ikrar edilmiştir. Borcun bir kısmını alacak sahibi olana yarım dönüm arazi ve iki adet boğa vererek kapatmıştır. Sene 993 Muharrem ayının sekizi.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Ahmed ibn-i Bereket Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Şıhab ibn-i Umar
Ahmed el-Labban

Belge 536

Şeriat mahkemesinde, merhum Hacı Kemaleddin ibn-i Ebu Bekir oğlu Abdülkerim amcası Hacı Muhammed ibn-i Ebu Bekr'i yerine Halep vakfindan sorumlu kıldı. On dört Muharrem sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed Tercüman Muhammed ibn-i Ebu Uveymiş Muhammed ibn-i
Hacı İsmail

Belge 537

Şeriat mahkemesinde, Cebel-i Semân nahiyesine bağlı Martu'l-aratik köyünden Mevlana ve Kadı Mualla ibn-i Abdülkadir dört yıldır köy camisinin vakfı olan araziye ekiyordu, daha sonra araziyi Muhammed Şıhap huzurunda Hasan Ağaya teslim etmiştir. Üç Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Seyidi Muhammed ibn-i Hacı Matuk ibn-i Nasır Hacı Yusuf Derviş Hacı
Umar ibn-i Mesut

Sayfa 113

Belge 538

Mahruse-i Revan müteferrikalarından yevmi yirmi dört akçaya mutasarrıf olan Hüseyin ibn-i Kaya nam kimesne meclis-i şer-i şerife gelüb dokuz yüz elli beş senesi muharremi ve Safer ve Rebiyülevvel aylarından müstehak olan ulufemi ulufecibaşlarından Mehmed Çavuş ibn-i Şanam nam kimesnenin yedinden bittamam ahz u kabz eyledim deyu ikrar u itiraf edüp ve mezbur Muhammed Çavuş dahi mukırr-ı mezburu vicahen ve şifahen tasdik itmeğin mâ hüve'l-vâki kayd-ı sicil olundı tahrir fi aşir şehri-i muharremeü'l-haram sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Abdi Hilmi ibn-i Muhammed İsa Çavuş Abdürrahman ibn-i Abdullah İbrahim
Bek Erruvai Muhammed ibn-i İsa

Belge 539

Şeriat mahkemesinde, Kadı ve Mevlana Ahmed ibn-i Hacı Ahmed ibn-i Soni Babili bu belgeyi yanında koruyan rahmetli Hoca Abdüllatif'in oğlu Ahmed Çelebi'ye daha önce Heylen köyünde sattığı bostanın parasından üç yüz dinar alacağı olduğu ikrar edilip Ahmed Çelebi onayıyla Kivan ibn-i Abdullah tarafından tasdik edilmiştir. Yedi Muharrem Sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i İsmail Seyidi İbrahim Tercüman Hacı Ahmed ibn-i Bereket

Belge 540

Şeriat mahkemesinde, Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Esaac köyünden Kadı ve Mevlana Ahmed ibn-i Hacı Muhce bu belgeyi yanında taşıyan rahmetli Yahya'nın oğlu Seyyid Umar'a borç olarak yüz doksan dinar alacağı olduğu ikrar edilmiştir. Borç sekiz ay ertelenip iki taraf arasında onaylanmıştır. Sekiz Muharrem Sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Ahmed Bereket Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 541

Şeriat mahkemesinde, yukarıda imzası olan İdlip köyünden Ebu Şahme ile bilinen Kadı ve Mevlana Muhammed ibn-i Yunus bu belgeyi yanında koruyan İbn-i Divani ile bilinen merhum Şeyh İzzeddin'in oğlu Hoca Nasiruddin'e satmış olduğu sabun karşılığı altı yüz yetmiş bir dinar alacağı olduğu ikrar edilmiştir. Ödeme bir yıl ertelenip, erteleme sene 995 yılının Zilhicce ayında gerçekleşip iki taraf arasında anlaşma imzalanmıştır. Hacı Muhammed ibn-i Abdülkerim anlaşmada hazır bulunup kefil olmuştur. Yedi Muharrem Sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi ibn-i Umar ibn-i Sultan Muhammed Çelebi Muhammed ibn-i Hacı Abdülkadir Mustafa ibn-i Umar Essawi Hacı Nureddin Hacı Muhammed

Belge 542

Şeriat mahkemesinde, Mevlana'nın huzurunda Cüneyt ibn-i Muhammed bu belgeyi taşıyan İsa ibn-i Seyyid Mustafa el-Kali'ye Halep Avniye sokağında bulunan evini satıp karşılığında Heylanda bulunan bahçesinin bitişiğindeki bahçeyi almış. Bahçenin

güneyinde satıcının bahçesi, doğusunda alıcının bahçesi, kuzeyinde Hacı Yusuf ibn-i Hacı Muhammed 'in bahçesi ve batısında Muhammed Ağa ibn-i İbrahim'in bahçesi vardır. Satış anlaşması hazırlanıp iki taraf kadının huzurunda onaylamıştır. Yedi Muharrem Sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Ali Can ibn-i Yusuf Muhammed ibn-i Muhammed İbrahim ibn-i Bayram
İbrahim ibn-i Cüneyt

Sayfa 104

Belge 543

Şeriat mahkemesinde, Mevlana'nın huzurunda Cüneyt ibn-i Muhammed bu belgeyi taşıyana Halep Sebil mahallesindeki evini satıp karşılığında da Halep Şerbet ü Azahir'de bulunan içinde çok çeşitli meyve ağacı olan bahçesini almıştır. Bahçenin güneyinde yol, doğusunda İsa ibn-i Seyyid Mustafa malikanesi, kuzeyinde Hacı Yusuf ibn-i Hacı Muhammed'in bahçesi ve batısında da Muhammed Ağa ibn-i İbrahim'in bahçesi vardır. Bahçeyi, otuz beş buçuk dinara alıp satıcıya peşin olarak parasını teslim etmiştir. Böylece satış anlaşması imzalanmıştır. Yedi Muharrem Sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Ali can Yusuf Muhammed ibn-i Muhammed Eddib İbrahim Ağa Karim
İbrahim ibn-i Hasan

Belge 544

Yukarıda yazısı olan kadı ve Mevlana bu belgeyi taşıyan Abdülkerim'i merhum babası Hacı Kemaleddin Ebu Bekr'in yerine atamıştır. Böylece Halep'teki iki vakfin sorumluluğunu üstlenip karşılığında dört akça almıştır. Dört Muharrem sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed Tercüman Muhammed ibn-i Arturamiş Kemal ibn-i Bekir
Muhammed ibn-i İsmail

Belge 545

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda Hasan ve Hıdır ibn-i Mirza aşağıdaki olaya şahit olmuşlar. Beytülmal sorumlusu ve Emin İslam Çavuş'un vekili Sirayetullah Çelebi ibn-i Fadlullah Çelebi, Hacı Ali ibn-i Avvad huzurunda, Ali Ağa vekili Zekeriya ibn-i Muhammed tarafından açılan davada, Siyahi İsa, Ali

Ağa'nın kölelerini kale dışında sattığını iddia etmiş, hakim İsa'ya sorduğunda hiç kimseyi satıp parasını almadığını söylemiştir. Dokuz Muharrem sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed Tercüman Hacı Muhammed ibn-i İsmail Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa

Belge 546

Cebel-i Semân nahiyesine bağlı Urum Kübra köyünden olan Kubayda lakabıyla bilinen Şelhum ibn-i Muhammed, bu belgeyi taşıyan el-Ufi ile bilinen merhum Yahya'nın oğlu Seyyid Ömer'in zimmetinde borç olarak yüz elli dinar ve sene dokuz yüz doksan beş Rabiussani ayının on dördünde Mevlana Ataullah ibn-i Hacı Ahmed'i kent meclisi başkanlığından uzaklaştırma karşılığı olarak da yirmi beş dinar alacağı olduğu ikrar edilmiştir. Ödemeyi sekiz ay erteleyip iki taraf arasında anlaşma imzalanmıştır. Aynı köyden Sifani lakabıyla bilinen Umar ibn-i Ahmed de şahit olmuştur. On sekiz Muharrem sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Seyid İbrahim ibn-i Seyyid Cemalettin Seydi Diyaddin ibn-i Şeyh Şuyuh Muallim İsmail Kettani Muallim Ahmed Beyyan

Belge 547

Cebel-i Semân nahiyesine bağlı Havcel köyünden İbn-i Riz İle bilinen Umar ibn-i Muhammed bu belgeyi taşıyan İbn-i Ufi ile bilinen merhum Yahya'nın oğlu Seyid Umar'in zimmetinde borç olarak yedi yüz dinar alacağı olduğu ikrar edilmiştir. Ödeme sekiz ay ertelenmiştir. Altı Muharrem Sene 994.

Seyyid İbrahim Seyyid Kemalleddin Hoca Kasım Seyyid Ebu Bekir Nakus Hacı Umar ibn-i Matuk Şeyh Hasan ibn-i Matuk.

Sayfa 115

Belge 548

Şeriat mahkemesinde, Mevlana'nın huzurunda Osman ibn-i Hacı Zeyn, Ali ibn-i Muhammed hakkında iddiada bulundu. İddiasına göre Osman'ın Ali'nin zimmetinde borç olarak dört dinarı varmış, Ali iddiayı doğrulayıp fakat bir hafta ertelenmesini istediğini söyledi ancak elinde bir delil olmadığı için talebi kabul edilmemiş ve dört dinarı hemen ödemiştir. Sekiz Muharrem Sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Ahmed ibn-i
Bereket

Belge 549

Şeriat mahkemesinde, Mevlana'nın huzuruna Hüseyin Fida ibn-i Abdullah, davalarda onu temsil etmesi ve haklarını koruması için bu belgeyi taşıyan Ali ibn-i Ramazan'a vekalet vermiştir. Vekalet iki taraftan onaylanıp ve kadı tarafından ikrar edilmiştir. Dokuz Muharrem sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı İsmail ibn-i Muhammed Hacı Ahmed ibn-i Bereket

Belge 550

Dedesı Şemsettin ibn-i Sahlul'un vakfından sorumlu olan babası Hacı Cemalettin Abdürrazzak'tan bir bostan kiralayan Hacı Mustafa, kira bir senelik olarak anlaşmışlardır, kira bedeli de elli dokuz dinar olarak belirlenmiş. On Muharrem sene 994.

Belge 551

Büyük Alim, iyiliksever, fazilet sahibi Hz. Hasan Paşa'nın kapıcılığını yapan Mahmut Ağa ve Ali Ağa huzurunda, Hasan Paşa, İrdil kazasına bağlı Cebel köyünden olan Muhammed ibn-i Ad ve Korkut Paşaya dava açmışlardır. Davalı Hasan ibn-i Hoca'dan haklarını tahsil etmiştir. İki taraf anlaşmaya varıp imza atmıştır. Zilhicce ayında sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed Tercüman Muhammed Artamış el-Kali Mansur ibn-i Ahmed el-
Kali

Belge 552

Halep Bayyada mahallesinden Hacı Mustafa ibn-i Muhammed Hayyat Rukiye ibn-it Hacı Ali Semkeri'nin vekili Hacı Ahmed ibn-i Umar'dan yüz kırk bir dinar aldığını ikrar etmiştir. Muharrem ayının sekizi sene 993.

Belge 553

Şeriat mahkemesinde, Cebel-i Semân nahiyesine bağlı Anadan köyünden olan Ebu Bekir İsa'nın davası görülmüştür. Ebu Bekir İsa, bu belgeyi taşıyan Ahmet ibn-i

Habib'e bir dönüm araziyi elli dinara satmış , alıcıdan paranın tamamını alıp iki taraf arasında tasdik edilmiştir. On Muharrem sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed Müezzîn Hacı Muhammed ibn-i Ahmed Marhus ibn-i Abdullah

Sayfa 116

Belge 554

Şeriat mahkemesinde, Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Anadan köyünden Hacı Osman ibn-i Hacı Ahmed, yanında bu belgeyi saklayan Ahmed ibn-i Habib'e arazileri sürme karşılığı Aram bahçesinden bir dönüm ve diğer masraflar karşılığında da çeyrek dönüm arazi vermiştir. Bunların hepsi yüz dinar karşılığındadır. İki taraf arasında hiçbir alacak olmadığı tespit edilmiştir. On Muharrem sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Ahmed Hacı Muhammed ibn-i Ahmed Marhus in Abdullah

Belge 555

Şeriat mahkemesinde, Mevlana'nın huzurunda, Halep Haremeyn Şerifeyn vakfının sorumlusu olan Mevlana Habibullah ibn-i Seyyid bu belgeyi taşıyan vakfın bekçisi Ebu Ferhud lakabıyla bilinen Şeyh Abdülaziz ibn-i Yusuf, köy, belde ve nahiyelerden topladığı vakfın meçhul bağışçılarından aldığı bağışları teslim ettiği ve hakimden ibranamesini aldığı ikrar edilmiştir. Sene 993 Muharrem ayının on sekizi.

Şuhûdü'l-hâl

Yusuf Çelebi vakfın katibi Seyyidi Aladdin ibn-i Halef Seyyidi Ahmed Tercüman

Belge 556

Şeriat mahkemesi, aşağıda zikredilecek vekaleti inkar edene dava açan Mevlana Yahya ibn-i Seyyid İzzeddin ve Abdi ibn-i Hacı Alaeddin'in davası görülmüştür. Muhammed ibn-i Şeyh Şıhab, Seyyid Abdürrahim ibn-i Seyyid Abdülkadir'in anlattığına göre, rahmetli annesi Fatma ibn-it Şeyh Şıhabeddin, babasından annesine kalan mirastan hakkını alması ve dedesinin vakfından kalan payını alabilmesi için Seyyid Abdürrahim'e vekalet vermiştir. Vekalet kadı tarafından kabul edilip geçerlilik kazanmıştır. Yedi Muharrem Sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Ahmed ibn-i Bereket

Belge 557

Şeriat mahkemesinde, Yusuf Belluş Başı ibn-i Bekir Şami'nin Mevlana Seyyid Abdürrazzak ibn-i Şeyh Şıhabeddin'nin zimmetinde yüz beş dinar alacağı olduğu ikrar edilmiştir. Söz konusu meblağı eksiksiz bir şekilde malından alıp ve aralarında dava, alacak veya husumet kalmamıştır. Dokuz Muharrem sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Ahmet Bereket Seyyid Ahmed Tercüman

Sayfa 117

Belge 558

Şeriat mahkemesinde, Azaz nahiyesine bağlı Muruç köyünden olan Keşti lakabıyla bilinen Ali ibn-i Yusuf'un rahmetli Kasım ağa ibn-i Abdullah'ın kızları Rahime ve Kerimeden alacağı olduğu ikrar edilmiştir. Rahmetlinin oğlu Osman Hoca Ahmed ile görüşmüş ve kızların vekili ile arasından geçen hesaplara bakmış, Yusuf'un yüz doksan iki dinar alacağı ortaya çıkmış, borcun kadı tarafından onaylanıp tasdik edilmiştir. Dört Muharrem sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Seyydi Umar ibn-i Necm Hoca Osman ibn-i Olabi Cemalettin Çavuş ibn-i Hoca İbrahim

Belge 559

Şeriat mahkemesinde, Mevlana Mustafa'nın huzurunda rahmetli Ahmet ibn-i Hacı'nın oğlu ergenlik çağına geldiğine dair belirtiler olduğu anlaşılmıştır. Sene 993. Muharrem ayının sonları.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Ahmed ibn-i İsmail Hacı Ahmed ibn-i Bereket

Belge 560

Şeriat mahkemesinde, vefat eden Yasemin ibn-it Abdullah'tan miras çıkan Muhammed ibn-i Ala, Halep'te katip ve beytülmal vekili olan Muhammed ibn-i Mahmud'tan sekiz dinar teslim aldığı ikrar edilmiştir. Ödeme Muhammed tarafından onaylanıp tasdik edilmiştir. Sene 994 Muharrem ayının sekizinde.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed Tercüman Muhammed ibn-i Usaymiş el-Kali İbrahim ibn-i Kali

Belge 561

Şeriat mahkemesinde, Azaz nahiyesine bağlı Tel Rifed köyünden Hasan ibn-i Rıdvan, aynı köyden Kemal Tuhraya kira olarak verdiği ev, bağ ve el emeği olan üç dinarını, hepsini sene 994 Recep ayının ortasına doğru tekrar aldığını, böylece aradaki anlaşmanın fesih edildiğini, iki taraf rızasıyla anlaşmanın bittiğini ve aralarında hiçbir dava, alacak veya talep olmadığı ikrar edilmiştir. Şeriat mahkemesinde onaylanmıştır. On Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyidi Ahmed Tercüman Muhammed ibn-i Tuaymiş Mansur ibn-i Ahmed el-Kali

Belge 562

Şeriat mahkemesinde, Padişahın mimarı ve aynı zamanda Halep'te Altun boğa caminin mimarı olan Hacı Abdülmümin ibn-i Hacı İbrahim, İzzettin ibn-i Celalettin'den, üç kile buğday karşılığı on üç buçuk dinar teslim aldığı ikrar edilmiştir. Eksiksiz bir şekilde aldığına dair tasdik etmiştir. Yirmi dokuz Muharrem sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Muhammed Tuaymiş Mansur Ahmed el-Kali

Sayfa 118

Belge 563

Şeriat mahkemesinde, Abdülkafi ibn-i Hacı Aladdin ve Muhittin ibn-i Nasır huzurunda, Şeyh Ahmed Diyab tarafından yapılan dava ve şahitliği ikrar edilmiştir. Davanın konusu Necme ibn-it Şahade eşinden düşen haklarını almak için söz konusu Şeyh Ahmed'e vekalet vermiştir. Hakları, Halep Asile mahallesinde bulunan evden hissesini satıp kendisine teslim etmesi için vekalet vermiştir. Üç Muharrem sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim tercüman Muhammed ibn-i Sattuf el-Kali Mansur Ahmed el-Kali

Belge 564

Şeriat mahkemesinde, uzun boylu kalın kaşlı Ebu Bedu lakabıyla bilinen Mevlana Mikail ibn-i Cezi'nin huzurunda bu belgeyi taşıyan Semender Ağa ibn-i Abdullah'a Neccar köyünde Seyyid Rıza'nın arazilerini, Reslen bahçeyi, zeytin arazilerini ve

evinin sattığı ikrar edilmiştir. Evin güneyinde avlu, doğusunda yol, kuzeyinde e batısında Hasan ibn-i Muhammed'in evi vardır. Evi, resmi alım satım sözleşmesi imzalanarak altmış dinara satıp parasını peşin almıştır. Alım satım da resmi olarak onaylanmıştır. Yedi Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Umar Subaş Muhammed ibn-i Abdülkafi ibn-i Ahmed Seydi Ahmed ibn-i Sebi Seyyid Ahmed ibn-i Hacı Yaser.

Belge 565

Şeriat mahkemesinde, Hacı Musa ibn-i Hacı Ali Yusuf ibn-i Hacı Muhammed el-Mekki'nin zimmetinde borç olarak verdiği yirmi dinardan on beş dinar alacağı olduğunu iddia etti, davalıya soruldu, davalı iddiayı kabul etti, böylece on beş dinar davacıya vereceğine dair imza attı, on bir Muharrem sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i İsmail Seydi Ahmed Tercüman Muhammed ibn-i Artumuş.

Belge 566

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı bulunan kadı Mevlana Hacı Musa ibn-i Hacı Hasan, Halep'in Cideyde mahallesinden ve mahallenin haklarını korur ve giderlerine bakar. Yusuf ibn-i Abdullah merhum Muhittin ibn-i Muhammed'in dayısı Hacı Bekr ibn-i Hacı Mahmud'an miras kalan evi satın almış, Hacı Musa ise Yusuf'tan ev parasından yüz dinar almış, Hacı Bekir hayattayken ölümünden sonra evin satılmasını ve parasının da mahalle giderleri için harcanmasını vasiyet etmiş, vasiyet tasdik edilip onaylanmıştır. On yedi Muharrem sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Kanber Ağa ibn-i Abdullah Sivame Çelebi ibn-i Hasilatihi Hoca Mansur ibn-i Hişam

Belge 567

Şeriat mahkemesinde, Gebro ibn-i Loka el-İfranci Hidayetullah Halebi ibn-i Fadıl Halebi sene 995 Şaban ayının sonlarına doğru dört yüz dinar ve daha önce Hasan paşanın Gebrodan almış olduğu zümrüt ve yakut karşılığında da otuz beş dinar teslim aldığı ikrar edilmiştir. Sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Hacı Şıab ibn-i Umar

Sayfa 119

Belge 568

Şeriat mahkemesinde, yukarıda imzası Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Tel Cibibn-i köyünden olan kadı Mevlana'nın Mesut ibn-i Hasan'ın huzurunda, aynı köyden olan Muhammed ibn-i Memduh'un bu belgeyi taşıyan Mansur ibn-i Eminuddin el-Masaibn-i'in ona altmış dinar borcu olduğu onaylanmıştır. İki taraf ikrar edip yazılı olarak onaylamıştır. On altı Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Mansur ibn-i Ahmet el-Kali Hüseyin ibn-i Muhammed Hüseyin ibn-i Seyyidi

Belge 569

Şeriat mahkemesinde, Mevlananın huzurunda, Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Muslimiye köyünden olan Ali ibn-i Ebu Bekr'in bu belgeyi taşıyan Sırfa ibn-i Abdülkadir'den daha önce borç olarak verdiği yüz elli dinar alacağı olduğu onaylanmıştır. Borcu taksitlendirerek her yıl yirmi beş dinar ödeyecektir. On sekiz Muharrem sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i Abdürrahman Bekir ibn-i Hasan Muhammed Celil
Muhammed ibn-i Hasan

Belge 570

Şeriat mahkemesinde, Muhammed ibn-i Reis Muhammed Balebeki Celum mahallesinden olan ve şu an mecliste olan eşi İhsane bint-i Hacı Muhammed'i boşadığı, daha sonra eşinin bütün haklarını verip zimmetini ibra etmiştir. Dokuz Muharrem sene 993.

Belge 571

Şeriat mahkemesinde, Mevlana ve kadı huzurunda Hatice ibn-it Hacı Halep'te bir salon iki oda, mutfak ve avludan oluşan evini bu belgeyi taşıyan Nasuriddin Çelebi ibn-i Ahmet'e satmıştır. Evin güneyinde Hacı İbrahim, doğusunda Hoca Garib'in vakfi, kuzeyinde Hacı Ahmet'in evi ve batısında bir yol vardır. Evi yüz yirmi dinar ve bir altın yüzüğe satıp ücretin tamamını peşin almıştır. Satıcı Hatice paranın tamamını aldığını itiraf edip yazılı olarak imzalamıştır. Dokuz Muharrem sene 996.

Belge 572

Şeriat mahkemesinde, padişah sarayının hizmetkârlarından Yusuf Çavuş'un bu belgeyi taşıyan Halil Çavuşa bir işlem karşılığı yüz yirmi dinar alacağı olduğu ikrar edilmiştir. Kadı, ikrarı onaylamış ve iki taraf tasdik etmiştir. On üç Muharrem sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Çelebi ibn-i Hacı Hamza Çavuş ibn-i Abdullah Hasan Çavuş ibn-i Hacı Musa

Sayfa 120

Belge. Numarasız

Şeriat mahkemesinde, Ramazan ibn-i Hacı Zir Selkini ikrarında, Kefer Teharim'den Ali ibn-i Hamid ibn-i Hüsyin, kardeşim Muhittin'in kefilisi olduğumu iddia edip ve kardeşimden elli dinar alacağı olduğunu iddia etti, şahit getirip benden zorla parayı aldı, daha sonra araya iyi insanlar girip bana parayı iade etmesi için onu ikna ettiler, ancak sadece otuz dinar iade etmek için ikna oldu. Yazılı olarak ikrar edip imzaladı. Sene 996 Muharrem ayının on dördünde kaydedilmiştir.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i İsmail Seyidi ibn-i Ahmet Tercüman Mansur ibn-i Ahmet Kali

Belge 573

Burak Nizali Ahmet Nezali'ye dava açtı, dava açmasının gerekçesi, Burak Nezali vefat eden Abdülgani'nin çocuklarının velayetini üzerine almış, Ahmet Nezali'nin rahmetli Abdülgani'ye on dinar borcu varmış, çocukların hakkını tahsil etmek için dava açmıştır.

Belge 574

Ahmed ibn-i Osman Derkuş kendi isteğiyle ve rızasıyla, hiçbir baskı altında kalmadan, sahip olduğu hamamın yarısını bu belgeyi taşıyan önde gelen, asaletli ve fazilet sahibi ve hamamın diğer yarısının sahibi olan Cubey Bey'e sattığını ikrar etmiştir. Hamamın güneyinde Asi nehri, doğusunda Ahmed ibn-i Uskuf'un evi, kuzeyinde düz yol ve batısında dükkan vardır. Hamamı ibn-i elli dinara satmıştır. Böylece ne hamamda ne de önceden sahip olduğu hamamın yarısının kirasında hiçbir hakkı kalmamıştır. Müşteriden bütün parasını aldığını ifade ederek zimmetini ibra

etmiştir. İki taraf arasında teslim ve tesellüm belgesi hazırlanıp, Surur ibn-i Hacı ve Rıdvan ibn-i Abdullah şahitliğinde Muhammed Ağa ibn-i Ahmed tarafından tasdik edilmiştir. On iki Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Saray hizmetlisi Ahmed Çavuş Seyyid Hüseyin ibn-i Seyyid Mahmud

Belge 575

Emiru'l-ümera, kebiru'l-kübera sahibu'l-iz Mehmet Efendi hakkında padişah fermanı geldiğininde, Kemal Zurayk ile bilinen Mevlana Mehmet Efendi Halep beytülmal sorumlusu olup kendisine altmış bin akça ödenmiştir. Ücretin ödendiğine dair Mevlana Mehmet Efendinin müsteşarı Hacı Mustafa ibn-i Bedin evrak imzalamıştır. Sonra da Mehmet Efendiye teslim etmiştir. Yazılı olarak tasdik edilmiştir. Sene 993 Muharrem ayının sonlarında kaydedilmiştir.

Sayfa 121

Belge 576

Şeriat mahkemesinde Kefer Teharim'den Ali ibn-i Muhammed ile Halep Kalealtı mahallesinden olan Muhittin ibn-i Hacı Zeyn arasından elli dinar için hiçbir husumet, dava ve alacak olmadığı onaylanmıştır. Sene 996 Muharrem ayının on dördü.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Cemal ibn-i Hacı İsmail Hacı Muhammed ibn-i İsmail Ahmet el-Kali

Belge 577

Şeriat mahkemesinde, Şeyh Neccar köyünden olan Mahmut ibn-i Hacı Cemal'in bu belgeyi taşıyan Enuşuzaman ibn-i Yahya'nin zimmetinde borç olarak yetmiş iki dinar olduğunu ve daha sonra borç sekiz ay ertelendiği ikrar edilmiştir. On beş Muharrem sene 996.

Belge 578

Şeriat mahkemesinde Abdülkadir ibn-i Seyyid, İsmail ibn-i Umar'ın ona yüz altmış beş dinar borcu olduğunu iddia edip, borçlu olan kişi İsmail iddiayı doğrulamıştır. Ancak borcunu ödediğini ve zimmetinde borç olmadığını iddia etmiştir. Abdülkadir ise borcunun ödenmediğini ispatlaması gerekmektedir. Sene 996 Muharrem ayının ortası.

Belge 579

Mevlana kadı Yahya ibn-i Kasım Halep Hazzaze mahallesinin camisine Şeyh Abdullah'ı cami görevlisi olarak atadı ve bununla ilgili karar çıkarttı. Bu karar, Hacı Mansur ibn-i Kasım ve Mansur ibn-i Mansur ve Hacı Omer ibn-i Hacı Osman Kadıya eski görevli gelmediğinden dolayı şikayetçi olduklarından sonra alınmıştır bu karar. Sekiz Muharrem sene 993.

Belge 580

Mevlana, bu belgeyi taşıyan Şemsettin ibn-i Şeyh Muhammed'i babasının yerine Halep'te Husruviye camide fıkıh dersi için karar çıkarıp babasının yerine onu atadı, aylık ücrette altmış akça olarak iki taraf anlaşdı, babası kendi isteğiyle görevden ayrılarak görevi oğluna teslim etti. Sene 995 Zilhicce ayının sonlarında.

Sayfa 122

Belge 581

Mevlana, bu belgeyi taşıyan Şeyh Şemsettin ibn-i Şeyh Muhammed'i Halep Cami-i Kebir'de eski kelam okumak için babasının yerine atamıştır. Aylık ücreti de seksen akça olarak belirlendi ve görevine hemen başlamasını talep etmiştir. Adı geçen babası Muhammed görevi kendi rızasıyla oğlu Şemsettin'e devretmiştir. Zilhicce ayının sonlarında sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Mevlana Şeyh Rızaddin ibn-i Şeyh Cemalettin el-Beyluni Şeyh Fethullah ibn-i Şeyh Mahmud el-Beyluni Seyyid Ahmed Tercüman

Belge 582

Mevlana, bu belgeyi taşıyan Şeyh Şemsettin ibn-i Şeyh Muhammed'i Halep Cami-i Kebir'de sorumlu olarak atamıştır. Günlük ücreti de iki akça olarak belirleyip, ücretini cami vakfının sorumlusundan almasını isteyip görevine hemen başlamasını talep etmiştir. Muhammed görevi kendi rızasıyla oğlu Şemsettin'e devretmiştir. Zilhicce ayının sonlarında sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Mevlana Şeyh Rızaddin ibn-i Şeyh Cemalettin el-Beyluni Şeyh Fethullah ibn-i Şeyh Mahmud el-Beyluni Seyyid Ahmed Tercüman

Belge 583

Şeriat mahkemesinde, Hacı Ahmed ibn-i Cuma ve oğlu Hacı Meri ibn-i Hacı Yahya tarafından tanılan Hacı Fatma ibn-it Selama, bu belgeyi taşıyan Abdülkerim ibn-i Muhammed'e Halep Safsaf mahallesindeki evini satmıştır. Ev, iki oda, avlu, salon ve müstemilattan oluşmaktadır, güneyinde Hacı Osman ibn-i Umar el-Karmi'nin evi, doğusunda ve kuzeyinde düz yol ve batısında Recep ibn-i Arafa'nın evi vardır. İki taraf otuz beş dinara anlaşılıp satış sözleşmesi hazırlanıp iki taraf tarafından imzalanmıştır. Muharrem ayının üçü sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Ahmed ibn-i Cuma Mahmud el-Kurdi Yusuf Çelebi Muhammed ibn-i Cubeyr

Belge 584

Yukarıda yazısı olan hakim ve Mevlana, bu belgeyi taşıyan İbn-i Razısıyla bilinen Şeyh Ahmed ibn-i Şeyh Muhammed'i Halep İtbakiye medresesinin vakfına katip olarak atamıştır. Günlük ücret de dört akça olup vakfın sorumlusunda ücretini almaya talep etmiştir. Eski katip Muhammed Ayntabi vefat ettiği için kendisi göreve alınmıştır. Bu Belge Muharrem ayının beşi sene dokuz yüz doksan altıda yazılmıştır.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Ahmed ibn-i Bereket Sait ibn-i Abdullah
mevcut olan başka kişiler

Belge 585

Şeriat mahkemesinde, Nizip kazasına bağlı Nazar köyünden Muhammed ibn-i Yusuf, bu belgeyi taşıyan Ali ibn-i İbrahim el-Kali'ye köydeki içinde yüz kırk ağaç bulunan üzüm bahçesini sattığını ikrar etmiştir. Bahçenin güneyinde vakfın sorumlusunun evi, doğusunda Yusuf ibn-i Hacı Ruhi'nin evi, kuzeyinde Selami'nin evi ve batısında Ahmed ibn-i Miiri'nin evi vardır. Satış on dinara gerçekleşip ödemesi peşin yapılmıştır. İki taraf sözleşmeyi kabul teslim ve tesellüm Belgesi imzalanmıştır. On üç Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Abdullah ibn-i Mustafa İbrahim ibn-i Abdülkadir el-Kali Kemal ibn-i Bekir el-Kali Mansur ibn-i Derviş

Belge 586

Bayan İhsan ibn-it Umar Şah ergenlik çağına geldiğini ve ergenlik emarelerini gördüğünü ikrar ettiğinde, hakim ikrarının kabul edip ergenlik çağına geldiğini ve nikah yapabileceğine karar vermiştir. Muharrem ayının on beşi sene dokuz yüz doksan altı.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Şihab ibn-i Umar Seyyid İsa ibn-i Mustafa Seyyid Ahmed Tercüman
diğerleri

Sayfa 123

Belge 587

Şeriat mahkemesinde, Halep Akyol mahallesinden Abdülkerim ibn-i Hacı Yusuf ve Hacı Osman ibn-i Hacı Hasan, İbrahim ibn-i İsmail tarafından açılan davaya şahit olmuşlardır. Davada İbrahim, eşi Safiye bint-i Hacı Ahmed haklarını tahsil edip kendisine teslim etmesi için vekalet vermiştir. Vekaleti kabul edilip içeriğiyle işlem yapılır şeklinde onaylanmıştır. Muharrem ayının on altısı sene dokuz yüz doksan altı.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i İsmail Seyyid ahmed ibn-i Tercüman Seyyid İsa ibn-i
Seyyid Mustafa

Belge 588

Yukarıda yazısı olan Mevlana bu belgeyi taşıyan Şeyh Ebu Bekir ibn-i Şeyh Muhammed'i Halep Babulmakam mahallesindeki Kadı Zeynelabidin'nin türbesinde her Cuma gecesini Kuran-ı Kerim okumak için babası Şeyh Muhammed'in yerine atamıştır. Her gece için bir akça ücret tahsis edilip hemen göreve başlamasını talep etmiştir. Şeyh Muhammed görevi oğluna devredip Şeyh Ebu Bekir göreve hemen başlamıştır. Bu Belge Zilhicce ayının sonlarında sene dokuz yüz doksan beşte yazılmıştır.

Şeyh Rıccaddin ibn-i Şeyh Cemalettin el-Beyluni Şeyh Fethullah ibn-i Şeyh
Mahmud el-Beyluni Hacı Umar ibn-i İsmail

Belge 589

Yukarıda yazısı olan Mevlana, Şeyh Şemsettin ibn-i Şeyh Muhammed'i Halep Camii Kebir'de hocalık yapmak için babası Şeyh Muhammed'in yerine atamıştır. Her gün bir akça ücret tahsis edilip ücretini cami vakfının sorumlusundan almasını talep etmiş

ve göreve hemen başlamasını istemiştir. Şeyh Muhammed hocalık görevini kendi isteğiyle ve rızasıyla oğlu Şemsettin'e devretmiştir. Bu belge Zilhicce ayının sonlarında sene 995'te kayda alınmıştır.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh Rıccaddin ibn-i Şeyh cemalettin el-Beyluni Şeyh Fethullah ibn-i Şeyh Mahmud el-Beyluni Hacı Umar ibn-i İsmail

Belge 590

Yukarıda yazısı olan Mevlana, bu belgeyi taşıyan Şeyh Şemsettin ibn-i Şeyh Muhammed'i Halep Sifahiye Camide Hadis-i Şerif okumak için babası Şeyh Muhammed'in yerine atamıştır. Her gün bir akça ücret tahsis edilip ücretini cami vakfının sorumlusundan almasını talep etmiş ve göreve hemen başlamasını istemiştir. Şeyh Muhammed görevi kendi isteğiyle ve rızasıyla oğlu Şemsettin'e devretmiştir. Bu Belge Zilhicce ayının sonlarında sene 995'te kayda alınmıştır.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh rıccaddin ibn-i Şeyh cemalettin el-Beyluni Şeyh Fethullah ibn-i Şeyh Mahmud el-Beyluni

Belge 591

Yukarıda yazısı olan Mevlana, bu belgeyi taşıyan Şeyh Şemsettin ibn-i Şeyh Muhammed'i Halep Ergon Kamil'e bağlı Daruş-şifa'da Kuran-i Kerim okumak için babası Şeyh Muhammed'in yerine atamıştır. Her gün iki akça ücret tahsis edilip ücretini vakfın sorumlusundan almasını talep etmiş ve göreve hemen başlamasını istemiştir. Şeyh Muhammed görevi kendi isteğiyle ve rızasıyla oğlu Şemsettin'e devretmiştir. Bu Belge sene 995'in sonlarında kayda alınmıştır.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i İsmail Mevlana Şeyh Rızaddin ibn-i Şeyh Cemalettin el-Beyluni Şeyh Fethullah ibn-i Şeyh Mahmud el-Beyluni

Belge 592

Kadı Mevlana bu yazıyı taşıyan Şeyh Şemseddin ibn-i Şeyh Muhammed'i Halep'in Cami Kebir'de Hadis-i Şerif okumak için babası Şeyh Muhammed'in yerine atadı. Aylık olarak da yetmiş akça maaşa karar verildi. Baba Şeyh Muhammed kendi rızasıyla oğlu Şemseddin'e işi feragat etmiştir. Sene 995 Zilhicce ayının sonları.

Şuhûdü'l-hâl

Mevlana Radiyyuddin ibn-i Şeyh Cemal Şeyh Fethullah ibn-i Allame Hacı
Muhammed ibn-i İsmail

Sayfa 124

Belge 593

Kadı Mevlana bu yazıyı taşıyan Şeyh Ebu Bekir ibn-i Şeyh Muhammed'i Halep'in Dahiye camisinde hadis-i şerif okumak için babası Şeyh Muhammed'in yerine atadı. Günlük olarak da bir akça maaşa karar verildi. Her gün işini bitirdikten sonra 1 akça alacaktır. Baba Şeyh Muhammed kendi rızasıyla oğlu Şemseddin'e işi feragat etmiştir. Sene 995 Zilhicce ayının sonları.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh Radiyyuddin ibn-i Cemalettin Beyluni Şeyh Fethullah ibn-i Allame Hacı
Muhammed ibn-i İsmail

Belge 594

Kadı Mevlana bu yazıyı taşıyan Şeyh Şemsettin ibn-i Şeyh Muhammed'i Halep'in Dahiye camisinde Kehif suresini okumak için babası Şeyh Muhammed'in yerine atadı. Aylık olarak da yirmi akça maaşa karar verildi. Baba Şeyh Muhammed kendi rızasıyla oğlu Şemseddin'e işi feragat etmiştir. Sene 995 Zilhicce ayının sonları.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh Radiyyuddin ibn-i Cemalettin Beyluni Şeyh Fethullah ibn-i Allame Hacı
Muhammed ibn-i İsmail.

Belge 595

Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Beyenun köyünden olan İdris ibn-i Hilal ve kardeşi Muhammed ibn-i Hilal'in yüce mahkeme divanında, zimmetlerinde bu belgeyi taşıyan Tecularifin ibn-i Şeyh Mesut ibn-i Haşşan'a seksen iki dinar borçları olduğu ikrar edilmiştir. Söz konusu borç altı ay ertelenmiştir. Adı geçen İdris yukarıda zikredilen köydeki evini kiraya vermiştir, o borçta evin kira parasıdır. Sene 994 Muharrem ayının on üçü.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh Alaeddin ibn-i Alaeddin Seyyid Umar ibn-i Seyyid Ahmed Şeyh Abdülaziz
ibn-i Yusuf

Belge 596

Kadı Mevlana'nın yüce mahkeme divanında, Şeyh Ahmed ibn-i Ziyab tarafından şahit olarak görülen Hacı Mansur ibn-i Muhammed ve Hacı Abdullah ibn-i Hacı Muhammed'in huzurunda, Farah ibn-it Seyyid Muhammed vefat eden amcası Abdülkadir'den kalan mirastan hakkını almak için Şeyh Ahmed'e vekalet vermiştir. Böylece davalarda ve mahkemelerde kendisini temsil edecektir. On Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Bereket İbrahim ibn-i Hasan Hacı Ahmed ibn-i İsmail

Sayfa 125

Belge 597

Yukarıda yazısı olan kadı Mevlana bu belgeyi taşıyan Hasan İsmail ibn-i Taceddin el-Geylani'yi Halep'te Haririz camiinin emanet kısmına atanması için karar çıkardı. Aylık maaşta altı gümüş olarak belirlenip hemen işe başlamasını istedi, maaşını da cami vakfının gelirinden alacaktır. On üç Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Ahmed ibn-i Bereket Sait ibn-i Abdullah

Belge 598

Yüce mahkeme divanında, Mevlana kadının huzurunda Hacı Hüseyin oğlu Mustafa'yı yanında hizmet veren Abdullah'tan geri teslim aldı. Beş Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Şahab ibn-i Umar Seyyid Yahya ibn-i Seyyid Mustafa Said ibn-i Abdullah Muhammed Tumis

Belge 599

Yüce mahkeme divanında, Farah ibn-it Seyyid Muhammed Sabit'in vekili Şeyh Ahmed ibn-i Ziyab ve kardeşleri Fatma, Bedir ve Baki'nin vekilleri ibn-i Seyyufi lakabıyla bilinen Fethullah ibn-i Hacı Umar'ın arasında, Şeyh Ahmed Fethullah'tan, müvekkli Farah'ın vefat eden amcası Abdülkadir'in mirasından yirmi sekiz dinar olan hissesini aldığı, yirmi dinara bilinen eşya sekiz dinara da vekalet ile satmıştır, Farah'tan kardeşlerine amcalarından düşen yirmi dört kırıttan altı kırıt aldı. Yirmi dört kırıt ise Halep'te Bahsite mahallesinde bulunan evin fiyatıdır. Evin güneyinde

Amuel Yahudi'nin evi doğusunda Salem Yahudi'nin evi kuzeyinde yol batısında ise Cemal ibn-i Sahlun'un evi vardır. Taraflar evin fiyatı belli olduktan sonra anlaşır ve yazılı olarak onay vermişlerdir. On bir Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Mevlana Muhammed Çelebi ibn-i Şeyh Muhammed Seyyid Ebu Bekir ibn-i Aladdin Hacı Mansur ibn-i Mahmud.

Belge 600

Azaz nahiyesine bağlı Kermin köyünden olan kır saçlı, mavi gözlü ve orta boylarda olan Kadı Ali Küçük ibn-i Hüseyin'in Yüce mahkeme divanında, zimmetinde bu belgeyi taşıyan Mustafa ibn-i Seyyid Ali'ye iki yüz ve yirmi dinar olduğu ikrar edilmiştir. Yüz beş dinar olan yarısı kendinindir, pamuk, buğday ve arpa gibi ürünlerin satıldıktan sonra kalan paradır ve sekiz ay ertelenmiştir. Ertelenme yazılı bir şekilde onaylanmıştır. Sene 994 Muharrem ayının on biri.

Şuhûdü'l-hâl

Bekir Çavuş ibn-i Hacı Bizen Seyyid Mansur ibn-i Seyyid Nasiruddin Ahmed ibn-i Hacı Abdülkadir.

Sayfa 126

Belge 601

Mevlana'nın yüce mahkeme divanında, Bab nahiyesine bağlı Biza köyünden olan Hacı Ganim ibn-i Ganime ve Hasan ibn-i Hacı Ubeyd, Hafız'a bu meşruiyet belgesini satıp karşılığında da Bizaa köyünde bulunan Ganim'in yanyana olan iki adet bağını vermişler. Birinci bağın güneyinde yol doğusunda Hacı İyd'in bağı kuzeyinde yol ve batısında da su kuyusu, ikinci bağın güneyinde yol doğusunda mezarlık kuzeyinde ve batısında Nasreddin'in bağı. Merhum Hasan'ın bağı ise güneyinde Hacı Ali'nin evi doğusunda mezarlık kuzeyinde yol ve batısında Hacı Ganim'in bahçesi. Bu satışın karşılığı yedi yüz dinar peşin olarak elden teslim edilmiştir. Satış, onaylanıp tasdik edilmiştir. Sözkonusu köyden Hacı Abdülkerim hazır bulunup kefil olmuştur. Sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hasan Çavuş ibn-i Seyyid Muhammed Hasan Çavuş ibn-i Hacı Musa Seydi Nasreddin Seyyid Hasan

Belge 602

Yüce mahkeme divanında Kura adında biri Abdullah Nedbi adındaki kölesini azad ettiğini ikrar etmiştir. Sözkonusu köle siyahi, uzun boylu, şaşı ve alnında yara izi olup sağ kolu iki yerden yanmıştır. Azad etmesinin sebebi Allah'ın affına sığınıp ahireti kazanmaktır ve Peygamberimizin: Men atak rakabeten mümineten atak Allah'u liküllü uzun minhu mine'n-nar, 'her kim bir köle azad ederse Allah onun ahirette tek tek azalarını ateşten azad eder' hadisini gözönünde bulundurarak kölesini azad etmiştir. Azad ettiğini de onaylayıp ikrar etmiştir. On sekiz Muharrem sene 994.

Belge 603

Kadı Şeyh Kasım ibn-i Şeyh Umar İmam ve Muhammed Zeyneddin ve Hüseyin Çelebi ibn-i Şeyh Umar ve Hacı Muhammed ibn-i Ali ve Hacı Yunus ibn-i Hacı Ali ibn-i Sakır ve Ahmed ibn-i Hacı Celal ve Ahmed ibn-i Hacı Muhammed ibn-i Mahmud ve Cemaleddin ibn-i Nasır'ın huzurlarında, yüce mahkeme divanında Halep'in Sahet Bezze mahallesinde geçen sene kurban bayramında Akıl Hilvani lakabıyla bilinen Hacı Hasan'ın evine hırsız girip eşyalarını çalmış. On üç Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı tamer Himami Hacı Muhammed ibn-i Hacı Muhammed Hallak Said ibn-i Abdullah

Belge 604

Kadı Şeyh Kasım ibn-i Şeyh Umar İmam ve Muhammed Zeyneddin ve Hüseyin Çelebi ibn-i Şeyh Umar ve Hacı Muhammed ibn-i Ali ve Hacı Yunus ibn-i Hacı Ali ibn-i Sakır ve Ahmed ibn-i Hacı Celal ve Ahmed ibn-i Hacı Muhammed ibn-i Mahmud ve Cemalettin ibn-i Nasır'ın huzurlarında, yüce mahkeme divanında Halep'in Sahet Bezze mahallesinde geçen sene kurban bayramında Akıl Hilvani lakabıyla bilinen Hacı Hasan'ın evine hırsız girip eşyalarını çalmış. Hırsızın mahalledeki berber olduğunu zannetmiş. Berber, mahallede dürüstlüğüyle bilinen biri olduğu için şüphe altında kalmamış. On üç Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Nasır Hammami Kemal ibn-i Yusuf Said ibn-i Abdullah

Sayfa 127

Belge 605

Bizlere ahireti görmeyi nasip eden Allah'a hamdolsun ve Peygamberimiz'e salatü selam olsun. Bu belge bir vakfın olayını içermektedir. Yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda, Halep Kellase mahallesinden olan İbni Saliha ile bilinen Hacı Hüseyin ibn-i Hacı İbrahim aynı mahallede bulunan kendi deposunu bağışladı ve vakfetti, deponun güneyinde ve doğusunda düz yol ve kapı, kuzeyinde ve batısında Hacı Aşur'un evi vardır. Hayatı boyunca vakfetmiş, vefatından sonra ise geliriyle ekmek ve çeşitli erzak alınıp fakir muhtaç insanlara ve komşulara vakıf sahibn-iin eşinin adına dağıtılmasını talep etmiştir. Bu görevi de vakfın sorumlusu üstlenmiştir. Eşinden sonra Hacı Muhammed Debbag'ın eşi Nimetullah hayrına daha sonra kız kardeşi Farac sonra diğer kız kardeşi Ayşe daha sonra da kız kardeşlerin hangi çocuğu daha çok hakke di yorsa. Vakfın sahibi vakfın sorumluluğunu Şeyh Muhammed Rahimi'ye devretmiştir ve bütün işlerini teslim etmiştir. Ancak vakıf sahibi depoyu vakfetmekten vazgeçip tekrar mülkü olmasını istemiştir. Bazı Alimler bunun yanlış olduğunu bazıları ise bir sakınca görmediğini söylemiştir. O yüzden her iki taraf Mevlana huzurunda tartışmıştır. Hakim ve Mevlana deponun vakfolması tekrar kendisine iade edilmesinden daha doğru olduğunu düşünerek bu yönde karar vermiştir. Sekiz Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh Mahmud Selumi Muhammed ibn-i Şemsettin Şeyh Yusuf Ali Bennuşî Hacı Osman ibn-i Abdürrahman

Belge 606

Yüce mahkeme divanında Halep Ebrac mahallesinde oturan Hüseyin ibn-i Mustafa ibn-i Muhammed kendi adına asaleten ve kardeşileri Hasan ve Kamer ve annesi Sara ibn-it Ali'nin adına vekaleten, padişah sarayında çalışan ve Hoca lakabıyla bilinen Halil çavuşa fırını yirmi dinara satıp ücretini almıştır. Böylece iki taraf arasında alacak, dava veya hak gibi bir şey kalmamıştır. On sekiz Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Osman ibn-i Çelebi Yusuf Ağa Abdullah Hacı Ahmed ibn-i Hacı Hasan Hacı Ahmed ibn-i Abdullah.

Belge 607

Yüce mahkeme divanında Naciye bint-i Hacı Ebu Bekir ve oğlu İbrahim ibn-i Ahmed ibn-i Selame Halep'in Fayd mahallesindeki evlerini Abdülkerim ibn-i

Muhammed'e sattıklarını şahit Hacı Osman ibn-i Hacı Ahmed ibn-i Cuma huzurunda ikrar edip tasdik etmişlerdir. Tasdik karşılığında da on yedi dinar ve yarım dinar almışlardır. Böylece iki taraf arasında alacak, dava veya hak gibi bir şey kalmamıştır. Satış yazılı ve şifahen gerçekleşmiştir. On iki Muharrem sene 994.

Sayfa 128

Belge 608

Yüce mahkeme divanında Belis beldesinin ordu başı Hızır ibn-i Hacı Ali, Telcibin köyünde yaşayan Kamil ibn-i Ramazan, Mahmud ibn-i Mahmud Türkmani, Umar ibn-i İbrahim, Hilal ibn-i İbrahim'in üzerlerindeki haklardan ve davalardan resmi olarak ibra ettiklerine karar verilmiştir. İbraname de yazılı ve şifahen onlara bildirilmiştir. On üç Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Seydi Ahmed tercüman Mansur ibn-i Ahmed İbrahim ibn-i Cubeyr

Belge 609

Şeriat mahkemesinde, Mevlana ve hakim huzurunda, Kilis kazası Azaz nahiyesi Kefer Nasih köyünden Kessab ibn-i Ebu Bekir el-Fellah kendi rızasıyla ve baskı altında kalmadan zimmetinde, rahmetli vezir Muhammed Paşa vakfının malından ertelenmiş borç olarak yetmiş dört dinar olduğunu ikrar etmiştir. Borç dokuz ay ertelenip vakfin sorumlusu Adullah ibn-i Abdullah tarafından tasdik edilmiştir. On beş Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Mahmud Halebi ibn-i Abdülmünim Abdurrazzak ibn-i Muhammed Hayyat
Celallettin ibn-i Çavuş Mehmezade

Belge 610

Yüce mahkeme divanında, Zeyn ibn-i Hacı Yunus el-Babili'nin Hacı Ali ibn-i Hacı Abdülkerim'den Halep'in Baidin bölgesinde bir bostan kiraladığı fakat bostandan geçen su kanalından üç yıl yararlanmak üzere anlaşma sağlandığını ikrar edilmiştir. Kira ücreti yıllık dokuz dinar olup her yılın başında ödenecek şekilde mutabakat sağlanmıştır çünkü Hacı Ali kiranın yıllık ücretinin on dinar olduğunu geçen senin ücretinden eline sadece yedi dinar geçtiğini iddia edip karşı taraftan geçen yıldan kalan üç dinar daha talep etmiştir. Yirmi beş Zilhicce sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Hacı Şihab ibn-i Umar Hacı Muhammed ibn-i İsmail.

Belge 611

Aşağıdaki husus için Halep valisi Hasan Paşa tarafından gönderilen Hüseyin Çavuş huzurunda şeriat mahkemesinde, Babulhayrat vakfı ve Haremeyin Şerifeyn vakfının mali sorumlusu Seyyid Ahmed ibn-i Seyyid Cemalettin sene dokuz yüz doksan dört Ramazan ayından itibaren sene dokuz yüz doksan beş yılının Ramazan ayına kadar vakfın parasından elindeki padişah fermanına istinaden vermiş olduğu hizmetin karşılığı olarak Seyyid Recep ibn-i Seyyid Mahmud'un talebi üzerine her gün on akça aldığını ikrar etmiştir. Muharrem ayının sekizi sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Ahmed ibn-i Bereket Seyyid Ahmed Tercüman Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 612

Mevlana ve kadımız, Halep Beyyada mahallesinde bulunan Hacı Mustafa Karmani'nin ofisinde çocuklara Kuran-i Kerim öğretmek için şeyh Abdulvahhab ibn-i Şeyh Yusuf Babili'yi vefat eden Şeyh Muhammed ibn-i Şeyh Musa'nın yerine atadı. Günlük olarak üç akça ödenecek. Şeyh Abdulvahhab sınavı geçtikten sonra bu işin erbabı olduğu anlaşılmıştır. Sene 995 Zilhicce ayının sonu.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh Abdulvahhab ibn-i Şeyh Muhammed Hacı Şihab ibn-i Umar Hacı İbrahim ibn-i el-Tercüman

Sayfa 129

Belge 613

Yüce mahkeme divanında Meryem İbn-it Ali'nin Hidayetullah Çelebi'ye bir işlem karşılığı olarak ve bir sene ertelemeye birlikte elli iki dinar borcu olduğu tasdik edilmiştir. Söz konusu davaya Meryem katılıp ve kendisine kadı huzurunda ödeme yapılmıştır. Sene 994 Muahrrem ayının sekizinde.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed İbn-i Umar Hacı Bedereddin ibn-i Divani Mahmud Çelebi ibn-i Mahmud

Belge 614

Yüce mahkeme divanında Süleyman Çelebi ibn-i Merhum Şaban'ın bu belgeyi taşıyan Halil Çavuş'a ibn-i beş yüz otuz dinar borcu olduğu ikrar edilmiştir. Borç yazılı ve şifahen altı aylığına ertelenmiş ve tasdik olmuştur. On dört Muharrem sene 994.

Mustafa Çelebi ibn-i Adili Şeyh Beldeni ibn-i İbrahim

Belge 615

Hacı Recep kızı Ayşe Ana, kardeşi Hacı Muhammed ibn-i Hacı Recep'in dediğine göre Ayşe Ana resmi belgeyle birlikte avlu, mutfak ve mukarnaslı odaları olan evini Çavuş ibn-i Abdullah'a satmış, komşuları güneyden Mansur ibn-i Hacı Ali, doğudan Yusuf ibn-i Kara Ahmed, kuzeyden Abdülkerim ibn-i Şems ve batıdan bir yol vardı, söz konusu evi iki yüz dinara satıp parasını tam teslim almıştır, paranın teslim edilmesi de yazılı bir şekilde kaydedilmiştir. On sekiz Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Bekri Hüseyin ibn-i Cevheri Ali ibn-i Kavali Zeynelabidin ibn-i Umar el-İmam

Belge 616

Kadı Ahmet ibn-i Derviş ve Muhriz ibn-i Abdussamed'in yüce mahkeme divanında aşağıda zikredilecek dava görülmüştür. Merhum Şerafeddin ibn-i Abdussamed'in eşi Rumiye bint-i Derviş çocukları Musa, Sittulkul ve Sincar velayetini üzerine almış olup bu hususta Hacı Ahmed ibn-i Hamis ve Ebu Bekir şahitlik yapıp birinci taraf olmuşlar, Hasan ibn-i İbrahim ise ikinci taraf olup, her iki tarafın arasında miras ile ilgili hiç bir sorun, alacak veya dava olmadığını ve ibranameleri hazırlanıp onaylanmıştır. Sene 994 Muharrem ayının sekizi.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Recep Ataullah Ebu Bekir İbn-i serhane Abdülkerim ibn-i Yusuf el-Masri Ahmed ibn-i Yusuf Umar ibn-i

Sayfa 130

Belge 617

Halil ibn-i Gülistan'ın yüce mahkeme divanında Hamza ibn-i Ahmed ile hiçbir sorunu, alacağı veya davası olmadığı ikrar edilmiştir. Bütün dava, alacak ve haklardan ibranamesi hazırlanıp ve ibranamesi dinen kabul görüp onaylanıp tasdik edilmiştir. Dokuz Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Mahmud ibn-i Murad Muhammed Halebi Şahin ibn-i Mahmud Mustafa ibn-i Abdullah

Belge 618

Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Mayer köyünde Yunus ibn-i Mahmud Osman ibn-i Ahmed'in Cuma ibn-i Bender ve Halife ibn-i Salim ve Yusuf ibn-i el-Hacı Cabir'e, merhum vezir Mehmet Paşa vakfının malından altmış dinar borcu olduğu yüce mahkeme divanında ikrar edilmiştir. Verildiği tarihten sekiz ay vadeli olarak verilmiştir. Yasal bir şekilde kararlaştırıp imzalanmıştır. On sekiz Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Ebu Bekir ibn-i Hacı Şemseddin Ahmed ibn-i Hasan Hacı Yusuf ibn-i Hacı Cabir Hacı Abdullah el-Kani

Belge 619

Şeriat mahkemesinde, Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Mayer köyünden Yunus ibn-i Muhammed, Osman ibn-i Ahmed Fukua, Cuma ibn-i Bedir, Halife ibn-i Salim ve Yusuf ibn-i Hacı Cabir zimmetlerinde rahmetli Muhammed Paşa'nın vakfının parasından altmış dinar olduğunu ve sekiz ay ertelendiğini ikrar etmişler. Vakfın mali sorumlusu Abdullah ibn-i Abdullah tarafından tasdik edilmiştir. On sekiz Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Ebu Bekir ibn-i Hacı İzzeddin Ahmed ibn-i Hasan Hacı Meri ibn-i Hacı Nasır Hacı Abdullah Antebi

Belge 620

Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Vudeyhi köyünde Ahmed ibn-i Muhammed'in kendisinin ve kardeşinin bu yazıyı taşıyan ve o gün mecliste hazır bulunan Abdullah ibn-i Muallim Şihab'a büyük baş hayvan ücreti olarak iki yüz on dokuz dinar borçları olduğunu Mevlana'nın yüce mahkemesinde ikrar edilmiştir. Söz konusu borç yazılıp ve dinen tasdik edilmiştir, borçlu olan mecburi olarak hemen on dokuz dinar ödeyip geriye kalan meblağ resmen ertelenmiştir. Sene 994 Muharrem ayının ortasında.

Şuhûdü'l-hâl

Osman ibn-i Ali Hacı Abdülkadir ibn-i Eddhn Hacı Mustafa ibn-i Addamin
Muallim Kasım ibn-i Zeyneddin

Belge 621

Ebu Nakli lakabıyla bilinen Mevlana Hacı Muhammed ibn-i Hacı ibn-i Bekir ve Halep'in Masaibn-i mahallesinden olan yeğeni Seydi Ebu Bekir Hacı Aladdin'in, padişah sarayında hizmetkar olan ibn-i hoca ile bilinen Çavuş ibn-i Seyyid Ali'nin zimmetinde iki yüz kırk dinar borçları olduğu yüce mahkemede ikrar edilmiştir. Söz konusu meblağ Muharrem ayından itibaren bir sene ertelenmiştir. Aralarında yapılan bütün hesaplara göre tutar ikrar edilip sene 994 yılının muharrem ayının sekizinde onaylanmıştır.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Hüseyin ibn-i Seyyid Muhammed Seyyid Ali ibn-i el-Viye Hoca
Muhammed ibn-i Ataullah

Sayfa 131

Belge 622

İzzeddin ibn-i Abdullah'ın bu yazıyı taşıyan Hacı Abdullatif ibn-i Hacı Abdülkerim'in zimmetinde on üç dinar borcu olduğu yüce mahkeme divanında ikrar edilmiştir. Borç, Ramazn ayının başına ertelenip yazılı ve sözlü olarak içeriği sene 996 Muharrem ayının on sekizinde onaylanmıştır.

Belge 623

Şeriat mahkemesinde, Nasır ibn-i Yezidin aşağıda zikredilecek malı aldığını ikrar etmiştir. Şemsettin ibn-i Hava ibn-i Cebbul ve ortağı Umar ibn-i Edkar'dan sene dokuz yüz seksen dokuzda yüz seksen beş dinar ve bir buçuk gümüş parça bir havale karşılığında aldığını söylemiştir. İki taraf tasdik edip onaylamıştır. Muharrem ayının yirmisi sene dokuz yüz doksan altı.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed Tercüman Hacı Muhammed ibn-i İsmail Mansur ibn-i Ahmed el-Kali Muhammed ibn-i Artamış

Belge 624

Yüce mahkeme divanında Hanun ibn-i Zeyd ve Said ibn-i İdris'in bu belgeyi taşıyan Yahudi Menahim ibn-i Maişi'ye kumaş ticareti karşılığında yedi yüz dinar alacakları

olduğu kabul edilmiştir. Söz konusu borç on bir ay ertelenmiştir. Borç ödenmediği takdirde evine el konulacak. Evin güneyinde Yasin ibn-i Tirnavi Yahudi'nin evi, doğusunda sokak, kuzeyinde Enes ibn-i Salim Yahudi'nin evi ve batıdan Muhittin Bagdadi'nin evi vardır. On dokuz Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seydi Ahmet Tercüman Mansur ibn-i Ahmed Muhammed ibn-i el-Ardo
Kemal ibn-i Bekir el-Kali.

Belge 625

Şeriat mahkemesinde Ali ibn-i Kasım el-Babi ve kız kardeşi Rumiye bint-i Kasım'ın bu belgeyi taşıyan Yahya ibn-i Bekir el-Kali'ye kredi karşılığı yüz dinar alacakları olduğu onaylanmıştır. Söz konusu ücret iki taraf arasından anlaşma yapılarak yazılı olarak teyit eddilir imzalanmıştır. On sekiz Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim bi Nusayr Muhammed ibn-i Şıhab Hacı Aladdin ibn-i Ebu Bekir
Hacı Ahmet ibn-i Mansur

Belge 626

Şeriat Mahkemesinde Aladdin Bagdadi'nin bu belgeyi taşıyan Cemalettin ibn-i Seyyid Abdülkadir zimmetinde veresiye sattığı bakırın ücreti olarak dört yüz on dinar alacağı olduğu daha sonra Recep ayının başına ertelenip iki taraf arasından anlaşma yazılı olarak imzalanmıştır. Sene 994 Muharrem altısı.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i Hacı Muhammed Hacı Umar ibn-i Safi Hacı İbrahim ibn-i
Ebu Bekir Hacı Muhammed ibn-i Şıhabeddin

Sayfa 132

Belge 627

Yukarıda yazısı belli olan ve Mevlananın karşısına çıkan kadı Diyab kızı Hatice'nin velayetini annesinden alıp babasına verdi çünkü baba daha iyi bir yetiştirici ve dini eğitimde daha bilgilidir diye, bu olay dokuz yüz doksan altı yılının Muharrem ayının sekizinde gerçekleşmiştir.

Şuhûdü'l-hâl

Ali ibn-i Mustafa Şeyh Kasım Vaddah Umar ibn-i Yusuf Derviş ibn-i
Muhammed ibn-i Saadullah

Belge 628

Yüce mahkeme divanında Abdülbaki ibn-i Hacı Mahmud, İbrahim ibn-i Seyyid Yahya'dan bir alacağı ve davası yahut bir kavgası olmadığı ikrar edilip, bütün davalardan, alacaklardan ve haklarından onu ibra ettiğini ve ibra mahkeme tarafından kabul görülerek onaylanmıştır. Söz konusu davayla ilgili kara çıkmıştır, dokuz yüz doksan altı yılının Muahrrem ayının on yedisinde.

Şuhûdü'l-hâl

Yüstra Muhammed Tercüman Mervan ibn-i Abdullah Muhammed ibn-i Hırsan

Belge 629

Vefat eden kardeşinin varisi olan Şam'lı Musa ibn-i Muhammed, kardeşi hayattayken Bergus lakabıyla bilinen Ali Samed ibn-i Ali ve annesine emaneten birkaç dirhem bıraktığını idda ederek onlardan tekrar alınmasını istedi, fakat onlar bu talebi reddederek böyle bir olay olmadığını idda ettiler, dava 996 yılının Muharrem ayının ortasında olmuştur.

Belge 630

Bu belgeyi yazma nedeni, yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda, İbn-i Hakaveyh Hoca Veysi ibn-i Hacı Musa, İbni Kitab Seyyid Ebu Tamer ibn-i Hacı Cemalettin, İbni Kamari Hoca Aladdin ibn-i Cemalettin ve Molla Sadrettin ibn-i Şeyh Muhammed, İbn-i İlyas ile bilinen merhum Hoca Ali ibn-i Hacı Abdülkadir'in oğlu Abdi Çelebi tarafından açılan davaya şahit olmuşlar. Abdi Çelebi yurtdışındaki kardeşi Hüseyin Çelebi'nin kendisine vermiş olduğu vekaletnameye göre küçük kardeşleri Ömer, İbrahim, Derviş, Selame, Muharrem ve Nefise'ye vasil ve aynı zamanda da yetişkin kız kardeşinin babasından kalan mirastan haklarını elde etmek ve kız kardeşine devretmek için vekalet verilmiştir. Ve kız kardeşinin bütün mahkeme işlerini takip etmesi için kendisine kardeşi Hasan Çelebi ve yeğeni Osman Çelebi huzurunda vekalet verilmiştir. Abdi Çelebi, Hasan Çelebi ve yetişkin kız kardeşleri Hatice Çelebi ve küçük kardeşlerinden başka Hoca Ali'nin varisi olmadığı için bütün mirası çocuklarını kalmıştır. Bütün kardeşler Ahmed Bekir'e babalarından kalan bütün miras işlemlerini takip etmesi için vekalet vermişlerdir. Üç Muharrem sene 998.

Şuhûdü'l-hâl

Hasan Çavuş ibn-i Hüseyin Hasan ibn-i Abdullah Mustafa ibn-i Muhammed
Muhammed ibn-i Abdullah

Belge 631

Şeriat mahkemesinde, rahmetli Muhammed ibn-i Bereket ibn-i Hasan'ın oğlu Nasiruddin, Berber Hacı Hüsam ibn-i Hacı İsmail'e dava açmıştır. Davasında adı geçen babamın davalının zimmetinde on beş dinar olduğunu, davalıya sorulduğunda kabul ettiğini ancak her ay otuz akça olarak taksitlendirildiğini söylemiştir. Şu ana kadar da yetmiş akça ödediğini ifade etmiş fakat davacı kendisine sadece otuz altı akça ödendiğini ifade etmiştir. Muharrem ayının üçü sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed Tercüman Hacı Muhammed ibn-i İsmail Mansur ibn-i Ahmed
Muhammed ibn-i Artamış

Sayfa 133

Belge 632

Adem peygambere bütün isimleri öğreten Yüce Allah'a hamdolsun, ve eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühu ve resuluh. Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda, Muhammed bey mahallesinden İbni Hakune ile bilinen İbrahim ibn-i Şıhab, Abdüvahhab şahitliğinde kendi evini ve mirasını hayır ve savab için vakfa bağışladığını açıklamıştır. Zira evi aynı mahallededir. Ev, iki büyük oda, bir küçük oda, mutfak ve müstemilattan oluşmaktadır. Güneyinde düz yol ve kapı, doğusunda Hacı Zekeriya ibn-i Hacı Muhammed'in evi, kuzeyinde ve batısında İbrahim ibn-i cubeyr'in evi vardır. Vakfın gelirinin bir kısmı haremeyn şerifeyin'e (Mekke ve Medine) hibe edilmesini talep etmiştir. Söz konusu evinde oturan amcası oğlu Hakem ibn-i Hacı Zeyn'den yıllık beş dinar olan evin kirasını vakfın sorumlusu Seyyid Ahmed ibn-i Süleyman'a vermesini istedi. Vakfın sorumlusu olan evin kiracısını değiştirmeye hakkına da sahip olmuştur. Ancak daha sonra vakfa bağışladığı evi geri almak istemiştir. Rahmet Ebu Hanife ve Ebu Yusuf'a göre vakfa bağışlanan şey tekrar iade edilmezdir. Daha sonra konu Mevlana'ya taşınmıştır. Mevlana, vakfi edilen ev hangi tarafa daha elzem ise ona göre işlem görsün diye karar vermiştir. Söz konusu adam evsiz kaldığı için evi kendisine iade edilmiştir. On yedi Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrileşraf Hayrullah ibn-i Mahmud Nasiruddin ibn-i İmran Umar ibn-i
Muhammed Artamış Hasan ibn-i İbrahim

Belge 633

Şeriat mahkemesinde, Abdülbaki ibn-i Hacı Mahmud, eşi Kerime bint-i İbrahim'i boşadığını ikrar etmiştir. Eşinin, zimmetinde on dinar mehir parası olduğunu söyleyip ve eşinin zimmetini bütün alacaklardan, haklardan ve davalardan ibra ettiğini ikrar etmiştir. İbra da eşinin vekili Hacı İzzeddin ibn-i Hacı tarafından kabul edilmiştir. İbraya Umar ibn-i Muhammed ve Yusuf ibn-i Hacı Mahmud şahit olmuştur. Söz konusu ibraname yazılıp şahitler huzurunda iki taraftan kabul edilmiştir. On yedi Muharrem sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed Tercüman Muhammed ibn-i Artmış Mansur ibn-i Ahmed el-Kali
Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa

Belge 634

Şeriat mahkemesinde, Vahip ailesinden Celal ibn-i Şumah ve Hacı Ubade ibn-i Acuz, Mustafa ibn-i Hasan'dan sene dokuz yüz doksan üçte iki ibn-i üç yüz on şah aldıklarını ve tekrar Nevruz'dan önce iade edeceklerini söylemişler. İki taraf bu anlaşmayı kabul edip tasdik etmiştir. Yirmi sekiz Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid ahmed ibn-i Süleyman Mansur ibn-i Ahmed el-Kali Muhammed ibn-i
Artamış el-Kali

Sayfa 140

Belge 635

Şeriat mahkemesinde, Halep Benar mahallesinden merhum Hoca Mansur'un oğlu Muhammed Çelebi, babasının vakfına bakan Cebel-i Seman nahiyesi Duayr Zeytun köyünden Ali Halil Çavus ibn-i Ubayd'a dava açmıştır. Dava sebebi, davalının ve köy ehalisinden Halife ibn-i Kerbac, Cuma ibn-i Abdülkadir, Yahya ibn-i Şaban, Şelhum ibn-i Muhammed, Umar ibn-i Hacı Muhammed, Osman ibn-i Hasan, Halil ibn-i Abdullah, Yahya ibn-i Ebu Bekir, Halife ibn-i Selam ibn-i Salim ibn-i Sadaka ve Hacı Kasım ibn-i Faris'in üzerinde vakfın arazilerinin mahsülünden hakkı olduğunu savunmaktadır. En son sene dokuz doksan dört yılına kadar toplam on dört

yıl hakkını almadığını iddia etmiştir. Davalılara sorulduğunda, vakfın mahsulu Ahmet Ağaya verildiğini söylemişler. Muharrem ayının başları sene dokuz yüz doksan altı.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed Tercüman Mansur ibn-i Ahmed el-Kali Muhammed ibn-i Artamış

Belge 636

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda, kuyumcu Ali ibn-i Buruna bu belgeyi taşıyan Cebel Semaan nahiyesi Anadan köyünden çiftçi Korkmaz ibn-i İbrahim'e Makade, Kalali, Akkad, Avsaç, Hamuyyat, Ron adlarındaki arazileri ve evi kiraya vermiştir. Ev odalar, ahır ve müstemilattan oluşup güneyinde Ahmed'in evi, doğusunda Miri'nin evi, kuzeyinde düz yol ve batısında Recep'in evi vardır. Hepsini bir yıllığına kiralayıp kira ücreti de otuz dinardır. Yirmi Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Bedreddin ibn-i Sayıg Seyyid Ahmed ibn-i Sahih Ahmed ibn-i Merzuk
Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa

Sayfa 141

Belge 637

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda Ebu Bekir Aladdin el-Kali kendi parasıyla Muhammed Çelebi ibn-i Hoca'dan Halep dışında Şam Naibi değirmenini kiraladığını ikrar etmiş. Değirmen iki katlı taştan oluşmaktadır. Değirmeni üç yıllığına kiralamış yıllık yüz seksen beş dinardır. Değirmende herhangi bir hasar oluştuğunda, bakım masrafı on Akçadan azsa kiracıya ait fakat daha fazlaysa değirmen sahibn-ie aittir. Muharrem ayının ortası sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Yusuf Çavuş ibn-i Hoca Recep Hoca Abdürrazzak el-Geylani Seyyid Ahmed
ibn-i Hoca Recep Hacı Muhammed eş-Şuca

Belge 638

Hüsameddin ibn-i Hacı Zeyn Haremeyn Şerifeyn vakfindan sorumlu Seyyid Habibullah ibn-i Seyyid Mahmud'dan vakfın evini kiralamıştır. Yıllık on beş dinara anlaşmışlardır. Ev, bir büyük oda, bir küçük oda, mutfak, avlu ve müstemilattan oluşmaktadır. Evin güneyinde düz yol, doğusunda Hacı Zekeriya ibn-i Hacı

Muhammed ibn-i Karfi, kuzeyinde ve batısında İbrahim ibn-i Hayri Kali'nin evi vardır. Yıllık kira ücreti on beş dinar olmak üzere üç yıllığına anlaşmışlardır. On dokuz Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Nasıreddin ibn-i Hacı Umran Hacı Abdülkerim ibn-i Karna Hacı Hasan
ibn-i Hacı Ahmed

Belge 639

Şeriat mahkemesinde, Halep Şimsatiye mahallesinden Abdülvahid ibn-i Hacı Yunus bu belgeyi taşıyan Ebi Kirman lakabıyla bilinen Sadaka ibn-i Abdülkadir yüz doksan beş dinar aldığını ikrar etmiştir. Söz konusu para Recep ayında sene dokuz yüz doksan ikide yıllık altmış beş dinar olmak üzere taksitlendirdiği paradır. Evin güneyinde sebzeçi Hacı Yusuf evi, doğusunda Nasır Suyhati'nin evi kuzeyinde hammalın evi ve batısında düz yol vardır. Alacaklı olan bütün haklarını almış ve hiçbir alacağı kalmamıştır. On üç Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa Hacı Yusuf ibn-i Umar Şami Hacı Yusuf ibn-i
İbrahim Şami Muhammed ibn-i Musa Şami Seyyid Ahmed Tercüman Hacı
Ahmed ibn-i Davud

Belge 640

Şeriat mahkemesinde Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Anadan köyünden Korkmaz ibn-i İbrahim el-Fellah, Ali ibn-i Beravine'ye, Erden köyünde Şeyh Bayram vakfına bağlı Mağara arazisi, Kalali arazisi, Akkad arazisi, Avsec arazisi Havamiyat arazisi ve aynı köydeki evi sattı. Ev, bir oda, ahır ve müstemilattan oluşmaktadır. Evin güneyinde Hamdun'un evi, doğusunda Miryi'nin evi, kuzeyinde düz yol ve batısında Recep'in evi vardır. Satış seksen dinara gerçekleşmiştir. Yirmi Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Bedreddin es-Sayıg Seyyid Ahmed ibn-i Sahih Ahmed ibn-i Merzuk
Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa

Belge 641

Şeriat mahkemesinde, Halep Kasile mahallesinden Şira ibn-i Hacı Mahmud bu belgeyi taşıyan Ali ibn-i Hacı Muhammed'e aynı mahalledeki evini satmıştır. Evin güneyinde Ahmed Bekri'nin evi, doğusunda düz yol, kuzeyinde Hacı Ahmed ibn-i

Hacı Muhammed ibn-i Hilli'nin evi ve batısında Muhammed ibn-i Hacı Umar Hayyani'nin evi vardır. Evin fiyatı yirmi Akçadır. Satıcı parayı aldığıını itiraf etmiş ve iki taraf imzalamıştır. Muharrem ayının on dördü sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed ibn-i Ahras Burhan ibn-i Hacı Ahmed Abdünnabi ibn-i Sabun
Umar ibn-i Tuayni

Sayfa 142

Belge 642

Mahruse-i Haleb mukataacısı olan fahrü'l-akran Hüseyin Çelebn-iin şakirdi ve vekil-i şerisi olan ... çelebi Abdi Erzurumlu Mehmed Bölükbaşı ibni Mahmud meclis-i şer-i şerife gelüb kala-i Erzurum mustahfizlarının sene dokuz yüz doksan üç Rebiülahir ve Cemaziyelevvel ve sene dokuz yüz doksan dört Muharrem ve Safer ve Rebiülevvel aylarının mevacibleri ki ceman beş ibn-i dört yüz kırk yedi flori ve altı Osmanidir meblağ-ı mezburdan yüz otuz beş florisi hazine-i Haleb malından havale Ahmed Çavuşa vasıl olub ve yüz yetmiş florisi mal-ı mukataatdan yine havale Yahya Çavuşa vasıl olub ve ibn-i dört yüz yirmi dört florisi el-Hacı Bayram ile irsal olunub ve ibn-i yedi yüz otuz florisi gurus ve altun ve Süleymani şahiki her gurusu altmış paraya ve her flori seksen sekiz paraya ve her sekiz Süleymani elli para hesabı üzere on iki flori küsr-i mizani ile Mehmed Bölükbaşıya vasıl olub ve iki florisi müşarün ileyh Hüseyin Çelebiye Erzurum defterdarı kıdvet-i erbabü'l-ikbal Sinan Efendi hazretlerinin mühürlü tezkiresi mucebn-ice asıl deynden vasıl olub lakin müşarün ileyh Sinan Efendi muma ileyh Hüseyin Efendiden deyn aldığı iki ibn-i florinin içinden iki yüz floriye bir at satın almış idi bade aldığı altı mezbur Hüseyin Çelebiye red idüb ve mezbur Hüseyin Çelebi dahi mezbur atın bahası iki yüz florisi mezbur Mehmed Bölükbaşıya teslim idüb mezbur Mehmed Bölükbaşı dahi ikrarını tasdik itmeğin kayd-ı sicil olundı tahriren fî evahir-i şehri muharümü'l-haram sene 996

Şuhûdü'l-hâl

Hamza Çelebi ibn-i Seydi Ahmed, İdris Kethüda İbni Ali, Ömer Çelebi ibn-i Halil, Mehmed Çelebi ibn-i Yusuf Kokuzade, Abdülkerim Çelebi ibn-i Muzaffer, Mehmed Çelebi ibn-i Ahmed el-yazıcı, İbrahim Çelebi ibn-i Seyf, Hoca Fethi ibn-i el-Hacı Ahmed, ... beğ Abdullah ve gayrühüm

Belge 643

Padişah sarayında çalışan Ferhad bey ibn-i Abdullah, Süleyman bey ibn-i Abdullah ve Zeynel ibn-i Abdullah ve Hüseyin ibn-i Bekir ibn-i Abdullah, Hüseyin Ağa tarafından yayınlanan ihbarnameye şahit olmuşlar. Hüseyin Ağa'nın babası Muhammed kendisine yirmi üç akça, otuz üç akça, padişah yüzüğü bıraktığını söylemiştir. Bunu ispat etmek için Hüseyin Ağa babasının vekili asan Bekir ibn-i Arif tarafından yazılan el yazmalı bir belge sunmuştur. Cemadelahir'in onu sene 994. Şuhûdü'l-hâl

Seyyid İsa ibn-i Abdullah Mustafa Muhammed ibn-i Artamış el-Kali Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 644

Halep Cebel mahallesinden Hüsyin Çelebi Beyandur zimmetinde bu belgeyi taşıyan İbn-i Hoca ibn-i Recep ile bilinen Halil Çavuş ibn-i Seyyid Ali yüz on dinar olduğunu ikrar etmiştir. Borç bir sene ertelenmiştir. Ertelenme tasdik edilmiştir. Yirmi Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hoca Hamza ibn-i Ataullah Hacı Abdullah ibn-i İbrahim Seyyid Ali ibn-i Muhammed

Belge 645

Fevvaz Ağa ibn-i Abdullah haremeyn şerifeyn vakfindan sorumlu olan Habibullah ibn-i Seyyid Muhammed'den vakfa bağlı Halep Cenayiz pazarındaki dükkanı bir seneliğine kira tutmuştur. Dükkan Mehmet Paşa vakfına bağlı eski bir evin bitişiğindedir. Kiracı dükkandan istifade edip ilk olarak üç dinar ödemiştir daha sonra da kira ücretini tamamlayacaktır. Yirmi yedi Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed tercüman Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Ahmed Bereket

Belge 646

Hoca Mansur ibn-i Şah Koli Mur'un meciste bulunan Bekri ibn-i Yahya'nın zimmetinde borç olarak verdiği seksen gümüş olduğunu ikrar etmiştir. Söz konusu şahıs iddiayı kabul edip iki taraf onaylamıştır. Muharrem ayının yirmisi sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hoca Osman ibn-i el-Kali Seyyid Muhammed ibn-i Seyyid Abdülvahhab
Abdülkadir ibn-i Hacı Taki ibn-i Rıza Usta ve Muhammed el-Farra

Sayfa 143

Belge 647

Cellum mahallesinden Şeyh Abdülkafi ibn-i Mesut'un yetimlerinin vasisi Abdülkerim ibn-i Habib, Ali ibn-i Hacı Muhammed'e dava açmıştır. Davalı, borç olarak Şeyh Abdülkafi'den kırk dinar borç almış, davalıya sorulduğunda, Şeyh Abdülkafi'den on beş dinar aldığını daha sonra da borcunu ödediğini söyleyip yemin etmiştir. On dokuz Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Cemalettin ibn-i Hamdun Abdülkadir el-Avvas Seyyid Abdürrahman ibn-i Cinniye Muhammed Çavuş ibn-i Kurdi Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa

Belge 648

Merhume Naciye ibn-it merhum Hacı İbrahim ibn-i Hacı Ali'nin eşi İbrahim Çelebi ibn-i merhum Ahmed Efendi kendi adına asaleten ve çocukları Muhammed, Ahmed, Fatma ve Kerime adına vekaleten, amcasının (eşi naciyenin babası) varisi olan Hacı İbrahim ile Kasir nahiyesinde Telta köyündeki zeytin arazisi ve Harem kazasında Tuh köyündeki bahçe, Kasir nahiyesi Trman köyündeki üzüm bahçesi için anlaşmaya varmıştır. İbrahim Çelebi ve çocukları eşi Naciye vefat ettikten sonra eşinin babasından kalan miras haketmişlerdir. Seyyid Hasan da amcasının varisi olarak mirasın yarısını haketmiştir. İki taraf anlaşmış ve aralarında herhangi alacak, dava veya husumet yoktur. Yirmi Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hvaca Ali ibn-i Muhammed el-Ulabi Hacı Nimetullah el-İmam Hacı Cemalettin ibn-i Hacı Halil Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa

Belge 649

Halep Abrac mahallesinden Seyyid ibn-i Seyyid Ahmed bu belgeyi taşıyan İbrahim el-Çelebi ibn-i Ahmed Efendi huzurunda İbrahim el-Çelebi aynı mahalledeki ev ile ilgili herhangi bir alacak, tartışma, husumet ya da hak olmadığını ikrar etmiştir. Evin güneyinde vakfin evi, doğusunda düz yol, kuzeyinde düz yol ve Umar Çavuş'un evi ve batısında yol ve Nasır'ın vardır. Evi İbrahim Çelebi amcası hayattayken amcası Hacı İbrahim ibn-i Hacı Ali'den almıştır. Yirmi dokuz Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Ali ibn-i Fakhr el-Akran Hacı Ali ibn-i Hacı Çelebi Hacı Cemalettin Çelebi

Belge 650

Derviş Muhammed ibn-i Derviş el-Babili'nin Hacı Ahmed ibn-i Hacı Abdülvahhab ibn-i Bassas'ın zimmetinde otuz dört dinar alacağı olduğunu ikrar etmiştir. Hacı Ahmed'den bütün hakkını tahsil edip aralarında dava, alacak ya da husumet kalmamıştır. On iki Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Abdülvahhab ibn-i Muhammed el-İmam Hacı Muhammed eş-Şari
Muhammed Hoca ibn-i Hacı Ali Hasan Şıhab ibn-i Umar

Belge 651

Merhum Hüseyin Çavuş ibn-i Rıdvan'ın kızı Afiye bu belgeyi taşıyan Muhammed Çavuş ibn-i Rıdvan'a babasından kalan mirası işlemini bitirmek için vekalet vermiştir. On Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Muhammed ibn-i Ali Muhammed Rıda Çavuş Hacı Şıhab ibn-i Umar

Sayfa 144

Belge 652

Hüseyin Ağa Serdar ve Yahya Efendi Defteri huzurunda şeriat mahkemesinde, Cafer bey ve Recep'n vekili Yunus Ağa ibn-i Abdullah, yukarıda adı geçen Yahya Efendi'den sene dokuz yüz doksan dört Şevval ayında on iki bin altı yüz seksen iki dinar aldığını ikrar etmiştir. Bu olay muharrem ayının on beşinde sene dokuz yüz doksan altıda yazılmıştır.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed ibn-i Rahhal Mansur ibn-i Ahmed el-Kali Muhammed ibn-i
Artamış

Belge 653

Hüseyin Ağa Serdar ve Yahya Efendi Defteri huzurunda şeriat mahkemesinde, Kemal Bey'in vekili Mustafa, yukarıda adı geçen Yahya Efendi'nin hissesinden sene dokuz yüz doksan dört Şevval ayında altı bin dokuz yüz dört dinar aldığını ikrar

etmiştir. Bu olay muharrem ayının on beşinde sene dokuz yüz doksan altıda yazılmıştır.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed ibn-i Süleyman Rahhal Mansur ibn-i Ahmed el-Kali Muhammed ibn-i Artamış el-Kali

Belge 654

Hüseyin Ağa Serdar ve Yahya Efendi Defteri huzurunda, şeriat mahkemesinde Cihan Revan yukarıda adı geçen Yahya Efendi'den sene dokuz yüz doksan dört Şevval ayında altı bin elli sekiz dinar aldığını ikrar etmiştir. Bu olay muharrem ayının on beşinde sene dokuz yüz doksan altıda yazılmıştır.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed er-Rahhal Muhammed ibn-i Artamış el-Kali Mansur ibn-i Ahmed el-Kali

Belge 655

Şeriat mahkemesinde, Muslihuiddin ibn-i Muhammed Derviş Ağa Kethuda'dan Hasan Paşa huzurunda Rus kökenli kölesi Rıdvan ibn-i Abdullah'ı teslim aldığını ikrar etmiştir. Halep Benkusa pazarından alıp onu Halep kalesinde hapsedmiş sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Mansur ibn-i Ahmed el-Kali Muhammed ibn-i Artmış el-Kali

Belge 656

Şeriat mahkemesinde, İbn-i Hoca ile bilinen Yahya Çelebi ibn-i Halil Çavuş, Yahya Davud ibn-i Murad'a dava açmış. Davalıya yüz yetmiş gümüş verdiğini söylemiş, davalıya sorulduğunda kabul edip yalnız üç ay ertelendiğini ifade etmiştir. On beş Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed Tercüman Mansur ibn-i Ahmed Kali Muhammed ibn-i Artamış

Sayfa 145

Belge 657

Şeriat mahkemesinde, padişah sarayı hizmetlisi merhum Hüseyin ibn-i Bekir Cemali'nin oğlu Ahmed ibn-i Bekir bu belgeyi taşıyan Bağdat'ta Muharrem Ağa ibn-i Ferhad'a kendisine annesi Zeynep ibn-i Abdullah'tan kalan toplan yirmi dört arşın araziden bir buçuk feddanını sattığını ikrar etmiştir. Arazinin güneyinde Tel Cibibn-i köyünden birinin arazisi, doğusunda bir arazi, kuzeyinde Zeytin Bahçesi ve batısından Merdetan köyünden birinin arazisi vardır. Araziyi yüz kırk bir dinara satmıştır. İki taraf kabul ettikten sonra imzalanmıştır. yirmi Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hoca Osman ibn-i el-Ulabi Hacı Hüseyin ibn-i Şeyh Hacı Abdürrazzak ibn-i
Abdülgaffar Abdülkafi ibn-i Ali Çavuş

Belge 658

Ahmet Paşa ibn-i Hacı Bekir'in kapıcılarının başkanı Feridun Ağa ibn-i Abdullah müvekkilesi Rahime Hatun ibn-it Abdullah'a aşağıda zikredilecek evi almıştır. Evin parasını Hoca Abdürrazzak ibn-i Şihabeddin ve Hoca Muhammed İbrahim ibn-i Eminuddin'in huzurunda ödemiştir. Evi, hatunun parasıyla Muhammed Çelebi ibn-i Hacı Ziyab'dan almıştır. Muhammed Çelebi ise eşi Kerima ibn-it Kivan Bekir ve kız kardeşi Emine tarafından kendisine verilen vekaletle evi satmıştır. Çünkü ev eşine Halep Babunnasır mahallesinde babasından kalan mirastı. Ev iki oda, avlu, mutfak ve müstemilattan oluşmaktadır. Güneyinde düz yol, doğusunda Hasan Çelebi ibn-i Abdi'nin evi, kuzeyinde kapalı sokak, batısında ise düz yol vardır. Evin fiyatı dört yüz on iki dinara. Muharrem ayının sonları sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hoca Osman ibn-i Ulabi Muhammed Çelebi ibn-i Hoca Ali Surur Çelebi Halil
Çelebi ibn-i Altunci Seyyid İbrahim ibn-i Reslan Hacı Muhammed ibn-i Hacı
Abdürrehman

Belge 659

Şeriat mahkemesinde, Azaz nahiyesi Cebeleynhan köyünden çiftçi kısa boylu, kirli sakallı ve alnında yara izi olan Süleyman ibn-i Osman zimmetinde bu belgeyi taşıyan Seyyid Ali ibn-i Seyyid Muhammed iki yüz elli dinar vereceği olduğu, iki yüz on dört dinar üzerinde mevlana Nurullah ibn-i Emircan'ın imzası olan borç ve otuz altı dinar da altı çuval buğday parası. Borç sekiz ay ertelenip ekte erteleme yazısı vardır. Bunun karşılığında köydeki arazisini, evini ve ahırını rehine olarak vermiştir. Para

ödendikten sonra iki taraf arasında dava, alacak veya husumet kalmamıştır.

Muharrem ayının yirmisi sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Salim ibn-i Süleyman Halil Çavuş ibn-i Hoca Recep oğlu Yahya Çelebi

Belge 660-A

Hüseyin Paşa ibn-i Usta mecliste hazır olan eşi Muna ibn-it Hacı Muhammed'i boşamıştır. Eşi de kendisini beş dinar olan mehirden ibra etmiştir. Yirmi dört Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i Mellah Kemal ibn-i Cerbu Şeyh Yusuf İmam
Muhammed ibn-i Neccar Şeyh Yusuf İmam

Sayfa 146

Numarasız Belge 660-B

Şeriat mahkemesinde, Çavuş ibn-i Adbullah ve Husro ibn-i Abdullah, Mevlana Şeyh Nurettin ibn-i Hacı Hasan tarafından açılan davaya şahit olmuşlar. Davada, Kivan bey'in kızı Fatma hatun babsından kalan miras işlemlerini takip etmek için kendisine vekalet vermiştir. Vekalet mahkemede kabul edilip içeriğinden sorumlu tutulmuştur. Yirmi altı Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Halil Çavuş ibn-i Hoca Recep hidayatullah Çelebi ibn-i Fadlallah Çelebi Hacı İbrahim Tercüman Mansur ibn-i ahmed el-Kali

Belge 661

Şeriat mahkemesinde, Babunneyrab mahallesinden Hurdahoş lakabıyla bilinen Taha ibn-i Hacı zimmetinde bu belgeyi taşıyan büyük tüccarın Hoca İbrahim ibn-i Merhum Hoca Cemalettin uşağı Süleyman ibn-i Abdullah'a yüz yirmi dinar olduğunu ikrar etmiştir. Ödeme bir sene ertelenip tecil yazısı da sözleşmenin ekindedir. On dört Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Cuma ibn-i Seyyid Ahmed Zeynelabidin el-Merbuani Ahmed Bereket

Belge 662

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda dedesi Hoca Ebi Vefa ibn-i Şıhabeddin'in vakfindan sorumlu olan Zeynep bint-i Hacı Muhammed daha önce bu belgeyi taşıyan Hacı Mustafa ibn-i Hacı Muhammed Halep Cubbelesed mahallesindeki vakfın hamamını kiraya verdiğini ikrar etmiştir. Hamamı sene dokuz yüz doksan üçte üç yıllığına kiraya vermiş yıllık ücreti de kırk altı dinar ve kırk Akçaydı. Zeynep hatun bütün haklarını aldığını teyit etmiştir. On sekiz Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed Tercüman Hacı Muhammed İbn-i İsmail Hacı Ahmed ibn-i Bereket

Belge 663

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda, İbn-i Benkus lakabıyla bilinen Muhammed Çelebi ibn-i Hacı Nasıruddin kendi parasıyla, Halep Babunnasır mahallesinden merhum Bekri Verdi ibn-i Meydani'nin kızı hatun Sittulihsan ve merhum Bekri'nin eşi Hacer bint-i Emir Hüseyin ibn-i Meydani ve merhumun eşi Setite ibn-it Muhammed'in vekili Şeyh Mesut ibn-i Şeyh Ebu Bekir ibn-i Hasan Abbas'tan, Hacı İbrahim ibn-i Hacı Muhammed ibn-i Nasir ve Hacı Muhammed ibn-i Alaeddin ibn-i Halef şahitliğinde, Muhammed Çelebi elindeki vekaletle merhumdan kalan Halep'in dışında Baadin bahçelerindeki yirmi dört karatlık arazinin yedi karatlık hissesini satmıştır. Arazinin güneyinde Hamza'nın çocuklarının bahçesi, doğusunda düz yol, kuzeyinde Baballah köyünden olan Ecrü'nun bahçesi, ve batısında su kanalı vardır. Toplam elli dinara satıp parasını peşi almışlardır. Sittulihsan'ın payı dört karat yani yirmi dokuz dinar ve Hacer ile Sitite'nin payı üç karat yani yirmi bir dinardır. On beş Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Aladdin ibn-i Halep Şeyh Muhammed Mehmandar caminin müezzini
Hacı Nimetullah ibn-i Hacı Muhammed Şeyh Abdürrahim es-Sadi

Belge 664

Şeriat mahkemesinde, Davud ibn-i Yusuf el-Kali, Ahmed ibn-i Hamdani ve Alaeddin ibn-i Derviş zimmetinde hak, dava, mal, altın veya husumet olmadığını ikrar etmiştir. Yirmi Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed Tercüman Muhammed Abdülkadir ibn-i Dahi

Sayfa 147

Belge 665

Şeriat mahkemesinde, Halep Garaibn-i mahallesinden Hacı Muhammed ibn-i Kasım padişah sarayı hizmetlisi Yahya Halebi ibn-i Halil Çavuş'a dokuz eşek kiraladığını ikrar etmiştir. Her birinin günlük çeyrek Akçadır. Altı Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hoca Hamza ibn-i Ataullah Zeynelabidin ibn-i Abbas Hacı Muhammed ibn-i Mahmud Hacı İbrahim Tercüman Mansur ibn-i Ahmed Kali

Belge 666

Şeriat mahkemesinde, Mahmud Çavuş ibn-i Mustafa Çavuş, Hasan ibn-i Maksud Türkmani'ye kefil olmuştur. Hasan'ın vekili Hacı İbrahim ibn-i Seyyid Ahmed Tercüman Hasan'ın zimmetindeki beş dinarını almıştır. Zilhicce'nin üçü sene 995.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Muhammed ibn-i Artamiş el-Kali Mansur ibn-i Ahmed el-Kali

Belge 667

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda amcası merhum Fahrettin ibn-i Muhammed'in varisi olan Muluk ibn-i Muhammed, amcası da dayısı rahmetli Hacı Bekir ibn-i Hacı Mahmud'un varisiydi. Muhammed Çelebi ibn-i Abdülkadir ibn-i Dami ve Hacı Hüseyin ibn-i Muhammed Gazzuli olaya şahitlerdi. Muluk hatun Hacı Yusuf Abdullah'ın elinden Yahya Efendi Defteri'den altmış beş dinar aldığını ikrar etmiştir. Bu da amcası Fahrettin'den aldığı iki evin ücretinden kalan paradır. Böylece Yusuf'tan hiçbir alacağı kalmamıştır. On yedi Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hüseyin bey ibn-i Veli Hoca Abdürrahman ibn-i Abdullah Sinan bey ibn-i Abdullah Ahmed Bekir ibn-i Hüseyin Bekir

Belge 668

Şeriat mahkemesinde, Halep Mışatıya mahallesinden Cemal ibn-i Halife bu belgeyi taşıyan Umar ibn-i Ahmed'e aynı mahalledeki evini satmıştır. Ev, iki oda, avlu,

mutfak ve müstemilattan oluşmaktadır. Evin güneyinde Abbas'ın evi, doğusunda Şaban'ın evi, kuzeyinde Ahmed ibn-i Abbas'ın evi ve batısında düz yol vardır. Evi otuz iki dinara satmıştır. On üç Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Mansur ibn-i Ahmed Kali Muhammed ibn-i Artamiş el-Kali

Sayfa 148

Belge 669

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda, Halep Bayyada mahallesinden Hacı Halil ibn-i Ali Hacı Ataullah ibn-i Hüseyin, Yusuf Çelebi ibn-i Ali, Duru ibn-i Abdullah, iflasını inkar eden Nası Emin hasmın huzurunda ve aşağıda zikredilecek konuda hazır bulunmuşlar. Nasır'ın Nurettin ibn-i Molla Kemal'den beş ay önce verdiği yirmi dinar alacağı var. Nurettin ise fakir bir adam, savacı Nuretin'in durumuna bakıp incelediğinde iflas ettiğine kanaat getirir ve olayı kapatır. Yirmi altı Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Ataullah ibn-i Hacı Ali Şeyh Nurettin ibn-i Hacı Hüseyin Hacı İbrahim Tercüman Celal ibn-i Umar İshak

Belge 670

Şeriat mahkemesinde, Erdal kazasına bağlı Cinin köyünden türkmen Emre ibn-i Dede aynı köyden İbrahim ibn-i Zilfekar el-Kadır'a dava açtı. Davasında, Bıçakçı lakabıyla bilinen Hüseyin Çelebi ibn-i Hasan köyün başkanırken, davalı zoraiki bir şekilde köyün hazinesinden yirmi dört dinar almış. Hakim davalıya sorduğunda inkar etmiş. Davacı da delil sunamamış o yüzden hakim davayı kapatmış. On iki Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa Muhammed ibn-i Artmış

Belge 671

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda Muhammed ibn-i Hacı Fellah ibn-i Yusuf el-Bali zimmetinde kendi adına asaleten ve şu an mecliste bulunmayan kardeşi Yusuf adına vekaleten bu belgeyi taşıyan Seyyid Hasan Çavuş ibn-i Seyyid Muhammed'e

satın aldıkları sabun ödemesi olarak ibn-i dinar borçlarının olduğunu ikrar etmiştir. Babaları Hacı Fellah ve diğer kardeşleri Cemal da hazır buldu kefil olmuşlar. Muharrem ayının on ikisi sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Abdülkafi ibn-i Seyyid Rıdaddin İsa ibn-i Şahade el-Sabah Hoca Ali Muallim Şihab ibn-i Umar Nurettin Ahmed er-Rannan

Belge 672

Şeriat mahkemesinde, Sermin köyünden Zeynelarab ibn-it Yahya ibn-i Kasım ve eşi Rızk ibn-i Hacı Diyab tanıklığıyla, bu belgeyi taşıyan Halep Han Sebil mahallesinden Haydar ibn-i Şeyh Şibil'e aynı köydeki zeytin arazisini satmıştır. Arazinin güneyinde Cafer ibn-i Hacı Habib'in arazisi, doğusunda Seyf ibn-i Haddad'ın arazisi, kuzeyinde İbrahim Gays'in arazisi ve batısında Şuayb ibn-i Hüseyin ibn-i İsa'nın arazisi vardır. Yirmi bir dinara satmıştır. İki tarafın kabulüyle satış sözleşmesi imzalanmış. On bir Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

İsa ibn-i Abdülhafız Rızk ibn-i Hacı Ziyab Tarrak Hatip Amr

Sayfa 149

Belge 673

Şeriat mahkemesinde, Halep Babunnasır mahallesinden merhum Bekri Varidi ibn-i Meydani'nin oğlu Hacı Muhammed bu belgeyi taşıyan İbn-i Bnkus olarak bilinen Muhammed Çelebi ibn-i Hacı Nasiruddin Halep dışında Badin bahçelerindeki yirmi dört karatlık araziden beş karatlık hissesini satmıştır. Arazinin güneyinde Hamza'nın çocuklarının arazisi, doğusunda düz yol, kuzeyinde Berri Curud'un arazisi ve batısında su kanalı vardır. Satış altmış dinara gerçekleşmiş. Ödeme peşin olmuş ve iki taraf arasında satış sözleşmesi imzalandı. On beş Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Muhammed Alaeddin ibn-i Halef Şeyh Muhammed Müezzın Hacı Nuri Hacı Muhammed Şeyh Abürrahim el-Abdi

Belge 674

Şeriat mahkemesinde, merhum Alican ibn-i Arapşah'ın dedektifi Hacı Mübarek ibn-i Abdullah asaleten kendi adına ve vekaleten Bayram Çelebi ibn-i Mansur ve kız kardeşi ve Hatun Fal bint-i Hacı İyli Lebabidi ibn-i Musa adına Belaban hamamıyla

bilinen hamamı kiralamıştır.on üç karat asalet sahibn-ie, bir karat kız kardeşine ve altı karat Fal hatun adına ve toplam günlük kirası on iki akça günlük ödenecek şekilde anlaşmışlar. Beş Muharrem sene dokuz yüz doksan altı.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim tercüman Muhammed Sinan Artamış Mansur ibn-i Ahmed el-Kali

Belge 675

Yukarıda yazısı olan Mevlana bu belgeyi taşıyan Şeyh Yunus ibn-i Şeyh Cuma el-Hımsıy'ı Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Hireytan göyündeki Şeyh Ali el-Acemi mezarına hizmetli olarak atamış ve görevine hemen başlamsını istemiş. Atama mekan sorumlusu Hacı Bayram ibn-i Abdullah talebiyle ve köyün önde gelen Hacı Ebi Bekir ibn-i Musa, Hüseyin ibn-i Şaban El-hatip, Aşur ibn-i Yakup, Muhammed ibn-i Yusuf ve Halil ibn-i Avvad isimlerin rızasıyla olmuştur. Yirmi yedi Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Mansur ibn-i Ahmed el-Kali Muhammed ibn-i Artamış Muhammed ibn-i İsmail

Belge 676

Şeriat mahkamesinde, Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Hiritan köyündeki Şeyh Ali Acemi mezar vakfının sorumlusu olan Hacı Behram ibn-i Abdullah, bu belgeyi taşıyan ve vakıfta hizmetli olan Şeyh Yunus ibn-i Şeyh Cuma el-Humsı'ye vakfin haklarını kurtarmak için vekalet vermiştir. Yirmi yedi Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Mansur ibn-i Ahmed el-Kali Muhammed ibn-i Artamış el-Kali Muhammed ibn-i İsmail ve diğerleri

Belge 677

Yukarıda yazısı olan Mevlana bu belgeyi taşıyan Şeyh Şemsettin ibn-i Şeyh Muhammed'i babsasının yerine Halep Aciye camide hatiplik vazifesi için atamıştır. Günlük iki akça olarak anlaşmışlar ve hemen görevine başlamsını istemişti. Şeyh Muhammed oğlu Şeyh Şemsettin'e görevi feraget etmiş. Zilhicce ayının sonlar sene 995.

Yukarıdaki şahitler

Sayfa 150

Belge 678

Şeriat mahkemesinde, Hacı Muhammed ibn-i Derviş Teftenazi bu belgeyi taşıyan ve padişah sarayında çalışan Salahiddin Çelebi ibn-i Hoca Osman'a Halep'te bir işlem karşılığı olarak yüz on dinar vereceği olduğunu ikrar etmiştir. Ödeme bir sene ertelenip erteleme yazısı borç senedinin ekindedir. On bir Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Ebu Bekir ibn-i İhsan Seyyid Alladdin ibn-i Muhammed Veliyyuddin ibn-i Necah Seyyid Zeyneddin

Belge 679

Şeriat mahkemesinde, Halep Saçlıhan mahallesinden Hacı Muhammed ibn-i Hacı Hasan ve Hamis ibn-i Kuli ve Piri ibn-i Muhammed zimmetlerinde, babası İbrahim Çelebi'nin himayesinde olan Muhammed ibn-i İbrahim Çelebi ibn-i Umar Bey'e ipek ticaretinden kalan iki yüz kırk dinar borçları olduğunu ikrar etmişler. İki taraf arasında yapılan anlaşmaya göre borç bir yılığına ertelenmiştir. Hacı Muhammed, İbrahim Çelebi'den para karşılığında evini almıştır. Evin güneyinde düz yol, doğusunda Ali Hayyat'ın evi, kuzeyinde Aşık'ın evi ve batısında Kattan'ın evi vardır. Yirmi üç Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi ibn-i Muslhiddin Hasan ibn-i Muhsin Muhammed Çelebi ibn-i Hacı Hasan Seyyi Ali el-Hariri

Belge 680

Şeriat mahkemesinde, Halep Akyol mahallesinden Muhammed ibn-i Hacı Halife ibn-i Hirafe kardeşi Hacı Osman'a miras kalan yirmi dört karatlık evin yedi karatlık hissesi satmıştır. Ev, iki oda, mutfak, avlu ve müştemilattan oluşmaktadır. Güneyinde kapalı cadde, doğusunda mescit, kueyinde Abdülgaaffar'ın ev ve batısında Reyney el-Kilsi'nin evi vardır. Evi, otuz bir dinara satıp parasını peşin almıştır. Yirmi dört Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh Yusuf ibn-i İsmail el-İmam Hacı Hasan ibn-i Hacı Tacettin Hacı Ahmed ibn-i Hacı Yunus

Belge 681

Mevlana, merhum Şihabeddin kızı Fatma'ya ihtiyaçlarını karşılamak için günlük iki akça ödenmesine karar vermiş. İhtiyaçlarını almak için de annesinin eşi Süleyman ibn-i Muhammed'i görevlendirmiş. Yirmi beş Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i İsmail Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa Sait ibn-i Abdullah

Belge 682

Şeriat mahkemesinde, Kilis kazasına bağlı Kefer Tiyn köyünden Hacı Hanefei ibn-i Anter ve Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Tel Cibibn-i köyünden Hacı Kamil ibn-i Muhittin arasında hiçbir dava, alacak yada husumet veya altın, gümüş ve mal davası yoktur. Her taraf zimmetini ibra etmiştir. Yirmi yedi Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Cemalettin ibn-i Hacı Muhammed kardeşi Hacı Seyfettin Ahmed Bekir ibn-i Hüseyin Bekir Seyyid Mahmud ibn-i Seyyid Abdullah

Sayfa 151

Belge 683

Şeriat mahkemesinde, Halep Akaba mahallesinden Muhammed Çavuş eşi Elif ve iki kız kardeşi İhsan ve Necme'nin vekilydi. Söz konusu kızlar İbn-i Çuhi ile bilinen Hacı Abdülbaki'nin kızları. Aşağıda zikredilecek dava Hacı İbrahim ve Seyyid Umar ibn-i Hacı Muhammed el-Kavvas ve Seyyid Yahya Sekbir'in şahitliğinde görüldü. Görülen davada kardeşler, babalarından kalan ve her birinin hissesi sekiz karat olan toplam yirmi dört karatlık Babunnasır mahallesindeki evi diğer kız kardeşleri Ayşe bint-i Hacı Abdülbaki'ye satmışlardır. Evde birkaç oda, avlu, avlunun içinde fiskıye ve müştemilat vardır. Evin güneyinde, Habbar'ın evi, doğusunda Meydaninin çocuklarının evi, kuzeyinde kapalı sokak ve batısında İbn-i Zenabili'nin evi vardır. Toplam yüz seksen dinara satın almıştır her birinin payı altmış dinardır. Alıcı parayı peşin ödemiştir. Sözleşmeyi alıcının adına vekaleten eşi Muhammed Çelebi ibn-i Hacı Muhammed tarafından imzalanmıştır. On yedi Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Mıryi ibn-i Seyyid Şihabeddin Seyyid Ahmed ibn-i Hacı Ebu Bekir Hacı Cemalettin ibn-i Hacı İsa Seyyid Ali ibn-i Hacı Hasan

Belge 684

İbn-i Şems ile bilinen sanık Muhammed ibn-i Ahmed huzurunda, Hoca Alaeddin ibn-i Hoca Cemalettin ibn-i Kumari ve Ebu Yumn ibn-i Şeyh Cemalettin ibn-i el-Kuta, Halep'te vefat eden merhum Hoca Ali'nin oğlu Osman Çelebi ibn-i Ahmed tarafından açılan davaya şahit olmuşlardır. Ahmed Bekir, babasından kalan miras işlemlerine ve bütün davalarda ve resmi dairelerde işlere bakmak için oğlu Osman Çelebi'ye vekalet vermiştir. Yirmi sekiz Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hoca Osman ibn-i Hoca Ahmed Kasım ibn-i Abdullah Seyyid Ahmed ibn-i Muhammed İbrahim Çelebi ibn-i Ahmed

Belge 685

İbn-i Şems ile bilinen sanık Muhammed ibn-i Ahmed huzurunda, Hoca Aladdin ibn-i Hoca Cemalettin ibn-i Kumari ve Osman Çelebi ibn-i Ahmed Bek, merhum Hoca Ali'nin oğlu Abdi Çelebi tarafından açılana davaya şahit olmuşlar. Hoca Ali'nin çocukları Hasan Çelebi ve kız kardeşi Hatice, babalarından kalan mirastaki haklarını elde etmek ve mahkemelerde ve resmi dairelerde bütün işlemleri yürütmek için kadeşleri Abdi Çelebi'ye vkalet vermişlerdir. 28 Muharrem sene 996.

Belge 686

Azaz nahiyesine bağlı Kafar Naya köyünden Muhammed ibn-i Hacı Abdullah, kendisinden borç alan Umar ibn-i Batal'ın çocukları Hacı Muhammed ve Hacı Mahmud'a köylerine gidip borçlarını ödediklerine dair Belgeyi getirmek için on beş gün süre tanımış. Yirmi dokuz Muharrem sene dokuz yüz doksan altı.

Şuhûdü'l-hâl

Mevlana Şeyh Muhammed Askeri Nuri Çelebi ibn-i İsa Seyyid Ahmed el-Mucib

Sayfa 152

Belge 687

Halep Babunnasır mahallesinden İbni Veyhame ile bilinen Umar ibn-i Hacı Ahmed zimmetinde bu belgeyi taşıyan Hüseyin Ağa ibn-i Abdullah'ın altmış yedi dinar borcundan elli beş dinar kaldığını ikrar etmiştir. Fakat elindeki ispat Belgesi Halep Babunnasır mahallesinin dışında bir mekan gösteriyor. Söz konusu ikrar borç verenin tarafından kabul edilip tasdik edilmiştir. On yedi Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Muhammed Çelebi ibn-i Mekki Ahmed Bekir ibn-i Hüseyin Bey el-Cemali
Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 688

Hacı Yusuf ibn-i İlyas el-Kurdi es-Sabbagh kendi parasıyla Gayr-i müslim Tezedor Naronis'ten Halep Babunnasır mahallesinin dışındaki Ekrad sokağındaki evini satın almıştır. Ev, iki oda, avlu ve müştemilattan oluşmaktadır. Güneyinde Muhammed afteke'nin evi, doğusunda Gayr-i müslim Yasin'in evi, kuzeyinde Yasef ibn-i Bukros'un evi ve batısında düz yol vardır. Evi seksen dinara alıp ödemesini satıcıya peşin yapmıştır. İki taraf sözleşmeyi kabul edip teslim ve tesellüm Belgesini imzalamıştır. Yirmi dört Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i Tahir Şeyh Muhammed ibn-i Hacı Ramazan Muhammed
ibn-i Hacı Muhammed

Belge 689

Halep Babucinan mahallesinin dışından olan Abdürrahman ibn-i süleyman Halep dışında olan ve içinde fıstık, kayısı, incir ve üzüm ağaçları olan bahçesini bu belgeyi taşıyan İbni Fahir ile bilinen Fahrettin ibn-i Cemalettin'e satmıştır. Bahçenin güneyinde Ali ibn-i türkan'ın bahçesi, doğusunda düz yol, kuzeyinde Hasan Bekkar'ın bahçesi vardır. Bahçeyi kırk iki dinara satıp parasını peşin almıştır. İki taraf satış sözleşmesini kabul edip imzalamıştır. On altı Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hüseyin ibn-i Salah Hacı Cemal ibn-i Bekkar Kamil Dibo Ali ibn-i Zibaro

Belge 690

Önce Hazreti Mevlana ve daha sonra veziri Mehmet Paşa himayesi altında olan köyden Yasef ibn-i Turko, iki kardeşler Karagöz ve Kırdbek, Mirbek ibn-i Tokli, Wanes ibn-i Kamci ve Wanes ibn-i Makinki'den Umar ibn-i Hüseyin hepsinden bir senelik cizyeleri olan seksen dinar almıştır. Daha sonra elli dinarı iade edip otuz dinar için zimmetini ibra etmeleri talep etmiştir. Şeriat açısından bu talep kabul edilip tasdik edilmiştir. Yirmi bir Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Mansur ibn-i Ahmed el-Kali Muhammed ibn-i Artmış

Belge 691

Beytulmal'a nazırı Hidayatullah ibn-i Fadılullah Zaim adına ve Beytulmal sorumlusu İslam Çavuş vekili olan Muhammed ibn-i Mahmud ikrarda bulundu. İkrarına göre Hidayatullah Çelebi bu belgeyi taşıyan Yahudi Aslan ibn-i Faracallah'a Aslan'ın arasasının güney tarafındaki boyu yüz sekiz buçuk arşın ve eni de aynı şekilde olan arasasını otuz dinara vermiştir. Söz konusu arsaya istediği her şeye yapabilir diye izin vermiş. Hidayatullah kaşelemiş ve Aslan kabul etmiş. Muharrem ayının ortasında sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed Tercüman Muhammed Artmış el-Kali Kemal ibn-i Bekir el-Kali
Mejid Bedreddin Mimar Abdullah ibn-i Mimar Hacı Nurettin ibn-i Raşid Seyyid
Ahmed ibn-i Hazi

Sayfa 153

Belge 692

Şeriat mahkemesinde, Halep'teki yahudilerin şeyhi Safi ibn-i Zalia'nın çocukları Nesim ve Yayış babaları dün aniden vefat ettiğini ikrar edip ve Halep'te ikamet eden herhangi bir Yahudi ya da müslümanla ile dava, husumet veya alacak olmadığını söylemişlerdir. Bu Belge yahudilerin başı Merdfay ibn-i Avsi ve bazı Yahudi tayfasından Farac ibn-i abad, Selama ibn-i Abbud ve Nasır ibn-i Hafif talebiyle yazılmıştır. yirmi yedi Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Nur Selim el-Hattab Muallim Abdünnebi el-Mimar Mansur ibn-i
Ahmed el-Kali

Belge 693

Mevalan, Halep Akyol mahallesinden ve velayeti annesi Mune ibn-it Hacı Muhammed'te olan çocuk Ahmed ibn-i Hüseyin'e babası Hüseyin ibn-i Ümmet tarafından günlük iki akça ödenmesi için karar vermiştir. Babanın hastlık durumunda ve ödeme imkanı olmadığı zaman anne ödememsi için kabul etmiştir. Yirmi dört Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa Hacı şıhab ibn-i Umar

Belge 694

Hacı Ahmed ibn-i Şıhab zimmetinde bu belgeyi taşıyan Seyyid Mahmud ibn-i Seyyid Muhammed el-İmadi ve Seyyid Hüseyin ibn-i Seyyid Hamza el-İmadi'nin her birinin yüz dinar olmak üzere iki dinar olduğunu ikrar etmiştir. İki taraf birbirlerini ibare edip tasdik etmiştir. Ve iki taraf arasında söz konusu meblağ hariç başka hiç bir alacak olmadığını söylemiştir. Yirmi sekiz Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid İbrahim Tercüman Mansur el-Kali Şıhab ibn-i Umar

Belge 695

Şeriat mahkemesinde, Arsaln bey ibn-i Abdullah ve Musa ibn-i Abdullah, Seyyid Muhammed ibn-i Seyyid Ahmed tarafından açılan davaya şahit olmuşlar. Davada merhum kivan beyin kızı Fatma hatunun, rahmetli babasından Gayr-i müslim Sefer ibn-i Mansur'un zimmetinde kalan borcunu tahsil etmek için oğlu Seyyid Muhammed ibn-i Seyyid Ahmed'e vekalet vermiştir. Borcun toplamı ibn-i yüz elli beş dinar olduğunu ve mahkemelerde ve hakim karşısında kendisini temsil etmesi hakim tarafından kabul edilmiştir. Yirmi altı Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Mansur ibn-i ahmed el-Kali Muhammed ibn-i Artmış Seyyid İsa ibn-i Mustafa

Belge 696

Şeriat mahkemesinde, Hüseyin Çelebi ibn-i Hasan'ın vekili Hüseyin ibn-i Veli elindeki vekaletle Matuk ibn-i İzzettin ibn-i Dunkul'a dava açmıştır. Davasında mükkelimin davalının zimmetinde kırk dört dinar alacağı vardır iki dinar borç kırk dinar ise irmek satışından kalan paradır. Her gün çeyrek dinar ödemesi için taksitlendirilmiştir. Şeyh Muhammed ibn-i Şeyh Ebi Bekir kefil olup kefaleti kabul edilmiştir. Muharrem ayının on dokuzu sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Mansur ibn-i Ahmed el-Kali

Belge 697

Şeriat mahkemesinde, Nasır ibn-i Hacı Muhammed zimmetinde Hacı Saaduddin ibn-i Muhammed'in beş dinar borcu olduğunu ikrar etmiştir. Borçlu olan kabul edip tasdik edilmiştir. On sekiz Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Mansur ibn-i Ahmed el-Kali Muhammed ibn-i Artmış

Sayfa 154

Belge 698

Şeriat mahkemesinde, Ali ibn-i Muhammed Şam'da Nasır ibn-i Hacı Muhammed ile arasında herhangi bir husumet, hak veya alacak olmadığını ikrar etmiştir. Diğer kişi doğrulayıp tasdik etmiştir. On sekiz Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Mansur Ahmed el-Kali Muhammed ibn-i Artmış el-Kali

Belge 699

Şeriat mahkemesinde, Yahudi Selmun ibn-i Reşid, Abdülkafi ibn-i Şeyh Meri'ye dava açmıştır. Davasında zimmetinde yirmi üç dinar olduğunu ifade etmiştir. Davalıya sorulduğunda kabul edip hepsini ödediğini sadece yüz akça kaldığını söylemiştir. Sonra amcası oğlu Davud ibn-i Şeyh üç günlüğüne kefil olmuştur. On yedi Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hüseyin ibn-i Mahmud Hacı Umar Hacı Muhammed Hacı İzzettin ibn-i Nasiri
Hacı Mansur ibn-i Mansur.

Belge 700

Musul kentinde vefat eden merhum Hacı Gıyas ibn-i Ulvan'ın eşi Şehde ibn-it Osman Şeriat mahkemesine geldiğinde eşinden kalan mirasın bir araya getirilmesi için başvurdu. Kendi adına asaleten, küçük oğlu Hasan ibn-i Hacı Gıyas ve yirmi bir yaşındaki kızı adına vekaleten bu yazıyı taşıyan Musul'lu Süleyman ibn-i Bahaddin Ulvan'a rahmetli eşi Hacı Gıyas'dan kalan miras işlemlerini takip etmek için vekalet vermiştir. Savcılık ve mahkemelerde işlemleri takip edip eşinden kalan hakları kendisine iletacaktır. On dokuz Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Süleyman Hasan Musulli Hoca Abdi ibn-i Mehdi Ahmed ibn-i Hasan
Musulli Muhammedibn-i Musa el-Musulli

Belge 701

Şeriat mahkemesinde, büyük Alim, fazilet sahibi, adil hakim, bilge ve arif, asaletli ve hakim Mevlana huzurunda yukarıda yazısı olan Muhammed ibn-i Baş İlyas el-

Habbaz kendi parasıyla Halep Babulcinan mahallesinde, Beni Seffah vakfının hizmetlisi ve vakfin sorumlusu Ali Halebi ibn-i Seyyid Umar'ın vekili Maram ibn-i Abdullah'tan mahallenin çarşısında olan vakfin dükkanını kiralamıştır. Dükkanın güneyinde Maharaib camisi doğusunda Muhammed'in dükkanı kuzeyinde ve batısında düz yol vardır. Kira süresi üç yıl ve aylık kirası altmış beş akça, böylece eski iki kiracı Halil ve Muhammed'in ödedikleri kira ücretinden beş akça fazladır. Anlaşmaya göre kiracı kirayı ay be ay ödeyecektir. İki taraf anlaşmayı kabul edip imzalamıştır. Yirmi yedi Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Ahmed Bekir ibn-i Hüseyin el-Cemali Kemal ibn-i Ebu Bekir el-Kali Mansur ibn-i Ahmed el-Kali Muhammed ibn-i Artmış

Sayfa 155

Belge 702

Bu belgeyi yazmanın sebebi, hakimlerin en adaletlisi, Alimlerin en yücesi, insanların en bilgilisi, kemalete ermiş ve Hz. Peygamberimizin şeraitini yerine getiren Belgenin sonunda yazısı olan hakim ve Mevlana huzurunda, İbn-i Ulabi lakabıyla bilinen Hoca Osman ibn-i Hoca Ahmed, Haremeyn Şerifeyn vakfının sorumlusu Seyyid Habib ibn-i Seyyid Mahmut ve İbn-i Ammari lakabıyla bilinen Hoca İzzeddin ibn-i Kemalettin, rahmetli Ali ibn-i Abdülkadir'in oğlu Abdi Çelebi tarafından açılan davaya şahit olmuşlardır. Abdi, davayı kendi adına asaleten ve iki erkek kardeşi Hüseyin ve Hasan Çelebi ve kız kardeşi Hatice adına vekaleten, elindeki iki vekaletnameye istinaden açmıştır. Elindeki vekaletler rahmetli Hoca Ali'nin oğlu Osman Çelebi ibn-i Ahmed Bekir tarafından verilmiştir. Vekaletlere istinaden, rahmetli hayatta olduğu dönemde, Bağdat'ta ikamet eden oğlu Hüseyin Çelebi'yi on ibn-i dinar civarında olan parasını küçük çocukları Ömer, İbrahim, Derviş ve Mustafa için harcamasını vasi kılmıştır. Abdi Çelebi, çocukların vasisi olan Hüseyin Çelebi, Hasan Çelebi ve kız kardeşleri Hatice Çelebi, çocuklar ve babasının vekili Ahmed Bekir, rahmetli Hoca Ali'nin varsilerdir ve başka varisi yoktur. Abdi Çelebi ve Osman Çelebi Bağdat'a gitmeyince Hüseyin Çelebi gitmiş ve kardeşleri Abdi Çelebi, Hasan Çelebi, Hatice Çelebi ve Ahmed Bekir'in haklarını dağıtmıştır. Büyük Alim, fazilet sahibi, adaletli hakim talebi üzerine Bağdat'tan haklar dağıtılmıştır. Muharrem ayının sonları sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Ahmed ibn-i Hacı Abdürrahman Hacı Cemalettin Cihan Hacı
Muhammed ibn-i Yusuf Hacı Muhammed ibn-i Hacı Hüseyin

Belge 703

Bu belgeyi yazma nedeni, yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda Halep Bahsite mahallesinden Hüseyin ibn-i Hacı Yusuf ve Abdülkadir ibn-i Zeynelabidin ibn-i Hilvani, Hacı Muhammed ibn-i Hacı Umar el-Batal tarafından açılan davaya şahit olmuşlar. Davasında, Antep kazasında olan Hacı Şaban ibn-i Hacı Hamza ibn-i Kevkebi'ye geçen sene Recep ayında yüz seksen dinar verdim, bunun karşılığında bana fiyatı dokuz dinar olan yağmurluk ve anlaşmamıza göre altı ay içersinde kırk iki çuval üzüm daha sonra da kırk çuval verecekti. Ama söz konusu süre içinde bana yirmi beş çuval ve yirmi beş akça verdi. Daha sonra davacı Seyyid Abdürrahman ibn-i Hacı İbn-i Ceziyiri'ye davalıdan hakkını elde etmek için vekalet vermiştir. Daha sonra kendisine vekalet verilen kişi davalıdan hiç bir şey almadığını ve aynı zamanda davalı tarafından her hangi bir kimseden kendisine hiç bir şey iletilmediğini iddia etmiştir. Davacı ikisine de dava açıp durumu hakime bildirmiştir. Bu Belge Zilhicce ayında sene 995'te kaydedilmiştir.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhittin ibn-i Hacı Muhammed er-Rukbi Muhammed Hacı Salahattin Şami

Belge 704

Yusuf ibn-i Muhammed annesi İhsan ibn-it Hacı Ramada'nın vekili, Zinar ibn-i Ramazan ve Derviş Çavuş ibn-i Muhammed Çavuş şahitliğinde, elindeki vekalet ile bu belgeyi taşıyan Seyyid Ahmed ibn-i Umar'a Halep dışındaki Batlıyas bahçelerindeki bahçesinin yarısını satmıştır. Bahçede çeşitli meyve ağaçları ve su kuyusu vardır. Güneyinde Süleyman ibn-i Kevkebi Muhammed'in bahçesi, doğusunda Muhittin ibn-i Abbas'ın bahçesi , Kuzeyinde Şeyh Ali el-İmam'ın ve batısında Kurt Ramazan'ın bahçesi vardır. Bahçeyi doksan dinara satmıştır. Satış sözleşmesini iki taraf kabule dip onaylamıştır. Muharrem ayının yirmi üçü sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh Derviş ibn-i Muhammed ibn-i Atebe Seyyid Alladdin ibn-i Hacı Veliddin
Muhammed Celil ibn-i Şaban Muhammed Yusuf Zeyneddin ibn-i Zinado
Abdülkerim ibn-i Hacı Ali Şeyh Ahmed ibn-i Ali Kurdi

Belge 705

Şeriat mahkemesinde, Halep Melend mahallesinde Ebi Şefakat ile bilinen Saadüddin ibn-i Muhammed'in zimmetinde Halep Bendera mahallesinde Ebi Hattap ile bilinen Ahmet Hoca ibn-i Hoca Mansur'a yeşil, mor ve siyah abiye karşılığında elli dinar borçlu olduğunu ikarar etti. Mevlana Ahmet Çelebi'nin vekili Yusuf ibn-i Abdullah huzurunda ifade edilip sözleşme tasdik edilmiştir. Safer ayı, sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Muhammed ibn-i Seyyid Ali Hacı Ali ibn-i Abdullah

Belge 706

Şeriat mahkemesinde, Cebel-i Seman'a bağlı Tirbil köyünden Mevlana ve Kadı Yusuf ibn-i Şahade huzurunda, Miriy ibn-i Hacı Muhammed dava açtı, davalıya sarı kasa verdiğini ve Halep Bankusa mahallesindeki hanında hıfz etmesini istedi, ama kasayı ne yaptığını bilmiyorum, kasayı veya on buçuk dinar ücretini talep etti, davalıya sorulduğunda inkar etti, davacıdan ispatlaması istendiğinde aciz kalıp ispat edememiştir. Davalıdan yemin etmesi istendiğinde davacı davasını geri alıp böylece dava sonlanmıştır. Safer ayı sene 994.

Belge 707

Şeriat mahkemesinde, Mevlana ve Kadı huzurunda Emir Hacı vakfına vekaleten bakan ve günlük bir akça ücret alan İbn-i Eclal ile bilinen Muhammed ibn-i Muhammed kendi isteğiyle bu belgeyi taşıyan Abdürrezzak ibn-i Hacı Yahya'ya görevi devretmiştir. Mevlana, Abdürrezzak'ı Muhammed'in yerine atayıp hemen göreve başlamasını istemiştir. Safer ayı sene 994.

Belge 708

Mevlana ve Kadı, bu Belgeye taşıyan yahudi Nesim ibn-i Uzil Halep'te yaşayan yahudilere vaiz olarak atadı, yahudilerin başı Merzkay ibn-i Avsi'nin izniyle ve yahudi milletinden Yasef ibn-i Abdullah, Halife ibn-i Şahd, Farac ibn-i Radi, Yahud ibn-i Sıdk, Nişan ibn-i Reşid, Musdak ibn-i Nev ve Guber bi Muammer'in onayıyla görevine başladı. Safer ayı sene 994.

Belge 709

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda Halep Anter mahallesinde Hacı Hüseyin ibn-i Muhammed kendi malıyla Haremeyn Şerifeyn vakfını Habib ibn-i Seyyid

mahmud'tan kiraladı, Bankusa mahallesinde küçük çarşıyla bilinen vakfa bağlı hanı da kiralamıştır. Kira süresi bir yıl ve kira ücreti de seksen beş dinar olarak anlaşmışlar. Böylece bir önceki kiracı Ahmed ibn-i Hüseyin Neccar'dan üç dinar daha fazla ödemiştir. Kira her ay ödenecektir. Anter mahallesinden İbrahim Hilmi ibn-i Alaeddin kiracıya kefil olmuştur. Safer ayı sene 994.

Sayfa 157

Belge 710

Mevlana huzurunda, Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Asfar köyünden olan Âd ibn-i Korkmaz aynı köyden olan Muhammed ibn-i Cuma'ya kefil oldu. Çünkü Amira ibn-it Ahmed evinden çalınan eşyaları için Muhammed'e dava açıp yanında da Âd'ı getirmesini talep etti. Muahrrem ayının yirmi dokuzu sene 996.

Belge 711

Sagir nahiyesine bağlı Ferzan köyünden Hacı Muhammed ibn-i Ali ve aynı köyden Hacı Cuma ibn-i Ahmed bu belgeyi taşıyan Farac ibn-i Abdullah es-Sibai'nin zimmetinde iki yüz seksen dinar boru olduğunu rivayet etti. Borç on gün ertlenip hakim tarafından onanmıştır. Yirmi yedi Muharrem sene 996.

Belge 712

Şeriat mahkemesi, İbn-i Fezari lakabıyla bilinen Şerif ibn-i Yisr ile Cemalettin ibn-i Ahmed'in eşi Zeynep ibn-it Hacı Muhammed arasında anlaşma imzalandı, adı geçen Zeynep dedesi Ebi Vefa ibn-i Şıhab'ın vakfının işlerine bakıyordu. Anlaşmada Suvayket Hatem mahallesinde bulunan vakfın marangozl işçiliği iki taraf arasında herhangi bir dava, alacak veya husumet olmadığı imzalanıp ibra etmiştir. Hakim de buna göre karar vermiştir. On sekiz Muharrem sene dokuz yüz doksan altı.

Belge 713

Şeriat mahkemesinde, Cefri lakabıyla bilinen Hasan ibn-i Ali, Hacı Muhammed ibn-i Osman'ın Halep Bahsiyte mahallesinde bulunan yirmi dört karat değerindeki evinin bir kısmını sekiz karata aldı. Almış olduğu kısım üç oda, mutfak ve avludan oluşmaktadır. Evin güneyinde Hasan Ağa ibn-i Abdullah, doğusunda Seyidi Muhammed ibn-i Bernan'ın evi, kuzeyinde Ebu Bekr'in evi ve batısında yol vardır. Satış sözleşmesi imzalanıp para peşin ödenmiştir. Sekiz Safer sene 994.

Belge 714

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda Halep ilinde Bab nahiyesine bağlı Feravan köyünden Hacı mansur ibn-i Hacı Nasır ibn-i Hacı Bilal, bu yazıyı taşıyan Halep Sefrani mahallesinden Hacı abdürrahman ibn-i Hacı Abdullah'ın zimmetinde bir işlem karşılığı yüz otuz dinar borcu olduğunu ikrar etmiştir. Borç Safer ayından itibaren yedi ay ertelenip ve tecil yazısı yazılmıştır. İki Safer sene 994.

Sayfa 158

Belge 715

Şeriat mahkemesinde, Mevlananın huzurunda Ahmet ibn-i İbrahim Debbaga mahallesinde bulunan Hacı Ali ibn-i Hacı Abd'den kendi parasıyla Umari Camiinin vakfi olan evi kira olarak almıştır. Ev, iki oda ve mutfak ve koridordan oluşmaktadır. Güney tarafında Muhammed ibn-i Abdullah'ın evi, doğusunda ve kuzeyinde yol, batısında ise yahudi kilisesi vardır. Kira süresi bir yıldır. Ücreti on yedi gümüş parçası her ay. Böylece bir önceki kiracıdan 2 gümüş daha fazla ödemektedir. Yirmi sekiz Muaharrem sene 994.

Belge 716

Şeriat mahkemesinde, Halep Bab nahiyesine bağlı Hüsrevan köyünden olan Hacı Salim Ahmed ve Muhammed kardeşler zimmetlerinde bu yazıyı taşıyan Karafi mahallesinden Hacı Abdürrahman ibn-i Hacı Abdullah'ın bir işlem karşılığı olarak üç yüz yetmiş iki dinar borçları olduğunu ikrar etmişlerdir. Borç yedi ay ertelenip bununla ilgili yazı yazılıp tasdik edilmiştir. Hacı Muhammed'in zimmetinde iki yüz kırk bir buçuk dinar, ahmed'in zimmetinde ise yüz otuz buçuk dinar vardır. İki Safer sene 994.

Belge 717

Şeriat mahkemesinde, Mevlananın huzurunda Halep kazası Baba nahiyesi Hüsrevan köyünden olan Hacı Bilal ibn-i Has'ın çocukları Muhammed ve Ahmed'in zimmetlerinde Halep kazası Garrafi mahallesinden Hacı Abdürrahman ibn-i Hacı Abdullah'ın borç olarak iki yüz seksen altı dinar verecekleri vardır. Borç yazılıp iki taraf tarafından tasdik edilmiştir. İki Safer sene 994.

Belge 718 ve 719

Şeriat mahkemesinde, mevlana huzurunda Halep Babul-makam mahallesinden Muhammed ibn-i Hayrettin, bu yazıyı taşıyan İbn-i İmran lakabıyla bilinen Hacı Abdürrahman'a evini satmıştır. Ev, odalar, avlu ve mutfaktan oluşmaktadır. Güneyinde Hacı Beskir, batısında Abdülkadir el-Edmai, kuzeyinde Mahmud evi doğusunda ise bir yol vardır. Evi yetmiş dinara satıp ücretini peşin almıştır. Satış sözleşmesi hazırlanıp iki taraf imzalamıştır. İki Safer sene 994.

Sayfa 159

Belge 720

Şeriat mahkemesinde, ikisi de yahudi olan Menahim bint-i Yesikir ve Sadka ibn-i Selmuni tarafından bilinen yahudi Kamer bint-i Şeda, yahudi Tarife bint-i Şemuel'den yetmiş dinar teslim aldığı ikrar etmiştir. Söz konusu para ücreti yüz yirmi dinar olan salonun parasından kalmıştır. İki taraf arasından satış sözleşmesi hazırlanıp imzalanmıştır. On sekiz Muahrrem sene 994.

Belge 721

Şeriat mahkemesinde, Mevalana huzurunda Seydi Ali ibn-i Hacı Abdürrahman ibn-i Hariri ve Abdülkadir ibn-i Hacı Ahmed, Halep Cellum mahallesinden olan Yusuf ibn-i Muhammed'in zimmetinde olan borçlarını tahsil edip ve bütün haklarından onu ibra etmişlerdir. On sekiz Muharrem sene 994.

Belge 722

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda Halep Sahet Bezze'den Ebi Berberdiye lakabıyla bilinen Muhammed ibn-i Muhammed bu belgeyi taşıyan Halep Esadullah mahallesinden olan Muhammed ibn-i Zurayk'den evini satın almıştır. Evin güneyinde Asım'ın çocuklarının evi, doğusunda sokak, kuzeyinde Berak'in çocuklarının evleri vardır. Söz konusu evi seksen beş dinara alıp yirmi beş dinarını peşin verip geriye kalan evin parasını da satıcının kendisine olan borcunu kapatmıştır. Böylece satış sözleşmesi hazırlanıp iki taraf onaylamıştır. On dokuz Muahrrem sene 994.

Belge 723

Halep Tufiye mahallesinden olan Şahap ibn-i Abdülkadir, bu şeriat Belgesini taşıyan Halep Anter mahallesinden olan Musa ibn-i Muhammed'e evini satmıştır. Evin güneyinde Şeyh Muhammed Hamui'nin evi, doğusunda Muhamed el-İmam'ın evi,

kuzeyinde Hüseyin ibn-i Ali ahmed'in evi ve Batısında yol vardır. Evi fiyatı elli dinardır. İki senelik taksit yapıp her sene alıcı yirmi beş dinar ödüyordu. üç Safer sene 994.

Sayfa 160

Belge 724

Halep kazası Bab nahiyesi Merdan köyünden Yusuf ibn-i Vesen zimmetinde, bu belgeyi taşıyan Hacı Abdürrahman ibn-i Hacı Abdullah'a bir işlem karşılığ otuz altı buçuk dinar borcu olduğunu ikrar etmiştir. Borç yedi ay ertelenip tasdik edilmiştir. İki Safer sene 994.

Belge 725

Hacı Abdülkafi ibn-i Gazi ibn-i Accan vefat ettiğinde yer boş kalmıştır. Mevlana ve Kadı Ferhulcelal bu belgeyi taşıyan Umar Meskan'ı eski gelenekleri korumak için tayin etmiştir. Söz konusu tayin Hacı Muhammed ibn-i Abdullah, Hacı Zayn ibn-i Hacı Abdülkadir, Hacı Mansur ibn-i Hacı Bedreddin, velid ibn-i İmadeddin ve Abdülhak ibn-i Hacı Muhammed'in talabiyle olmuştur. İki Safer sene 994.

Belge 726

Magara köyünden olan Hamid ibn-i Ramazan zimmetinde rahmetli Yusuf ibn-i Sened'in çocukları Matuk ve Yusuf ve Ruceyha'nın otuz altı dinar olduğunu ikrar etmiştir. Borç taksitlendirilip her yıl on dinar ödenecektir. İkrar edip tasdik etmiştir. Rahmetlinin kardeşi hazır bulunup şahit olmuştur. Muarrem ayında sene 994.

Belge 727

Şeriat mahkemesinde, büyük Alim ve fazilet sahibi şeyhü'l-islam Halep Kadısı Mevlana Hoca Alaeddin ibn-i Cemalettin ve Muhammed ibn-i Muhammed ibn-i Tay huzurunda, rahmetli Nuni bint-i Ahmet'in kızı Ayşe aşağıda beyan edilecek gayrimenkulü satın almıştır. Söz konusu Ayşe Acem ibn-i Tacettin vekalet verip Bezaz mahallesinden bulunan evi satın almıştır. Evin güneyinde Hüseyin ibn-i el-Bustani'nin evi, doğusunda yol, kuzeyinde Meydani cami vakfının evi ve batısında iki katlı ev. Evin fiyatı yirmi beş dinar, satış sözleşmesi hazırlanıp iki taraf onaylamıştır. Yirmi dokuz Muharrem sene 994.

Sayfa 161

Belge 728

Gadanfar Saha ibn-i Abdullah, Muhammed Ali ibn-i Hacı Ziyab'ın eşi Güna ibn-it Kivan ve kız kardeşi Emine'den iki yüz seksen iki dinar aldığını ikrar etti. Gadanfarın babasına olan borcunu vekaleten kendisi ödemiştir. Borçta Babunnasır mahallesinde bulunan evin parasıdır. Evin güneyinde yol, doğusunda Hasan Çelebi'nin evi, kuzeyinde kapalı sokak ve batısında yol vardı. Böylece ev parasından herhangi bir alacağı kalmamıştır. yirmi Muharrem sene 994.

Belge 729

Alimlerin büyüğü, fazilet sahibi, adil hakimlerin onu örnek olarak gördüğü yukarıda yazısı olan Mevalan huzurunda, Kilis kazasına bağlı Ravandan ve Azaz nahiyesine bağlı Havas köylerin sorumlusu Mustafa ibn-i Hasan, Ravanda nahiyesinde olan rahmetli Hüseyin Çavuşun evine el koymamıştır. Hatta Hasan çavuşun Raziye kızının vasisi olan Şemsettin ibn-i Recep'in talep üzerine mühürlememiş bile. Yirmi dört Muharrem sene 993.

Şuhûdü'l-hâl

Zeyneddin Seyyid İsa Hacı Ali ibn-i Şeyh Yusuf Hacı Şihab ibn-i Umar Hacı İbrahim Tercüman

Belge 730

Halep Beyre'l-Cinan mahallesinden olan Muhammed ibn-i Hacı Ziyab oğlu Hacı Süleyman'a hissesinden kalan evin yarısından fazlasını sattığını ikrar etmiştir. Ev, birkaç oda, avlu ve müştemilattan oluşmaktadır. Evin güneyinde İksafi bostanı, doğusunda Şehira Fahuri'nin evi, kuzeyinde sokak ve batısında Hatep'in evi vardır. Ücreti yirmi beş dinardır, on üç dinarını ödeyip geriye kalan on iki dinar ise satıcının kendisine olan borcunu kapatmıştır. İki taraf arasında sözleşme imzalanmıştır. İki Safer sene 994.

Belge 731

Halep Basit mahallesinden Cays lakabıyla bilinen Ataullah ibn-i Ali, Hacı Muhammed ibn-i Osman'dan evini satın almıştır. Yirmi dört karat değerinde olan evden kendine ait on karatlık hisseyi sekiz karata satmıştır. Ev, üç oda, mutfak, avlu ve müştemilattan oluşmaktadır. Güneyinde Hasan Haibn-i Abdullah'ın evi, doğusunda Seydi Muhammed ibn-i Bahaddin'in evi, kuzeyinde mahallenin hocası

Ebu Bekr'in evi ve batısında yol vardır. Ödemeyi peşin yapıp bütün haklarını devretmiştir. İki Safer sene 994.

Belge 732

Şeriat mahkemesinde, Hasan ibn-i Abdullah el-Esved, Hacı Yusuf ibn-i Abdullah'ın kölesi oldağını ikrar edip iki yıl önce azad edilidiğini açıklamıştır. Hacı Yusuf hem yazılı hem de Şifahen ikrar etmiştir. Yirmi dört Muharrem sene 994.

Sayfa 162

Belge 733

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda Halep Neyrandiye mahallesinden olan Abdülkadir ibn-i Alaeddin ibn-i Abdülkadir el-Hariri amcasının oğlu Cemallettin ibn-i Muhammed ibn-i Abdülkadir'e dava açmıştır. Davanın sebebi adı geçen mahallede bulunan eve el koymasıdır. Evin güneyinde Şeyh Ebu Bekr'in evi, doğusunda Seyyid Sabri'nin evi, kuzeyinde yol ve batısında mahallesinin kapısı vardır. Davasında, babasından miras kalan evin yarısının kendinin olduğunu ancak amcasının oğlu tarafından el konulduğunu savunmuştur. Hakim, bunu ispat etmek için delil talep etmiştir fakat delili sunmaktan aciz kalmıştır. İki Safer sene 996.

Belge 734

Hacı Abdürrazzak ibn-i Şeyh Ahmet el-Kali zimmetinde bu yazıyı taşıyan Nurettin ibn-i Alaaddin'e bir işlem karşılığı ve taksit şeklinde ödediği yüz yirmi dinar borcundan altmış beş dinar borcu kaldığını ikrar etmiştir. Şifahen ve yazılı olarak tasdik edilmiştir. İki Safer sene 996.

Belge 735

Şeriat mahkemesinde, Mevlana ve kadı huzurunda, Halep zabir mahallesinden olan Hacı Abdülvahhap ibn-i Hacı Ebu Bekr'in bu yazıyı taşıyan Seyid İbrahim ibn-i Seyid Mansur'dan aynı mahalledeki dükkanı satın almıştır. Güneyinde satıcının evi, doğusunda Alaeddin ibn-i Hacı Mahmud'un evi, kuzeyinde yol ve batısında alıcının evi vardır. Dükkanı kırk beş dinara alıp fiyatını peşin ödemiştir. İki taraf arasında satış sözleşmesi hazırlanıp şahitler huzurunda imzalanmıştır. Üç Safer sene 996.

Belge 736

Şeriat mahkemesinde, Halep Babunnasır mahallesinden Ebu el-Akra lakabıyla bilinen Hacı Osman ibn-i Hacı Ali bu belgeyi taşıyan Seyid Muhammed ibn-i Seyyid Hasan'a aynı mahalledeki evini satmıştır. Ev, beş oda, avlu, mutfak ve müştemilattan oluşmaktadır. Güneyinde Hoca Asi ibn-i İbrahim'in evi, doğusunda Muhammed ibn-i Mışt'ın evi, kuzeyinde Hasan ibn-i Hasan'ın evi ve batısında yol vardır. Evin fiyatı yüz dört dinardır. Alıcı ödemeyi de peşin yapmıştır. Üç Safer sene 996.

Sayfa 163

Belge 737

Ali Çavuş aşağıda zikredilecek konuyla ilgili Hasan paşa tarafından gönderildi. Şeriat mahkemesinde, Hacı Nasır ibn-i Hacı Musa ve İskender Sıbahi'nin oğlu arasında çıkan Kilis kazası Revandan nahiyesi erzin köyündeki bin akça değerindeki padişah arazisi için tartışma yaşanmıştır. Hacı Nasır araziyi yurtdışına gideceği için satan Mustafa Sıbahi'den sene dokuz yüz doksanda Ramazan ayında satın aldığını ancak İskender'in oğlu araziyi dokuz yüz doksan iki yılının Şaban ayında aldığı iddia etmiştir.

Belge 738

Şeriat mahkemesinde, Ataullah ibn-i Muhammed kendi için asaleten ve eşi için vekaleten, Ali ibn-i Abdurrahman ve Hacı Ali ibn-i Hacı Ahmet ve oğlu Hüseyin ve kızı Zeynep'e evini satmıştır. Ev, iki oda, mutfak, dükkan ve müştemilattan oluşmaktadır. Güneyinde ve doğusunda kapalı bir sokak, kuzeyinde Hacı Ali'nin evi ve batısında Mahli ibn-i Gülef'in evi vardır. Evin fiyatı yüz yirmi dinardır. Ali evin borcu karşılığında evin üçte birini alıp Hüseyin ve kız kardeşi evin üçte ikisi almıştır. İki taraf arasında sözleşme imzalanmıştır. Sekiz Safer sene 996.

Sayfa 164

Belge 739

Şeriat mahkemesinde, Ahmet ibn-i Ali bir bayan yerine vekaleten eşi Hasan ibn-i Şıhab'a dava açmıştır. Davanın sebebi kırk dinar olan mehir parasını almaktır. Söz konusu kadın bir kere on altı, bir kere de on altı dinar almıştır. Böylece eşinin zimmetinde on dört dinar hakkı kalmıştır. Davalıyı sorulduğunda kabul edip fakat kadının annesi ve babasına parayı ödemediğini söylemiştir. Kadın buna inanmayıp adamın yemin etmesini talep etmiştir. İspat sunmakta aciz kaldığı için yemin etmeyip geriye kalan on dört dinarı ödemeyi kabul etmiştir. İki Safer sene 996.

Belge 740

Şeriat mahkemesinde, mevlana huzurunda Bayrak mahallesinden Yunus Hüseyin ibn-i Hüseyin ibn-i Ciara zimmetinde bu yazıyı taşıyan Muhammed Çelebi ibn-i Abdülkadir'in otuz altı dinar alacağı olduğunu ikrar etmiştir. On sekiz dinar borç karşılığı diğer on sekiz dinar ise Halep Benkuse mahallesinden bulunan dükkanın kirasıdır. Dükkanın güneyinde hoca Alaeddin'in dükkanı, doğusunda düz yol, kuzeyinde Sebunski dükkanı ve batısında bir hamam vardır. Kiranın müddeti bir senedir. Söz konusu para taksitle ödenmiştir. Beş Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Saaduddin Sembuski Bekir ibn-i Hasan Derviş Bekir Ahmed Çavuş
ibn-i Şaban

Belge 741

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda, İbn-i Maraşi ile bilinen Hasan ibn-i Çelebi İbn-i Seyyid Ahmed bu belgeyi taşıyan Halep Sımatiye mahallesinden Hacı Yusuf ibn-i Yunus'a tavuk pazarındaki dükkandaki dört bir hissesini satmıştır. Dükkanın güneyinde leben hanı, doğusunda Muhammed Ağa ibn-i İbrahim'in dükkanı, kuzeyinde düz yol ve kapı ve batısında müşterinindir. On beş dinara satış gerçekleşmiştir. Ödeme peşin yapılp sözleşme tasdik edilmiştir. Üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i Hacı Muhammed ibn-i Bayram Seyyid Muhammed ibn-i
Ahmed el-Lahmi Abdürrazzak ibn-i Hacı Derviş

Belge 742

Şeriat mahkemesinde, Halep Faraibn-i mahallesinden İbn-i Mışati ile bilinen Kurd ibn-i Hüseyin zimmetinde bu belgeyi taşıyan merhum Hoca Abdülatif oğlu Ahmed Çelebi'nin iki yüz dinar alacağı olduğunu, seksen dinar tarak ücreti yüz yirmi dinar ise borçtur. Borç Muharrem ayın başından itibaren bir yıl ertelenmiştir. Borcun karşılığı evini vermiştir. Evin güneyinde Hacı İbrahim Türkmani'nin evi, doğusunda Osman el-Garravi'nin evi, kuzeyinde ve batısında düz yol ve kapı vardır. İki taraf arasında satış sözleşmesi hazırlanıp tasdik edilmiştir. Aynı mahalleden Kasım ibn-i Selman amcası oğlunun zimmetindeki paraya kefil olmuştur. Dört Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Hasan ibn-i Hacı Ahmed Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar

Sayfa 165

Belge 743

Kilis kazası Ravandan nahiyesi İzrip köyünden Nazır ibn-i Hacı Musa ve Ali ibn-i Muhammed, Bali İskender Sıbahi'ye dava açtılar. Davanın gerçesi padişah arazisinin mahsulü idi, mahsulün değeri sene dokuz yüz doksan dört ve dokuz yüz doksan beş olmak üzere yaklaşık bin Akçaydı. Davalarının sebebi bütün mahsulü alıp satmasıydı. Safer ayında sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Şıhab Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Umar ibn-i Şıhab

Belge 744

Yukarıda yazısı olan Mevlana büyük Alim, uçsuz bucaksız bilgi denizi, adil hakim ve dürüst kadı bu yazıyı taşıyan Seyyid Abdülaziz'i vefat eden babası Seyyid Muhammed'in yerine atamıştır. Halep Debbagiyn tayfasında Muhsin ibn-i Hasan, Hacı Abdullah ibn-i Osman, Ebu el-Cud ibn-i Hacı Muhammed, Ahmed ibn-i Muhammed ve Hacı Nurettin ibn-i Cemal, Hayal tayfasından Hacı Muhammed ibn-i Şeyh İbrahim ve Hacı Haydar ibn-i Abdullah, Hafakyn tayfasından Ali ibn-i Haydar ve Hacı Mahmud ibn-i Hacı Ahmed, ayakkabı satan tayfasından Hacı Süleyman ibn-i Abdullah, Suyufiye tayfasından Hacı Mahmud ibn-i Şemseddin, terzi tayfasından Muhammed ibn-i Abdullah, giyim tayfasından Atiye ibn-i Muhammed huzurunda görev devredilmiştir. Safer ayın başında sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Muhammed ibn-i Ebu Tahmis Mansur ibn-i Ahmed el-Kali Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa

Belge 745

Yukarıda yazısı olan Alimlerin Alimi, yüce ahlaklı ve adaletli kadı ve Mevlana bu belgeyi taşıyan Cemalettin ibn-i Hacı Muhammed'i Alaeddin vakfına atamıştır. Günlük ücreti de bir akça gümüşü. Saraydan alınan bir ibranameyle göreve başlamasını istedi. Beş Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim İbn-i Muhammed Seyyid İsa ibn-i Ebi Mustafa Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 746

Yukarıda yazısı olan yüce alim, fazilet sahibi, kamil ve kadı huzurunda, Şeyh Umar ibn-i Ali Halep'te Hadariya tekkesine görevlendirdi, günlük beş akça gümüşü ve her Cuma gecesi etli yemek pişirip tekkede fakirlere yedirecektir. Mevlana, Şeyh'in istediğini yapması için izin verdi. Üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Şıhab Umar

Sayfa 166

Belge 747

Yukarıda yazısı olan alimlerin alimi, fazilet sahibi, adil ve saygıdeğer kadı ve mevlana bu yazıyı taşıyan Şeyh Takuyyuddin ibn-i Hacı Muhittin'i Halep Yahud mahallesinde bulunan Umari camiye müezzin olarak atamıştır. Aylık maaş da on dokuz akça gümüşüdür. Üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Mansur ibn-i ahmed el-Kali Ahmed Nahhal el-Kali

Belge 748

Şeriat mahkemesinde, Seyyid Rıdaddin ibn-i Seyyid Şerif'in şeriat vekili hakim ve Mevlana Seyyid Yahya ibn-i Seyyid Muhammed. Müvekkilinin Mustafa Çelebi ibn-i Hasan'ın zimmetinde sene dokuz yüz seksen dokuzun Şevval ayında kredi olarak verdiği dokuz bin akça alacağı olduğu ikrar edilmiştir. İlk ödeme dört bin akça ikinci ödeme ise beş bin akça olmak üzere toplam borcunu müvekkiline ödemiştir. Borcun karşılığında Balban hamamının dört karatlık hissesinin almıştır. Dört Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Hüseyin ibn-i Hacı Ahmed Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 749

Bu yazıda imzası olan alimlerin alimi, fazilet sahibi Şeyhu'l-islam cömert ve soylu kadı ve Mevlana yanında çalışan penye ustalarına her elbise karşılığı otuz iki gümüş vereceğini ikrar etti. Bu karar Mevlanayı ziyaret eden sanayicilerin ziyaret edip ustaların ücretlerinin az olduğunu dile getirdiklerinden sonra alındı. Deneyim sahibi büyük tüccarlardan Hoca Osman Ahmed ve Mustafa Çelebi ibn-i Ahmed hazır

bulunup ustaların ücretlerinin düşük olduğunu ve her ustanın bir elbise karşılığı otuz iki gümüş olduğunu dile getirmişlerdir. Üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Abdullah Hacı Ahmed ibn-i Bereket Hacı Şıhab ibn-i Umar

Sayfa 167

Belge 750

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda Abdo ibn-i Hüseyin el-Kürdi Muhammed ibn-i Rıfk'a dava açtı. Davacı davasında, davalıda karpuz satışından elli dinar kadrlığını iddia etmiştir. Davalıya sorulduğunda cevabı söyleydi: ben karpuzu kırk dinara alıp fiyatını ödedim. Davacıdan elli dinar olduğuna dair ispat talep edildiğinde aciz kalıp yemin etmiştir. Üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Terciman Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 751

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan alimlerin alimi, fazilet sahibi, adil ve saygıdeğer kadı ve Mevlana Yunus ibn-i Hacı Muhammed ve Seyyidi Zeyneddin ibn-i Hacı Kasım huzurunda. Vefat eden Zeynep bint-i Abdullah'ın varisi olan eşi Alican ibn-i İbrahmdir. Cariye Ayyine bint-i Abdullah el-Beyza'yı mevlası Nazin hanım onu dokuz yüz doksan beş yılının Ramazan ayında Allah rızası için ve Hz. Peygamberimiz'in kim bir köleyi azad ederse Allah ahirette onun bir uzsunu ateşten korur hadisine azad etmiştir. Üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hoca Osman el-Kali Fahri-l ekarim Cemalleddin Çavuş Hacı İbrahim Ahmed Tercüman

Belge 752

Ebi Cafer Muhammed ibn-i Hasan ibn-i Balgari vakfından sorumlu olan Ebi Hatip lakabıyla bilinen Seyyid Muhammed ibn-i Bedr Ali Çavuş'a dava açmıştır. Davasında, Muhammed Çavuş Berz Azzan kazasında bulunan Kerkes vakfının erzakını iki yıl istediği şekilde dağıttığını, bir kısmını da başvezire sattığını söylemiştir. Davalı Muhammed Çavuşta hazır ve cevabı söyleydi: vakfın arazisini kendim ektim fakat mahsulü Sinan Paşa dağıttı . Safer ayın başları sene 996.

Hacı İbrahim Tercüman Seyyid Muhammed ibn-i Seyyid Mustafa Mansur
Ahmed el-Kali Muhammed ibn-i Dokmaz El-Kali

Sayfa 168

Belge 753

Seyyid Muhammed ibn-i Seyyid Zeynelabidin ve yeğeni Celalettin ibn-i Umar Semman tarafından bilinen Sittulayş bint-i Hacı Muhammed'in Halep Bab Matrik mahallesinde bulunan evinin ikinci yarısı için herhangi bir dava veya sorun olmadığını ikrar etmiştir. Evin güneyinde düz yol, kuzeyinde Bedreddin Mütevellî'nin evi, batısında Ebi Avnin çocuklarının evleri ve evin bitişiğinde olan dükkanın yarısı vardır. Dükkan oğlu Kasım'ın olup, dükkanı satması için Ataullah Hacı Ali'ye resmi vekalet vermiştir. Vekalet resmi olarak tasdik edilmiştir. Muharrem ayının yirmi dokuzu sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Zeynelabidin Hacı Haydar Muallim Abdullah el-Mavar Ahmed Şıhab ibn-i Umar

Belge 754

Elif bint-i Hacı, eşi Yasemin bint-i Abdullah'ın varisi olan Muhammed ibn-i Ali'ye dava açmıştır. Davasında şunu dile getirmiştir: Yasemin annemin cariyesi olduğunda beni emzirmiş böylece ben onun varisi olup eşinin miras hakkı olmadığını dile getirmiştir.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Seyyid Abdullah ibn-i Mustafa Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 755

Muhammed ibn-i Seyyid Zeyneddin ve yeğeni Celalettin bin Umar Semman tarafından bilinen Halep Bab Kınnesrin mahallesinden Hacı Sittulayş bint-i Hacı Muhammed Nasır, evinin hissesini Seyyid Ahmed ibn-i Ebu Bekir ibn-i Hacı Muhammed Nasır'a satmıştır. Ev, antre, oval bir oda, bir oda, avlu ve müstemilattan oluşmaktadır. Güneyinde düz yol, doğusunda yol ve evin kapısı, kuzeyinde iki ev ve batısında Bauli Kasban'ın çocuklarının evi vardı. Evin fiyatı yüz elli dinara . satış sözleşmesi hazırlanıp iki taraf tasdik etmiştir. Yirmi dokuz Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Zeyneddin Hacı Haydar Almuallim Abdünnebi Akkad Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 756

Şeyh Fethullah ibn-i Haydar ve Osman ibn-i Burhan aşağıda zikredilecek vekalet şahit oldular. Şeyh Muhammed El-ansari'nin kızı Can Aziz Seyyid Muhammed ibn-i Hacı Hasan el-Ansari'ye Farafira mahalesinde bulunan evinin güney cephesine on beş adet ahşap yerleştirmesi için vekalet vermiştir. Bu işlem karşılığında da yirmi dinar para vermiştir. Yirmi dokuz Muharrem sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Rıza Çavuş ibn-i Seyyid Muhammed Seyyid Hasan ibn-i Seyyid Mahmud
Muhammed Çelebi

Belge 757

Seyyid Muhammed ibn-i Hacı Hasan el-Ansari, Şeyh Muhammed el-Ansari'nin kızı Can Aziz'in vekili olduğunu Şeyh Fethullah ibn-i Haydar ve Osman ibn-i Burhan'ın huzurunda ikrar etmiştir. Farafira mahalesinde bulunan evinin güney cephesine on beş adet ahşap yerleştirmesi için vekalet vermiştir. Bu işlem karşılığında da yirmi dinar para vermiştir. Yirmi dokuz Muharrem sene 996.

Sayfa 170

Belge 758

Vali'nin hizmeti için atanan Hacı Ali ibn-i İsa el-Masri, Muhammed ibn-i Ebu Bekir el-Kali'nin huzurunda validen bir talepte bulunup, vali de kendisinden hiçbir ücret almadığını ikrar edip, aralarında hiçbir husumet veya dava olmadığını ikrar etmiştir. Safer ayında sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Amir bi Muhammed Hacı İsa ibn-i Hacı Mansur Hacı Muhammed Alim
Muhammed Muhammed el-Cuh

Belge 759

VALİ'nin hizmeti için atanan Hacı Ali ibn-i İsa el-Masri, Nasır ibn-i Hacı Abdülkadir ibn-i Nilsan el-Kali'nin huzurunda validen bir talepte bulunup, vali de kendisinden hiçbir ücret almadığını ikrar edip, aralarında hiçbir husumet veya dava olmadığını ikrar etmiştir. Safer ayında sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Ebu Bekir ibn-i Nilsan Muhammed ibn-i Abdülfettah Hacı Ebulcud
ibn-i Umar Seyyid Ahmed ibn-i Hacı Ali Seyyid Umar ibn-i Mahmud el-Attar

Belge 760

Vali'nin hizmeti için atanan Hacı Ali ibn-i İsa el-Masri, Salih ibn-i Muhammed el-Kali'nin huzurunda validen bir talepte bulunup, vali de kendisinden hiçbir ücret almadığını ikrar edip, aralarında hiçbir husumet veya dava olmadığını ikrar etmiştir. Safer ayında sene 996.

Yukarıdaki şahitler

Belge 761

Arslan Çavuş huzurunda, Halep'te Hasan Paşa şahitliğinde, şeriat mahkemesinde yukarıda yazısı olan Hakim ve Mevlana huzurunda, Hasan ibn-i Abdullah öksüz çocuklara Muhammed Abdullah ve İbn-i Sıbahi cemaatiyle bilinen cemaatle Ramazan fitresini veriyorlardı. Bu olay safer ayında sene 996 olmuştur.

Şuhûdü'l-hâl

Nasır ibn-i Muhammed Musa Ahmed Bereket İbrahim Nasır

Belge 762

Yukarıda yazısı olan Mevlana, Halep'te merhum Ergün Kamil yine şifa vakfı ve merhum Sait Nurettin eski şifa vakfının açılmasına kara verdi. Söz konusu vakıflarda merhem, şurup ve tıbbi malzemeler dağıtılacaktı. Yalnız vakıflardaki ürünler her gün dağıtmak için yeterli değildi, o yüzden merhem ve tıbbi malzemeler haftanın Cumartesi, Pazar ve Pazartesi günleri dağıtım yapıyordu. Üç gün bittikten sonra Sait Nurettin'in bimaristanı Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri olmak üzere hizmet sunuyordu. Cuma günler ise Kostantin şehrinde padişah sarayında vakıflarda sunulan hizmeti tanıtmak için sunum yapıyordu. Safer ayın sonları sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hoca Osman ibn-i Hoca Ahmed ibn-i Ulebi Muhammed Çelebi ibn-i Hoca Ebu Bekir ibn-i Ulabi Cemalletin Çavuş ibn-i Hoca İbrahim Ali. Muhammed Tacettin Muhammed Korani kardeşi Salahettin Korani

Sayfa 171

Belge 763

Yukarıda yazısı olan, adil, büyük alim, fazilet sahibi ve soylu Mevlana, bu belgeyi taşıyan Muhammed ibn-i Seyyid Ahmed'i, Halep Farafira mahallesinden olan merhum Yusuf Ferra ibn-i Abdullah'ın henüz buluş çağına gelmemiş iki çocuğu Ali ve Halime için vasi kılmıştır. Yedi Safer sene dokuz yüz doksan altı.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed ibn-i Muhammed Ali Muhammed ibn-i Abdülkerim Çelebi ibn-i Şeyh Muhammed

Belge 764

Ebi Cafer Muhammed ibn-i Basi vakfın sorumlusu Ebi Hatap Nasiri lakabıyla bilinen Muhammed ibn-i Bedreddin, Muhammed Çavuş'a dava açmıştır. Davanın sebebi, Muhammed ibn-i Bedreddin Muhammed Çavuş'a Bahtanun kazasında bulunan vakfın köyünü üç yıllığına yıllık seksen beş dinar olmak üzere kiraya vermiş, kira bedelinin yıllık yirmi beş dinarını bir dava gideri olarak padişah sarayına verecek, böylece altmış dinar yıllık olacaktır.

Belge 765 ve 766

Kasım ibn-i Hacı Kasım teyzesi Hacı Muhammed'in kızı Belkıs'ın aşağıda zikredilecek konuyla ilgili kendisine vekalet verdiğini Halep Akyol mahallesindeki Abdülaziz ibn-i Şeyh Ramazan'ın huzurunda ikrar etmiştir. Aynı mahallede bulunan Nasır ibn-i Hacı Yusuf, yukarıda anlına vekaletle bu belgeyi taşıyan Halep Altınboğa mahallesinde Hacı Yusuf ibn-i Hacı Muhammed Belkıs kadının evini satmıştır. Ev, iki oda, bir avlu ve müstemilattan oluşmaktadır. Evin güneyinde Ali Rak'ın evi, doğusunda düz yol, kuzeyinde şahit olan Nasır'ın evi ve batısında kapalı bir yol vardır. Evin fiyatı otuz dinar peşin olarak ödenmiştir. İki taraf arasında satış sözleşmesi hazırlanıp imzalanmıştır. Altı Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Muhammed Beluş Baş ibn-i Abdullah Hacı Şemsettin ibn-i Hacı Muhammed Dilşad Muhammed Eddri Ahmed.

Belge 767

Yukarıda yazısı olan kadı ve Mevlana bu belgeyi taşıyan Şeyh Şemsettin ibn-i Şeyh Ebu Bekr'i Halep Babunnasır mahallesindeki camiye kardeşi Şeyh Abdürrahim'in yerine atadı. Maaşı da yıllık iki gümüş akça olarak belirlenmiştir. Abdürrahim kendi rızasıyla bu görevi kardeşi Şemsettin'e devretmiştir. Altı Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa Seyyid Umar ibn-i Seyyid Ahmed Hacı İbrahim Tercüman İbrahim ibn-i Muhammed Kali

Belge 768

Halep Karlı mahallesinden Fethullah ibn-i Muhammed kendi yerine asaleten ve kardeşi Ataullah ve annesi Fatma bint-i Hasan yerine vekaleten, Sıdkı ibn-i Molla Hasan ve Hacı Yunus ibn-i Hacı Muhammed huzurunda bu belgeyi taşıyan Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa'ya Arz Turbe'de bulunan bağ evini satmıştır. Güneyinde düz yol, doğusunda ve kuzeyinde Yusuf Mahfuzun arazisi ve batısında alıcının arazisi. Satışı iki taraf kabul edip yirmi iki dinara anlaşmışlardır. Her iki taraf arasında herhangi bir alacak ya da dava olmadığını kabul edip imzalamıştır. beş Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh Abdünnebi ibn-i Cemal Şeyh Abdülkadir Mahmud ibn-i Hasan Muhammed ibn-i Huceyr

Belge 769

Halep Babu Yesrip mahallesinde rahmetli Nasiruddin ibn-i Ahmed'in eşi Fatma ibn-it Kmaledin el-Haymi, hüseyin ibn-i Hacı Zeyneddin ve Seyyid Muhammed ibn-i Seyyid Zeyneddin Ressam huzurunda Abdürrahman ibn-i Hacı Eymen'den altmış üç dinar aldığını ikrar etmiştir. Otuz üç dinar müeccel parası otuz dinar da dükkan ve evden kalan haklarıdır. Beş Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hüseyin ibn-i Hacı Zeyn Seyyid Muhammed ibn-i Seyyid Zeyneddin Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 770

Abdürrahman ibn-i Hacı Şıhab kendi parasıyla, Halep Cellum mahallesinden Seyyid Muhammed ibn-i Seyyid Abdülkadir'den Halep Babulkeliye mahallesindeki vakfın han ve dükkanın bir yıllığına kiraladığını ikrar etmiştir. Günlük kirası sekiz gümüştür. Yedi Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh ahmed ibn-i Şeyh Musa Ali ibn-i Muhammed Zeynelabidin ibn-i Yusuf

Sayfa 173

Belge 771

Yukarıda yazısı olan adaletli, büyük alim, akıllı ve fazilet sahibi Mevlana makamında, Şam'da yaşayan Seyyid Ebu Bekir ibn-i seyyid Muhammed, Halep Cellum mahallesinden Hacı Ali ibn-i Muhammed ibn-i Feleki ve Cubbulesed mahallesinden Hacı Muhammed ibn-i Bender'in yanında zimmetinde Mansur ibn-i Hacı Muhammed'in ipek ticaretinden kalan yüz elli dinar olduğunu ikrar etmiştir. Mevlana huzurunda bu ikrar kabul edilmiştir. Altı Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Zeynelabidin ibn-i Hacı Yusuf Şeyh Daman ibn-i Şeyh İbrahim Hacı Ahmed ibn-i Hacı Halil Hoca

Belge 772

Yukarıda yazısı olan büyük alim, adil kadı Mevlana huzurunda vakıf sahibi, Seyyid İzzettin ibn-i Seyyid Muhammed ibn-i Seyyid Ahmed'in varisi Ferhan'a ve aşağıda zikredilecek hususta şeriat vekili olan Muhammed ibn-i Şeyh Şıhabeddin'e, annesi Tacuşşaraf bint-i Seyyid Ahmed Necim, merhum dedesi Hamza ibn-i Seyyid Fahrettin'in vakfı ile ilgili, Vekil Seyyid Muhammed' göre Tacuşşaraf vakfın sorumlusu olmayı İzzettinden daha çok hak ediyor çünkü derece olarak ondan yüksektir. İzzettin'e göre de vakfın sorumlusu olarak dereceye değil vakfın sahibinin ölümünden sonra evlatlarına sonra da evlatlarının evlatlarına hangisi daha reşit olursa ona devredilir. Bu duruma göre vakfı hakkedenler arasında en reşidim. Yukarıda adı geçen Mevlana vakıf şartlarına baktığında vakfın, derece olarak en yüksek olana değil evlatlar ve torunlar arasında en reşit olana devredilmesi gerektiğini gördü. Bu duruma, ileri gelen alimler ve şeyhler, Gazze kadısı Mevlana Şerif Seyyid Muhittin ibn-i Şeyh Nurettin el-Kudsi, Halep'te bir vakıf sahibi Şerif Seyyid Habibullah ibn-i Seyyid Muhammed, Şerif Seyyid İbrahim ibn-i Seyyid Cemalettin el-Haşimi, Seyyid Hüseyin gibi isimler şahit olmuştur. Böylece Seyyid İzzettin halasından daha reşit olduğu için vakfın sorumluluğu ona devredilmiştir. Dört Safer sene dokuz doksan altı.

Yukardaki şahitler

Belge 773

Şeriat mahkemesinde, mevlana Şeyh Yusuf ibn-i İsmail ve Hacı Osman ibn-i Hacı Hüseyin huzurunda, Muhammed ibn-i Hacı Muhammed ibn-i Abd'in iddiasına göre

eşi Farah bint-i Abdüllatif ibn-i Buceyra babasından kalan miras işlemi için kendisine vekalet verdiğini iddia etmiştir. Bütün mahkemelerde imzası geçerli olmak üzere vekalet verilmiştir. Safer ayı sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Muhammed bim İsmail Hacı Ahmed ibn-i
Bereket

Sayfa 174

Belge 774

Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Baballah köyünden İbn-i Gassan lakabıyla bilinen Ebu Bekir ibn-i Hasan bu belgeyi taşıyan Yusuf ibn-i Ezzeyn el-Babili'ye içinde çok çeşit meyve ağacı olan bostanını sattığını ikarar etmiştir. Bostanın güneyinde Abdülkadir ibn-i Muhittin'in evi, doğusunda ve kuzeyinde Hacı Ebu Bekir ibn-i Hacı Umar'ın bostanı ve batısında düz yol ve yanında ırmak vardır. Bostanın fiyatı yüz kırk iki dinardır. İki taraf arasında sözleşme hazırlanıp imzalanmıştır. Safer ayında sene dokuz yüz doksan altı.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Yusuf ibn-i Yunus Muhammed ibn-i Ebu Bekir Hasan ibn-i Ali Ahmed
ibn-i Muhittin Şeyh Ali ibn-i Şeyh Muhammed

Belge 775

Şeriat mahkemsinde Mevlana huzurunda, İbn-i Hariri ile bilinen Hacı fethullah ibn-i Hacı Muhittin Cebel-i Seman nahiyesine bağlı Cifeys köyünden Umar ibn-i Ahmed ibn-i Salluh'a dava açtı. Davanın sebebi, kendinin asaleten ve dayısı İbrahim ibn-i Ali ve iki çocuğu İbrahim ve Muhammed'in iki yüz dinar alacakları olduğunu açıkladı. Yüz dinar kendisinin ve yüz dinar dayısının ve iki çocuğunun. Davalıya sorulduğunda ikrar edip borcunu ödemesi için mahkeme tarafından kara çıkmıştır. Üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 776

Şeriat mahkemesinde, mevalan huzurunda, Halep Terl Aranin mahallesinden olan Harun ibn-i Abdullah aynı mahalleden olan merhum Muhammed ibn-i Hacı Umar'da

olan bütün hakları eksiksiz bir şekilde Umarn aracılığıyla ulaştığını ikrar etmiştir.

Böylece hiçbir alacağı veya hakkı olmadığını beyan etmiştir. Yedi Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Yusuf ibn-i Muhammed Muhammed ibn-i Dunma Bedreddin ibn-i Dunma
Bilal ibn-i Mustafa

Belge 777

Şeriat mahkemesinde, Mevlana ve kadı huzurunda, Hüseyin ibn-i Bekir tarafından açılan davada şahitlik yapan İbrahim Hacı Muhammed ve Muhammed ibn-i Mustafa.

Dava konusu: Hüseyin'in kızı Fatma'ya eşi Hacı Umar Kassab'tan kalan mirası işlemleri için babasına vekalet vermiştir. Beş Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Şihab ibn-i Umar

Sayfa 175

Belge 778

Şeriat mahkemesinde, İbn-i Batal ile bilinen Hacı Muhammed ibn-i Hacı Umar'ın Azaz nahiyesi Kefer Naya köyünde oturan Muhammed ibn-i Hacı Abdullah el-Masri'nin zimmetinde aralarındaki hesaptan iki yüz on dört dinardan dört dinar ve pamuk cevizinden elli beş kilo alacağı olduğuna dair anlaşmaya varmışlar. Fakat Hacı Muhammed pamuk cevizinin teslimatı aynı köyde yapılacağına dair anlaşma yapılmadı diye yemin ettiğinde, Muhammed Masri köyden gelip malı teslim alması için mecbur kılınmıştır. Üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim tercüman Seyyid İsa ibn-i Seyyid Makta Hacı Muhammed ibn-i İsmail

Belge 779

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda ve Babulmakam mahallesinden Ahmed ibn-i Ebu Bekir ve Ebu Bekir ibn-i Alaeddin'in şahitliğinde, Muhammed ibn-i Hacı Bekir annesi Fatma bint-i Hacı Umar bütün haklarını elde etmek için kendisine vekalet vermiştir. Beş Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Şihab ibn-i Umar

Belge 780

Elhamdü lillahi rabbi'l-alemin vessalatu vesselamu ala Muhammedin ve ala Alihi ve sahabihi ecmain. Bu Belgenin içeriği bir vakıfla ilgilidir ve ağaşıda beyan edilecektir. Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda, İbn-i Şemali ile bilinen Nasiruddin ibn-i Hacı Ebu Bekir, Halep Babunnasır mahallesinde bulunan evini hayır için adamıştır. Evin güneyinde düz yol, doğusunda sokak ve kabı, kuzeyinde ırmak ve batısında Gayr-i müslim İbrahim Hamvi'nin evi ve dükkanı vardır. Nasiruddin, yaşadığı sürece evini hayır için vakfa bağışlamıştır. Vefat ederse evi çocuklarına ve daha sonra torunlarına şeriatı göre iki erkek bir kız pay alma şeklinde miras kalmasına ve eşine kalan pay, eşinin vefatından sonra çocuklarına ve torunlarına devredilmesini talep etmiştir. Nesli tükenirse fakir ve yetimler yaşaması için adamıştır ancak bir şartı vardı o da hayatta kaldığı sürece vakfin sorumlusu kendisi daha sonra da Şıhab ibn-i Umar olacaktı. Yalnız Nasiruddin daha sonra evini vakıfa bağışlamaktan vazgeçti ve evinin kendisine iade edilmesini istedi. İmam Ebu Hanife'ye göre ev iade edilir ancak İmam Ebi Yusuf ve İmam Muhammed' göre ev iade edilmez. Konu Hakim'e taşındığında evin kendisine iade edilmesini talep etti. Dokuz Muharrem sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Ali ibn-i Kamis Hacı İbrahim ibn-i Hacı Muhammed Hacı Abdürrahman
ibn-i Hacı Hassan Hacı Abdürrezzak ibn-i Halife

Sayfa 176

Belge 781

Sermin kazasına bağlı Efrah köyünden Hacı Yusuf ibn-i Muhammed, Hacı Ebu Bekir İsmail ibn-i Hacı İsa, Hüseyin ibn-i Hatip, Muhammed Neccar, Hacı Cuma ibn-i Nusayr ibn-i İsmail, Hacı Seman ibn-i Hamid ve Ahmed ibn-i Muhammed zimmetlerinde Halep Suayket Hatem mahallesinden olan İbrahim ibn-i Yakup'un seksen dört dinar olduğunu ikrar etmişlerdir. On dört dinar yüklü bir mont parası yetmiş dinar ise borçtur. Borç hem şifahe hem de yazılı olarak onaylandı. İzip köyünden Şeyh Muraç ibn-it Kartbay ve Hacı Abdürrahman ibn-i Ahmed kefil olup kefaletleri kabul edilmiştir. On Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh Muhammed Bekir Hacı Osman ibn-i Zeynelabidin ibn-i Yusuf el-Akkad

Belge 782

Halep Cellum mahalesinde oturan ve aslen Ariha kazasına bağlı Muterem köyünden olan Umar ibn-i Hacı on yedi yıl önce kardeşi Musa ibn-i Hacı Umar'a aynı köyde bulunan bağ arazisi ve Raas Basir olarak bilinen zeytin arazisi, Ras Summak ile bilinen zeytin arazisi, Nakra ile bilinen zeytin arazisi Daraki adıyla bilinen zeytin arazisi, bütün bu arazilerin yarısını ve iki oda, avlu, mutfak ve müştemilattan oluşan evin yarısını sattığını ikrar etmiştir. Bütün bunları yirmi beş dinara satmıştır. İki taraf arasında sözleşme yapıp imzalanmıştır. Altı Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Mansur ibn-i Ahmed el-Kali Muhammed ibn-i Toğmuş el-Kali Seyyid Ali ibn-i Seyyid Fuzuli

Belge 783

Alaeddin ibn-i Derviş el-Babilli ve Şemsettin ibn-i Ebu Bekir el-Sarraf huzurunda, rahmetli Enes'in varisi olan eşi Lumey ibn-it Hacı Yusuf'un itirafına göre, eşinin kendisine bıraktığı miras bilinen malında daha fazladır. Fakat Muhammed ibn-i Ebi Cuh tarafından açılan davayı red edip bütün mallarını ibraz etmekten vazgeçmiştir. Yedi Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Şihab ibn-i Umar Hacı Abdülkerim ibn-i Mansur Abdünnebi ibn-i Ebu Bekir

Belge 784

Şeriat mehkemesinde, yukarıda yazısı olan alim, aydın, adil hakim ve Mevalana huzurunda, iki Tebrizli Muhammed ibn-i el-Celladi ve Şeci ibn-i Şah Muhammed şahitliğinde, Beytulmal sorumlusu İmam Çavuş ibn-i Abdullah'ın vekili Hidayatullah Çelebi ibn-i Fadlullah Çelebi, aşağıda zikredilecek rahmetlinin varisi olmadığı için mirasının sorumlusudur. Mirza Muhammed ibn-i Şerif el-Tabrizi'nin vekili Ramazan ibn-i İsmail tarafından açılan davada, Mirza Muhammed'in vefat eden Nuri ibn-i Şeyh Kemal'in yeğeni olduğunu ve ondan başka varis olmadığını iddia etmiştir. Böylece bu dava çerçevesinde mahkeme kararını vermiştir. On iki Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şihab ibn-i Umar Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa

Belge 785

Sebeb-i tahrir-i kalem ve muceb-i tastir-i rakam oldur ki Halen Haleb beğlerbeğisi olan emîrül'lümerail kiram kebirül küberail fiham zülkadr vel ihtiram sahibü'l-izz vel ihtişam bi mezid-i inayetil melikil alam Hasan Paşa hazretlerine hitaben atebe-i Aliye-i asaf-mekan ve südde-iseniyye-i saadet-aşıyan beyyablarından kıdvetül emasil vel akran Hüseyin ve Mustafa yedlerinden emr-i şerif-i vacibü'ş-şerif varid olub mazmun-ı mektubunda Mısır ümerasından olub defterdar İbrahimin oğlu Mehmed Beğın bundan akdem Halebü'ş-şehba ... babda beğlerbeği olub halen kızılbaş obaşa giriftar olan Murad Paşanın kethüdası Gazanfer kethüda rehn-i vaz olunmuş bir murassa kuşak ve mir murassa kalkan güneşli ve bir murassa kaladesi var imiş aynı ile dergah-ı refii'l-eyvanıma gelmesi lazım olmağın varub getürmesi iün dergah-ı melik-i refat bevvaları bölükbaşlarından müşarün ileyha Hüseyin ve Mustafa zide mecduhuma ulağla irsal olunmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıklarında bu babda bizzat mukayyed olub mezkur Gazanfer kethüda getürdü evkat ... dikkat ve ihtimam eyleyüb müşarün ileyhin rahn-i vaz eylediği esbabı çıkardub teallül ve bahane iderse istima itmeyesin deyu ferman olunmağın imtisalen lil emri'l-Ali mütevekkilen alallâhil Teala müşarün ileyh paşa hazretleri kibelindne kethüdarları olub vekaleti nehc-i şeri üzere fahrül ümera Hasan beğ ibn-i Abdullah ve dergah-ı Ali müteferikalarından ve mefharül emasil Süleyman Beğ ibn-i Abdullah şahadetleriyle sabite olan fahrül ayan İlyas Beğ ibn-i Abdülmenan sAlifüzzikr Gazanfer kethüda meclis-i şer-i şerif şafiül imad ve mahfel-i deyn-i münif rasihül evtada ihzar ve mahzarında takrir-i kelam ve bast-ı meram kılınub muma ileyh İbrahimin oğlu Mehmed Beğın emr-i eşrif cihan mutada mestur ve mukayyed olub mezbur Gazanfer kethüdaya sual olundukda bittav vel ihtiyar bil irah ol babda ve bil ihtiyar ikrar ile cevab virüb bittamam balada mestur olan esbaibn-i meclis-i şera ihzarını talep olunukda mezkur murassa kuşak ve murassa kılınan küpeyi ve murassa kalade ... meclis-i şera ihzar olunub zeyl-i huccetde isimleri mestur olub cevahşır takviminden haberdar ve meadin-i ahvAlinde karküzar olan rical-i udulden Üstad Mahmud ve Mir Mehmed Gulam Ali ve Ali Han saire Mahmud ve gayrı ... mahzarlarında zikr olunan esbab keşf olundukda marüzzikr uşak on bir cihar köşe tahta olub evvelki tahtada küyeyi ile yirmi iki ... olub ve altı aded elmas ve sekiz aded perunde olub ve ikinci tahtada yakut-ı ahmer yirmi dört ve elmas küçüğü altı ve bir ... dahi ki ... ve zikr olunan küpeyi yakutı tahminen sekiz kırat olub ve dördüncü tahtada yakut-ı ahmer yirmi dört ve elmas altı ve piruze sekiz ve küpeyi yakut-ı ahmer ve yanında bir yakut hanesi eksik olub ve beşinci tahtada yakut-ı ahmed yirmi

dört ve piruze sekiz ve elmas küçük altı ve küpeyi elmas-ı kebir olub ve altıncı tahtada yakut-ı ahmer yirmi dört ve elmas altı ve piruze sekiz ve küpeyi yakut-ı erzak olub ve zikr olunan yakut-ı erzak tahminen on kırat olub ve yedinci tahtada yakut-ı ahmer ve yirmi dört elmasküçük altı ve küpeyi elmas-ı kebir olub ve piruze sekiz olub ve sekizinci tahtada yakut-ı ahmed küpeyi ile yirmi beş ve piruze sekiz olub ve altı elmas olub ve dokuzuncu tahtada yakut-ı ahmer yirmi dört olub ve küpeyi yakut-ı erzak zikr olunan yakut-ı erzak tahminen on kırat olub ve altı aded elmas ve sekiz aded ve piruze sekiz olub ve onuncu tahtada yakut-ı ahmer yirmi dört ve bir yakut-ı erzak ve altı elmas ve küçük ve bir büyük elmas ki küpeyi olub ve piruze sekiz aded olub ve on birinci tahtada yakut-ı ahmer küpeyi ile yirmi iki olub ve elmas aded altı ve piruze sekiz olub ve tahminen her bir tahtada küpeği olan elmas küpeyi dört aded bir miskal olub ve balada mezkur olub tahminen sekiz kırat olan yakutdan gayrı ve ... vaki olan yakutlar tahminen cemisi yirmi dört kırat olmağın bu cümle zikr olunan tahtanın içinde mülhak olan cevahiri balada hind sanatı ve etrafda olan cevahiri bilad-ı rum sanatı olub ve münkadim ... zehbiye mersude olan yakut-ı hurda yetmiş dört olub ve pirında seksen sekiz olub ve ortası ki nişan ve yaftanın adedi yirmi üç olub ve sAlifüzzikr hançer altun murassa olub kalmekari safi altun ve dibn-ide bir dane piruze olmağın ve kabzası ebnu ve cümle cevahirinden yakut otuz altı ve pervende yirmi dört olub ve mesfur kalkan küpeyi ve müşki zer nişan diyarbakir sanatı olub yakut küçük altı aded olub ve pervende altı küpeyi bir pervende olub bil külliye zikr olunan cevahir ve ... emr-i şerif-i celilil kadr muktezasınca müşarün ileyh vekil-i İlyas Beğ teslim olunub ol dahi kabz ve tesellüm idüb kabzına bu minval üzere olduğuna kibel-i şerden temessük taleb itdikleri eelden bu vesika-i sahiha ... temessük ketb ve tahrir olunub ... vaz ve def olundu ki vakt-i Hacıette ibraz ve izhar idüb ihticac idene ... fi evail-i safer sene 996

Şuhûdü'l-hâl

Keyvan Kethüda ibn-i Abdullah el-mütevelli evkaf-ı merhum Mehmed Paşa, Hasan Beğ ibn-i Abdullah min müteferrika-i ..., Süleyman Beğ ibn-i Abdullah ..., Ali Mahmud, Ferhad Beğ emir-i ilm ve gayrühüm

Sayfa 179

Belge 786

Dükkanı olan Mansur ibn-i İsmail el-Kilsi Hacı Ramazan ibn-i Hacı Mansur el-Kilisi'ye dava açtı, davacı, davalının zimmetinde dükkanından aldığı eşya karşılığı

on üç dinar alacağı olduğunu iddia etmiştir. Davalıya sorulduğunda kabul edip böylece ödemesi için karar alınmıştır. On Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 787

Muhammed ibn-i Hacı Ali ibn-i Çerkes bu yazıyı taşıyan Fethullah ibn-i Usta ve Yusuf Belluki ibn-i Bedreddin'e Halep Buniye mahallesindeki evini otuz dört dinara sattığını ikrar etmiştir. Ödeme de peşin yapılmıştır. Satış sözleşmesi yapıp iki taraftan imzalanmıştır. Safer ayın yedisi sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i Derviş Ali ibn-i Şeyh Arslan Şeyh Yusuf ibn-i İsmail
Abdülkadir ve Alladdin

Belge 788

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda, Şeyh Ahmed ibn-i Mevlana Nurullah Efendi aşağıda anlatılacak hususta Mustafa Çelebi'nin vekili olan, İsmail ibn-i Abdullah ve Umar ibn-i Sıddık şahitliğinde, Mustafa Çelebi'nin elinde altın işlemeli üç şapka, bir altın kolye, altın desenli bir kumaş, Kuran sehпасı ve altın işlemeli gümüş bardak olduğunu ve bütün bunları Ahmed el-Merkum'a verdiğini karşılığında da ücretlerini aldığını ikrar edilmiştir. On Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Hüseyin ibn-i Necmeddin Vasıf Seyyidi Muhammed Şerafettin Seyyid
Muhammed Hacı Abdülkadir ibn-i Dehhan

Belge 789

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan kadı ve Mevlana huzurunda, alep kazası Baballah köyünden Hacı Ahmed ibn-i Hacı Abdülvahhap ve aynı köyden Ahmed ibn-i Hacı Yahya zimmetlerinde bu belgeyi taşıyan Ataullah ibn-i Hacı Ali'ye bir işlem karşılığı kırk üç dinar olduğunu v altı ay ertelendiğini ikrar etmişlerdir. Dokuz Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Muallim Muhittin ibn-i Hüsammettin Hacı Musa ibn-i Kavvas Eş-şafi Cemal
ibn-i Hacı Muhammed

Belge 790

Padişah sarayının hizmetlisi olan Mıkdam Çavuş Nizip mahkemesinden iki yüz dinar aldığı ikrar etmiştir. On altı Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Yusuf ibn-i Ahmed Hacı Şıhap ibn-i Umar Tamer Ağa ibn-i Abdullah

Sayfa 180

Belge 791

Şaml'ı İbn-i Tuluk ile bilinen Muhammed ibn-i Hüseyin bu belgeyi taşıyan padişah sarayı hizmetlisi Mahmut Çavuş el-Vezzan'a kız kardeşi Elif bint-i Hacı Ahmed ibn-i Tobari'den kalan mirsatan yirmi dört karatlık bahçeden beş karatlık hisseyi satmıştır. Bahçede, çeşitli meyve ağaçları vardı. Bahçenin güneyinde Ahmed Melensi'nin bahçesi, doğusunda düz yol, kuzeyinde ve batısında Hacı Ahmed'in bahçesi vardı. Söz konusu hisseyi kırk dinara satmıştır. İki taraf arasında satış sözleşmesi hazırlanıp imzalanmıştır. Sekiz Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Muhammed Çavuş ibn-i İsmail Muhammed Ali el-Acemi Mahmud ibn-i Muhammed Fitali

Belge 792

Hüseyin ibn-i Şah Hüseyin kardeşi Hoca Ali ibn-i Şah Hüseyin kendisine boşanma davasında vekalet vermiştir. Davaya Hoca Ali'nin eşi Sülunar bint-i Abdullah'ın kardeşi Kunber Ali ibn-i Budak hazır bulunmuştur. Dava bittikten sonra kadın zimmetini ibra etmiştir ve eski eşinden herhangi bir talepte bulunmayacağına dair söz vermiştir.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 793

Hacı Muhammed ibn-i Hacı Ali, Halep Bab Kinnisrin mahallesinden olan Seyyid Aladdin ibn-i Hacı Muhammed huzurunda Halep Sahet Bezze mahallesinden Seyyid Muhammed ibn-i Hoca Zeynelabidin'e Bab Kinnisrindeki evini satmıştır. Evin güneyinde Kahteri cami ve Ali Türkmani'nin evi, doğusunda Seyyid Aladdin, kuzeyinde Bedreddin ibn-i Suays ve batısında düz yol vardır. Evi, üç yüz yetmiş beş

dinara satmıştır. İlgili şahıs evi satın aldıktan sonra tekrar evi Seyyid Alaeddin'e dört yüz elli dinara satmıştır. İki taraf sözleşme imzalayıp aralarında herhangi bir alacak veya hüsumet olmadığını ikrar etmiştir. Dokuz Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hoca Abdullah Ali Muhammed Nurettin Şeyh İbrahim Halebi Seyyid
Abdülcelil Abdullah ibn-i Begdaş

Belge 794

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan adil ve alim Mevalana huzurunda, Ahmed Bekir ibn-i Hüseyin Bekir el-Cemali, Abdürrahman ibn-i Selman huzurunda Mahmud Efendi Defteri'ye kefil oldu. Kemal Bey Zade ile bilinen Muhammed Efendi sene dokuz yüz doksan üçte Halep'te hakim olduğu zamanlarda Mola İbrahim'in mahkemede zimmetinde hiçbir suç olmadığı ikrar edilmiştir. On iki Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hüseyin Çelebi Hacı Şıhab ibn-i Umar Mustafa Hasan Muderris İsa ibn-i
Mustafa Hacı İbrahim Tercüman

Sayfa 181

Belge 795

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda, Kilis kazasına bağlı Tibbil köyünden Abdo ibn-i Hacı Ebu Bekir Halep Nusa mahallesinde bu belgeyi taşıyan Şaban ibn-i Bayram'a aynı mahallede bulunan üzüm bahçesini satmıştır. Bahçenin güneyinde ve batısında Zeliha hanımın bahçesi, doğusunda düz yol, kuzeyinde Bekir ibn-i Abdülkadir ibn-i İdris'in bahçesi vardır. Bahçenin fiyatı kırk dinar peşin olarak ödenmiştir. İki taraf kabul edip imzalamıştır. On üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Muhammed Çelebi ibn-i Abdülkadir Halil ibn-i Miryi Mahmud ibn-i Hasan
Abdi ibn-i Hacı Ebu Bekir

Belge 796

Şeriat mahkemesinde, kadı ve Mevalana huzurunda, Hacı Hüseyin ibn-i İsmail ve Umar ibn-i Ziyab, Hacı Muhammed ibn-i Hacı Kasım ibn-i Fetat tarafından açılan davada şahitlik yapmışlardır. Hacı Muhammed davasında annesi Fatma bint-i Hacı

Umar kendisine devlet dairelerinde ve mahkemelerde davalar, alım satım, ceza ve ibra gibi işlemlerde kendisini yetkili kıldığını iddiar etmiştir. On iki Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Abdülaziz ibn-i Dedihki oğlu Hacı Osman

Belge 797

Şeriat mahkemesinde, Kilis kazasına bağlı Tibbil köyünden Cuma ibn-i İsa bu belgeyi taşıyan Halep Nusiyeh mahallesinden Şaban ibn-i Bayram'a adı geçen köyde içinde altı yüz ağaç olan incir bahçesini satmıştır. Bahçenin güneyinde Hacı Abdullah ibn-i Hacı Bekr'in incir bahçesi, doğusunda ve kuzeyinde düz yol vardır. Bahçenin fiyatı doksan dinar olmak üzere peşin ödenmiştir. On üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Muhammed ibn-i Abdülkadir Betrawi Halil ibn-i Miryi Mahmud ibn-i Hasan Abdi ibn-i Hacı Ebu Bekir

Sayfa 182

Belge 798

Şeriat mahkemesinde, Şeyh Abdülvahhap ibn-i Şeyh Muhammed el-Azzawi zimmetinde bu belgeyi taşıyan Halep Garrafi mahallesinden eski eşi Asil ibn-it Muhammed'in yüz dinar alacağı olduğunu ikrar etmiştir. Borcu taksitlendirip yıllık on iki dinar ödemeye karar kılınmıştır. On üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

İsmail Bey ibn-i Muhammed Zaim Muhammed Çelebi ibn-i Hatap Hacı Şıhap ibn-i Umar

Belge 799

Yukarıda yazısı olan yüce alim, ahlaklı, aydın ve soylu Mevlana bu belgeyi taşıyan Hasan ibn-i Ahmed Halep Cadiliye medresesinde göreve başlaması için karar vermiştir. Yıllık altı dinar maaşa anlaşmışlardır. Bu anlaşma Safer ayının başlarında sene 996'da imzalanmıştır.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Ahmed ibn-i İsmail Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 800

Yukarıda yazısı olan büyük alim, asil, arif, adaletli kadı ve Mevlana bu belgeyi taşıyan Şeyh Takyyuddin Muhittin Halep Yahud mahallesindeki Umari camiye müezzin ve hoca olarak atamıştır. Günlük ücreti de iki akça gümüş olarak belirlenip hemen göreve başlamasını istemiştir. Bu karar Safer ayının on biri sene 996'da yazılmıştır.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Mansur ibn-i Hamed el-Kali
Muhammed ibn-i Artamış

Belge 801

İbrahim Lahhud, yüce alim ve asalet sahibi, adaletli hakim ve Mevlananın talebi üzerine mahkemede hizmetli olarak çalışan Muhammed ibn-i Artogmuş ile Havani pazarında bir dükkanda oturan Yahudi Yaya ibn-i Nuan ibn-i Ubada'nın dükkanına bakmaya gittiklerinde dükkan ikiye bölündüğünü her bölümünü aylık yirmi beş dinara kiraldığını görmüşler. Dükkanın bir kısmını tekrar iki kısmı bölmüş. Dükkana benzeyen farklı dükkan ücretlerini sorduklarında aylık kirası on buçuk dinara olduğunu öğrenmişler. Durumu hakime bildirirler fakat hakim Yaya'nın dükkanda oturmasına izin verir. Safer ayının ortasında sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Mahmud ibn-i Muhammed Behdul Hacı Bedreddin
Saylı Mansur ibn-i Ahmed Hacı Şıhab ibn-i Umar Hacı Osman ibn-i Zehrawi
Mustafa İbn-i Humam Şukur

Sayfa 183

Belge 802

Yukarıda yazısı olan kadı ve Mevlana bu belgeyi taşıyan İbrahim ibn-i Hacı Muhammed'i Halep Babuşşar mahallesindeki Zeki cami vakfının sorumlusu olarak atamıştır. Aylık maaşı da yirmi akça ve göreve hemen başlamasını istemiştir. On dokuz Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Seyyid İsa ibn-i Ahmed el-kati

Belge 803

Hacı Muhammed ibn-i Hacı Kasım ve iki kız kardeşi Farah ve Emine, Hacı Abdullah ibn-i Hacı Muhammed ve oğlu Hacı Osman şahitliğinde Hacı Muhammed ibn-i Hacı

Muhammed ile Halep Babulmakam mahallesindeki ev kirası ile ilgili hiç bir davaları veya husumetleri olmadığını ikrar etmişlerdir. İki Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Abdülaziz ibn-i Hacı Osman Hacı Serhan ibn-i Hacı Abdülvahhap kardeşi
Hacı Nasurddin Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 804

Halep Bayyada mahallesinde Şeyh Muhammed ibn-i Şeyh Ahmed ve Abdülkerim ibn-i Şıhab, Zeyneddin ibn-i Hacı Kasım huzurunda, Cemalettin Çavuş ibn-i Hoca İbrahim ibn-i Emir yetim merhum Hacı Yusuf'un oğlu Ali'nin vasisidir. Annesi merhume Selime ibn-it Abdullah hayattayken Cemalettin'e verdiği vekalette eşinden yüz dinar olan müeccel parasını aldığını beyan etmiştir. Beş Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Seyyid Ali ibn-i Seyyid Mısırlı

Belge 805

Eşi Narin ibn-i Abdullah'ın varisi Ali Can İbrahim, bütün miras hakkı padişah sarayı hizmetlisi ve rahmetli Yusuf'un yetim oğlu Ali'nin vasisi olan Cemalettin Çavuş aracılığıyla kendisine ulaştığını ikrar etmiştir. Beş Safer sene 996.

Belge 806

Yukarıda yazısı olan yüce alim, adaletli hakim ve kadı Mevlana bu belgeyi taşıyan Halife ibn-i Hacı Zeyn'e Halep'teki Cadiliye medresesinin hücrelerinde oturmasına izin vermiştir. Yalnız her sabah medresenin kapısını açıp akşam kapatacak şekilde anlaşma yapmışlardır. Medresede müderris olan Mevlana Şeyh Muhammed ibn-i Şeyh Abdürrahman'ın huzurunda yapılmıştır. Yedi Safer sene 996.

Sayfa 184

Belge 807

Yukarıda yazısı olan alim, fazilet sahibi ve adil kadı Mevlana, Günlük ücreti dört akça olan Halep Şaziliye medresesinin vakfından sorumlu İbn-i Adim ile bilinen Kemalettin ibn-i Ebu Bekr'in vefatından sonra görevi buluş çağında olmayan oğlu Abdülkerim'e devredildi. Abdülkerim, reşit olduktan sonra görevi üstlenmesine karar verildi. Safer ayının sonu sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Belge 808

Yukarıda yazısı olan Mevlananın huzurunda, Halep Mir mahallesi hürrüyet sokağında oturan Abdülmevla ibn-i İbrahim er-Reysen aynı sokakta bulunan Umari camiyi restore etmeye ve onarımını yapmaya taahhüt ettiğinde, bütün bunlar Allah rızası için yapacağını ifade etti. Yedi Safer sene 996.

Belge 809

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda Halep Harap Han mahallesinden Mahmut Ali ibn-i Hacı Halil, Halep cibeyl mahallesinden Hacı Hasan ibn-i Muhammed'e dava açmıştır. Davasında dedesinin on atlı adet dükkanın gelirleri evlatlarına sonra torunlarına sonra da evlatların torunlarına dağıtılmasını daha sonra da torunlarının torunları şeklinde devam etmesini istemişti. Gelirler de şeriata göre 2 pay erkek çocuğuna ve 1 pay kız çocuğuna olmak üzere dağıtılmasını istemişti. Eğer nesli devam etmezse bütün kuzenlerine dağıtılmasını talep etmişti.

Sayfa 185

Belge 810

Yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda, Halep'te zeki caminin vakfından sorumlu Seyyid Mustafa ibn-i Seyyid Ali şunları söyledi: ben bu vakfın sorumluluğunu aldığım günden beri elimden geleni yaptım, duyduğuma göre bende önceki sorumlu ve şu an İstanbul'da yaşayan Şeyh Abdülkafi ibn-i Şeyh Saadeddin es-sadi zorla çıkartıldığı için hakimden malımın ve insanların benim hakkımda düşündükleri ilgili araştırma yapması itemiş. Mevlana ve Halep'in önde gelen insanları bir araya geldiklerinde, sözkonusu Mustafa vakıf konusunda Abdülkafi'den daha haklı olduğunu söylemişlerdir. Günlük ücreti de iki akça olarak belirlenmiştir. Safer ayının ortası sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid ahmed Ez-zenebili Seyyid Mansur ibn-i Seyyidi Nasiruddin Şeyh Abdünnebi Hakki Hacı İbrahim Tercüman

Belge 811

Mansur ibn-i Hacı davut el-Kurdi zimmetinde bu belgeyi taşıyan Hüseyin Subaşı'nın seksen beş dinar parası olduğunu ikrar edip iki ay ertelendiğini söylemiştir. Tecil

Belgesi ekte ve üzerinde Hüseyin Subaşı tarafından olan Yusuf ibn-i Umar'ın onayı mevcuttur. Oğlu Ali el-Kali hazır olup babasına kefil olmuştur. Fakat daha sonra kefil bu para karşılığı Halep Ekrad mahallesindeki ev verdiğini açıklamıştır. Evin güneyinde düz yol, doğusunda Hacı Muhammed'in evi, kuzeyinde Ravnak'ın evi ve batısında Hüseyin Subaşı'nın evi vardır.

Sayfa 186

Belge 812

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan büyük alim, fazilet sahibi, adil kadı ve Mevlana huzurunda, Hasan Subaşı ibn-i Abdullah aşağıdaki davayı ikrar etmiştir. padişah sarayında hizmetli olan Muhammed Çavuş'un komutanı Ahmed Bekir ibn-i Abdullah kendisine dava açmıştır. Davasında, Muhammed Çavuş Yunus Çelebi ibn-i Sera müvekkili Ahmed Bekir adına saraydan çıkan karanameye istinaden Bezze kazasında Kerzon köyünde ibn-i zeytin ağacı, beş yüz badem ağacı, yüz incir ağacı, ibn-i ufak zeytin ağacı dört yüz ağac ufak badem, iki ibn-i beş yüz eski üzüm ağacı, dokuz ibn-i yeni üzüm ağacı, üç ibn-i ufak zeytin ağacı ve aynı köyde bulunan bir ev, evde odalar, ahır, avlu, bodrum ve müstemilatı vardır. Ağaç ve ev yanı sıra arazileri ve dört adet öküzü satmıştır. Toplam fiyatları sekiz yüz dinardır. Muhammed Çavuş, ödemeyi yapması için alıcıya dava açmıştır. Muhammed Çavuş ve vekil alıcı yemin edip ve bu emlakların vakfından gelecek olan gelirleri fakir ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılmasına karar verilmiştir. Sene dokuz yüz seksen üç yılından günümüze kadar bu şekilde devam etmiştir. Davacı Hacı Hasan'a sorulduğunda şöyle cevap verdi: davacının babası Mahmud Çelebi kendi adına asaleten ve kız kardeşi Cuvayre ibn-it Abdullah adına vekaleten satığı on altı dükkanı satın aldım. On beş dükkan Kasarya'nın içinde bir dükkan da Kasarya kapısındadır. Bu dükkanlar babalarından kaldığını ve hepsini beş yüz dinar ve altın yüzüğe almıştır. İki taraf arasında sözleşme Rabiülahir ayının yirmi dördünde dönemin Halep vekili Mevlana Muhammed ibn-i Abdülkerim huzurunda imzalanmıştır. Söz konsuu tarihte dükkanları satın aldım fakat 17. Dükkanı almayı ve aldığım dükkanların vakıf olmasını reddettim. Davacının hazır olup vakıf olduğunu ispat etmesi için Hacı Hüseyin ibn-i İbrahim, Abdürrahman ibn-i Yusuf ve Kasım ibn-i Hacı Mustafa ve Yahya Matuk, rahmetli Hacı Halil adı geçen şahısların huzurunda bütün dükkanların vakıf olduğuna şahit olmuşlardır. Vakıf malının satılması da dinen günahdır. Mevlana Hacı Hasan'ın elindeki dükkanların vakıf olduğuna karar vermiştir. Bilhassa davacı Muhammed'in babası ve amcası Hacı Hasan'dan ücretlerini aldığı üçte ikisini

babası ve üçte birini amcası aldığını itirafından sonra babasının aldığı parayı Hacı Hasan'a vermesini talep etmiştir. Aynı zaman da Hacı Hasan'ın da satın aldığı on altı dükkandan onunun vakıf gelirini ödemesini zorunlu kılmıştır. Safer ayının ortası sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

İzzettin ibn-i Cuhi Celalettin Muhittin ibn-i Nur Muhammed ibn-i Yahya ibn-i Hatip İsa ibn-i Seyyid Mustafa Hidayetullah Çelebi ibn-i Fadlallah Kasım Ağa ibn-i Abdullah

Belge 813

Şeriat mahkemesinde, mevlana huzurunda, padişah sarayı çavuşlarından Halil Çavuş, Mir Hoca ile bilinen rahmetli Hacı Cud ibn-i Hacı Ali'nin oğlu Muhammed'e dava açmıştır. Davasında, davalının zimmetinde seksen beş dinar alacağı olduğunu iddia etmiştir. Söz konusu para kendi arasında ve Mir Hocanın vekili Hasan ibn-i Hoca arasındaki hesaptan kalan meblağdır. Parayı ödeyene kadar da kendi evini rehine vermiştir. Davalıya sorulduğunda, doğru olduğunu söyleyip fakat ödemeyi taksite bağladıklarını iddia etmiştir. Ancak Halil Çavuş taksitlendirme gibi bir durumun söz konusu olmadığını bunu ispatlaması için de bir delil sunamsını talep etmiştir. Muharrem ayında sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Mevlana Ali Abdürrahman Hoca Hamza ibn-i Hacı Ataullah Seyyid Ali ibn-i Yunus Seyyid Zeynelabidin

Sayfa 187

Belge 814

Sebeb-i tahrir-i kalem ve muceb-i tastir-i rakam oldur ki Halen Haleb beğlerbeğisi olan emîrül'lümerail kiram kebirül küberail fiham zülkadr vel ihtiram Hasan Paşa hazretleri kibelinden kethüdarları olub ikrarı ati'z-zikre vekaleti nehc-i şeri üzere muharrerü'l-emr Hasan Beğ ibn-i Abdullah dergah-ı Ali müteferrikalarından fahrül emasil vel akran Süleyman Beğ ibn-i Abdullah şahadetleri ile sabite olan fahrül ayan İlyas Beğ ibn-i Abdullah meclis-i şer-i şerif ve mahfel-i deyn-i münifde ketb ve hamilü'l-kitab sabıkan karaman beğlerbeğisi olub halen obaşa giriftar olan Murad Paşanın kethüdası olan Gazanfer kethüda ibni Abdülvahhab mahzarında bittav verrıza ikra ve itiraf idüb mukaddema Tebriz seferinde iken müşarün ileyh Murad Paşadan ümera-i Mısırdan olub defterdar İbrahimin oğlu Mehmed Beğ iki ibn-i sikke

flori istikraz idüb meblağ-ı mezbur mukabelesinde birer murassa kuşak ve bir murassa istikaf rehn-i vaz itdüğüne temessük ... mezbur Mehmed Beğ kendi hatemi ile mahtum teskere virmişdir ve marüzzıkr kuşak on bir çahar köşe tahtadır evvelki tahtada küyeyi ile yirmi yakut-ı ahmer olub ve altı aded elmas ve sekiz aded piruze olub ve ikinci tahtada yakut-ı ahmer yirmi dört ve elmas küçüğü altı ve bir büyük elmas dahi ki ... ve sekiz piruze olub ve üçüncü tahtada küyeği ile yakut-ı ahmer yirmi dört ve sekiz aded elmas ve piruze dahi sekiz ve yakut hanesindne .. olub ve zıkr olunan küpeyi yakutı cevahir takviminden cevahir ve meadin ahavilinden karküzar olan rical-i udulüden Üstad Mahmud ve Mir Mehmed Gulam Ali ve Ali Han ibn-i Şah Mahmud tahminen ... sekiz kırat olub ve dördüncü tahtada yakut-ı ahmer yirmi dört ve elmas altı ve piruze sekiz ve küpeyi yakut-ı ahmer ve yanında bir yakut hanesi eksik olub ve beşinci tahtada yakut-ı ahmer yirmi dört ve piruze sekiz ve elmas küçük altı ve küpeyi elmas-ı kebir olub ve altıncı tahtada yakut-ı ahmer yirmi dört ve elmas altı ve piruze sekiz ve küpeyi yakut-ı erzak olub ve mezkur yakut-ı erzak müşarün ileyhim muhminler tahmini ile on kırat olub ve yedinci tahtada yakut-ı ahmer ve yirmi dört ve elmas küçük altı ve küpeyi elmas-ı kebir olub ve piruze sekiz aded olub ve sekizinci tahtada yakut-ı ahmed küpeyi ile yirmi beş ve piruze sekiz ve elmas altıdır olub ve dokuzuncü tahtada yakut-ı ahmer yirmi dört olub ve küpeyi yakut-ı erzak zıkr olunan yakut-ı erzak tahminen on kıratdır ve altı aded elmas ve sekiz aded ve piruze olub ve onuncü tahtada yakut-ı ahmer yirmi dört ve bir yakut-ı erzak ve altı elmas ve küçük ve bir büyük elmas ki ... ve piruze sekiz aded olub ve on birinci tahtada yakut-ı ahmer küpeyi ile yirmi iki olub ve elmas altı ve piruze sekiz aded olub ve tahminen her bir tahtada küpeği olan elmas-ı kebirin dört adedi bir miskal olub ve balada mezkur olub tahminen sekiz kırat olan yakutdan gayrı vasatda vaki olan yakutlar tahminen cemisi yirmi dört kıratdır ve bu cümle zıkr olunan tahtanın içinde mülhak olan cevahiri balada hind sanatı ve etrafda olan cevahiri bilad-ı rum sanatı olub ve mütekaddimü'z-zıkr ... lal-kebir bed haşisi on bir olub cümlesi tahminen üç miskaldır ve yedinde vaki olan yakut on aded ve piruze ve sekiz aded vasıl ... mülhak olan piruze yirmi aded olub ve zıkr olunan taşlardan birisi eksik olub ila yemina haza rehn-i merkum zıkr olunan temesük ile ala tarikü'l-emaned-i mezkur Gazanfer Kethüdada mahfuz iken rahin-i mezbur Mehmed Beğ Mahmiye-i Mısır hazinesiyle Mahruse-i Halebe geldikde zıkr olunan rehn için müşarün ileyh Gazanfere sana itimadım yokdur benüm marifetim ile Mahmiye-i Haleb sakinlerinden fahrül emacid ... kethüda yanında ala vechi'l-emanete Dursun deyu ikdam ve ihtimam eyledüğü baidde rehn-i emzbur minval-i

mezkur üzere Kivan Kethüda yanında emanet vaz olunmuş iken halen atiye-i ber Aliye-i asaf mekan ve südde-i seniyye-i saadet aşiyanda sAlifüzzikr rehnlr dergah-ı alem penahıma gelmesi lazımdır deyu müşarün ileyh emirül ümera Hasan Paşa hazretlerine hitaben Mustafa ve Hüseyin nam bevvablar yedinde emr-i şerif-i vacibü't-teşrif varid olmağın mesfur emr-i hümayun muktezasınca zikr olunan rehni muma ileyh müvekkilim paşa için taleb eylediğimde muma ileyh Gazanfer Paşa müşarün ileyh Kivan Kethüda marifeti ile zeyl-i huccetde isimler mestur ve resmleri mezkur olan ... müslimin ve sikat-ı muvahhidin mahzarlarında bittama bana teslim idüb ben dahi müvekklim hazret-i paşa için kabz ve ahz eyledüm yedine temessük virilsün didükde mütevell-i mezbur mukırr-ı merkumı vech-i meşru hüzere ikrarında vicahen ve şifahen tasdik ve tahkik idüb talebleriyle bu vesika ... temessük ketb ve tahrir olunub mutalebe-i vaz vaki olundu vakt-i Hacıetde ibraz idüb mezkur hal ve mübeyyin-i makal olalar ... fi el-hamis-i aşer min şehri-i safer sene sitte ve tisin ve elf Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-akran Mehmed Beğ eş-şehr-i ... an müteferrika-i dergah-ı Ali, fahrü'l-emacid İsa Çavuş an dergah-ı Ali, Süleyman Beğ an müteferrika-i dergah-ı Ali, Zeynel Çavuş Maraşi, Ferhad Beğ ... ilm ve gayrühüm

Sayfa 188

Belge 815

Şeriat mahkemesinde, büyük alim, adaletli ve akıl fikir sahibi Mevlana huzurunda, Halep Zeki cami vakfının sorumlusu Seyyid Mustafa ibn-i Seyyid Ali, Babunnası mahallesinde adı geçen caminin karşısındaki cami vakfının dükkanında oturan fırıncı Avnuddin ibn-i Nasıruddin el-Ani'ye dava açmıştır. Davasında, dükkanın aylık ücreti yetmiş Akçadır, davalıya sorulduğunda, dükkanda oturduğunu söyleyip aylık kiranın ellisini vakfin sorumlusuna yirmisini de Halep vergisinden sorumlusu kişiye verdiğini söylemiştir. Hakim, ücretin tamamını vakfa vermesini talep etmiş bu Belge Safer ayının ortasından sene 994'te yazılmıştır.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Muhammed ibn-i artamış el-Kali Mansur ibn-i Ahmed el-Kali

Belge 816

Şeriat mahkemesinde, şarita hakimi ve Mevlana huzurunda, Kanber Ağa ibn-i Abdullah, fırıncı merhum Hasan ibn-i Mahmud'tan hiç bir alacağı olmadığını ve

aralarında hiç bir husumet, dava, ihanet, mal veya hak olmadığını söyleyip hem kendi zimmetini hem de oğlu Abdullah'ın ibra etmiştir. Adı geçen Abdullah tarafından kabul görünüp tasdik edilmiştir. On dört Safer sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Muhammed Çelebi ibn-i Seyyid Mahmud Abdülbaki Çavuş ibn-i Hoca İbrahim Muhammed İbn-i Hacı Abdülkafi İbn-i Sarım Seyyid Hoca İbrahim ibn-i Es-sadi Celal ibn-i Muhittin Arar Başı Seyyid Ahmed ibn-i İsa ibn-i İmad Ali Subaşı ibn-i Yakup

Belge 817

Şeriat mahkemesinde, İbn-i Fetana adıyla bilinen, annesi Fatma bint-i Hacı Umar tarafında kendisine vekalet verilen Hacı Muhammed ibn-i Hacı Kasım, bu belgeyi taşıyan Cevval olarak bilinen Halep Babulmakam mahallesinde oturan Tekuyyuddin ibn-i Hacı Muhammed Es-saka'ya, adı geçen Hacı Kasım'ın eşi tarafından mehiryle aldığı evi yirmi beş dinara satmıştır. Evin güneyinde evin devamı ve kapısı, doğusunda kapalı sokak, kuzeyinde ve batısında Hacı Muhammed ibn-i Cevval'ın evi vardır. Ev, altmış dinara satılıp parası vekile verilmiştir. Satış taraflarca kabul edilip, satış sözleşmesi hazırlanıp iki taraf imzalayarak kabul etmiştir. Satış esnasında Hacı Kasım'ın iki kızı Emine ve Farac hazır bulunup satışın doğru olduğunu ifade edip, müşteriyle herhangi bir husumet, alacak veya hak kalmadığını ifade etmişlerdir. Aynı zamanda satışa şahit olmuşlardır. Adı geçen hakim karar verip satış geçerli olmuştur. On iki Safer sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Abdülaziz ibn-i Hacı Osman Hacı Şerafettin ibn-i Hacı Abdülvahhab Hacı Şıhab ibn-i Umar Vasıf Nasiruddin

Belge 818

Şeriat mahkemesinde, İbn-i Dadihi ile bilinen Hoca Hacı Muhammed ve oğlu Hacı Osman, Halep Babulmakam mahallesindeki eve el koyan davalı İbn-i Kebise ile bilinen Muhammed ibn-i Hacı Muhammed huzurunda davaya şahit olmuşlardır. Evin güneyinde evin avlusu ve kapısı, doğusunda kapalı sokak, kuzeyinde ve batısında Hacı Muhammed ibn-i Cevval'ın evi vardır. Söz konusu dava İbn-i Katete ile bilinen ve Hacı Kasım'ın eşi olan annesi Fatma ibn-it Hacı Umar'ın kendisine vekalet verdiği Hacı Muhammed ibn-i Hacı Kasım tarafından açılmıştır. Davasında, söz konusu ev annesinin olduğunu ve bu evi yirmi beş dinar kendi mehiryle aldığını ve

evin davalıya kira olarak verildiğini iddia etmiştir. Hakim tarafından iddia kabul edilip onaylanmıştır. On iki Safer sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Abdülaziz ibn-i Hacı Osman Hacı Şerafettin ibn-i Hacı Abdülvahhab Vasıf Nasiruddin Hacı İbrahim Tercüman

Sayfa 189

Belge 819

Adaletliğiyle bilinen Halep Şahaba diyarında hüküm ve şeriat mahkemesinde, adaletiyle bütün insanların dilinde olan ve yukarıda yazısı olan hakim ve mevlana huzurunda, Halep Cebel Semaan kazasına bağlı Kafar Biin köyünden Muhammed Hatip ve oğlu Hüseyin, Selama ibn-i Ebu Bekir, Ataullah ibn-i Ahmed ve Umar ibn-i Uceyl zimmetlerinde bu belgeyi taşıyan Ali Kethuda Ez-zaim'in bir işlem karşılığı yüz kırk dinar olduğunu ikrar etmişler. Ödeme, safer ayının başından itibaren altı ay ertelenmiştir. Her iki tarafta kabul edip verecekli olan taraf zimmetini ibra etmek için ödemeyi yapmıştır. On üç Safer sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid İbrahim ibn-i Seyyid Cemalettin el-Haşimi Seyyid Muhammed ibn-i Burhan Hacı Muhammed ibn-i Hacı Cemalettin Şeyh Alaeddin ibn-i Şeyh Muhammed el-İmam

Belge 820

Şeriat mahkemesinde, büyük alim, yüce bilge, arif ve fazilet sahibi ve adaletli kadı ve Mevlana huzurunda, İbn-i Tayyip ile bilinen ve aşağıda zikredilecek hususta asıl şahit olan Hacı Yusuf ibn-i Hacı Şemsettin ve diğer iki şahit Yusuf ibn-i Ahmed ve Hacı Hüseyin ibn-i Abdullah aşağıdaki hususa şahit olmuşlar. Vefat eden kardeşi Hacı Muhammed ibn-i Hacı Muhammed Yahya'nın çocukları Ali ve Fatma'nın vasisi olan davalı Hacı Hasan ibn-i Hacı Yahya, asıl şahit ifadesinde rahmetli sağlığında ve benim huzurunda boşadığı eşi Leyla bint-i Ahmed'e elli dinar ve çocuklarının annesi Nazin bint-i Abdullah'a elli dinar vefatından sonra verilmesini istemişti. Diğer iki şahit ise ifadelerinde: asıl şahidin ifadesine göre rahmetli asıl şahit huzurunda boşadığı eşi Leyla bint-i Ahmed'e elli dinar ve çocuklarının annesi Nazin ibn-it Abdullah'a elli dinar vefatından sonra verilmesini istemişti. İfadeleri kabul edilip boşanan eşin vekili Seyyid Yahya ibn-i Seyyid İzzettin tarafından

elindeki vekaletnameye istinaden açılan dava kabul edilmiş ve şahitlerin ifadeleri kayda alınıp rahmetlinin vasiyeti yerine getirilmişti. On iki Safer sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 821

Büyük alim, fazilet sahibi, sorunlara acil çözüm bulan, asaletli, cömert ve yukarıda yazısı olan adil Mevlana, bu belgeyi taşıyan Hacı Osman ibn-i Şeyh Yusuf ibn-i Çerkes'i Halep Yahudi mahallesindeki Umari mescidin vakfının sorumlusu olarak Hacı Ali ibn-i Şeyh Abdulbar'ın yerine atamıştır. Günlük ücreti bir akça olarak belirlenip ve göreve hemen beşlamasını talep etmiştir. Mevalana'nın Hacı Ali ibn-i Şeyh Abdulbar'ı görevden alma sebebi ise söz konusu kişi görevini yerine getirmemesindedir. On Safer sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Seyyid İsa ibn-i Mustafa İbrahim ibn-i Hayr el-Kali

Belge 822

Şeriat mahkemsinde, Şeyh Abdülvahhab ibn-i Şeyh Muhammed el-Fazari Halep Garafi mahallesinden olan eşi Asil bint-i Muhammed'i bir dinar olan mehir hakkını vererek boşamıştır. Eşi kabul edip her iki taraf aralarındaki dava, husumet ve bütün haklardan zimmetini ibra edip imzalamıştır. Şahitler huzurunda söz konusu bir dinar eşinin üzerindeki haklardan sayılmaması için kabul görünmüştür. Eski eşinden olan Yahya tanık olup, şeriat hükmü olarak kabul edilmiştir. On üç Safer sene 994.

Şuhûdü'l-hâl

Muhammed Çelebi ibn-i Hatap Hacı Şıhab ibn-i Umar Mansur ibn-i Ahmed el-Kali Muhammed Bekir ibn-i Muhammed Ez-zaim

Sayfa 190

Belge 823

Şeriat mahkemsinde, Yunus Çelebi ibn-i Hacı Muhammed ibn-i Bitar ve Seyyid Muhammed ibn-i Hacı Ahmed ibn-i Kaval, hasımları Narin ibn-it Abdullah'ın eşi ve merhum Hacı Yusuf azad ettiği Ali Can ibn-i İbrahim'in huzurunda, Zeyneddin ibn-i Hacı Kasım ibn-i Ziya tarafından açılan davada, padişah sarayı hizmetlilerinden ve merhum Hacı Yusuf'un oğlu Ali'nin vasisi olan Cemalettin Çavuş ibn-i Hoca

İbrahim kendisine Ali Can tarafından mehir için açılan davayı takip etmek için Seyyid Zeneddin'e vekalet vermiştir. Beş Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa

Belge 824

Yukarıda yazısı olan mevlana, bu belgeyi taşıyan Muhammed ibn-i Umar'ı eski hizmetli Abdülkadir yerine kitap pazarına hizmetli olarak atamıştır. Günlük ücretini de dört akça olarak belirlemiştir. Hemen göreve başlamsını talep etmiştir. On dört Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 825

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan Maevlana huzurunda, Halep kazası Cebel Semaan nahiyesi Kefer İbbyn köyünden Hasan ibn-i İsa, Ahmed ibn-i Ubeyd, Kamil ibn-i Sinan ve Süleyman ibn-i Kamil'in zimmetlerinde bu belgeyi taşıyan Ali ibn-i Umar'ın yüz kırk dinar parası olduğunu ikrar etmişler. Safer ayından itibaren borç altı ay ertelenmiş ve iki taraf bunu kabul etmiştir. On üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid İbrahim ibn-i Seyyid Cemalettin el-Haşimi Hacı Muhammed ibn-i Hacı Cemalettin Şeyh umar ibn-i Şeyh Yusuf el-Kali Şeyh Alettin ibn-i Şeyh Muhammed Şeyh Ebu Bekir ibn-i Şeyh

Belge 826

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda, Halep kazası Cebel Semaan nahiyesi Kefer İbbyn köyünden Hüseyin İbn-i Kamil, Yusuf ibn-i Kasım, Nasır ibn-i Umar, Babuş Hasan ve MALik ibn-i Umar zimmetlerinde bu belgeyi taşıyan Ali Kethuda ibn-i Umar Zaim borç olarak yüz yetmiş dinar olduğunu ikrar etmişlerdir. Borç altı ay ertelenmiştir. Safer ayının on üçü sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid İbrahim ibn-i Seyyid Cemalettin Hacı Muhammed ibn-i Hacı Cemalettin Seyyid Aleddin ibn-i Şeyh Muhammed İmam Seyyid Ebu Bekir Şeyh Derviş Şeyh Umar ibn-i Şeyh Yusuf el-Kali Seyyid Muhammed ibn-i Bereket

Sayfa 191

Belge 827

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda Narin ibn-it Abdullah, Yahya ibn-i mevlana ve Rıdvan ibn-i Abdullah tniklığıyla merhum kardeşinin iki çocuğu Ali ve Fatma'nın vasisi olan Hacı Hasan ibn-i Hacı Yahya'dan kardeşinin vasiyet olarak bıraktığı elli dinardan otuz üç dinarını aldığı ikrar etmiştir. Kalan on yedi dinardan vazgeçtiğini ve zimmetini ibra ettiğini açıklamıştır. On üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Yahya ibn-i Seyyid İzzettin Rıdvan ibn-i Abdullah Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 828

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda aşağıda ismi zikredilecek rahmetlinin eşi Leyla bint-i Hacı Ahmed'in vekili Seyyid Yahya ibn-i Seyyid İzzettin elindeki vekaletle Ali ve Fatma'nın vasisi Hacı Hasan ibn-i Hacı Yahya'dan elli dinardan otuz üçünü aldığı ikrar etmiştir. Söz konusu parayı çocukların babası rahmetli hayatında vasiyet etmişti. Kalan on yedi dinardan vazgeçtiğini ve zimmetini ibra ettiğini açıklamıştır. On üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Rıdvan ibn-i Abdullah Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 829

Şeriat mahkemesinde, İbn-i Fetete ile bilinen Hacı Ahmed ibn-i Hacı Kasım ve kız kardeşi Emine bint-i Hacı Kasım Hacı Abdülaziz ibn-i Hacı Muhammed Ed-devihi ve oğlu Hacı Osman şahitliğinde, Emine Hatunun kız kardeşi Farah bint-i Hacı Kasım babalarının Halep Babulmakam mahallesinde miras bıraktığı evin üç karatlık hissesini hakkettiğini açıklamıştır. Ev önceden dükkanmış ve bitişiğinde su sebili varmış. Dükkanın kuzeyinde ev, güneyinde mezarlık, doğusunda evin avlusu batısında su sebili ve kuzey batı şeklinde üç buçuk arşın boyunda ve güney kuzey şekilde beş arşın eninde bir arsa vardı. Böylece kız kardeşi Emine ve erkek kardeşi Hacı Muhammed'in babalarının mülkünde hiçbir hakları, husumet veya alacakları kalmadığını ifade etmektedir. Ayrıca Emine ve Muhammed'in baba mirası ile ilgili Farah'la hiçbir dava, alacak ve huseumet yoktur. On üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Abdülaziz ibn-i Hacı Osman Hacı Şerafettin ibn-i Hacı Abdülvahhap kardeşi Seyyid Nasiruddin Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 830

Şeriat mahkemesinde, mevlana huzurunda İbn-i Zenabili ile bilinen Seyyid Umar ibn-i Seyyid Ahmed, İbn-i Asis ile bilinen Seyyid Ebu Bekir ibn-i Seyyid Ali'den kendi adına asaleten ve kız kardeşi Hanım ibn-i Seyyid adına vekaleten Halep'teki değirmenin yedi buçuk karatlık hisseyi iki buçuk seneliğine Safer ayından itibaren kıralamıştır. Aylık beş dinar olmak üzere toplam kira ücreti yüz elli dinardır. Kira ücreti de Seyyid Umar'ın Seyyid Ebu Bekr'in zimmetindeki yüz seksen üç dinar borcundan kesilmiştir. Kalan otuz üç dinarı da ödemiştir. Böylece iki taraf arasınd alacak, dava vey husumet kalmamıştır. On üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Hacı Mıryi ibn-i seyyid Şihabeddin seyid Mustafa ibn-i Seyyid Ali Hacı Muhammed ibn-i Abdülkafi ibn-i Sabarım Muallim Muhammed Ankebut

Sayfa 192

Belge 831

Halen Haleb beğlerbeğisi emirül ümerail kiram Hasan paşa hazretlerine dergah-ı felek refat bevvablarından mefharül emasil Hüseyin ve Mustafa ... emr-i şerif cihan mutam varid olub mazmun-ı meymununda Mısır ümerasından olub defterdar İbrahimin oğlu Mehmed beyler bundan akdem Karaman beğlerbeğisi olub halen kızılbaşa giriftar ... paşanın kethüdası Gazanferde rehn vaz olunmuş bir murassa kuşağı var imiş aynı ile bab-ı saadetime gelmesi lazım olub ve mezbur Gazanferde bir murassa hançer ve bir murassa kalkan göbeği ve bir murassa kalada dahi var imiş anlar dahi zuhura gelmesi lazım olub varub getürmesi için dergah-ı muallam bevvabları bölübaşlarından mşarün ileyha Hüseyin ve Mustafa ulağla irsal olunmuşdur vardıklarında bu babda bizzat mukayyed olub müşarün ileyhin rehn-i vaz eylediği kuşağı çıkardasın deyu ferman olunmağın imtisalen bil emr-i şerif muma ileyh beğ hazretleri kibelindne kethüdarları olub vekaleti Hasan Beğ ibn-i Abdullah ve Süleyman Beğ ibni Abdullah şهادetleriyle sabite olan fahrü'l-akran İlyas Beğ ibni Abdullah sAlifüzzikr Gazanfer kethüda meclis-i şera ihzar idüb zikr olunan esbabı taleb eyledikde mezbur Gazanfer dahi zikr olunan esbabı meclis-i şerde vekil-i mezbura emr-i hümayun muktezasınca teslim itdikden sonra teslim itdikden sonra marüzzikr emr-i hümayundan haric Gazanfer mezbur Mehmed Beğın kuşakdan gayri merhun bir ... dahi alub müşarün ileyh mirimiran kullair Hasan tedbir ve tedarik ve rey-i ... ile zikr olunan ... ele getürüb cevahir takviminde

haberdar olan rical-i udulden Üstad Mahmud ve mir Mehmed ibn-i Gulam Ali ve Ali Can ibn-i Şah Mahmud ve ... zeyl-i huccetde isimleri mestur olan Müslümanlar mahzarlarında zikr olunan ... cevahiri ad olundukda ... on bir olub cümlesi tahminen üç miskal olub ve yedşnde vaki olan yakut on aded ve ... sekiz aded ve asl-ı asada mulsak olan pirden yirmi aded olub ve zikr olunan taşlardan birisi eksik olub bu cümle mezkur olan esbab müşarün ileyh vekile teslim olunub ol dahi kabz ve tesellüm idüb kazıye bu minval üzere olduğuna kıbel-i şerden temessük taleb itdüğü eelden bu vesika ketb ve tahrir olunduğı bil külliye vaz-ı vaki olundu ki ve ... ibraz idüb ... iden ... el-yevmü's-sabi aşer min şehr-i safer sene 996

Şuhûdü'l-hâl

Mehmed Beğ, fahrü'l-emasil İsa Çavuş- dergah-ı Ali, Süleyman Beğ an müteferrika-i dergah-ı Ali, Zeynel Çavuş Maraşi, Ferhad Beğ ... ilm ve gayrühüm

Sayfa 193

Belge 832

Şeriat mahkemesinde, Halep Saçlıhan mahallesinden Ahmed ibn-i Muhammed oğlu Halil'e aynı mahallede bulunan evi satmış, evin güneyinde Muhammed ibn-i Cerrah'ın evi, doğusunda düz yol, kuzeyinde satıcının kardeşi Abdükerim'in evi ve batısında Kurdi'nin evi vardır. Aynı zamanda Halep Turbet Azahir arazilerinde bulunan bahçesini, bahçenin güneyinde ve kuzeyinde düz yol, doğusunda Hacı Mahmud Türkmani'nin bahçesi ve batısında mezarlık vardır. Yine aynı arazilerde bulunan bahçeyi, bahçenin güneyinde satıcının bahçesi, doğusunda Mahmud Türkmani'nin bahçesi, kuzeyinde ve batısında düz yol vardır. Evi ve iki bahçeyi oğluna iki yüz dinara satmıştır. İki taraf arasında satış sözleşmesi hazırlanıp ve iki tarafın kabulüne göre imzalar atılmıştır. Satıcının babası Mustafa da satış esnasında hazır bulunmuş ve iki taraf arasında hiçbir alacak ve ya hak kalmadığını onaylamıştır. Daha sonra satıcının kardeşi Abdülkerim ibn-i Muhammed hazır olup o da onaylamıştır. On dört Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Muallim Hasan ibn-i Hacı Ahmed Hacı Süleyman ibn-i Hacı Muhammed Hacı Ahmed ibn-i Hacı Umar Hacı Yusuf ibn-i Ahmed

Belge 833

Şeriat mahkemesinde, Muhammed ibn-i Şeyh Kerbtay eşi Naciye bint-i Hacı Derviş'i boşamıştır. Kadının müccel hakkı olan iki dinarı da vekili olan kardeşi

Tekıyyuddin ibn-i Hacı Derviş'e verip ve Seyyid Ebu Bekir ibn-i Hacı Ahmed ve Seyyid Şerafettin ibn-i Hoca Mahmud el-Ulabi huzurunda muccel ve müeccel hakları konusunda zimmetinin ibra etmiştir. Kardeşi adına vekaleti olan adam da boşunmayı kabul edip adamın zimmetini bütün haklar ve hukulardan ibra etmiştir. On dört Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Abdürrahman ibn-i Hacı Mahmud Seyyid Ahmed ibn-i Ali Rechi Hacı Şıhab ibn-i Umar Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa

Belge 834

Şeriat mahkemesinde, Seyyid ibn-i Umar Hoca İbrahim ve Ahmed ibn-i Bekir ve Zeynelabidin ibn-i Mansur aşağıda zikredilecek davaya şahit olmuşlar. Eskiden dedesi Muhittin ibn-i Şuhne'nin vakfının sorumlusu olan Selime ibn-it Seyyid Ahmed ibn-i Hüseyin Şihne'nin eşi Ali ibn-i Umar huzurunda Şeyh ibn-i Gays ibn-i Şeyh Ali'nin davasına göre eşi Bereke ve kardeşleri Culira ve Zeynep, dedeleri Muittin'in vakfında hakları olduğundan ve haklarının elde etmek için kendisine vekalet vermişlerdir. On beş Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Muhammed Çelebi ibn-i Hatap Seyyid Ahmed ibn-i Bekir el-Kali Seyyid İbrahim ibn-i Seyyid Cemalettin

Belge 835

Şeriat mahkemesinde, İbn-i Amaki lakabıyla bilinen Mustafa ibn-i Hacı Ali ve Mahmud ibn-i İbrahim al-Arifan, Hacı Zeyn ibn-i Hacı Muhammed el-Amaki tarafından açılan davaya şahit olmuşlardır. Hacı Muhammed, Halep Cellum mahallesinden eşi Adab ibn-it Hacı Muhammed el-Kifli babasından kalan miras işlemlerine bakmak için kendisine vekalet vermiştir. Altı Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Seyyid İsa ibn-i Mustafa Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 836

Şeriat mahkemesinde, Halep Saçlıhan mahallesinden Ahmed ibn-i Muhammed ve kardeşi Abdülkerim ibn-i Muhammed aynı mahallede bulunan ve güneyinde Hacı Muhammed'in evi, doğusunda düz yol, kuzeyinde Abdülkerim'in evi ve batısında Kurdi'nin evi olan ev konusunda ve Halep Turbatla mahallesindeki ve güneyinde düz

yol, doğusunda Hacı Mahmud'un bahçesi, kuzeyinde düz yol ve batısında mezarlık olan bahçenin de Ahmed ibn-i Muhammed'in malı olduğuna ve aynı mahallede bulunan ve güneyinde Ahmed ibn-i Muhammed'in evi, doğusunda ve kuzeyinde düz yol ve batısından Hacı Ali el-İskafi'nin evi olduğu ev ve az önce zikredilen bahçenin olduğu mahallede de bulunan bahçenin ve güneyinde Mustafa Kanıtay bahçesi, doğusunda Hacı Ahmed ibn-i Hacı Umar'ın, kuzeyinde ve batısında düz yol olan bahçe de kardeşi Abdülkerimindir diye anlaşmışlardır. Böylece iki taraf arasından herhangi bir dava, alacak veya hak olmadığına karar verilmiştir. Dört Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim tercüman Muallim Hüseyin ibn-i Hacı Ahmed Hacı Süleyman ibn-i Hacı Muhammed Hacı Ahmed ibn-i Hacı Umar Hacı Yusuf ibn-i Ahmed Abdi ibn-i Halil

Sayfa 194

Belge 837

Şeriat mahkemesinde, Sittilmuna bint-i Yusuf eşi Hasan ibn-i Hüseyin dava açtı. Davasında, eşi kendisine boşadığını ve hala zimmetinde müeccel on iki dinar alacağı olduğunu söylemiştir. Davalıya sorulduğunda, eşini boşadığını söyleyip fakat müccelini ödediğini iddia etmiştir. İddiasını ispatlamak için şahit talep edildiğinde Halep Kale mahallesinden Hacı Muhammed ibn-i Abdurrazzak, Muhammed ibn-i Mahmud, Mansur ibn-i Abdülkerim ve Osman ibn-i Ali'yi şahit olarak göstermişti. Üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa

Belge 838

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda, Abdo ibn-i Rızk ibn-i Mabid el-Nasrani oğlu Rızkullah'a Humus Mustah mahallesindeki evi sattığını ikrar etmiştir. Ev, iki oda ve ikinci katta bir oda, avlu, mutfak ve müstemilattan oluşmaktadır. Evin güneyinde Ataullah ibn-i Azer el-Nasrani'nin evi, doğusunda Muhammed ibn-i Zuayrık'ın evi, kuzeyinde düz yol ve batısında Berket Buzduk'nin evi vardır. Evin fiyatı üç yüz kırkı dinardır. İki taraf arasında satış sözleşmesi hazırlanıp imzalanmıştır. On altı Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Ulwan Sıbahî Hacı Yusuf ibn-i Hacı Hacı İbrahim ibn-i Rasse

Belge 839

Şeriat mahkemesinde, Halep Bab Antakya mahallesindeki Balban cami vakfının sorumlusu Şeyh Alaeddin ibn-i Şeyh Yahya Vahidi ve vakfin eski sorumlusu Şeyh Aşur ibn-i Umar on sekiz dinar ve yirmi akça para konusunda anlaşmaya varmışlar. Çünkü Şeyh Aşur vakfin giderleri için kendi cebinden on üç dinar ve on beş akça vermiş. Diğer beş dinarı da almaya kabul etmişti. On beş Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Mevlana Seyyid Muhammed ibn-i Şeyh Sahih Muhammed ibn-i Abdülkadir Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 840

Hacı Muhammed ibn-i Umar el-Kali el-Ama Halep kalesine yakın Demirciler çarşısında Babulmakam mahallesindeki mescidin vakfı olan dükkanı restore ettiği dükkanda oturmak istemişti. Mevlana da kabul edip aylık on bir gümüş ödemesini talep etmiş böylece bir önceki kiracıdan bir gümüş daha fazla talep etmiş oldu. Anlaşmaya vakfin sorumlusu Hacı Muhammed ibn-i Hüseyin de hazır bulunmuş. On iki Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hasan ibn-i Halife el-Kali İbrahim Habir el-Kali Hacı Şıhab ibn-i Umar Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa

Sayfa 195

Belge 841

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda, Ali ibn-i Mirza Ali Kivan ibn-i Abdullah'a dava açmıştır. Davasında, davalı sene dokuz yüz doksan beş yılında Şaban ayının başlarında burkan elini sardığını bunun neticesinde damarı tıkanmış olduğunu iddia ettiğini söylemişti. Davalıya sorulduğunda şöyle cevap vermişti: bahsettiği tarihte ben kasden yapmadım diye ifaade etmişti. Mevlana Kivan'ın tıp bilgisiyle ilgili insanlara sorduğunda, Bekir ibn-i Muhammed, Muhammed ibn-i Abdülkadir, Celal ibn-i Muhittin ve Hacı Muhammed ibn-i Hacı Muahmud ve bir çok insan Kivan'ın çok başarılı bir hekim olduğunu söylemişlerdi. İki Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa

Belge 842

Şeriat mahkemesinde, mevlana huzurunda Ebi Batal lakabıyla bilinen Hacı Muhammed ibn-i Hacı Umar Antep kazası Körkin köyünden Hacı Şaban ibn-i Hacı Hamza'ya dava açmıştır. Davasında, Hacı Şaban'a kırk kilo kuru üzüm karşılığı yüz seksen dinar verdiğini ancak kuru üzümün şu ana kadar eline sadece yirmi dört kilo geçtiğini söylemiştir. Davalıya sorulduğunda, biz aramızdaki anlaşmayı fesh ettik ve ona elli üç dinar iade ettim şeklinde cevap vermiştir. Ancak Hacı Muhammed Hacı Şaban'a yirmi dinar daha vermiş böylece iki taraf arasında herhangi bir alacak, hak veya husumet olmadığına karar verilmiştir. On bir Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Muhammed ibn-i Hacı Ahmed el-Antebi Hacı Cuma ibn-i Hamza el-Antebi
Seyyid Ebu Bekir ibn-i Zeynelabidin

Belge 843

Şeriat mahkemesinde, halep Şaziliye medresesinde müderris olan ve günlük altmış akça ücret alan Şeyh Bedreddin huzurunda, Ahmed Efendi ibn-i Ruhullah el-Ansari ve Kostantin şehirde yaşayan babası Şeyh Muhammed adına davayı takip eden Muhammed ibn-i Şeyh Şemsettin tedris konusunda tartıştığında. Şeyh Muhammed ibn-i Şeyh Şemsettin padişah sarayından çıkan fermanı gösterip, medresenin idaresini oğlu şeyh Muhammed'e devredildiğini göstermiştir. On iki Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

İsmail ibn-i Muhammed Zaim Seyyid Aladdin ibn-i Avaç

Belge 844

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda, Hacı Hasan ibn-i Ali el-Bagdadi Halep'ten Bağdat'a gelen kabile başkanı Hacı Muhammed ibn-i Hacı Mustafa el-İmadi ile, kabile bireylerinden Mustafa Çavuş ibn-i Abdullah'la ya da kabilede gelen haerhangi biriyle hiçbir sorunu veya husumeti olmadığını ikrar etmiştir. Sadece iki Gayr-i müslim Abdüşşeyh ibn-i Bayram ve Yasef ibn-i Bayram'la sorunlu olduğunu ifaade etmişti, çünkü ikisi hircundan yedi yüz miskal inci ve beş yüz dinar almışlar. Davayı kabile başkanı kabul edip tasdik etmiştir. Safer ayının ortası sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Seyyid İsa ibn-i Seyyidi Mustafa

Sayfa 196

Belge 845

Şeriat mahkemesinde, Mevlana huzurunda Halep Karşık mahallesinden Fethullah ibn-i Muhammd kendi adına asaleten ve kardeşi Ataullah adına vekaleten, vekil olduğu eşi Fatma ibn-it Hasan, dayısı Sıdık ibn-i Molla Hasan ve Hacı Yunus ibn-i Hacı Muhammed şahitliğinde elindeki vekaletle bu belgeyi taşıyan Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa'ya Halep Malala köyündeki iki parçadan oluşan araziye bir parçasını kendine ikinci parçasını da Hacı Yusuf'a almıştır. Arazi de üzüm, fıstık, incir ağaçları vardır. Güneyinde düz yol, doğusunda ve kuzeyinde Hacı Yusuf'un arazisi ve batısında alıcının arazisi vardır. Satış yirmi iki dinara gerçekleşmiş ve ödeme peşin olmuştur. İki taraf arasında herhangi bir alacak, dava veya husumet yoktur. Beş Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh Abdunnebi ibn-i Cemal kardeşi Şeyh Abdülkadir Mahmud ibn-i Hasan Muhammed ibn-i Hacı Muhammed Zeyneddin el-Kali

Belge 846

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda Ahra köyünden Nasır ibn-i Nasır azaz nahiyesine bağlı Mısrata köyünden İbrahim ibn-i Muhammed, Ali ibn-i Şaban, Bekri ibn-i Mahmud, Cuma ibn-i Amr ve Hacı İbrahim ibn-i Şaban zimmetlerinde bu belgeyi taşıyan Ataullah Ali ibn-i Hoca Bedreddin'e seksen üç dinar verecekleri olduğu ikrar etmişler. Borç sekiz ay erteleniğ ekte tecil Belgesi vrdır. On altı Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Hasan Zaim Seyyid Abdülvahid ibn-i Dafi Seyyid Yusuf ibn-i Imran Seyyid Umar ibn-i Hafavi

Belge 847

Şeriat mahkemesinde Mevlana huzurunda Halep Babunnasır mahallesinden Hacı Muhammed ibn-i Hacı Yahya kendi parasıyla Ahmed ibn-i Hacı Ahmed Babili'den Halep dışındaki bostanını satın almıştır. Bostanın güneyinde Abdürrazzak'ın bahçesi, doğusunda Heylan kanalı, kuzeyinde bahçe ve batısında derviş'in bahçesi vardır. Toplam iki dünara satın almıştır. Merhım Hoca Abdüllatif'in oğlu Ahmed Çelebi sözleşmede hazır bulunmuş, böylece iki taraf arasında herhangi bir alacak, dava veya husumet olmadığı anlaşılmıştır. On yedi Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Yahya Halebi ibn-i el-Ulabi Muhammed Çelebi ibn-i Hatap Ramazan ibn-i
Cemal Abdülkerim ibn-i Hacı Umar

Belge 848

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda Kasım ibn-i Şah
zimmetinde bu belgeyi taşıyan Hüseyin ibn-i Haya'ya keten ticareti karşılığ dört bin
akça borcu olduğunu ikrar etmiştir. On yedi Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Hüseyin ibn-i Muhammed Hasan el-Kurdi Şah Kubar Muhammed
Muhammed ibn-i Abdullah Abdürrahman Hacı Muhammed Hacı Cuma el-Efendi
Hacı Muhammed

Ed-delal

Sayfa 197

Belge 849

Şeriat mahkemesinde Mevlana huzurunda Hacı Ali ibn-i Hacı Hasan ve kız kardeşi
Amam ibn-it Hacı Hasan, Hacı ahmed ibn-i Bereket En-neccar el-Kali ve Hacı
Muhammed ibn-i İsmail tanıklığıyla anneleri Elif ibn-it Ali Cellum mahallesindeki
evin kendi hissesini kardeşi Hacı Hüseyin'e kırk dinara satmıştır. Böylece iki taraf
arasında herhangi bir hak, alacak veya husumet olmadığını ikrar etmişler. On beş
Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı Ahmed ibn-i Berket Hacı Muhammed ibn-i İsmail Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 850

Hacı Zeyneddin ibn-i Hacı Kasım'ın rahmetli eşi Berivan ibn-it Abdullah'ın Halep
Beyyada mahallesindeki bir buçuk karartlık evi Hacı Ali ibn-i Hacı Ebi Bekir'e
satılmıştır. Ev on dokuz dinara satılmıştır. On beş Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyd Muhammed ibn-i Hacı Muhammed ibn-i yorgancı kardeşi Seyyid Al
Abdülkerim ibn-i Hacı Hasan

Belge 851

Şeriat mahkemesinde, Gayr-i müslim Mikail ibn-i Ataya, İsa ibn-i Musa'ya dava açmıştır. Davasında, İsa Halep Mehmet Paşa hanındaki Mikail'in dükkanında iznsiz mendil almış. Davalıya sorulduğunda inkar etmiş fakat Abdülkafi Zeyneddin ve Muhammed ibn-i Hacı Ebu Bekir onun dükkandan çıkarken görmüşler. Dönemin Beytulmal sorumlusu Bideyetullah Çelebi, mikail mendillerin kendi malı olduğunu ispat edene kadar İsa'nın almış olduğu mendilleri beytulmala götürmüş. Fakat Abdülkafi Zeyneddin ve Muhammed ibn-i Hacı Ebu Bekir onun dükkandan çıkarken gördüklerini söylediklerinde malı iade edilmiş. Safer ayının ortası sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Seyyid İsa ibn-i Seyyid Mustafa

Belge 852

Şeriat mahkemesinde, Humus'lu Hacı Zeynep ibn-i Hacı Muhammed dedesi Hoca Ebi el-Vefa ibn-i Şıhabeddin'in vakfının sorumlusu, eşi Hacı Cemalettin ibn-i Ahmed ibn-i Saad ve İlmi ibn-i Muhammed tanıklığında Hacı Hasan ibn-i Hacı Mahmud el-Hamami'ye vakfa bağlı hamamı kiralamıştır. Halep Suvayket Hatem pazarındaki hamam üç yıllığına yıllık kırk beş dinar olmak üzere yüz otuz beş dinara kiralamıştır. Ödemeyi de peşin yapmışlar. Kiracı, hamamda hernagi bir hasar olursa kendi karşılamak diye taahhüt etmiştir. Yedi Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh Derviş bn Hanbeli Hacı Ali ibn-i Taacetin Hacı İbrahim Tecüman Hacı Şıhab ibn-i Umar

Sayfa 199

Belge 853

Şeriat mahkemesinde, Hacı Muhammed ibn-i Muhammed el-Kabbudi Antakya kazasına bağlı Çomka köyünden Hacı Derviş ibn-i Abdullah'a dava açmıştır. Davasında, Hacı Derviş ve Derkuş kazasına bağlı Kefer Demin köyünden İbrahim el-Hafî ve İsmail'den Yüzlü köyündeki arazilerin mahsülünden kalan iki yüz seksen beş dinar alacağı olduğunu iddia etmiştir. Davalılara sorulduğunda inkar etmişler fakat daha sonra yapılan bütün hesaplara rağmen on beş dinar ödemişler. Beş Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Muhammed ibn-i Artamış Mansur ibn-i Ahmed el-Kali

Belge 854

Şeriat mahkemesinde, Seyyid Muhammed ibn-i Şeyh Muhammed Es-sarraf Azaz nahiyesine bağlı Hırbıl köyünden Hacı Hamdun ibn-i Deltavi iki kardeşi Murbih ve Cuma'ya dava açmıştır. Davasında, ben onlarda emanet olarak on altı çuval buğday, bie leğen, bie sülahi, bir tava bıraktım, davalılara soulduğunda kabul edip ancak eşyaların kaybolduğunu iddia etmişler. Safer ayında sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Seyyid mustafa ibn-i Seyyid mustafa

Belge 855

Şeriat mahkemesinde, mevlana huzurunda Şeref ibn-i Ahmed ve Recep ibn-i Abdüllatif, Halep Beytulmal sorumlusu İslam Çavuş ibn-i Abdullah'ın vekili Bideyatullah Çelebi ibn-i Zaim huzurunda, Ebi Şemmas ile bilinen Abdürrahman ibn-i Hacı Yahya mecliste hazır olan siyahi cariye Mercan ibn-it Abdullah'a dava açmıştır. On üç Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Muhammed Çelebi ibn-i Veliyddin el-Sabuni Seyyid Ahmed ibn-i Muhammed Hacı Umar ibn-i Vessun

Belge 856

Mevlana, Hatice bint-i Muhammed'i eşi Muhammed ibn-i Ali'nin Halep İbnirraş mahallesindeki evinde oturmasını talep etti. İki Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Seyyid İsa ibn-i Muhammed Mustafa Hacı Şıhab ibn-i Umar

Belge 857

Şeriat mahkemesinde, Meşarka mahallesinin Muskir sokağında ikamet eden Abdünnebi ibn-i Yusuf el-Hanniye, İsmail ibn-i Mahmud ibn-i Muhammed ve Muallim Muhittin ve Hacı İbrahim ibn-i İsmail ve Ali ibn-i Osman ve Muhammed ibn-i Halife talebi üzerine evini onarmasını talep etmişlerdir. Beş Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Seyyid İsa ibn-i Mahmud ibn-i Seyyid Mustafa Hacı Umar ibn-i Şıhab

Belge 858

Şeriat mahkemesinde, mevlana huzurunda Hacı Muhammed ibn-i Hacı Mekri ve Umar ibn-i Hacı Osman şahitliğinde, Hacı Ahmed ibn-i Abdullah, bayan HALime ibn-it Hacı Umar el-Kassan'a babasından kalan miras işlemlerini devlet dairelerinde ve mahkemelerde takip etmek için kendisine vekalet vermiştir. On dört Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Muhammed ibn-i Seyyid İsmail Hacı Şıahb ibn-i Umar

Sayfa 200

Belge 859

Şeriat mahkemesinde, Hacı Rıdvan ibn-i Abdullah, Halep Tel Araibn-i mahallesinden Hacı Mahfuz ibn-i Hacı Aladdin'e dava açmıştır. Davasında zimmetinde borç verdiği yirmi altı dinar alacağı olduğunu söylemiş. Davalıya sorulduğunda kabul edip fakat sadece yirmi iki buçuk dinar olduğunu iddia etmiş. Beş Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Hacı İbrahim Tercüman Hacı Şıhab ibn-i Umar Seyyid Abdünnebi ibn-i Seyyid Mustafa

Belge 860

Şeriat mahkemesinde, yukarıda yazısı olan Mevlana huzurunda Halep Bayyada mahallesinden Hoca Hacı ibn-i Hacı Abdülaziz küçük oğlu Muhammed'e bin dinar hibe verdiğini ikrar etmiştir. Verdiği mebleği elinde tutmuş lazım olduğu zamanlarda çocuğuna vermiş. Yirmi Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

İbrahim Çelebi ibn-i Hacı Mekki kardeşi Abdülkerim Çelebi Hacı Muhammed ibn-i Hacı Umar el-Hilvani Hüseyin Abdülkadir el-Hilvani Bedreddin İbn-i Hacı Ali ibn-i Debbag Kardeşi Mahmud Hacı Hüseyin ibn-i Meryo Hüseyin Çelebi ibn-i Hariri

Belge 861

Şeriat mahkemesinde, Hacı Hasan ibn-i Hacı Abdülazizibn-i Sine ve Hacı derviş ibn-i Nasıruddin şahitliğinde, davalının ve merhum Cemalettin ibn-i Hadır çocukları Ataullah ve Leyla'nın vasisi Mevlana Şeyh İbrahim ibn-i Şeyh Ebu Bekir huzurunda, Cemalettin'in eşi Şat bint-i Ali'nin vekili Seyfettin ibn-i Hacı Muhammed tarafından açılan davaya göre sözkonusu kadının Cemalettin'in zimmetinde iki yüz dinar alacağı olduğunu iddia etmiştir. Bahse konu olan kadının müeccel parasıdır. Henüz parayı almadığına dair yemin etmiş ve karşı tarafı ibra etmemiş. On dokuz Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Mahmud ibn-i Resul Ahmed Nasıruddin el-Meleki Hacı Mansur ibn-i Hacı Kasım

Belge 862

Şeriat mahkemesinde, Cafer Subaşı ibn-i Abdullah bu belgeyi taşıyan Cafer ibn-i Şeyh Mahmud'a Haremeyn Şerefeyn vakfını kiraya vermiş. Karşılığında da Harem kazasındaki bahçesinin üçte ikisini kiralamış. Bahçeyi yüz altmış dinara kiralamıştır. Yirmi Safer sene 996.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Mustafa ibn-i Seyyid Ali Hacı Behram ibn-i Abdullah Hacı İbrahim Tercüman Seyyid Mansur ibn-i Seyyid Nasıruddin Şeyh abdürrahim

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışma konusu Halep Şeriye Sicili 92 sayfadan ibaret olup H. 994-996 (M.1586-1588) yıllarına tekabül etmektedir. Sicil, 363 belgeden oluşmaktadır. Sicilde bazı belgelere numara verilmediği görülmektedir. Bu belgelere numara vermenin defterin orijinalinde bulunan numaraların değişmesine sebep olacağı düşünülmüş ve bu yolun tercihi yerine dört belgede numaralara “a” ve “b” şeklinde numara verme yoluna gidilmiştir. Bu suretle defterin ilk belge numarası olan 473, son belge numarası 862 aynen muhafaza edilmiştir. Sicilde yaz türü olarak divani benzeri bir hat kullanılmıştır.

Sicilde bulunan belgeler genel olarak gündelik meselelerden oluşmaktadır. Bu belgeler içinde alacak meseleleri ile ilgili noter belgelerinin en fazla göze çarpan belge türü olduğu görülmektedir. Diğer yandan satış işlemleri ve görevli tayinleri bu tür belgeleri izleyen ve sicilde sıklıkla görülen belge türleridir. Çalışma içerisinde okuyucunun tüm belgeleri toplu halde görmesi ve genel bir kanaate sahip olması amacıyla belgelerin kataloğu tablo halinde aşağıda sunulmuştur. Hangi belgelerin hangi konularla ilgili olduğu bu tabloda görülmektedir.

KONU	BELGE NO
Arazi satışı	553,657,663,673,691,845
Alacak	474,479,480,481,482,488,490,492,494,496,497,500,501,505,506,507,508,509,510- b,511,512,523,525,526,527,528,533,539,540,541,546,547,548,552,557,558,560,562, 565,568,569,571b,572,573,577,578,595,600,609,613,614,618,619,620,621,622,623,624 ,625,626,629,631,634,635,639,644,646,650,652,653,654,656,659,661,669,678,679,686, 687,696,697,699,705,706,711,714,716,717,724,726,734,740,748,750,769,771,775,781, 786,789,790,798,811,813,815,818,819,825,826,846,848,853,854,859
Azil	598
Bağ satışı	601,782
Bahçe satışı	532-a,564,585,672,689,704,791,795,797
Bostan satışı	774,847
Boşanma	475,570,633,660-a,792,822,833,837
Ev satışı	485,486,499,503,530,534,535,542,543,571-a, 583,607,615,640,641,658,668,680,683,688,713,718,719,720,722,723,727,728,730,731, 736,738,742,755,765,768,787,793,817,832,838,849,850
Görevli tayini	483,498,513,514,521,522,524,536,544,580,581,582,584,588,589,590,591,592,593,594, 597,612,675,677,707,708,725,744,745,746,747,799,800,802,807,810,821,824,843
Hamam satışı	574

Hırsızlık	603,604,710,844,851
İbra	489,493,515,516,532b,551,555,567,576,608,616,617,628,642,647,664,667,682,690,692 ,694,698,712,721,758,759,760,776,788,794,805,816,827,828,829,842
Darp	504
Dükkan satışı	735,741
Fırın satışı	606
Ferağ	537,554,766,767,860
Kefalet	478,666,671
Köle	545,602,655,732,751
Kiralama	510-a, 550,610,636,637,638,645,662,665,674,701,709,715,764,770,801,830,840,852,862
Mehir	739,804,861
Miras	476,599,643,648,649,754,783,784,809
Müteferrik	477,484,491,559,561,575,579,586,611,670,702,729,733,737,743,749,752,756,757,761, 785,803,806,808,814,831,841,855,856,857
Nafaka	495,681,693
Nesep isbatı	487
Sulh	778,836
Tarla satışı	529
Vakıf	502,518,519,632,762,772,780,812,839
Vasi	763
Vasiyet	566,820
Vekalet	473,549,556,563,587,596,630,651,660- b,676,684,685,695,700,703,753,773,777,779,796,823,834,835,858
Velayet	520,627

Tabloya bakıldığında çalışma konusu Halep Şeriye Sicili'nde alacak, satış işlemleri ve kiralama belgelerinin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu durum sicilin genelinde noter işlemlerinin yoğun olduğunu göstermektedir.

Şeriye sicili Arapça olarak kaleme alınmıştır. Bu nedenle belgelerin Türkçeye tercümesi yapılırken mümkün olduğu ölçüde günümüz diline uygun, anlaşılması kolay olacak şekilde tercüme edilmeye çalışılmıştır. Sicilde beş belgede Osmanlıca'nın kullanıldığı görülmektedir⁴⁵. Bu belgelerin merkezden gönderilen belgeler olduğu görülmektedir.

Çalışma dört bölüm ve ekler kısmından meydana gelmektedir. Birinci bölümde literatür bilgisine yer verilmiştir. Bu bölümde Halep şehrinin kısa tarihi, Osmanlı idaresine girişi; şeriye sicilleri ve Türkiye'de bulunan Halep Şeriye sicilleri

⁴⁵ Belge 567, 642, 994 ,785,814,831.

hakkında bilgi verilmiştir. 2. bölümde defterin tercümesi, 3. bölümde takip edilen yöntem ve materyal hakkında genel bilgiler, 4. bölümde ise defter hakkında değerlendirmelere yer verilmiştir. Ekler kısmında defterden örnekler sunulmuştur.

Yapılan yüksek lisans tez çalışmaları taranmış ancak Halep Şeriye sicillerine rastlanmamıştır. Her ne kadar salname ve diğer konularda arşiv kaynaklı çalışmalar yapılmış olsa da şeriye sicilleri bazında çalışmanın olmaması bizler açısından örnek alma konusunda sıkıntı yaşanmasına neden olmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. HALEP’TE SOSYAL HAYAT

4.1.1. Ailelerin Teşekkülü, Dağılması ve Getirdiği Yükümlülükler

Başta karı-koca olmak üzere çocukların oluşturduğu küçük topluluğa “aile” denilmektedir. Her dönemde olduğu gibi Osmanlı toplum hayatının temelini aile kurumunun oluşturduğu bilinmektedir⁴⁶. Aile kurumunun şeriye sicillerine değişik şekillerde yansıdığı görülmektedir. Aile ile ilgili hususlar sicillerde evlenme, boşanma, nafaka takdirleri, vesayet ve velayet olarak karşımıza çıkmaktadır. Evlenmenin getirmiş olduğu hukuki ve dünyevi sorumlulukların yanında boşanma durumunda ortaya çıkan zorunluluk ve yükümlülükler sicillere yansımakta ve çalışma konusu zaman hakkında fikir vermektedir.

Çalışma konusu Halep Şeriye Sicili’nde evlilik akdi ile ilgili belgeye rastlanmamıştır. Ancak boşanma ve getirmiş olduğu yükümlülükleri görmek mümkündür. Evlilik akdinin görülüyor olması akdin sicile kaydının bir zorunluluk olmamasını akla getirmektedir. Nitekim diğer sicillerde de boşanma kayıtlarının nikah kaydından fazla olması bu görüşü destekler mahiyettedir.

Sicilde 8 boşanma davası görülmektedir⁴⁷. Bu boşanmaların genel olarak muhalaa yani anlaşma yolu ile gerçekleştiği dikkat çekicidir. Zira, zevcenin zevcinden mehir ve nafaka hakkında vaz geçmesi üzerine boşanma hakkının olması şeri hukukun bayana vermiş olduğu haklardandır. Bu suretle erkek bir yükümlülük altına girmemekte bayan ise istediği boşanma hakkını kullanabilmektedir.

Örnek olarak Hoca Ali’nin eşi Sülunar binti Abdullah kocasının zimmetini ibra etmiş ve eski eşinden herhangi bir talepte bulunmayacağına dair söz vermiştir. Bu şekilde boşanma gerçekleşmiştir.⁴⁸

Diğer yandan, mahkemede anlaşma yolu tercih edilmeden meydana gelen boşanmaları da görülmektedir. İmam kızı Hub’un boşanma davasında eşinin otuz dinar mehr-i müccelini ödemek suretiyle boşanmıştır.

Sicilde boşanma davalarının genel olarak bu iki grupta toplandığı görülmektedir. Bununla birlikte mahkemede erkeğin ödemekle yükümlü olduğu mehir ve nafaka gibi hakların eksiksiz bir şekilde kadına verildiği ve zimmet ibrasının gerçekleştiği dikkat çekicidir.

Boşanma durumu birçok yükümlülüğü de beraberinde getirmektedir. Bu yükümlülükleri nafaka, ödenmeyen mehrin verilmesi, velayet vb. olarak sıralamak mümkündür. Bu konularda sicilde tespit edilen belgeler aşağıda sıralanmıştır.

⁴⁶ İbrahim Yılmazçelik. (1995). XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır (1790-1840) TTK Yay. Ankara, s.262.

⁴⁷ H.Ş.S. No 6. Belge 475,570,633,660-a,792,822,833,837

⁴⁸ H.Ş.S. No 6. Belge 740.

Velayet, çocuklara bir şahsın bakması ve ihtiyaçlarını karşılaması anlamına gelmektedir. Sicilde bu konuda iki belgeye rastlanmıştır⁴⁹. Zeyneddin ibn-i Husam ve eşi Muriye ibn-i Numan'ın boşanmaları ile ilgili belgede velayetin anneye verildiği görülmekte olup bu durumun sebebinin şeri hukuka dayandırıldığı ve hukukun icabının bu olduğu ifade edilmiştir. Diğer yandan annenin velayet konusunda daha haklı olduğu ifade edilmiştir.⁵⁰

Diğer belgede ise Diyab kızı Hatice'nin velayetinin anneden alınıp babaya verildiği görülmektedir. Bu duruma gerekçe olarak Annenin velayet konusunda yetersizliği ve babanın daha iyi bir yetiştirici olması gösterilmiştir⁵¹.

Sonuç olarak yukarıda ifade edildiği gibi velayetin hukuki açıdan anneye ait olduğu ve annenin velayeti yerine getirmeye muktedir olmadığı durumlarda anneden alınıp babaya verildiği anlaşılmaktadır.

Boşanmaya bağlı olmamakla birlikte Anne veya babanın ölmesi durumunda çocukların bakımı ve kalan malların idaresi için mahkeme tarafından tayin edilen kişiye vasi denmektedir. Bu suretle çocukların himayesiz kalmaları engellenmiştir.

Sicilde vesayetle ilgili bir belge bulunmaktadır⁵². Bu belgede Farafira Mahallesi'nde sakin iken vefat eden Yusuf Ferra ibn-i Abdullah'ın iki çocuğuna Muhammet ibn-i Seyyit vasi tayin edilmiştir. Çocuğun buluş çağına gelmediği özellikle ifade edilmiştir.

Boşanmanın getirdiği yükümlülüklerden bir diğeri de nafaka ödeme yükümlülüğüdür. Nafaka, bir kişinin günlük geçimine yetecek para anlamına gelmektedir. İddet ve meüneti sükna olarak sınıflandırılan nafaka zamana ve mekana göre değişebilmektedir.

Sicilde nafaka konusunda üç belgeye rastlanmıştır⁵³. Mahkeme, merhum Şihabeddin kızı Fatma'ya ihtiyaçlarını karşılamak için günlük iki akça ödenmesine karar vermiştir. İhtiyaçlarını almak için de annesinin eşi Süleyman ibn-i Muhammed'i görevlendirmiştir⁵⁴. Diğer belgede de Hüseyin ibn-i Ümmet'in günlük iki akça nafaka vermesi gerektiği mahkemece kabul edilmiştir⁵⁵.

Bu konu hakkında fazla belge olmaması genel bir yorum yapma imkanını engellemektedir. Ancak yukarıda ifadesi geçen belgeler dikkate alınarak Halep

⁴⁹ H.Ş.S. No 6. Belge 520,627.

⁵⁰ H.Ş.S. No 6. Belge 520.

⁵¹ H.Ş.S. No 6. Belge 627.

⁵² H.Ş.S. No 6. Belge 763.

⁵³ H.Ş.S. No 6. Belge 495,681,693.

⁵⁴ H.Ş.S. No 6. Belge 681.

⁵⁵ H.Ş.S. No 6. Belge 693.

eyaletinde sicilinin ait olduğu zamanda biri kişinin günlük ihtiyacının iki akça ile karşılanabildiği anlaşılmaktadır.

Diğer yandan evlilik öncesi verilmesi gereken ve istenildiği durumda ertelenebilen “*mehir*” konusuna değinmek gerekmektedir. Mehir, erkeğin nikâh nedeniyle kadına ödemekle yükümlü olduğu meblağdır. Mehrin tamamı peşin ödenebildiği gibi, bir kısmı peşin(mehr-i muaccel), bir kısmı ileride (mehr-i müeccel) ödenebilirdi.⁵⁶ Bunun yanında mehir, meblâğın önceden tesbit edilip edilmemesi bakımından iki kısımdır: *Mehr-i müsemma*, tarafların evlilik öncesinde konuşup üzerinde anlaştıkları miktardır. Taraflar mehrin miktarını önceden tesbit etmemişler, nikâhtan sonra da bir meblâğ üzerinde anlaşmamışlarsa, kadına *mehr-i misl* verilir.⁵⁷ Bir açıdan bayanın haklarını muhafaza etmek ve kendi tasarrufunda ekonomik bir varlığın oluşmasını sağlama amacına yönelik olduğu düşünülebilir.

Çalışma konusu Halep Şeriye Sicilinde üç belgede mehir dava konusu olmuştur⁵⁸. Söz konusu belgelerde kadının ayrıldığı eşinden alacağı mehir miktarını talep ettiği görülmektedir. Bu tür mehrin müeccel mehir olduğu yukarıda ifade edilmişti. Bu belgelerde mehir miktarının 40, 100 ve 200 dinar olduğu görülmektedir.

Netice itibariyle davalarda mehrin önemli bir yeri olduğu ve kadınların bu haklarından vazgeçmek istemedikleri görülmektedir. Öyle ki bazı davalarda kadının taksitle dahi olsa mehrini aldığı görülmektedir⁵⁹. Ancak, daha önce ifade edildiği üzere muhalaa yani anlaşma yolu ile meydana gelen boşanmalarda kadın hem iddetinden hemde mehrinden vaz geçmek suretiyle boşanma yolunu tercih ettiği anlaşılmaktadır.

4.1.2. Vakıflar

Çok eski bir tarihi geçmişe sahip olan vakıf müessesesi, Osmanlı Devleti’nde de sağlık, eğitim dini ve sosyal sahalarda oldukça önemli roller üstlenmiştir. Kutadgu Bilig’te ifade edildiği gibi, Türk devlet anlayışında devletin rolü, sınırları ve paranın

⁵⁶ Zeynel ÖZLÜ. (2000). XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda Osmanlı Devleti’nde Adli Mekanizmanın AnAlizi, Bolu Göynük Örneği, Beriken Yayınevi, Ankara

⁵⁷ Ekrem Buğra Ekinci, a.g.e. s. 314.

⁵⁸ H.Ş.S. No 6. Belge 739,804,861.

⁵⁹ “Şeriat mahkemesinde, Ahmet ibn-i Ali bir bayan yerine vekaleten eşi Hasan ibn-i Şıhab’a dava açmıştır. Davanın sebebi kırk dinar olan müeccel parasını almaktır. Söz konusu kadın bir kere on altı, bir öyleki kere de on altı dinar almıştır. Böylece eşinin zimmetinde on dört dinar hakkı kalmıştır. Davalıyı sorulduğunda kabul edip fakat kadının annesi ve babsına parayı ödediğini söylemiştir. Kadın buna inanmayıp adamın yemin etmesini talep etmiştir. İspat sunmakta aciz kaldığı için yemin etmeyip geriye kalan on dört dinarı ödemeyi kabul etmiştir.” H.Ş.S. No 6. Belge 739.

ayarını korumak ve halkın can ve mal güvenliğini sağlamak gibi konularda yoğunlaşıyordu. Bu nedenle sağlık, eğitim ve sosyal sahalarda devletin rolü oldukça sınırlıydı. Vakıfların rolü işte bu noktada ortaya çıkmakta ve önemli bir açığı kapatmaktaydı⁶⁰.

Sosyal anlamda önemli bir açığı kapatan vakıf müessesesi kendi içinde hayri ve zürri olarak sınıflandırılmaktadır. Hayrî vakıf, doğrudan doğruya kurbet kasdıyla kurulan ve yararlanan olarak bütün insanlar veya fakirler için tayin edilen vakıflardır. Bilindiği gibi bu gibi vakıflarda gaye kurbet, yani sevab ve ibadet kabilinden bir fiil işlemektir⁶¹. Bu tür vakıfların yanında Zürrî, yani evladlık vakıflar da mevcuttur. Vâkıfın ihtiyaç sahibi hısımlarının bulunması ve kendisinin de varlıklı bir kişi olması halinde, bunların ihtiyaçlarını temin için, yardımlaşmanın mukaddes bir usulü olan vakıf yapması ve gelirini de önce hısımlarına sonra da fakirlere tahsis edilmesi şeklinde kurulan vakıflardır⁶².

Vakıf işlerinin denetleyicisi pozisyonundaki görevlinin kâdı olması nedeniyle şeriye sicillerinde vakfiye ve vakıfla ilgili birçok belge görmek mümkündür. Çalışma konusu sicilde vakıflar konusunda yedi belge tespit edilmiştir⁶³.

Dua ile başlayan ve şahısların kimliğinin tespiti ile devam eden bir belgede İbni Şemali olarak tanınan Nasiruddin ibn-i Hacı Ebi Bekir'in Babunnasr Mahallesinde bulunan evini hayr için adadığı görülmektedir. Kendisinin vefatı ile evin çocuklarına ve ardından torunlarına, nesli tükenirse yetimlere vakfedilmesini istemiştir⁶⁴. Bu suretle ifadesi geçen vakfın evladiyet vakfi olduğu anlaşılmaktadır.

Evladiyet vakıflarında vâkıfın ölümünden sonra yakınlarından vakfiye gereğince birisinin müteveli olması bilinen ve alışlagelmiş bir usuldür. Ancak bazı durumlarda vakfiyeye aykırı olarak hak etmeyen şahısların idareci olduğu ve bu durumun şikayete neden olduğu görülmektedir. Bu açıklamaya uygun bir örneği Hamza ibn-i Seyyit Fahreddin vakfında görmek mümkündür⁶⁵. Söz konusu belgede Vakfın idareciliğine en reşit olan şahsın geçmesi gerekirken diğer bir şahıs tayin edilmiştir. Görülen muhakeme neticesinde vakfiyedeki şartlar gereğince Seyyit İzzettin halasından daha reşit olması nedeniyle vakfın sorumlusu olmuştur. Bu davada vakfiyenin davada bağlayıcı unsur olduğu dikkat çekmektedir.

⁶⁰ Yılmazçelik, a.g.e. s.304.

⁶¹ Ahmet Akgündüz. (2002). İslam Hukukunda ve akça Tatbikatında Vakıf Müessesesi, Ankara, s.270.

⁶² Ahmet Akgündüz a.g.e. s. 271.

⁶³ H.Ş.S. No 6. Belge 502,518,519,632,762,772,780,812,839.

⁶⁴ H.Ş.S. No 6. Belge 780.

⁶⁵ H.Ş.S. No 6. Belge 772.

Diğer bir belgede ise vakıf malının keyfi olarak satılması ile ilgili şikayet göze çarpmaktadır⁶⁶. Yukarıda ifadesi geçen vakıfların evladiyet vakfi olmasının yanında Hayri vakıf olarak tarif edilebilecek bir vakıfta “şifa vakfi” olarak ifade edilen vakıf sicilde dikkat çekici bir diğer belgedir⁶⁷. Özetle merhum Ergün Kamil ve Sait Nurettin’in vakfi olan şifa vakfının yeniden açılmasına karar verilmiştir. Bu vakıfta daha önceden icra edilen usulün tatbik edildiği ifade edilmektedir. Buna göre vakıfta merhem, şurup ve tıbbi malzeme dağıtılmaktaydı. Ancak elde yeterli malzeme olmadığı için her gün dağıtılamamakta ve sadece cumartesi, Pazar ve pazartesi günleri dağıtım işlemi gerçekleşmekteydi. Sait Nurettin’in bimaristanında ise Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri hizmet sunulduğu ifade edilmiştir. Cuma günü ise İstanbul’da sarayda yapılan hizmetlerin tanıtımının yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu vakfın açılması ve tekrar hizmete başlaması devrin şartlarında vakıfların ne derece ehemmiyetli işleri yerine getirdiğini görme açısından önemli bir örnektir.

Vakıflarla ilgi değinilmesi gereken bir diğer konu ise vakıflara yapılan görevlendirmelerdir. Sicilde 39 belgede görevlendirme kaydı görülmektedir. Bunların önemli bir kısmı vakıflara yapılan atamalardır. Bu belgelerden Şeyh Muhammet ibn-i Musa’nın vefatı sonrasında Şeyh Abdulvahap ibn-i Şeyh Yusuf Babili’nin Halep Bayyada medresesinde çocuklara Kurân-ı Kerim öğretmek için görevlendirilmesi ile ilgili belge dikkat çekicidir. Günlük 2 akçe ile ücretlendirildiği görülmektedir⁶⁸. Bu belge H. Evail-i muharrem 994 (M. 23 Aralık 1585) tarihlidir. Sicilin ilerleyen sayfalarında aynı şahsın Halep Beyyada Mahallesiinde bulunan Mustafa Karamani’nin yerinde çocuklara Kurân-ı Kerim öğretmek amacıyla görevlendirildiği, günlük 3 akçe ile ücretlendirildiği görülmektedir. Diğer yandan bu işe ehil olduğu konusunda bir sınava tabi tutulduğu ve başarılı olduktan sonra göreve başladığı ifade edilmiştir. Bu belge ise H. Evahir-i zilhicce 995 (M. 1 Aralık 1587) tarihlidir. Bu belgeden hareketle aynı şahsın ikinci bir yerde görevlendirildiği akla gelmektedir.

Netice olarak çocukların dini eğitimlerine önem verildiği ve görevlendirilecek şahısların işin ehli olmasına özen gösterildiği görülmektedir.

Diğer görevlendirme türü ise günün muayyen ve muhtelif zamanlarında Kuran-ı Kerim okuması için bazı şahısların camilerde görevlendirilmesidir. 593 ve

⁶⁶ H.Ş.S. No 6. Belge 752.

⁶⁷ H.Ş.S. No 6. Belge 762.

⁶⁸ H.Ş.S. No 6. Belge 483.

594 numaralı belgelerde Şeyh Ebi Bekir ibn-i Şeyh Muhammet'in Halep'in Dahiye Camiinde hadis-i şerif okuması için babasını yerine atandığı; aynı camide Şeyh Şemsettin ibn-i Şeyh Muhammet'in Kehf suresi okuması için görevlendirildiği görülmektedir. Bu iki şahsın babaları aynı şahıs olduğu düşünüldüğünde bu görevi babalarından aldıkları ve ailevi bir görev halinde devam ettiği akla gelmektedir.

Görevlendirme konularının sadece Müslim toplum içerisinde olduğunu düşünmek yanlış bir kanaat olacaktır. Zira, çalışma konusu sicilde gayr-i Müslim toplum için yapılan atamaları da görmek mümkündür. Halep, şehri Osmanlı Devleti'nin hemen hemen her yerinde görülen birçok etnik unsuru barındıran bir şehirdir. Sicile yansıyan belgelerden anlaşıldığı kadarıyla Yahudi Nesim ibn-i Uzil'in Yahudilere vaiz olarak atandığı anlaşılmaktadır. Bu durum bazı Yahudilerin onayı sonrasında gerçekleştiği görülmektedir⁶⁹.

Bu belgenin Osmanlı toplumu içinde yaşayan gayr-i Müslimlerin dini inançlarına olan saygının güzel bir göstergesi olarak görmek yerinde olacaktır. Diğer yandan bu şahsın vaiz olarak atanmasında Yahudilerin başı Merzkay ibn-i Avzi ve diğer bazı şahıların onayının alınması değerlendirilmesi gereken ayrı bir konu olarak dikkat çekmektedir.

4.2. EKONOMİK DURUM

Halep Şehri, tarih boyunca ticaret yolları üzerinde bulunmuş ve bu nedenle ticari potansiyeli her zaman canlı kalmış bir şehirdir. Bu durum Osmanlı dönemi öncesinde olduğu gibi Osmanlı döneminde de aynı şekilde devam etmiştir. Halep şehrinde sayıları yüzlerle ifade edilen çarşılar, çevre şehir ve devletlerle yapılan ticari hareketlilik her zaman şehre ayrı bir önem kazandırmıştır. Nitekim, 1642 yılında Halep'e gelen Evliya Çelebi, şehrin ticareti için "Nice yüz bin kuruşa sahip tüccarlar oradadır. Can otundan başka canlar canı orada saçılır durur, cümle değerli ve kıymetli eşya orada bulunur." demektedir⁷⁰.

Osmanlı kadısı bulunduğu idari birimin en yüksek mülki amiri olması ve idari mekanizmanın başında bulunması nedeniyle ifa etmesi gereken görevlerden biri de ticari işlemlerin düzenli bir şekilde yürütmesine sağlamaktır. Bu konuda İnalçık, Bursa şeriye sicillerini anlatmış olduğu makalesinde Osmanlı Şehrinin mabet ve çarşı

⁶⁹ H.Ş.S. No 6. Belge 708.

⁷⁰ S. Faroqhi. (2003). akça Dünyasında Üretmek, Pazarlamak, Yaşamak.(G. Ç. Güven ve Ö. TÜresay, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. s. 13.

eksenli kurulduğunu ve çarşının idarecisinin bir anlamda kadı olduğunu ifade etmektedir⁷¹. Bu suretle fiyatların berirlenmesi, düzenin sağlanması gibi konular doğrudan kadının selahiyet sahasına girmektedir. Bu nedenle ticari faaliyetlerin sicillere yansması tabiidir.

Diğer yandan mahkemenin noter işlevi yürüttüğü de gözardı edilmemesi gereken bir husustur. Yapılan alışverişlerin hukuki zemine oturtulması, diğer bir ifade ile alıcı ve satıcı dışında üçüncü ve resmi sıfatı haiz olan bir makam tarafından onaylanması ileride husule gelecek anlaşmazlıkların önüne geçmek için önemli bir tedbirdir. Bu nedenle şahıslar alacak verecek ve alım satım işlemlerini sicile kaydettirme ihtiyacı hissetmişlerdir.

Çalışma konusu sicilın önemli bir bölümünü bu tür belgeler oluşturmaktadır. Sicilin yarısından fazlasını içeren bu tür belgelerin her birini ifade etmenin mümkünatı bulunmamaktadır. Ancak 16. yüzyıl son çevreğine takaddüm eden çalışma konusu sicilden hareketle Halep Eyaletinde alışverişlerin ne suretle yapıldığı, hangi emtiaların ticari hayatta önemli olduğu gibi konuların irdelenmesi açısından bazı örneklerin verilmesi yerinde olacaktır.

Gayr-i menkul satışlarına bakıldığında ev satışlarının 43 belge ile bu dalda ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Satıcı ve alıcının mahkemede kimliklerinin belirtilmesinden sonra satışa konu olan evin hudutlarının belirli bir şekilde ifade edildiği görülmektedir. Diğer yandan evin özelliklerinin de açıklandığı dikkat çekicidir. Yani evin kaç odalı olduğu, mutfak, banyo, koridor hatta kuyuya varıncaya kadar özelliklerinin belirtildiği görülmektedir. Ardından evin satış fiyatı kayda geçirilip satıcının ev üzerinde hiçbir hakkının kalmadığı ifade edilerek prosedür bu şekilde tamamlanmaktadır⁷².

Örneğin, Hacı Recep kızı Ayşe Ana evini Çavuş ibn-i Abdullah'a iki yüz dinara satmıştır. Bu belgede evin avlu, mutfak ve mukarnaslı odalardan oluştuğu belirtilmiştir⁷³. Sicilde bulunan evlerden bazılarının mahallelere göre fiyatları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Mahallesi	Değeri
Akbaba	180 dinar
Akyol Mahallesi	31 dinar
Akyol Mahallesi	30 dinar

⁷¹ Halil İnalçık, Bülent Arı. (2005). Türk-İslam akça Şehirciliği ve Halil İnalçık'ın Çalışmaları, TALİD, C.3, S.6, s.8.

⁷² H.Ş.S. No 6. Belge 499.

⁷³ H.Ş.S. No 6. Belge 615.

Bab kınnesr	150 dinar
Bab kınnesr	375 dinar
Babunnasır	412 dinar
Babunnasır	80 dinar
Babunnasır	282 dinar
Babunnasır	104 dinar
Babül makam	70 dinar
Bayyada	19 dinar
Beyr el-cinan	50 dinar
Bezzaz	25 dinar
Buniye	34 dinar
Cellum	40 dinar
Faraibn-i	120 dinar
Fayad	17,5 dinar
Halep	120 dinar 1 altın yüzük
Hazzeze	30 dinar
Humus	340 dinar
Kale	17 dinar
Karlı	22 dinar
Kasabe	30 dinar
Kasile	20 Osmani
Mışatıya	32 dinar
Safsaf	35 dinar
Sahet Beze	85 dinar
Tuti Mahallesi	92 dinar

Ev satışlarının yanında arazi, bahçe ve bostan satışları da sicilde görülmektedir. Bahçe satışları konusunda sicilde 9 belgeye rastlanmıştır⁷⁴. Üzüm bahçesi satışında Alaaddin ibn-i Muhamed el-Kali 60 dinara bahçeyi almış ve yirmi dinarını altı ay sonra, kalan kısmı ise üzüm toplama zamanında vereceğini belirtmiştir⁷⁵. Nizip Kazasına bağlı Nazar köyünden Muhammet ibn-i Yusuf Ali ibn-i İbrahim el-Kali'ye içinde yüz kırk ağacı bulunan üzüm bahçesini on dinara satmıştır⁷⁶.

Bu tür örnekleri çoğaltmak mümkündür. Netice olarak bahçe satışları da belli bir usul içinde gerçekleşmekte ve bahçenin hudutları muayyen bir şekilde belirtilmektedir.

⁷⁴ H.Ş.S. No 6. Belge 532-a,564,585,672,689,704,791,795,797

⁷⁵ H.Ş.S. No 6. Belge 532-a.

⁷⁶ H.Ş.S. No 6. Belge 585.

Diğer yandan iki belgede dükkan satışına rastlanmıştır⁷⁷. Hacı Abdulvahhab ibn-i Hacı Abi Bekir, Seyyit İbrahim ibn-i Seyyit Mansur'dan Zabir Mahallesinde bulunan dükkanı 45 dinara satın almış ve parasını peşin ödemiştir⁷⁸. Hasan ibn-i Çelebi, tavuk pazarında bulunan dükkanının dörtte bir hissesini on beş dinara Hacı Yusuf ibn-i Yunus'a satmış ve ödeme peşin yapılmıştır⁷⁹.

Diğer satış işlemlerinde genel olarak ödemenin taksit şeklinde veya tecil suretiyle yapıldığı görülmektedir. Dükkan satışlarında bu tür bir ticaretin tercih edilmediği, ödemenin peşin gerçekleştirme eğiliminde oldukları akla gelmektedir.

Sicilde birer belgede hamam ve fırın satışlarının da varlığına şahit olunmaktadır. Bu konuda Ahmet ibn-i Osman Derkuşi'nin Cubey Bey'e satmış olduğu hammadaki hissesi önemli ve dikkat çekici bir belge olarak karşımıza çıkmaktadır. Belgeye göre adı geçen iki şahıs hamamda ortak olarak işlerini yürütmekteyken Ahmey ibn-i Osman hamamdaki hissesini ortağı Cubey Bey'e satmıştır. Hamamın yarısının değeri 1050 dinar olduğu görülmektedir. Bu değer diğer satış türlerindeki gibi yüksek bir değerdir. Diğer yandan hamamın değerinin 2100 dinar olduğu anlaşılmaktadır. Paranın peşin ödendiği ve Ahmet ibn-i Osman'ın hamamda herhangi bir hakkının kalmadığı ifade edilmiştir⁸⁰.

İnsanların temel tüketim malzemelerinin başında gelen ekmek evlerde yapılmakla birlikte fırınlarda da üretilmektedir. Ekmeğin haiz olduğu ehemmiyet ve temel tüketim malzemelerinden olması fırınların da önemini artıran bir unsurdur. Sicilde fırınlar hakkında bir belgeye rastlanmıştır. Bu belgede Ebrac Mahallesinde oturan Hüseyin ibn-i Mustafa ibn-i Muhammed'in, Halil Çavuşa 20 dinara fırın sattığı görülmektedir⁸¹.

Şüphesiz yukarıda ifade edilen örnekleri artırmak mümkündür. Sicilde bulunan belgelerin çoğunluğunu bu tür belgelerin oluşturması ekonomik hayat içinde gayr-i menkul satışlarının önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir.

Gayr-i menkul satışlarının yanında kiralama usulünün de sicilde sıklıkla görüldüğü söylenebilir. Bu konuda sicilde 20 belgede kiralama usulünün tercih edildiği görülmektedir.

Kiralama bilinen anlamda aylık veya yıllık olarak belli bir bedelin verilmesi şekliyle gerçekleştirildiği gibi kiralanan gayri menkulün yerine başka bir gayri menkulün

⁷⁷ H.Ş.S. No 6. Belge 735,741.

⁷⁸ H.Ş.S. No 6. Belge 735.

⁷⁹ H.Ş.S. No 6. Belge 741.

⁸⁰ H.Ş.S. No 6. Belge 574.

⁸¹ H.Ş.S. No 6. Belge 606.

verilmesi şeklinde de gerçekleştiği görülmektedir. Harameyn vakfından sorumlu Hasan ibn-i Seyyit Mahmut, Ahmet Hüseyin Neccar'a vakıf hanını kiralamış ve karşılığında Bankusa Küçük pazarı kira olarak almıştır⁸².

Sicilde, pek çok gayri menkulü kiralamak suretiyle tasarruf edildiği görülmektedir. Özellikle vakıf mallarının icar suretiyle tasarruf edildiği dikkat çekicidir. Bunları arazi, ev, dükkan, değirmen vs. şekillerde sıralamak mümkündür. Ancak, tarla içinden geçen su kanalının kiralanması ile ilgili belge bu konuda dikkat çekici ayrı bir belge olarak karşımıza çıkmaktadır. Özetle, Zeyn ibn-i Hacı Yunus, Hacı Ali ibn-i Hacı Abdülkerim'den bostan kiralamıştır. Bunun yanında bostanın yanında geçen su kanalının da üç yıl için senelik on dinar karşılığında kiralandığı görülmektedir. Demek oluyor ki bostanın yanından geçen su kanalının kullanılmasında da kiralama yönüne gidildiği görülmektedir⁸³.

Çalışma konusu sicilde belki de kiralama ile ilgili belgelerden en dikkat çekici olanı eşeklerin kiralanmasıdır. Bu belge ehemmiyeti ve dikkat çekiciliği nedeniyle aynen aşağıya alınmıştır.

Şeriat mahkemesinde, Halep Garabin mahallesinden Hacı Muhammed ibn-i Kasım padişah sarayı hizmetlisi Yahya Halebi ibn-i Halil Çavuş'a dokuz eşek kiraladığını ikrar etmiştir. Her birinin günlük çeyrek Akçadır. Muharrem ayının altısı sene 996.⁸⁴

Yukarıda da ifade edildiği gibi eşeklerin kiralandığı ve sayısının da azımsanmayacak derecede olduğu görülmektedir. Garabin Mahallesinden Hacı Muhammed ibn-i Kasım'ın, Yahya Halbi ibn-i Halil Çavuş'dan dokuz eşek kiraladığı, eşek başına bir rub üzerinde anlaşıldığı ifade edilmiştir. Bu belge eşeklerin bölgede ne derece önemli bir ulaşım ve taşımacılık vasıtası olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, ekonomik hayat içinde alım satım işlerinin yanında kiralama usulünün de sıklıkla rastlanan bir durum olduğu görülmektedir.

Bunun yanında ekonomik durum içerisinde değerlendirilmesi gereken diğer konu ise alacak konusudur. Alım satım işlemlerinde alınacak meblağın kayda geçirilmesi ticari hayatın güvenliği açısından önemli bir durum olarak değerlendirilmelidir. İleride yaşanma ihtimali olan olumsuz durumların önüne geçmek amacıyla kişilerin yapmış oldukları ticaretten alacakları veya aldıkları miktarı sicile kaydettirmişlerdir. Bu durumu sicilde sıklıkla görmek mümkündür. Eğer, alacağı varsa ne kadar alacağının olduğu ve ne zaman ödeneceği özellikle ifade edilmiştir. Diğer yandan ödeme tamamlandıysa zimmet ibrası denilen usulle alacaklı

⁸² H.Ş.S. No 6. Belge 510-a.

⁸³ H.Ş.S. No 6. Belge 610.

⁸⁴ H.Ş.S. No 6. Belge 665.

alacağıın tamamen teslim edildiğini söylemesi suretiyle ibranın gerçekleştiği görülmektedir⁸⁵.

Netice olarak sicilde bulunan belgelerin çoğunun iktisadi hayatla alakalı belgeler olması 16. yüzyıl sonlarında bölgedeki ticari hayatın canlılığını göstermektedir.

4.3. ADLİ VAKALAR

Yukarıda ifade edilen iktisadi belgelerin yanında adli vakalar konusunda sicilde bir kaç belgenin dışında belge bulunmamaktadır. Beş hırsızlık ve bir darp olayıyla ilgili belgeye rastlanmıştır. Bu belgelerden Bezze mahallesinde kurban bayramında Akıl hilvani lakabıyla bilinen Hacı Hasan'ın evine hırsız girip eşyalarının çalınması ile ilgili belgede⁸⁶ her ne kadar hırsızın mahalledeki berber olduğunu zannetmişse de mahalle ahalisinden yapılan araştırma da berberin, mahallede dürüstlüğüyle bilinen insan olduğu bir diğer belgede ifade edilmiştir⁸⁷. Bu cümleden olmak üzere ahaliden alınan bilgilerin davanın ilerleyişinde dikkate alındığı görülmektedir.

Adli vakalar konusunda bir belgede “*darb*” olayı kaydedilmiştir. Antakya kazasına bağlı Fakırfih köyünden olan Hüseyin ibn-i Avad, köy zabıtası olan Hasan ibn-i Abdullah tarafından Halep Haylen mahallesinde alı konulmuştur. Konu şeriat mahkemesine intikal ettiğinde, Hüseyin, Hasan'ın bileği, kolu, sırtı ve omzunu darp ettiğini ifade etmiş ve ispat olarak bileğindeki darp izlerini Kadıya göstermiştir. Kadı, Hasan'a bu durumu sorduğunda Hasan olayı kabul etmiş ve alacağı olduğu için bu şekilde davrandığını söylemiştir⁸⁸.

Sicilde tespit edilen yukarıdaki belgeler dikate alındığında sicilin ait olduğu dönemde Halep'te asayiş büyük oranda etkileyecek durumların yaşanmadığı kanaati hasıl olmaktadır.

4.4. MÜTEFERRİK KONULAR

Sicilde tek tek olsa da sıra dışı konuların varlığı görülmektedir. Bunlar müteferrik konular başlığı altında değerlendirilecektir. Bu konuları kölelikle ilgili meseleler, belli başlı sorumlulukları yerine getirme konusunda rüştüne erme ve bunun hakkında verilen ifadeler, anlaşma feshi, toplumun ahlak konusunda

⁸⁵ Şeriat mahkemesinde, Davud ibn-i Yusuf El-Kali, Ahmed ibn-i Hamdani ve Alaaddin ibn-i Derviş zimmetinde hak, dava, mal, altın veya husumet olmadığını ikrar etmiştir. Muharrem ayının yirmisi sene 996. H.Ş.S. No 6. Belge 664.

⁸⁶ H.Ş.S. No 6. Belge 603.

⁸⁷ H.Ş.S. No 6. Belge 604.

⁸⁸ H.Ş.S. No 6. Belge 504.

hassasiyetleri, penye ustalarının şikayetleri, sulh yoluyla bazı davaların çözülmesi, doktorundan şikayetçi olan bir kişinin durumu vb. şekilde sıralamak mümkündür.

Sicilde kölelikle ilgili beş belge bulunmaktadır. Bu belgelerde Halep'te kale dışında köle satışının gerçekleştiği görülmektedir⁸⁹. Diğer yandan köle azadının toplumda kabul gören ve dinen teşvik edilen bir durum olduğu anlaşılmaktadır. Zira, bir belgede Kura adındaki şahıs, kölesi Abdullah'ı azat etmiştir. Söz konusu belgede köle azadının dinen ne derece önemli olduğu bir hadis-i şerifle desteklenmiş ve İlahi rızaya kavuşmak amacıyla böyle bir şey yapıldığı ifade edilmiştir⁹⁰. Diğer bir belgede Hasan ibn-i Abdullah'ın kölesini azat ettiği görülmektedir⁹¹. Bununla birlikte cariye azat edildiği de görülmektedir⁹².

Köle azadı ile ilgili belgelerde Allah rızasına nail olmanın esas gaye olduğu anlaşılmaktadır. Bu da İslam dininin bu konudaki teşvikinin toplumda karşılık bulduğunu göstermesi açısından önem arz etmektedir.

Kölelik konusunda dikkat çeken diğer bir husus ise yabancı asıllı olan kölelerin isimlerin Türk isimleriyle izafe edilmesidir. Hasan Paşa'nın Rus kökenli olan kölesinin Rıdvan ibn-i Abdullah adında olduğu görülmektedir⁹³.

Şeriye sicillerinde esnafların şikayet ve taleplerini görmek mümkündür. Zira, kazanın en yüksek idari amiri statüsünde bulunan kadıların, esnafın da amiri pozisyonunda olduğu düşünüldüğünde esnaf ve zanaatkarın karşılaştıkları sorunları kadıya iletmesi tabiidir. Çalışma konusu sicilde penye ustaları hakkında görülen davada penye ustalarının yaptıkları elbise başına aldıkları ücretin azlığından şikayetçi olmuşlardır. Bu şikayet üzerine elbise başına ücretin 32 akçeye yükseltilmesi kararı verilmiştir. Bu konuda tecrübeli ustalardan Hoca Osman Ahmet ve Mustafa Çelebi ibn-i Ahmet hazır bulunmuş ve taleplerin haklılığı konusunda görüş beyan etmişlerdir. Bunun üzerine böyle bir karar alınmıştır⁹⁴.

Şeriye sicilleri bir bölgenin uzun zaman önceki fotoğrafını çekmesi açısından tarihi değeri yüksek olan belgelerdir. Bu defterlerden yapılacak değerlendirmeler, bir

⁸⁹ H.Ş.S. No 6. Belge 545.

⁹⁰ "Yüce mahkeme divanında Kura adında biri Abdullah Nedbi adındaki kölesini azad ettiğini ikrar etmiştir. Söz konusu köle siyahi, uzun boylu, şaşı ve alnında yara izi olup sağ kolu iki yerden yanmıştır. Azad etmesinin sebebi Allah'ın affına sığınıp ahireti kazanmaktır ve Peygamberimizin 'her kim bir köle azad ederse Allah onun ahirette tek tek azalarını ateşten azad eder' hadisini gözönünde bulundurarak kölesini azad etmiştir. Azad ettiğini de onaylayıp ikrar etmiştir. Sene 994 Muharrem ayının on sekizinde." H.Ş.S. No 6. Belge 602.

⁹¹ H.Ş.S. No 6. Belge 732.

⁹² H.Ş.S. No 6. Belge 751.

⁹³ H.Ş.S. No 6. Belge 655.

⁹⁴ H.Ş.S. No 6. Belge 749.

çok konuda karanlık kalan noktaların aydınlatılmasında önemli tespitlere ulaşma imkanı sunmaktadır. Toplumun hassas olduğu konular bu konulardan biridir. Çalışma konusu sicilde bu konuda dikkat çekici bir belgede bir bayanın şikayet edildiği görülmektedir. Halep Dibbağa Mahallesiinde oturan Hasan ibn-i Abdullah ve Seyyit Ali ibn-i Seyyit Recep yni mahallede oturan Halime adlı şahsın evine yabancı erkekleri almalarından şikayetçi olmuşlardır⁹⁵.

Halep şehri hemen hemen her dönemde olduğu gibi Osmanlı Döneminde de önemli bir kültür merkeze olarak tarih sahnesinde yerini almış bir eyalettir. Çarşıları, camileri ve medreseleriyle bir kültür merkezi olan Halep şehrinde kitap pazarının olması tabii olduğu kadar sicil araştırmalarında dikkat çekici bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Sicilde, Muhammed ibn-i Umar'ın eski hizmetli Abdülkadir yerine kitap pazarına hizmetli olarak atanmış olduğu kaydedilmiştir. Günlük ücretini de dört akçe olarak belirlenmiştir⁹⁶. Kitapların satıldığı bir pazarın olması önemli görülmesi gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Müteferrik konular içinde en fazla dikkati çeken konu ise bir hasta ile doktoru arasında geçen hadisedir. Belgeye göre kadı huzurunda Ali ibn-i Mirza Ali adlı şahıs hekim olarak bilinen Kivan ibn-i Abdullah'tan şikayetçi olmuştur. Belgenin yazıldığı tarihten yakaşık bir yıl önce burukulan elini Kivan ibn-i Abdullah'ın sardığını ve bu nedenle damarının tıkanıldığını iddia etmiştir. Bu mağduriyet üzerine Kiva ibn-i Abdullah'ın tıb konusunda bilgisi bazı şahıslardan sorulmuş ve iyi bir hekim olduğu anlaşılmıştır⁹⁷.

Belgede ifade edilmiyor olsa da damar tıkanıklığının burkulan kolun kangren olma ihtimalini akla getirmektedir. Zira, basit bir olayın mahkemede şikayetçi olmaya neden olmayacağı açıktır. Her ne kadar bu bir yorum olarak görülse de esas olan bir hastanın hekiminde şikayetçi olabilmesi ve resmi kayıtlara geçmesidir. Bu durum günümüzde ciddi bir şekilde dikkate alınan hasta haklarının 16. yüzyılın sonlarında Halep'te geçerli olduğudur. Bu durum medeniyet telakkisinde önemli bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır.

4.5. BULGULAR

4.5.1. Kazalar

Antakya Kazası

⁹⁵ H.Ş.S. No 6. Belge 491.

⁹⁶ H.Ş.S. No 6. Belge 824.

⁹⁷ H.Ş.S. No 6. Belge 841.

Ayntab Kazası
Bahtanun Kazası
Berz Azzan Kazası
Bezze Kazası
Derkuş Kazası
Eriha Kazası
Harim Kazası
İrdil Kazası
Kilis Kazası
Nizip Kazası
Sermin Kazası

4.5.2. Nahiyeler

Azaz Nahiyesi
Bab Nahiyesi
Cebel Samaan Nahiyesi
Kasir Nahiyesi
Ravanda Nahiyesi
Sağır Nahiyesi
Sermin Nahiyesi

4.5.3. Köyler

Ahra Köyü	Kermin Köyü
Anadaan Köyü	Kerzon Köyü
Asfar Köyü	Körkün Köyü
Babullah Köyü	Kubten Cebel Köyü
Bala Köyü	Maartu Aratik Köyü
Beyenun Köyü	Magara Köyü
Bizaa Köyü	Malala Köyü
Cebel Köyü	Maradir Köyü
Cebeleynhan Köyü	Marata Köyü
Cibrin Köyü	Marin Köyü
Cifeys Köyü	Mayer Köyü
Cinin Köyü	Merdan Köyü
Çomka Köyü	Merdetan Köyü
Duayr Zeytun Köyü	Merkumiye Köyü
Efrac Köyü	Mısrata Köyü
Erden Köyü	Mrugin Köyü

Erzin Köyü	Muhterem Köyü
Esaac Köyü	Muruç Köyü
Fakırfih Köyü	Müslimiye Köyü
Feravan Köyü	Nazar Köyü
Ferzan Köyü	Neccar Köyü
Havcel Köyü	Petek Köyü
Heylen Köyü	Sermin Köyü
Hırbil Köyü	Sılamyan Köyü
Hiritan Köyü	Sukur Köyü
Hüsrevan Köyü	Şarcın Köyü
İdlip Köyü	Şeyh Neccar Köyü
İsaan Köyü	Şımarin Köyü
İzrip Köyü	Tel Cibibn-i Köyü
Kefer Biin Köyü	Tel Rifed Köyü
Kefer Cum Köyü	Telta Köyü
Kefer Demin Köyü	Tibbil Köyü
Kefer Hamra Köyü	Tirbil Köyü
Kefer Late Köyü	Tuh Köyü
Kefer Marzak Köyü	Urum Kübra Köyü
Kefer Naya Köyü	Vudeyhi Köyü
Kefer Tiyn Köyü	Yüzlü Köyü
Kefer Nasih Köyü	

4.5.4. Mahalleler

Çalışma konusu Halep Şeriye Sicilinde 69 mahalle tespit edilmiştir. Hiç şüphe yokki bu mahalle sayısı Halep’te buluna mahalle sayısının tamamını göstermemektedir. Bazı mahalleler “*Bab-ı Antakya*” gibi çevrede bulunan şehirlerin ismiyle anılmıştır.

Akabe Mahallesi	Farafira Mahallesi
Akyol Mahallesi	Fayd Mahallesi
Altınboğa Mahallesi	Garabin Mahallesi
Anter Mahallesi	Garrafi Mahallesi
Asile Mahallesi	Hanu Sebil Mahallesi
Bab Antakya Mahallesi	Haraphan Mahallesi
Bab Kınnesrin Mahallesi	Haylen Mahallesi
Bab Matrik Mahallesi	Hazzeze Mahallesi
Babu Cınan Mahallesi	İbnirraş Mahallesi
Babu Yesrip Mahallesi	Kale Mahallesi
Babül Keliye Mahallesi	Kalealtı Mahallesi

Babül Makam Mahallesi	Karlı Mahallesi
Babünnasır Mahallesi	Karşık Mahallesi
Babünneyrab Mahallesi	Kasebe Mahallesi
Babüşşar Mahallesi	Masaibn-i Mahallesi
Bahsite Mahallesi	Melend Mahallesi
Bankusa Mahallesi	Mir Mahallesi
Basit Mahallesi	Mişatiye Mahallesi
Bayrak Mahallesi	Neyrandiye Mahallesi
Bayyade Mahallesi	Nusa Mahallesi
Benar Mahallesi	Nusiye Mahallesi
Bendera Mahallesi	Saçlıhan Mahallesi
Beyr el-cinan Mahallesi	Safsaf Mahallesi
Bezaz Mahallesi	Sahet Bezze Mahallesi
Buniye Mahallesi	Sebil Mahallesi
Cebel Mahallesi	Sefrani Mahallesi
Cellum Mahallesi	Suayket Hatem Mahallesi
Cibeyl Mahallesi	Şimsatiye Mahallesi
Cideyde Mahallesi	Terl Aranin Mahallesi
Dibbağa Mahallesi	Tufiye Mahallesi
Ebrac Mahallesi	Turbatla Mahallesi
Ekrad Mahallesi	Tuti Mahallesi
Esedullah Mahallesi	Yahud Mahallesi
Farabin Mahallesi	Zabir Mahallesi
	Zaviye Mahallesi

4.5.5. Camiler

Acıye Camii
Altınboğa Camii
Balban Camii
Bekri Camii
Dahiye Camii
Emeviye Camii
Haririz Camii
Hüsreviye Camii
Kahteri Camii
Maharaib Camii
Meydani Camii
Mihmandar Camii
Senahiye Camii
Şifahıye Camii

Ulu Cami
Umari Camii
Zeki Camii

4.5.6. Medreseler

Bayyada Medresesi
Cadiliye Medresesi
İtbakiye Medresesi
Şaziliye Medresesi

SONUÇ

Çalışma konusu Halep Şeriye Sicili'nin tercüme ve değerlendirmesi sonucunda; aile kurumunun kurulması konusunda nikah akitlerinin sicile kaydının yapılmadığı görülmektedir. Bu durum nikah akitlerinin sicile kaydının zorunlu olmamasını akla getirmektedir.

Boşanma davalarının sicil geneline oranlandığında küçük bir orana tekabül ettiği görülmektedir. Bu cümleden olmak üzere aile kurumunun sağlamlığı kanaati hasıl olmaktadır. Diğer yandan meydana gelen boşanmalarda muhalaa yolu, yani anlaşma yolu ile boşanmanın tercih edildiği görülmektedir.

Sosyal hayat içinde önemli bir boşluğu dolduran vakıfların Halep şehrinde önemli aktiviteler üstlendiği görülmektedir. Özellikle Şifa Vakfı olarak adlandırılan vakfin toplumun sağlık ihtiyaçlarını karşıladığı gibi, devlet merkezi olan İstanbul'daki uygulamaları halka aktardığı görülmektedir. Diğer yandan vakıf görevlilerinin tayinlerinde belli bir ücret karşılığı yapılan cüzhanlık vazifesinin belli bir plan ve programla yapılıyor olması toplumun dini konulardaki ciddiyeti olarak algılanabilir. Bununla birlikte vakıfların sadece evladiyet vakıfları olmadığı buna yakın oranda Hayri vakıfların da bulunduğu görülmektedir.

Ekonomik anlamda bölgede tarımın yaygın olduğu görülmekle birlikte bağ satışlarının fazlalığı bölgede bağcılığın önemli bir sektör olduğu izlenimini uyandırmaktadır. Diğer yandan ticaretin gelişmişliği dikkat çekici bir durumdur. Zira, alım satım işlemlerinin sicilde sıklıkla görüldüğü, hatta en çok belge türünün alım satım işlemleri için tanzim edilen huccetler olduğu görülmektedir. Bu suretle bölgede ticari ve iktisadi hareketliliğin fazla olduğu anlaşılmaktadır. İktisadi hayat içinde kiralama faaliyetlerinin hemen hemen her alanda gerçekleştiği, hatta taşımacılık işlerinde kullanılan merkeplerin bile kiralandığı görülmektedir.

Çalışma konusu Halep Şeriye Sicili kapsamında adli vakaların azlığı dikkat çekicidir. Gerek gayr-i Müslim-Müslim, gerekse Müslim toplum içinde katl ve yaralama hadiselerinin azlığı, hırsızlık faaliyetlerinin ender görülmesi asayişin yerinde olduğu izlenimini uyandırmaktadır.

Kişisel haklar açısından haklar ve bu hakların avam halk kesimi tarafından kullanılabilirdiği görülmektedir. Bir hastanın doktorundan şikayetçi olması bu konuda renkli bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tercüme ve değerlendirilmesi yapılan bölüm, esas sicilin sadece bir kısmını teşkil etmektedir. Gerek sicilin tamamı, gerekse diğer Halep Şeriye Sicillerinin tercüme ve değerlendirilmesi ile daha isabetli ve kapsamlı sonuçlar çıkarılabilir.

KAYNAKÇA

Akgündüz, Ahmet. (2002). İslam Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi, Ankara, s.270.

_____(2002).İslâm Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'îye Mahkeme ve Şer'îye Sicilleri.Türkler Ansiklopedisi, C.10, Ankara, s. 54.

Aydın, M. Akif. (2005). Türk Hukuk Tarihi, 5. Baskı, Ufuk Yayınları, İstanbul, s. 69.

_____(2003). “Mahkeme”. Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, Güzel Sanatlar Matbaası, C.27, Ankara, s.342.

Buğra, Ekinci Ekrem.(2010). Osmanlı Hukuku, Arı Sanat Yayınevi, İstanbul, s.261–262.

Çakar, Enver. (2003). *XVI. Yüzyılda Halep Sancağı(1516-1566)*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları No:1 Tarih şubesi Yayınları No:1, Elazığ, s. 1-2.

Çınar; Ali Osman.(1998). “Osmanlı İmparatorluğu'nda Tanzimat'tan Sonra Kurulan Taşra Arşivleri” , *I.Milli Arşiv Şûrası (Tebliğler-Tartışmalar)*, Ankara, s. 259.

Faroqhi, S. (2003). Osmanlı Dünyasında Üretmek, Pazarlamak, Yaşamak.(G. Ç. Güven ve Ö. TÜresay, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. s. 13.

Halaçoğlu; Yusuf, *Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, s. 124-127.

Ortaylı; İlber.(1994). Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara, s.22-23

İnalcık; Halil, Mahkeme mad., *İ.A.*, VII, s.150.

J. Sauvaget, (1997) “Halep”, *İA*, C. 5/1, MEB yay., Eskişehir, 2001, s. 117; Tahsin Yazıcı, “Halep”, *İA*, C. 15, Diyanet vakfı yay., İstanbul, s. 239-240.

Komisyon, (1999). “Yavuz Sultan Selim (1512-1520)”, *Osmanlı Ansiklopedisi*, C. II, İz Yayıncılık, İstanbul, s. 202-203.

Özlü, Zeynel. (2000). XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nde Adli Mekanizmanın Analizi, Bolu Göynük Örneği, Beriken Yayınevi, Ankara

Özlu, Zeynel. (2009). *Batı Karadeniz’de Antik Bir Osmanlı Kenti Prusias ad Hypium Üskübü (Konuralp)*. Konuralp Belediyesi Kültür Serisi, İstanbul, s.s. 357, 358.

Şahin, Hatice.(2002). “Bursa Şer’iyye Sicillerinin Dili Üzerine Bir İnceleme Denemesi”. Fırat Üniv. Sos. Bil. Der. C.12. Sayı 1.Elazığ, s. 102.

Yazıcı, Talip. *Halep*, DİA, c. 12, s.239.

<http://www.habername.com/haber/halep-seriye-sicilleri-turkceye-cevriliyor-6999.htm>. 23.11.2014

Taş, Hülya.(2008) Osmanlı Kadı Mahkemesindeki “Şuhudü’l-Hal” Nasıl Değerlendirilebilir, *Bilig*, S.44, s.27.

Umar, Ömer Osman. (2003). *Türkiye Suriye İlişkileri(1918-1940)*, Fırat Üniversitesi Orta-Doğu Araştırmaları Merkezi YayınlarıNo:3, Tarih şubesi Yayınları No:3, Elazığ, s. 6

Uzunçarşılı, İ. H..(1988). İlmiye Teşkilatı, T.T.KYay., Ankara s.82-90.

___, *Osmanlı Tarihi*, (1983). C.II, TTK, Ankara, s. 187.

___.(1988).Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı. TTK, Ankara, s.83.

Yılmazçelik, İbrahim,(1999). “1736–1739 (H.1149–1151) Tarihli Amasya Şer’iyye Sicilinin Tanıtımı ve Fihristi”, OTAM, S.9, Ankara, s.457.

___ (1995). XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır (1790-1840) TTK Yay. Ankara, s.262.

Yücel, Yaşar-Sevim, (1991).Ali, *Klasik Dönemin Üç Hükümdarı Fatih-Yavuz-Kanuni*, TTK, Ankara, s. 131-132

DİZİN

A

Abdullah Paşazade Abdülkerim Çelebi.....	4
Aciye Camii	163
Ahra.....	138, 161
Akabe	162
Akyol.....	82, 86, 106, 154, 162
Altınboğa.....	106, 162, 163
Altınboğa vakfınn.....	17
Anadaan	41, 161
Antakya	26, 27, 135, 140, 158, 160, 162
Anter	82, 91, 94, 162
Asfar.....	92, 161
Asile	44, 162
Ayntab.....	5, 160
Azaz 17, 20, 26, 32, 42, 43, 54, 58, 75, 84, 96, 110, 141, 161	

B

Bab 28, 35, 55, 92, 93, 95, 103, 117, 135, 154, 161, 162	
Babu Cinan.....	162
Babu Yesrip.....	107, 162
Babullah	161
Babunnasır .. 17, 21, 74, 76, 80, 83, 84, 95, 97, 106, 111, 138, 154	
Babül Keliye	162
Babül Makam.....	162
Babünnasır	162
Babünneyrab	162
Babüşşar	162
Bahsite.....	54, 89, 162
Bahtanun	106, 160
Bala	28, 161
Balban Camii.....	163
Bankusa	29, 91, 156, 162
Basit	96, 162
Bayrak.....	99, 162
Bayyada Medresesi	163
Bayyade.....	162
Bekri Camii.....	163
Benar	66, 162
Bendera	90, 162
Beroia.....	1, 2
Berz Azzan.....	102, 160
Beyenun	53, 161
Beyr el-cinan	154, 163
Bezaz.....	95, 163
Bezze.....	56, 94, 117, 122, 157, 160, 163
Bizaa	55, 161
Buniye.....	115, 154, 163

C

Cadiliye Medresesi.....	163
Cebel 27, 28, 29, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 45, 53, 61, 66, 67, 68, 70, 80, 81, 82, 91, 92, 109, 127, 130, 161, 163	

Cebel Samaan	161
Cebeleynhan	75, 161
Cellum 25, 35, 71, 94, 107, 108, 112, 134, 139, 154, 163	
Cibeyl	163
Cibrin.....	31, 161
Cideyde.....	44, 163
Cifeys.....	109, 161
Cinin	79, 161

Ç

Çelebi Mehmet	2
Çomka	140, 161

D

Dahiye Camii.....	163
Dârü'n-Nasr	1
davacı.....	13
Derkuş	47, 140, 160
Dibbağa.....	159, 163
Duayr Zeytun.....	66, 161
Dulkadir	3

E

Ebrac.....	20, 57, 156, 163
Efrah	111, 161
Ekrad	84, 122, 163
El-Cezire.....	2
Emeviye Camii	163
Erden	68, 161
Eriha	19, 26, 160
Erzin	161
Esaac.....	37, 161
Esedullah	163
Evliya Çelebi	5, 153

F

Fakırîh	27, 158, 161
Farabin.....	99, 154
Farafira	104, 106, 148, 162
Fatih Sultan Mehmet	3
Fayd.....	57, 162
Feravan	92, 161
Ferzan	92, 161

G

Garabin	77, 157, 162
Garrafi	93, 118, 162

H

<i>hâkimü 'ş-şer'</i>	10
Halap	1
Halebü'ş-şehba	1, 113
Halep ... 1, 2, 3, 4, 5, 15, 17, 20, 21, 23, 25, 26, 27, 28, 31, 32, 34, 35, 36, 38, 41, 43, 44, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 62, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74,	

- 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86,
88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 99,
100, 101, 103, 105, 106, 107, 108, 110,
111, 112, 115, 117, 118, 119, 120, 121,
122, 123, 126, 127, 128, 129, 130, 131,
133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140,
141, 142, 144, 145, 146, 147, 149, 151,
152, 153, 154, 157, 158, 159, 160, 162,
164, 165, 166
- Hallaba 1
Hamlan 1
Hanefi mezhebi 7, 8
Hanu Sebil 162
Haraphan 162
Harim 18, 22, 160
Haririz Camii 163
Havcel 39, 161
Havlân 1
Haylen 27, 158, 162
Hazzeze 154, 162
Heylen 37, 161
Hırbıl 141, 161
Hiritan 81, 161
Hrb 1
hüccet 6
Hüsrevan 93, 161
Hüsreviye Camii 163
- I**
- II. Bayezid 3
II. Murad 3
- İ**
- İbnirraş 141, 162
İdlip 37, 161
İrdil 40, 160
İsaan 35, 161
İslâm 8, 166
İtbakiye Medresesi 163
İzrip 100, 162
- J**
- jüri 13
- K**
- Kadı 8
Kâdı 9, 10, 11, 12
Kahteri Camii 163
Kale 33, 135, 154, 162
Kalealtı 47, 162
Karaca Paşa 4
Karlı 107, 154, 162
Karşık 138, 162
Kasebe 162
Kasir 71, 161
Kâtib 14
Kayıtbay 3
Kazasker 9, 13
Kefar Biin 162
Kefar Cum 28, 162
Kefar Demin 140, 162
Kefar Hamra 29, 162
Kefar Late 19, 162
Kefar Marzak 19, 162
Kefar Naya 110, 162
Kefar Tiyn 82, 162
Kefer Nasih 58, 162
Kermin 54, 161
Kerzon 122, 161
Kilis 25, 32, 58, 82, 96, 98, 100, 117, 118, 160
Körkün 161
Kubten Cebel 35, 161
- M**
- Maartu Aratik 36, 161
Magara 95, 161
Maharaib Camii 163
mahkeme 7
Malala 138, 161
Malatya 2
Maradir 33, 161
Marata 29, 161
Marin 20, 161
Masabin 62, 162
Mayer 61, 161
meclis-i şer' 10
medrese 9
Melend 90, 162
Merc-i Dabık 3
Merdan 95, 161
Merdetan 74, 161
Merkumiye 28, 161
Meydani Camii 163
Mısrata 138, 161
Mihmandar Camii 163
Mir 114, 121, 123, 124, 162
Mişatiye 162
Mrugin 17, 161
Muhterem 161
Muhzır 8, 14
Muruç 42, 161
Müfti 6, 12
mürâfaa-ı şer' 10
Müslimiye 161
mütevelli 9, 115, 151
- N**
- Naib 6, 12
naib 9
Nazar 50, 155, 161
Neccar 29, 44, 48, 75, 91, 111, 156, 161
Neyrandiye 97, 162
Nizip 50, 116, 155, 160
Nusa 117, 162
Nusiye 118, 162
Nüzül ve sürsat zahiresi 6
- O**
- Osman Gazi 8
Osmanlı 8

Osmanlı Devleti	8
Osmanlı Devleti'	8

P

Petek.....	32, 161
------------	---------

R

Ravanda.....	96, 161
Rumeli ve Anadolu kazaskerleri	9

S

Sacur Nehri	5
Saçlıhan	81, 133, 134, 162
Safsaf.....	49, 155, 163
Sağır	161
Sebil	32, 38, 79, 163
Sefrani	92, 163
Senahiye Camii	163
Sermin	33, 79, 111, 160, 161
Silamyân.....	26, 161
Suayket.....	111, 163
Subaşı.....	14, 122, 126, 143
Sukur	29, 161

Ş

Şarcın	26, 161
Şaziliye Medresesi	163
Şer'iyeye sicilleri	7
Şer'î Hukuk	8
Şer'iyeye Mahkemeleri	8
Şer'iyeye Sicilleri.....	8, 166
Şer'i hukuk.....	8
Şer'iyeye mahkemeleri	8
Şifahiye Camii.....	163
Şimarin	22, 161
Şimsatiye	68, 163

şuhûdü'l-hâl	13
--------------------	----

T

Tel Cibbin.....	45, 74, 82, 162
Tel Rifed.....	43, 162
Telta.....	71, 162
Terl Aranin	110, 163
Tibbil	117, 118, 162
Tirbil.....	91, 162
Tomanbay	4
Tufiye	94, 163
Tuh.....	71, 162
Turbatla.....	134, 163
Tuti	21, 155, 163
Türk	8
Türkler	8, 166

U

Ulu Cami	163
Umari Camii	163
Urum Kübra.....	39, 162

V

Vudeyhi	61, 162
---------------	---------

Y

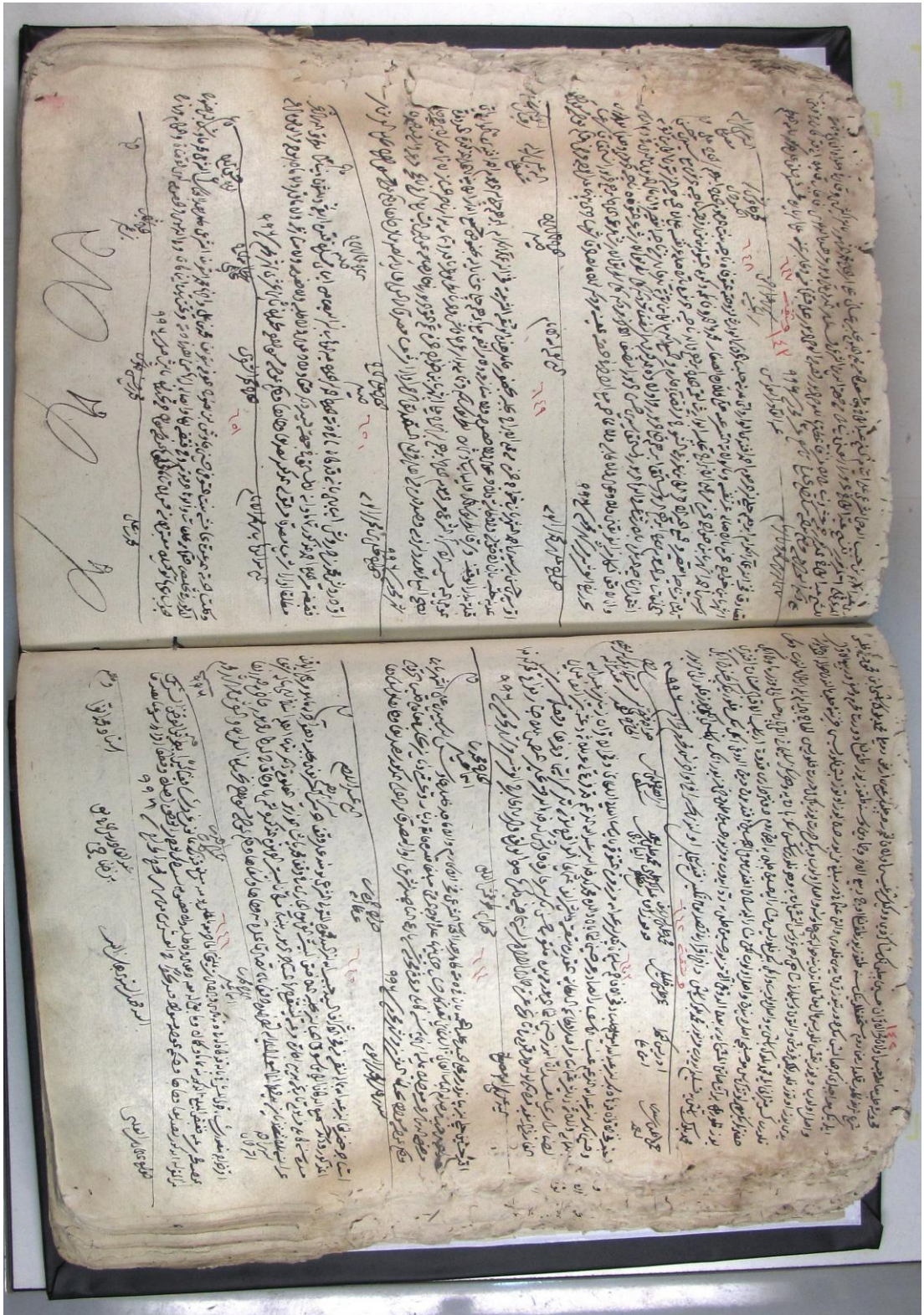
Yahud	91, 101, 119, 163
Yavuz Sultan Selim	3, 4, 166
Yıldırım Bayezid	2
Yüzlü	140, 162

Z

Zabir	155, 163
Zaviye	31, 163
Zeki Camii	163

EKLER

EK 1. A. Sicilden Örnek Sayfalar



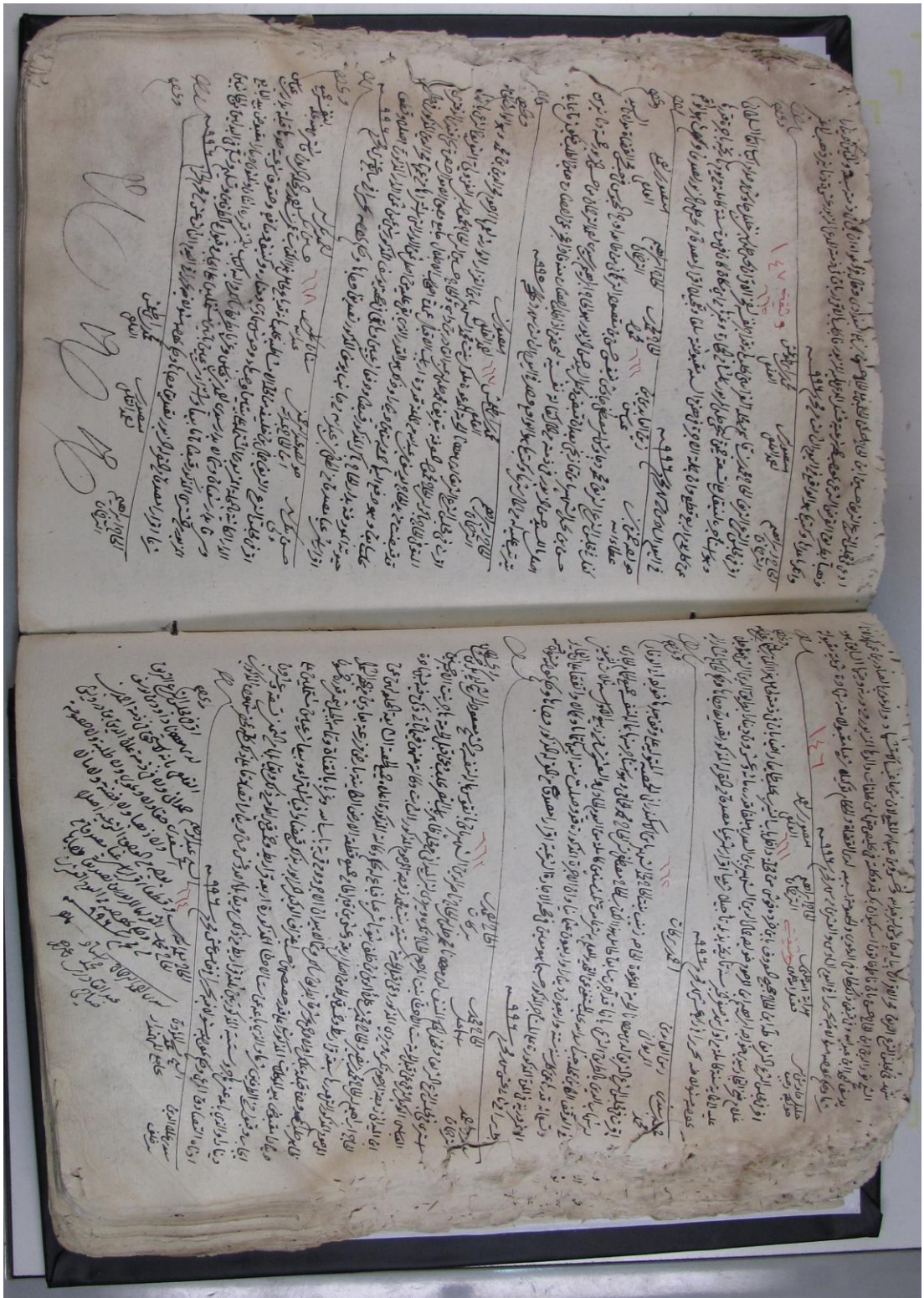
من اجل انني قد كنت احيى من غير ان يكون لي احد من اهل بيتي في الدنيا...
 واليه اعوذ بحسن تدبيره وحسن تدبيره...
 وقد علمت ان الله سبحانه وتعالى قد علم ما في قلوبنا من كبر...
 وقد علمت ان الله سبحانه وتعالى قد علم ما في قلوبنا من كبر...
 وقد علمت ان الله سبحانه وتعالى قد علم ما في قلوبنا من كبر...
 وقد علمت ان الله سبحانه وتعالى قد علم ما في قلوبنا من كبر...
 وقد علمت ان الله سبحانه وتعالى قد علم ما في قلوبنا من كبر...

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله...
 الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله...
 الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله...

١٤٥
 ١٤٥
 ١٤٥

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله...
 الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله...
 الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله...
 الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله...
 الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله...
 الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله...

١٤٦
 ١٤٦
 ١٤٦



و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

و هذا ...

ÖZGEÇMİŞ

Taban Mehmed Said 1963 yılında Irak'ın Dohuk şehrinde doğmuştur. İlk, orta ve lise öğrenimi Dohuk okullarında görmüştür. 1984-1988 yılları arası Musul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünü tamamlamıştır. 1988-1990 yılları arası Dohuk Aşti lisesinde Tarih Öğretmenliği yapmıştır.

1990 Dohuk kız lisesine müdire olarak atanmıştır. 2004 yılında Irak Dışişleri Bakanlığı Diplomatik Enstitüsünde staj yapmış 2005 yılında Dışişleri Bakanlığında göreve başlamıştır. 2005-2009 yılları arası Irak'ın Ankara Büyükelçiliğinde 3. Katip, 2009-2011 yılları arası Irak Dışişleri Bakanlığında 2. Katip olarak görev yapmıştır. 2011'den itibaren Irak Gaziantep Başkonsolosluğunda 1. Katip ve Müsteşar olarak görevini sürdürmektedir.

Taban Mehmed Said, Irak ve Türkiye'de düzenlenen bir çok seminer ve konferanslara ilaveten 2006'da düzenlenen Uluslararası Su Konferansına katılmıştır. Arapça'nın yanı sıra Türkçe, Kürtçe ve İngilizce Bilmektedir. 4 çocuk annesidir.

Taban Mehmed Said: 1963 Duhok/IRAQ Education: Mosul university, Faculty of literature, History department. Graduation in 1988, Work experiences: between 1988-1991 high school teacher. In 2004 diplomatic internship in Baghdad. In 2005 third secretary in Iraq Foreign Ministry. Between 2005-2009 diplomat in Ankara Iraq Embassy. Between 2009-2011 served as diplomat in Baghdad Iraq Foreign Ministry. In 2011 to 2015 Gaziantep Iraq Consulate General as first secretary